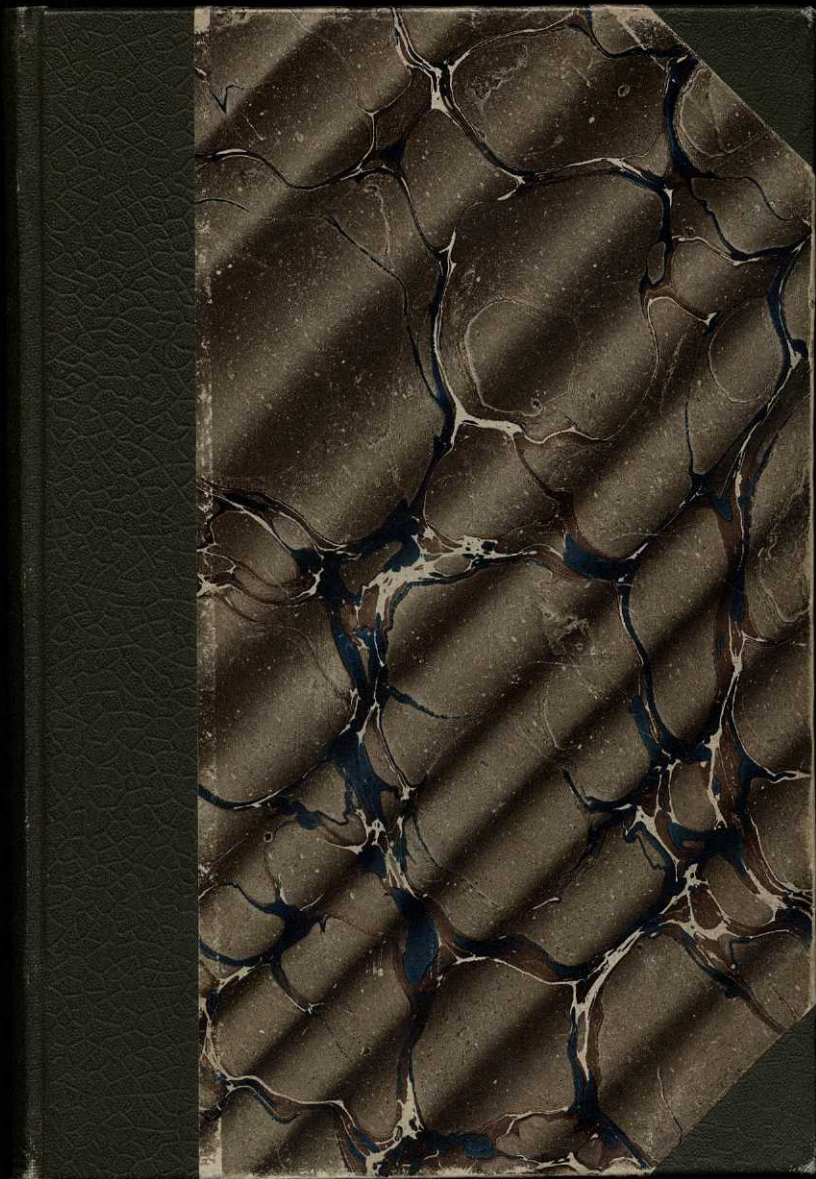




Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.







Litt.  
Sv.

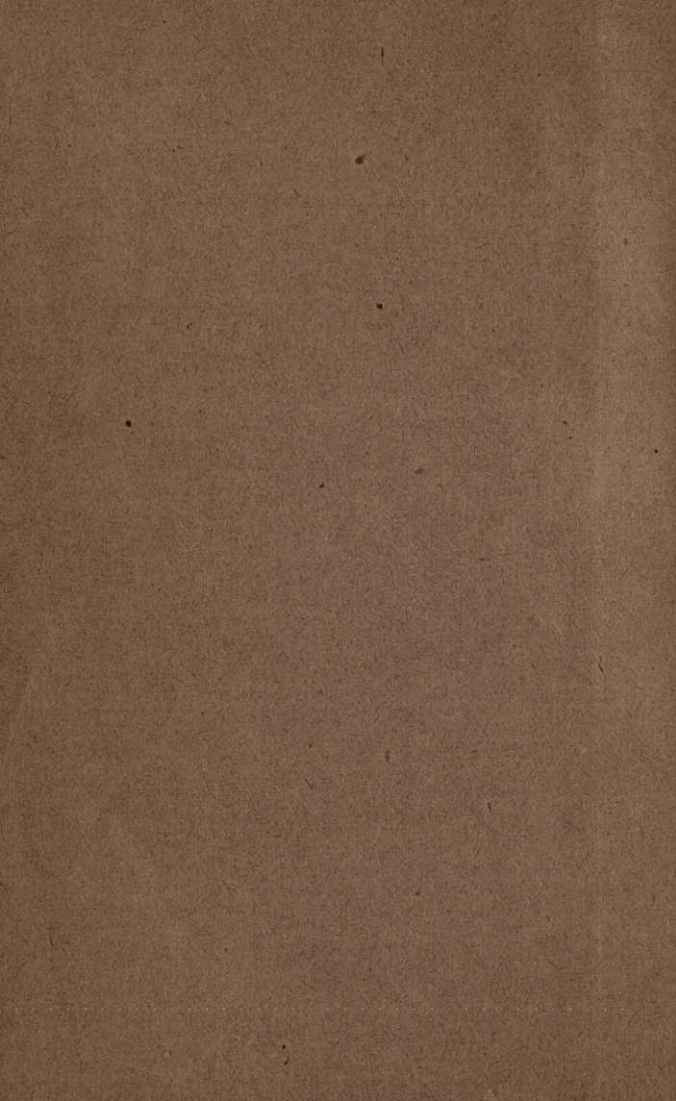
TRANEMÅLA  
SAMLINGEN



SKÄNKT TILL  
GÖTEBORGS  
STADSBIBLIOTEK  
AF  
AUGUST RÖHSS







NYA

TECKNINGAR

UR

HVARDAGSLIFVET.

*ne*  
*F. a. Bremer*

FJERDE DELEN.



STOCKHOLM,  
TRYCKT HOS L. J. HJERTA,  
1839.





**H E M M E T,**

ELLER

**FAMILJE-SORGER OCH FRÖJDER.**

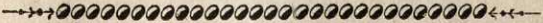
I

**FYRA AFDELNINGAR.**

—

**I, II.**





## FÖRSTA AFDELNINGEN.

---

### Morgontvist och Aftongnabb.

»Min söta vän, det är inte värdt att jag läser för dig, när du oupphörligt gäspar och jemt tittar till höger och till venster!» sade, något stött, Lagman Frank, i det han lade bort en afhandling af Jeremy Bentham och steg opp.

«Söta du, förlåt! men — de der goda sakerna äro allt något hårdsmälta, och jag tänkte på . . . . hör kära Brigitta! . . . .» och Fru Elisa Frank vinkade till sig en gammal tjenarinna och talade sakta med henne.

Emedlertid spatserade lagmannen, en vacker, kraftfull man om fyratio år, upp och ned i rummet. Plötsligen stannade han i begrundande fram-



för en vägg, och när frun i huset och tjenarinnan hade talat slut, utropade han: »ser du min vän, om vi här slå opp en dörr — det går mycket lätt, ty här är blott en cloisons-vägg — så kunde vi komma in i sängkammaren, utan att först gå genom förmaket och barnkammaren; — det blefve ju präktigt!»

Med någon ängslan svarade Elise: »Och hvar skulle då soffan stå?»

«Soffan? Soffan kan ju flyttas åt sidan? Den får mer än tillräckligt rum!»

«Min bästa vän, det blir ju ett högst farligt drag från dörrn, för dem som sitta i det hörnet!»

«Ack! alltid pjunk och svårigheter! Tycker du inte sjelf, att det vore en stor vinst att här få opp en dörr?»

«Nej! uppriktigt sagdt tycker jag det är bättre som det är!»

«Ja, så äro fruntimmerna alltid. Ingenting vilja de röra på, ingenting göra, ingenting förändra för att få det bättre och beqvämare; allt skall vara så bra, så förträffligt som det är, till dess man gör förändringen för dem; då se de på en gång, att det är bättre; då ropa de: Ah se nu är det präktigt! Fruntimren höra gifvet till det stationära partiet!»

«Och herrarne till muvemangspartiet, åtminstone hvad bygga och bråka beträffar!»

Frasen var ämnad att låta skämtfull, men fick genom ordet «bråka» någonting bäskt, som fram-

kallade i lagmannens röst någonting skarpt i det han på piken till herrarne svarade: «Ja, de sky icke gerna en liten möda, som kan åstadkomma en stor vinst. Men — få vi aldrig frukost i dag? Klockan är en qvart och sju minuter öfver nio. Det är då fasligt, min kära Elise, att du aldrig kan vänja dina pigor vid någon punktlighet. Det finnes ingenting fatalare än tidsödande genom väntan, ingenting onyttigare, ingenting odrägligare och ingenting som vore lättare afhjelpt, om man bara allvarsamt ville det. Lifvet är verkligen för kort, för att nöta bort hälften deraf genom väntande! En qvart och tio minuter öfver nio! Och barnen, — äro de ej heller färdiga? För Guds skull, söta Elise» . . . .

«Jag skall gå och se till!» sade Elise, och gick hastigt ut.

Det var Söndag. Juui-solen sken in i ett stort och vänligt rum och lyste på en snövit damastduk, som föll i silkesmjuka veck kring ett aflångt bord, på hvilket kaffestaten var i prydlighet uppställd. Med förstämtdt utseende närmade sig lagmannen frukostbordet, men det klarnade plötsligen vid inträdet af en person, öfver hvilken unga fruntimmer genast skulle fällt domen: «rysligt ful!» men som säkert den tänkande fysionomisten hade betraktat med interesse. Han var lång, ovanligt mager och höll sig något lutad åt venstra sidan; ansigtets hy var mörk, och de icke oädla dragen

vanställda af en grämlig min, som blott sällan ett leende af sällsynt skönhet utplånade. Pannan drogs gerna i djupa veck öfver de stora, bruna, underliga ögonen, och öfver den reste sig en skog af svartbrunt hår, i hvars hårda knorrer man skulle sagt, att tjogtals olynnen och paradoxer huserade; de tycktes äfven kryssa i de djupa fåror, som plöjde ansigtet och hvaraf ingen var slapp eller betydelselös; deras skarpa vinklar och allt skarpt i både ord och röst hos assessor Jeremias Munter kunde dock icke dölja ett uttryck af djup hjertats godsintet, som gaf sin prägel åt hela hans väsen. Så låter saften i den knotiga eken gröna löf slå ut af dess styfva och stridiga qvistar.

«Godag min bror!» ropade lagmannen hjertligt och räckte handen till den inträdande, «hur står det till?»

«Illa!» svarade den grämlige; «hur kan det vara annorlunda? Hvad ha vi för väder? Kallt som i Januari! Och hvad är det för människor här i verlden? Det är både synd och skam! Jag har förargat mig i dag så att . . . har du läst den hätska artikeln mot dig i — tidningen?»

«Nej! jag håller icke det bladet, men jag har hört talas om den. Den är ju riktad mot min skrift om fattigväsendet i länet?»

«Ja, eller rättare nej! Ty det märkliga är, att den nästan ingenting innehåller om sak, den



är riktad mot din person — de lägsta insinuationer, de gröfsta smädelser!»

«Så har jag hört, och därför bryr jag mig ej om att läsa den.»

«Har du hört hvem som skrifvit den?»

»Nej, och önskar ej veta det!»

«Men det skall du, ty man bör känna sina ovänner. Det är herr N. Jag skulle vilja slå tre kräkpulver i den karlen, så skulle han få smaka sin egen galla!»

»Hvad? N. som bor snedt emot oss och som nyligen från Cap fått hem sitt barn? — den staccars moderlösa flickan!»

«Just han! Men du bör läsa stycket, om icke för annat, så för att gifva högre smak åt ditt kaffe. Se här! jag tog den med mig. Jag hade fått höra, att den i dag skulle bli din hustru tillsänd. Jo, här äro hyggliga bussar i verlden. Men hvar är frun i dag? Ah, der ha vi henne! Godmorgon Mylady Elise! Så charmant på morgonstunden! Men så blek! Uj, uj, uj! Det går inte an! Hvad är det jag jemt säger och predikar? Motion, frisk luft! eljest hjälper ingen hjälp i verlden. Men ho tror vår predikan? Nej, adjö nu mitt herrskap! Hvar är min snusdosa? Under tidningarne? De förbannade tidningarne, allting skola de falla öfver, Inte en gång sin snusdosa kan man få ha i fred. Adjö fru Elise, adjö Frank! Nej, se der hur han sitter och läser ovett om sig, som om det alls icke



anginge honom! Nu skrattar han på köpet — smaklig frukost, mina vänner!»

«Smaka den med oss!» bad Elises vänliga röst. »Vi ha helt färskt, hembakadt bröd att bjuda på i dag.»

»Nej, jag tackar! Jag tycker inte om sådant der hemgjordt. Det duger aldrig, fast det skrytes med. Hembakadt, hembrygd, hemgjordt, bevars! det skall låta så galant. Duger inte alltihop!»

«Försök ändå om det ej duger i dag! Der ha vi nu madam Folette på bordet. Ni måste ändtligen ha er en kopp af henne.»

«Hva ha? Hvad för slag? Hvad är det för en förbannad madam, som skall ge mig en kopp? Aldrig har jag tålt käringar, och komma de nu till opp på kaffebordet . . . .»

»Den runda kaffekannen der, är madam Folette. Kan ni inte tåla henne?»

«Hvarföre skall hon heta så? Hvad är det för dumma upptåg?»

«Det är barnens påhitt. En hederlig enkefru af detta namn, som jag en dag trakterade med kaffe, utropade vid åsynen af sin älsklingsdryck: «när jag ser en kaffekanna, tycker jag mig se Gud!» Barnen hörde detta och ville sedan förmärka en stor likhet till figuren emellan madam Folette och denna kaffekanna, som från denna stund fick hennes namn. Barnen älska den särdeles, emedan den hvar söndagsmorgon skänker i kaffe åt dem.»

«Hvarför ska barnen ha kaffe? Kunna inte de bli magra nog det förutan? Skola de brännas ut i förtid? Den der Petrea är ju spinkig nog ändå. Jag har aldrig tyckt om henne, och blir hon nu en kaffekäring, så . . . .»

«Men, bästa Munter, ni är icke vid godt lynne i dag!»

«Godt lynne? Nej, fru Elise, jag är icke vid godt lynne. Jag vet icke mycket här i världen att ha godt lynne åt. Der har er stol rifvit ett hål i mitt frackskört! Är det vackert? Det är ju också hemgjordt. Nej, nu går jag, i fall era dörrar — äro de också hemgjorda? — vilja låta mig passera.»

«Vill inte du komma igen och äta middag med oss?»

«Nej, jag tackar. Jag är bortbjuden, och det här i huset.»

«Till Hofmarskalkinnan W \* \*?»

«Nej, för tusan! Den käringen kan jag inte tåla. Hon moraliserar mig jemt! Moralisera mig? Jag har just lust att moralisera henne, jag! Och hennes välsignade hundracka sen, Pyrrhus eller Pirre, den kan jag ha lust att slå ihjel! Och sen är hon så mager! Jag kan inte tåla magert folk, allraminst magra käringar!»

«Inte det? Vet ni väl, hvad ryktet säger om er och gamla, fattiga mamsell Rask?»

«Den gemena käringen! Nå, hvad säger malisen om mig och gamla mamsell Rask?»

«Jo, att ni härom dagen träffade henne i er trappa, då hon ämnade sig upp till sitt rum och som bäst stod suckande öfver de långa trapporna och sitt tunga bröst. Malisen säger, att ni då med högsta artighet bjudit henne armen och omsorgsfullt ledsagat henne alla trapporna uppföre, och ej lemnat henne förr än vid hennes dörr, samt sedermera skickat till henne ett skålpund bröstkakor, och . . .»

«Och det tror ni kanske att jag gjort bara för hennes skull? Nej jag tackar; utan det gjorde jag, för det att det gamla benranglet icke skulle falla omkull i min trappa och dö der, och jag sedan nödgas att klifva öfver hennes otäcka lik. För intet annat i världen släpade jag henne upp. Jaha, så var det. Jag spisar middag i dag hos mamsell Berndes. Det är allt en förnuftig menniska och hennes lilla miss Laura är rätt söt. Se så i herrans namn, nu ha vi hela barnskaran här! Mjuka tjenare, syster Charlotte! Jaså, lilla miss Eva! Hon är icke rädd för «fula gubben» hon; — Gud signe henne! Der har hon en karamell! Och lillan då, hon ser ju ut som en liten eng . . . . grinar hon åt mig? Då måste jag bort, ty barnskrik kan jag icke tåla. Hu bevars! Hör också till hemmets behag, kan jag tänka; är kanske hemmusik? Hembakadt, hemgjordt, hemmusik . . . . hu !!!»

Assessoren sprang på dörren; lagmannen skratade, lillan tystnade vid anblicken af en kringla,



genom hvilken brodern Henriks vackra öga lorgnerade henne. Barnen flockade sig hoppande kring frukostbordet.

«Se så, se så, söta små englar, håll er nu lite i styr. Vänta kära Petrea, tålmod är en god krydda. Eva lilla, hamsa inte så der. Inte ser du mamma göra så? Se hur mamma gör.» Så moraliserade mildeligen modern, under det hon, biträdd af sin äldsta dotter, den lilla visa Louise, sörjde för de andra barnen. Fadren gick förnöjlig omkring, klappade de små hufvuna och drog dem sakta i håret. «Jag borde ha klippt er allihop i går,» sade han. «Eva har en peruk, så att man knappt kan se hennes ansigte; ge pappa en kyss, min lilla flicka! I morgon bittida skall jag ta peruken af dig!»

«Och min med, och min med, pappa!» ropade de andra.

«Ja, ja, jag skall raka er allihop!» svarade fadren. Alla skrattade, men «dillan» gömde förskräckt sitt ljuslockiga hufvud vid modrens bröst. Fadren upplyfte det sakta och kysste först henne, så modern.

«Lägg nu i socker åt pappa,» sade denna; «ser du, han räcker dig sin kopp!» Lillan smålog, lade socker i koppen och madam Folette begynte sin glädjefulla rund.

Vi lemna nu madam Folette, hembakadt bröd, familje-frukost och morgonsol och flytta oss till aftonlampan, vid hvilken Elise skrifver.



*Till Cecilia!*

Jag måste porträttera för dig min lilla barnskara, som nyss, efter slutad qvällsvard, gått till hvila på mjuka fjäderholmarne. Ack! om jag kunde få ett riktigt godt porträtt — måladt porträtt menar jag — af min Henrik, min förstfödde, mitt sommarbarn, som jag äfven kallar honom, ty han föddes en midsommardag, i mitt lifs och min lyckas sommarstund! Men blott en Correggios pensel kunde återgifva dessa sköna, varma, blåa ögon, dessa gyllne lockar, denna älskeliga mun, detta hela så fullkomligt rena och sköna ansigte. Godhet och glädthet framlysa ur hela hans väsen, hans lefnadslust spritter med mindre grace i armar och ben, som sällan hålla sig stilla. Min elfvaåriga gosse är, ty värr, hvad man kallar mycket — hans far säger alltför mycket — ostyrig. Men, oaktadt denna yrhhet, finnes hos honom en djup och orolig känslighet, som ofta låter mig frukta för hans framtid. Gud bevar min älskling, mitt sommarbarn, min ende son! O hvad jag älskar honom! Ernst varnar mig ofta för en partisk kärlek till detta barn. Och därför vill jag nu äfven slita mig från porträttet.

N:o 1 och öfvergå till —

## N:o 2.

Se nu på lilla Visen, vår äldsta dotter vid nyss fyllda tio år. Du ser en liten allvarsam, blond flicka, icke vacker, men med ett rundt, treffligt ansigte, i hvilket jag hoppas småningom kunna utplåna en viss butter min. Hon är ovanligt flitig, tyst och ordentlig; hon är snäll mot sina yngre syskon, men något fallen för att moralisera dem, och mycket mån om att med dem iakttaga sin värdighet som äldsta syster, hvarföre de små kalla henne ömsom «hennes majestät», ömsom «justitierådet». Lilla Louise ser mig ut att bli en af dem, som gå stilla och säkert, och derföre lyckligt igenom sin verld.

## N:o 3.

Man säger om min nioåriga lilla Eva, att hon skall blifva mycket lik sin mor. Jag hoppas det blir en riktig prakt-upplaga. Nu ser du en liten mjuk, klotrund figur, som rullar ledigt hit och dit under lek och skratt, med en kapriciös fysiologi, snarare ful än vacker, upplyst af ett par sköna, goda, mörkblå ögon. Snabb till sorg och snabb till glädje, hjertegod, smekande, konfektälskande, glad åt främmande och granna kläder, dockor och lek, är lilla Eva af syskon och tjenare i huset mycket älskad, och sin broders bästa vän och lek-kamrat.

## N:o 4.

N:o 3 och 4 tåla ej rätt hvarandra. Stackars Leonore har haft en mycket sjuklig barndom, och den — tror jag — mer än naturen, har gifvit henne ett ojemnt och häftigt lynne, och nedlagt hos henne ett afundsfrö mot hennes lyckligare syskon. Djup känsla felar icke, men förståndet är trögt, och hon har ovanligt svårt att lära, hvad det ock må vara. Intet tecken till grace, men väl till motsatsen. Hennes mun, ännu under tandfällningens otrefliga period, uttalar gerna den artiga frasen: «dåt mig få vara i fred!» Svårligen kan hon någonsin bli anorlunda än ful. Men god och lycklig hoppas jag att hon med Guds hjälp skall bli. «Du lilla älskade fulunge!» säger jag ibland till henne, i det jag ömt sluter henne i min famn. Jag ville så på förhand söka försona henne med sitt öde.

## N:o 5.

Hvad skall ödet göra af min Petreas näsa? Den är för närvarande det märkvärdigaste af hennes lilla person. Vore icke den så stor, så vore hon ett vackert barn. Vi hoppas hon skall växa i den. En liflig liten flicka är hon, med fallenhet snart sagdt för allt, både i godt och ondt; nyfiken, orolig, odygdig är hon öfver all höfva, och har en far-

lig håg till att göra sig bemärkt och vinna intresse. Det skapande lifvet hos henne yttrar sig mycket förstörande. God är hon och ger så gerna som hon lefver. I allehanda upptåg förenar hon sig gerna med Henrik och Eva, när dessa i nåder vilja taga emot henne, och när dessa tre hviska tillsammans, kan man vara säker på, att något spratt är å bane. Det lefver redan så mycken oro i henne, att jag fruktar hon får en orolig lefnadsdag. Men hon skall tidigt få lära att vända sig till Den, som kan vända oro i ro.

## N:o 6.

Och nu till husets bortskämda barn, det yngsta, det vackraste, den så kallade «Lillan», hon som hvar dag lägger med sina hvita händer sockret i sin fars och sin mors koppar, — kaffet skulle ej smaka dem det förutan, — hon, hvars lilla bädd ej ännu kommit ur föräldrarnes rum, som hvar morgon kryper opp i deras säng och lägger sitt ljuslockiga hufvud på sin fars axel och insomnar der ånyo. Kunde du se min två-åriga Gabrielle, med sina stora, allvarsamma bruna ögon, sitt fina, litet bleka, men obeskrifligt täcka ansigte, sina förtjusande små fasoner, du skulle bli intagen af henne som alla andra, du skulle skämma bort henne såsom vi alla — ha svårt att icke göra det. Hon är ett litet stilla barn, men mycket olika med äldsta



system. Ett utmärkande drag hos Gabrielle är skönhetssinne; hon visar en afgjord motvilja för allt fult och obehagligt, och en afgjord kärlek för allt vackert. En viss allrakäraste liten förnämhet i minner och skick göra, att syskonen på skämt kalla henne «dilla fröken», «dilla prinsessan». Henrik är riktigt kär i den lilla system och förkysser hennes små hvita händer, och af hela sitt hjerta älskar hon honom åter. Mot andra är hon oftast något onådig, och vår goda vän, assessorn, kallar henne skiftevis «dilla nåden», och «dilla onåden»; har för öfrigt många namn för henne. Måtte hon en dag förtjena det af «den älskansvärda»!

Frid öfver mina små! Det är ingen af dem, som icke bär inom sig ämne till en egen dygd och förträfflighet, men äfven fröet till en farlig odygd, som kunde förderfva Guds sköna utsäde. Måtte deras far och jag lyckas att blifva goda vårdare åt dessa dyra himlaplantor! Men ack! barna-uppfostran är ingen lätt sak, och de många uppfostringsböcker, jag studerat, äro mig till ringa hjälp, det må nu vara mitt eller deras fel. Ack! ofta vet jag icke annan råd, än att sluta barnet i min famn och rätt innerligt gråta öfver det, eller ock i glädje kyssa det; och jag har tyckt, att sådana stunder icke varit utan verkan.

Jag söker att bannas så litet som möjligt; jag vet hur lätt man dermed bannlyser barnlifvets frimodighet och oskyldiga glädje, och tror öfverhuf-

vud, att blott man oupphörligt fortbildar det goda, värmer, lifvar, upplyser, så faller småningom det sämre bort af sig sjelf.

Jag sjunger mycket för mina små; de äro uppfödda vid visor. Jag ville tidigt liksom bada deras själar i harmoni. Flera af dem, isynnerhet min förstfödde och Eva, äro riktiga små musikvurmar, och hvar afton, när skymningen inbryter, samlas de omkring mig, och jag måste då sjunga för dem vid fortpianot eller låta dem sjelfva sjunga små visor, som jag spelar till. Det är min Henriks belöning, då han om dagen varit rätt snäll, att jag om aftonen sjunger vid hans bädd, till dess han somnar. Han säger, att han då drömmer så skönt. Ofta prata vi bort denna stund, och jag gläder mig då innerligen åt hans lifliga, rena själ. När han gör sina stora planer för framtiden, heter det alltid: «och när jag blifvit stor och färdig och har mitt eget hus, då, mamma, skall du komma hem till mig, och jag skall ha så många pigor till att passa upp dig, och du skall ha så mycket blommor och allt hvad du håller af och lefva just som en drottning; men om aftnarne skall du sitta hos mig och sjunga för mig, tills jag somnar — vill du icke det?» När han slutligen insomnar från både planer och visor, kan jag ofta sitta långa stunder qvar vid hans säng, och mitt hjerta sväller af glädje och stolthet öfver denna engel. Ernst påstår, att jag skämmer bort honom; ack! kanske att det är så; men visst är, att jag all-

varligt arbetar för att icke göra det. För öfrigt kan jag säga om alla mina små, som en af mina vänner om sina, att de äro «dagom goda», d. v. s. icke goda nog för himmelen.

Jag är allena i afton; Ernst är borta hos landshöfdingen; det är min födelsedag, och jag har ej sagt det åt någon, emedan jag älskar att fira denna dag i ett stilla gästabad med mina egna tankar.

Huru i denna stund de flydda åren rulla tillbaka för mina blickar! Jag ser mig åter i mina föräldrars hem, det goda, det glada, det älskade hemmet! Jag ser mig åter vid din sida, min enda och älskade syster, i det vackra, ståtliga huset, med ängarne och byarne rundtomkring; vi sågo ned på dem från de höga fönstren; dock gladde vi oss att solen sken in i de låga hyddorna, så väl som i våra stora salar; vi tyckte allt var väl beställt.

Lifvet var glädtigt för oss då, Cecilia, och så sorgfritt! Hur vi greto öfver «des vœux téméraires» och öfver «Feodor och Maria!» Det var våra sorger. Vårt lif var sång och dans och lek med mängden af glada grannar; med de mest bildade svärmade vi för musik och litteratur. Vi trodde oss dygdiga, när vi älskade dem, som älskade oss, och delade af vårt öfverflöd åt behöfvande omkring oss. Vänskap var vår passion! för vänskapen skulle vi dö; men kärleken skulle finna oss af sten. Hur vi skämtade öfver våra älskare, och tyckte det vara roligt att spela rolen af stränga romanhjeltinnor!



Hvad vi voro obarmhertiga, och — hvad våra älskare lätt tröstade sig deröfver! Så kom Ernest Frank på besök till oss. Ryktet om en kunskapsrik och kraftfull man gick honom förut, och vände våra ögon mot honom, ty hur det är, så älska fruntimmer sådant hos männer. Mins du, hur han sys-selsatte oss? hur hans ädla utseende, hans klara, säkra väsen, hans öppna och bestämda dock alltid artiga sätt att vara och tala, först behagade, sedan imponerade på oss. Man skulle sagt, att han så moraliskt som fysiskt stod fast på jorden. Hans djupa sorgdrägt, ett drag af stilla, manligt lidande, som ibland syntes i hans ansigte, bidrog att göra honom interessant för oss. Likväl tyckte du, att han såg för sträng ut, och jag förlorade snart i hans närvaro min vanliga frimodighet. När hans mörka, allvarliga ögon voro fästade på mig, hade de öfver mig en halft tjusande, halft förtryckande makt. Jag kände mig lycklig dervid och ändå i ångest; mina rörelser blefvo tvungna, mina händer blefvo kalla och gjorde bakvändt allt hvad de företogo, och aldrig talade jag dummare, än då jag märkte att han lyssnade. Tant Lisette gaf mig en gång denna moral: «min vän, kom ihåg hvad jag nu säger dig: om en karl tror, att du är dum, så skadar det dig icke i hans tycke, men om han tror, att du anser honom dum, — då är du för alltid förlorad i hans omdöme.» Det må nu vara huru det vill med det sednare, — jag hade hört



en qvick ung karl påstå, att det på honom blott skulle verka såsom salt på eld — men visst är, att det förra måste ha sin sanning, ty min dumhet i Ernsts närvaro verkade alls icke till min skada på honom; och när han var mild och vänlig, huru oändligt behaglig var han ej! För hvar dag blef hans inflytande på mig större; jag tyckte mig alltid under hans ögon; när de strålade i vänlighet, gick det som en vårvind genom min själ; när blicken blef allvarsammare än vanligt, blef jag tyst och förskrämd. Jag tyckte ibland — och ännu tycker jag så — att om denna klara, så förunderligt genomträngande blick fästades på mig med mycken stränghet, så skulle mitt hjerta upphöra att slå. Och ändå vet jag ej, om jag älskade honom. Ja, jag tror det knappast. När han var borta, drog jag andan så fritt och lätt; men hans lif hade jag velat frälsa med förlusten af mitt eget. Uti hvarjehanda saknade vi sympathier. Han hade icke sinne för musik, som jag med passion älskade, och i läsning kommo vi alls icke tillsammans. Han jäspade vid mina älsklingsromaner, ja, skrattade ibland, der jag var färdig smälta i tårar; jag deremot gäspade åt hans nyttiga och lärda böcker och fann dem mer tråkiga, än jag tordes säga. Den fantasi-verld, i hvilken jag älskade att röra mina tankar, ringaktade han, och det slags bastanta verklighet, som han sökte i lifvet, var utan behag för mig. Dock funnos äfven många punkter, i hvilka vi sammanträff-

fade — dessa voro isynnerhet moraliska frågor — och när så skedde, tycktes vi känna ett lika nöje deraf. Vid denna tid var det, som du måste lemna mig, Cecilia; och våra öden skildes, fast icke våra hjertan.

En dag var det mycket främmande hemma. På eftermiddagen kastade jag volant med min unga kusin Emil, som vi höllo så mycket af och som förtjenade det så väl. Hur det gick till, mins jag icke, men Ernst bytte plats med honom och blef min motspelare. Han såg ovanligt lifvad ut, och jag kände mig med honom friare än vanligt. Han kastade förträffligt och med säker hand den flygande draken, men alltid lät han den flyga öfver mitt hufvud, så att jag måste springa ett par steg tillbaka, för att uppfånga den. Så jagades jag oförmärkt och under glädtigt skämt, genom en lång rad af rum, till dess vi befunno oss långt ifrån sällskapet och allena. Då upphörde plötsligen Ernst med leken och det gick en förändring öfver hela hans ansigte. Jag anade oråd, och hade gerna sprungit långt, långt bort, men jag var liksom förlamad. Då talade Ernst till mig så hjertligt, så allvarligt och så innerligt ömt, att han drog till sig mitt hjerta, och min hand lade sig, ehuru darrande, i hans uträckta hand, och nästan utan att jag visste det sjelf, hade jag samtyckt att vid hans sida vandra genom lifvet. Jag var då nyss fyllda nitton år. Mina goda föräldrar gillade sin dotters förbindelse med en så

allmänt ansedd och aktad man — som man dessutom spådde, skulle en gång uppnå statens högsta höjder, — och Ernst, hvars natur är att i allt raskt gå framåt, dref allting så, att en kort tid derefter firades vårt bröllop.

Flera i min släkt tyckte likväl, att jag vid denna förbindelse hade gått ett steg nedåt. Så tyckte icke jag, — tvärtom. Jag hade börd, några icke obetydande familje-relationer, var uppfostrad inom en lysande krets och i alla dagens ytliga talanger, i öfverflöd och sorglöshet. Han var en man, som sjelf hade banat sig sin väg i verlden, som under redlig ansträngning och mången försakelse hade upphjelpit sitt fädernehus ur dess sjunkna tillstånd och be tryggat sin mors och sina systrars framtid, han var en man, sjelfständig, klar och god, — ja *god*, det erkände jag allt mer, ju mer jag genom det stundom litet bäska skalet trängde till kärnan af hans väsen; — jag kände mig mycket ringa bredvid honom.

Första året af mitt giftermål tillbragte jag i våra föräldrars hus, såsom de hade fordrat det af min man, och hade jag känt mig mindre underlägsen honom och varit säkrare på att vara honom till nöjes, så hade ingenting felats i min lycka. Alla buro mig på sina händer, och kanske var det därför, som Ernst var jemförelsevis litet stel. Jag var ett bortskämdt barn af alltför goda föräldrar, jag var tanklös och pjunkig, och ack! ännu hänger det



vid! Likväl var det under denna tid, som, under Ernsts inflytande, lifvets sanna skönhet och allvar alltmer började klarna i min själ. Äktenskapet och hemmet, fosterlandet och verlden dagades för min blick i deras förhållanden och heliga betydelse. Ernst var min lärare. Jag såg upp till honom med kärlek, men icke utan fruktan.

Mången plan uppgjordes i dessa sommardagar, som lekte gladt för mitt romantiska sinne. Bland dessa var en fotresa i det sköna landet vester om Sverige en af min Ernsts älsklingstankar. Hans mor — efter hvilken lilla Petrea bär sitt något kuriösa namn — var en Norrska, och hennes för honom kära minne tyckes ha väft sig samman med de fjell och dalar, som hennes berättelser framställt för honom, likt en underskön sagoverld. Dessa minnen äro en romantisk nejd i Ernsts själ; han går dit, när han vill vederqvicka sig och upplifva sin framtid. «Nästa år skola vi resa!» utropade Ernst i dessa dagar, och vi utkastade tillsammans på kartan våra vandringar, och jag hade redan tänkt ut den dräkt, i hvilken jag skulle blifva hans reskamrat och besöka det «hafomkrandste Norge». Ack! andra resor kommo snart för mig!

Det var äfven under detta år, som min förstfödde såg ljuset, min sköna gosse, som så upptog min kärlek och mina tankar, att Ernst blef nästan svartsjuk deröfver. Huru ofta smög jag mig ej opp



om nätterna för att se på honom när han sof! Han var ett lifligt, oroligt barn; och det var mig derföre en egen njutning att se honom hvila, och så gudomligt skön var han i sin sömn! Hela nätterna hade jag kunnat tillbringa, lutad öfver hans vagg. Så långt, Cecilia, hade allt gått i ordningen af de romaner, hvarmed vi i unga år födde själ och hjerta. Men andra tider kommo. Först den stora förändringen i mina föräldrars förmögenhet, som så mycket inverkade på vår lefnadsställning, så för mig de många barnen, besvär oändeligt, bekymmer, sjukdom! Jag hade dukat under till kropp och själ, om ej Ernst varit den man, han är. Hans lynne var att gå upp emot strömmen, och det var honom ett slags lust att kämpa med den och besegra motgången. Med hvart år tog han på sig mera arbete och lyckades småningom, genom den mest ansträngda flit, att återföra något välstånd i sitt hus. Och huru oändeligen god, huru mildt stödjande var han icke mot mig i de stunder, då jag utan honom hade känt mig bra olycklig! Huru mången natt har han ej genomvakat för min skull, huru ofta på sina armar vaggat till sömns ett gråtande barn! Och hvart barn, som kom att föröka hans arbete, hans omsorger, togs alltid emot som en Guds glädje och nådegåfva, och dess ankomst var en fest i hemmet. Huru har ej mitt hjerta tackat honom derför, huru har ej hans kraft, hans förtröstan stärkt min! När lilla Gabrielle föddes, var jag mycket nära döden;

det är min fasta tro, att, utan Ernsts omsorg, hade jag gått bort ifrån mina många små. Under det tillstånd af stor svaghet, som följde derpå och räckte i flera månader, rörde min fot sällan golvet, ty Ernsts armar buro mig hvart jag ville. Han var outtröttlig i godhet och tålmod mot den sjuka makkan. Skulle icke då den friska egna sitt lif åt honom? Ack jo! det vill hon, det skall hon. Vore blott min förmåga jemnstark med min vilja! Vet du Cecilia hvad som ofta gör mig stort bekymmer: jag är ingen snäll hushållerska och saknar fallenhet och minne för de omsorger, på hvilka hemmets välbestånd så mycket beror. I synnerhet är den dagliga omsorgen om maten mig emot; sjelf har jag föga aptit, och det är mig tungt att gå till sängs om aftonen och vakna om morgonen med hufvudet fullt med mat-tankar. Allt detta gör, att min man icke har sina husliga comforts, såsom han med skäl kan fordra. Hittills har min sjuklighet, barnens skötsel, jemte våra icke goda omständigheter varit mig giltiga ursäkter; nu få de ej mera gälla, då min helsa är återvunnen och vår större välmåga ger tillfälle till mera biträde inom hus. Också bemödar jag mig nu på det allvarligaste att uppfylla mina åligganden; men ack! — hvad det skall bli roligt, när lilla Louise blir så stor, att jag kan lägga en del af hushållets börda på hennes axlar! Jag föreställer mig, att de skola bära dem med ett eget behag.

Jag fyller trettio två år i dag och tycker mig

inträda i ett nytt skifte af mitt lif; min ungdom ligger bakom mig; jag inträder i medelåldern och känner väl hvad den och min man ha rätt att fordra af mig. Måtte en ny och kraftigare menniska uppstå inom mig! Må Gud stå mig bi och Ernst vara mild mot sin felande maka! Ernst borde ha en raskare hustru. Min nersfvaghet gör mitt lynne retligt, och jag blir så lätt störd. Hans verksamma lynne oroar mig ofta mer än billigt och förnuftigt är. Jag kan t. ex. ordentligt komma i ångest, när jag ser hans blick skarpt fästad på en vägg eller annat föremål; jag tycker mig då genast få se en dörr springa upp, eller någon annan förändring ske, och jag har ett så stort behof af stillhet och ro.

En förändring kommer snart att ske i vårt hem, för hvilken jag icke är utan oro. Det är ankomsten af filosofie-kandidaten Jacob Jacobi, såsom informator för mina små. Han skall under denna sommar taga vård om min yra gosse, samt ge lektioner i skriva, rita och räkna åt hans systrar, och i höst skall han föra min förstfödde ur moders-hemmet till en större uppfostringsanstalt. Jag fruktar denna nya medlem i vår husliga krets; han kan bli så störande, om han ej är bra. Dock, är han bra och god, så skall han vara mig hjertligt välkommen, särdeles till hjälp vid de ledsamma skriflektionerna, med deras eviga: «Hinrik sitt stilla!» — «Håll pennan riktigt, Charlotte lilla!» — «Se på förskriften, Leonore!» — «Kom ihåg prickar och streck, Eva!»



— «Petrea lilla, sudda inte ut dina bokstäfver med näsan!» Dessutom begynner min förstfödde få mindre aktning för min kunskap i hans latinska grammatika och Ernst blir allt mer missnöjd, med hans yra upptåg. Han kommer att läsa för Jacobi i sällskap med landshöfdingen Stjernhöks son, Nils Gabriel, en utmärkt stadig och ovanligt snäll gosse, af hvars inflytande på min Hinrik jag hoppas mycket godt.

Kandidaten är oss med mycken värma rekommenderad af min mans vän, den förträfflige Biskop B. Och likväl låta hans bedrifter vid akademien ingalunda rekommenderande. Genom godtrogenhet och lättsinne har han hastigt gjort af med ett litet vackert arf efter tre gamla tanter, som uppfostrat och skämt bort honom, och öfverhufvud har han visat ett ostadigt uppförande. Biskop B. öfverskyller icke detta, men säger sig mycket hålla af den unge mannen, berömmar hans hjerta, hans förträffliga gåfvor som lärare och ber oss varmt att upptaga honom med föräldraömhets i vårt hus. Få nu se, hur han gör sig förtjent af ett så hjertligt intresse. Jag tillstår, att min moderliga ömhets för honom ännu fullkomligt slumrar.

Denne gäst skrämmer mig ändå nästan mindre än ett besök, som innan kort hotar mig. Du har hört talas om Öfverstinnan S. Den vackra Emelie, min mans «gamla flamma», som jag kallar henne i liten hämdlust öfver all den oro, som hennes för-



träffligheter — hvilka äro så motsatta mina — förorsakat mig. Hon har nu i flera år varit enka, vistats länge på utrikes orter och är nu på återvägen till sitt fädernesland och vill besöka oss. Ernst och hon ha alltid stått på en vänskaplig fot med hvarandra, ehuru hon en gång afslog tillbudet af hans hand, och det är ett ädelt drag hos min Ernst, — och ingalunda sällsynt hos hans kön — att detta afslag icke gjort honom kall för den person, som gaf det. Tvertom yttrar han alltid gerna sin beundran för denna Emelie och har ej upphört att korrespondera med henne; och jag, som får läsa alla deras bref, kan icke annat än erkänna hennes ovanliga kunskap och qvickhet. Men detta allt hade jag helst sluppit erkänna på närmare håll, ty det vill förekomma mig, att min mans «gamla flamma» har någonting kallt i hjertat, och att mitt ej skall kunna bli varmt för henne.

Klockan slår 10. Förrän mot 12 kommer icke Ernst hem. Jag lemnar dig nu Cecilia, för . . . , skall jag säga dig min hemlighet? Du vet, att ett af mina största nöjen varit läsningen af en god roman; men detta nöje har jag fått lof att nu alldeles försaka, ty när jag en gång fått en interessant roman i handen, har jag grusligt svårt att släppa den, förrän jag uppnått dess sista sida; men *det* bär sig icke för mig; och när för fru Staels Corinna två middagar, en stortvätt och sjutton småbestyr höllo på att stranda och min husliga frid att

lida skeppsbrott, så tog jag beslutet att öfvergifva all romanläsning, åtminstone tills vidare. Men så stort är mitt behof af någon litterär vederqvickelse af den sorten, att, sedan jag ej mer läser romaner, har jag begynt sjelf — skriva en. Ja, Cecilia! mina ungdomsanlag vilja icke öfvergifva mig midt under det hvardagliga lifvets sysslor och prosaiska omsorger; och de blommor, som en morgonstund doftade för mig så sköna, de vilja åter i minnet blomma om för mig och knyta en uppfriskande krans kring mitt vissnade hufvud. De glada dagar, jag lefde vid din sida, de intryck, de behagfulla uppträden — nu synas de mig så, mera än då, — som gjorde vår ungdom så skön, så glad och frisk, dem vill jag fästa i en tydlig bild, innan de under årens lopp försvinna ur min själ. Denna syssel-sättning muntrar och stärker mig, och när jag, i följd af trötthet eller ledsnad, om aftnarne får min nervösa tandvärk, så är det intet, som förströr den så, som arbetet med min lilla roman. Just i afton plågar den mig mer än vanligt och jag vill använda mitt oskyldiga opiat. Ernst skall dock ej finna mig oppe, när han kommer; jag har lofvat honom det. God natt, söta Cecilia!»

Vi vilja här smyga in en lätt teckning af brefskrifvarinnan, af modren till Henrik, Louise, Eva, Leonore, Petrea och Gabrielle.

Vacker var hon ej, men naturen hade gifvit

henne en ädel växt, som ännu var fin och smärt, lik en ung flickas. Ansigtets drag voro oregelbundna, men munnen var frisk och behaglig, läpparne af en vacker ljusröd färg, hyn hvit, och de ljusblå ögonen milda och vänliga. Hennes rörelser hade mycket behag, hon hade vackra händer — hvilket är vackert hos ett fruntimmer — och gjorde ingen exposition af dem, hvilket förskönar dem ännu mer. Hon klädde sig med smak, nästan alltid i ljusa färger, hvilket, jemte den lätta doft af rosor, som hon älskade och som alltid åtföljde henne, gaf hennes väsen något mycket mildt och för sinnena välgörande. Man kunde likna henne vid månsken. Hon gick sakta, och hennes röst var ljuf, hvilket — som Shakespeare säger — «är en förträfflig sak hos qvinnan». Vi skulle vilja se henne hvilande på en mjuk soffa, vårdande en blomma eller smekande ett barn, men kunna knappast tänka oss henne sörjande för ett stort hushåll, med dess tillbehör af sysslor, tjänstfolk och dertill uppfostrarinna åt flera barn! Och likväl hade kärlek och pligtkänsla fört henne att villigt arbeta på en, hennes naturliga böjelser så motsatt väg, och småningom hade många af dessa omsorger blifvit henne verkligen kära. Allt som rörde barnen, rörde hennes hjerta nära; i hemmet vidmakthöll hon ordning, frid och behaglighet. Linneskåpets innehåll var henne dyrbart; en snöhvit duk gladde hennes själ. Grått linne, damm och flu-



gor hatade hon — så mycket som hon kunde hata. Och nu vidare fram i våra historiska teckningar.

Vi lemnade nyss Elise vid sitt manuskript; det upptog henne så, att hon ej hörde klockan slå tolf. Det slog henne med förskräckelse, när hon plötsligen hörde sin man komma. Kasta manuskriptet i byrålådan och begynna kläda af sig hade varit en lätt sak för Elise; hon var i begrepp att göra så, men besinnade sig hastigt. «Jag har ännu aldrig dolt mina handlingar för Ernst» — tänkte hon — «jag skall ej börja i dag!» och hon satt stilla vid skrifbordet, tills han inträdde i rummet.

«Hvad? oppe ännu och skrifvande?» sade han, med en missnöjd blick. «Är det så du håller dina löften, Elise?»

«Förlåt mig, Ernst! Jag har glömt mig.»

«Och för hvad? Hvad skrifver du? Nej, låt mig se! Hvad, en roman, tror jag! Hvad skall det tjena till?»

«Tjena till? Ack! det roar mig.»

«Man bör ha mening och ändamål äfven med sina nöjen, och mig roar det alls icke, att du sitter uppe om nätterna, förderfvar dina ögon för en eländig romans skull. Hade vi en eldbrasa här, så skulle jag bränna opp den smörjan!»

«Det vore mycket bättre, att du gick till sängs och beskedligt läste din aftonbön, än att tänka på sådana autodafeer. Har du roat dig hos landshöfdingens?»



«Du vill blanda bort korten! Se på mig, Elise; du är blek, din puls är spänd! Läsa min aftonbön? Jag har lust att läsa en lexa för dig, jag. Är det förnuftigt, är det förståndigt att sitta uppe, bli blek och utvakad, för att skriva något, som duger till ingenting? Jag kan riktigt bli ond, när du kan vara så sjäpig, så barnslig. Det är visst värdt, att fara till brunnar, att fråga doktorer i öster och vester och fäkta och sträfva för helsan, när du gör precist allt hvad i verlden du kan, för att förstöra den!»

«Ernst, var ej så allvarsam! Se ej så strängt på mig i afton, Ernst; nej, icke i afton!»

«Ja,» sade lagmannen, plötsligen förmildrad, «emedan du i dag för trettiotvå år sedan blef född till verlden, tror du dig ha rätt till att vara rätt barnslig.»

«Låt det få gå på den räkningen!» sade Elise leende, men med en tår i ögat.

«Få gå, få gå! Ja det tror jag, allting skall få gå på sin hals, tills det går på tok! Jag hade lust att binda ihop alla romaner och romanförfattare i verlden och göra af med dem. Verlden blir ej förnuftig förr, och du ej heller. Emedlertid är det bra, att jag fann dig vaken, ty jag hade eljest väckt dig, blott för att visa dig, att du ingenting kan dölja för mig, ej en gång hur gammal du blir. Här nu, till straff för din elaka afsigt.»

«Ack! Walter Scotts romaner! Och en prakt-

upplaga! Tack! Tack du goda, bästa Ernst! Men du är mig en vacker lagstiftare, du! Du befordrar hvad du fördömer.»

«Lofva mig blott, att icke tillbringa nätterna med att skrifva eller läsa romaner! Kom ihåg för hur många din helsa är dyrbar. Tror du, jag blef så ond, om icke du vore mig så kär? Kan du begripa det? Om ett par år, Elise, när barnen blifvit större och du ännu starkare, skola vi slå oss lösa en sommar och göra vår Norrska tur. Du skall andas den friska fjell-luften, se de sköna dalarne, hafvet — det skall göra dig mera godt, än alla brunnar i verlden! Men kom och låt oss se på barnen; vi skola nog ej väcka dem; och jag har några konfektstycken från friherrinnan att lägga på deras hufvudkuddar. Der har du en renett!»

Makarne följdes åt i barnens rum, der den gamla, trogna finskan, Brigitta, låg vaktande dem, som draken sina skatter. Barnen sofvo som — barn. Lagmannen strök sin hand öfver gossens sköna, lockiga hufvud, men hvar liten flicka fick en kyss på den rosiga kinden. Föräldrarne gingo der-efter åter in till sig. Elise gick till sängs; hennes man satte sig till skrifbordet och så, att han med detsamma skyddade henne för ljusskenet. Hans pennas sakta raslande liksom hviskade henne till sömns. När klockan slog två, vaknade hon; han skref ännu. Få menniskor behöfde och unnade sig så liten hvila, som Ernst Frank.

---

### Kandidaten.

Det var skymning. Barnen lekte »låna eld» i salen och svärmade omkring i vinklar och vrår, då plötsligt en reskarras stadnande framför porten verkade på den ystra flocken som en stråle kallt vatten på bisvärmen. Barnsvärmens Vise, den lilla visa Louise, slog plötsligen ned vid fönstret, och kring henne klungade sig fyra andra små hufvuden, pustande, varma, nyfikna och trängande undan hvarandra uti ifvern att få se den ankommande. En herre var det som hoppade lätt ur res-kareten; barnen kunde ej se, om han var gammal eller ung, men de sågo lagmannen hastigt komma ut ur porten och ruska hand med den resande och föra honom in i huset. En liten smal koffert bars upp efter honom. Nu for svärmen upp å nyo och slog ned öfver modern, för att i alla möjliga tongrader ifrån hviskning och till högljudt rop, göra för henne kunnigt, att säkert nu »informatorn» var kommen. Elise, som hade främmande, lugnade med: »ja ja,» och »ja så!» och vänligt stillande blickar barnens upprörda tillstånd. Visen sansade sig hastigt, tycktes märka, att hon något glömt sin värdighet, och satte sig som stort folk stilla och anständigt nära de stora. De andra barnen klasade sig ihop i ett hörn af rummet, hviskande och undrande, och man

såg Petreas näsa som oftast nyfiket koxa fram ur den lilla hopen.

Lagmannen hade skickat in till sin fru och förkunnat henne den väntade gästens ankomst, som skulle presentera sig för henne så fort han gjort sin toilett. Ett annat bud kom snart derpå och begärte låna en rull-tång för kandidaten.

«Det var en välsignadt lång toilett!» tänkte Elise flera gånger under den fulla timma, som förflöt i väntan, och det måste tillstås, att hennes näsa mer än en gång vände sig i samma riktning med Petreas.

Äntligen hördes två herrars steg på salsgolfvet, och igenom förmaksdörren steg en väl skodd fot, ett vackert ben, tillhörande en välbildad, något satt figur, som ledigt bar ett tjuguarigt karlhufvud; af ett vackert och jovialiskt utseende, med håret klädt efter nyaste modet. Det var kandidaten. Han kastade en blick först på sin fot och se'n på frun i huset och nalkades henne med ledig säkerhet, visande derunder en rad af bländhvita tänder. Doft af eau de portugal spridde sig i rummet. Lagmannen, som följde, och hvars enkla väsen och hållning mycket kontrasterade med den nya gästens, presenterade «kandidaten Jacobi!» Man sade hvarandra några otydliga höfligheter, man satte sig. Barnen kommo fram och gjorde sina krumbugter. Hinrik såg med en glad och förtrolig blick på sin blifvande lärare; Visen neg mycket anständigt och



gjorde ett stort baksteg när kandidaten tog sig friheten att vilja kyssa henne. Petrea satte näsan i vädret med en nyfiken och näsvis min. Kandidaten tog vänligaste notis af alla, skakade hand med alla och frågade ut allas namn, såg sig derefter i spegeln och lagade om sina lockar.

«Hvem ha vi här?» tänkte Elise med hemlig förskräckelse. «Han är ju en sprätt; en fullkomlig sprätt! Huru i all verlden kunde biskop B. välja honom till lärare åt mina stackars ungar? Han skall mer tänka på att betrakta sig själf, än att se till dem. Den der granna kråsnåln är af oäkta stenar. Skrattar för att visa sina hvita tänder. En riktig sprätt! En narr kanske! Nu ser han sig åter i spegeln!»

Elise sökte sin mans ögon, men de undveko hennes. Något missnöje och litet bryderi röjde sig i hans uppsyn. Kandidaten deremot var icke det ringaste brydd, utan vände sig med lediga fasoner i en länstol och kastade granskande ögon på trenne fruntimmer, som tydliggen voro främmande i sällskapet. Den äldsta, som stickade oupphörligt, tycktes vara något öfver fyratio år och utmärkte sig genom ett ovanligt lugnt, klart och trefligt väsen. Lagman Frank talade mycket med henne. De två andra tycktes ej ha uppnått tjugu år; den ena var blek och blond, den andra en vacker brunnett; båda voro behagliga, sågo lyckliga och goda ut. Kandidaten lärde i dessa fruntimmer känna

M:ll Evelina Berndes och hennes fosterdöttrar, Karin och Laura. Laura hade alltid någon af barnen på sina knän, och det var på henne som kandidaten särdeles hvilade sina blickar. Det var också en rätt vacker tafla, som bildades af Laura och lilla sköna Gabrielle, som den förra prydde med sina blommor, armband, halsband och allt hvad vackert hon sjelf var prydd med. Samtalet blef snart allmänt och vände sig särdeles lätt. Det kom sig från kandidaten, som talade så bra och intressant om vissa utmärkta män vid akademien, från hvilken han kom. Då Elise talade om en viss berömd man, som hon mycket hade önskat att se, nämnde kandidaten, att han nyss gjort en liten teckning af honom, och på Elises begäran skyndade han att hemta det. Han återkom med en portfölj innehållande flera teckningar och målningar, dels porträtter, dels landskap af egen tillverkning. De voro icke utan talang och gjorde nöje. Man igenkände den och den, man igenkände kandidaten sjelf. Barnen voro alldeles förtjusta och flockade sig ifrigt kring bordet. Kandidaten lyfte upp dem på sina knän och tycktes vara särdeles mån om deras nöje. Barnen tycktes nästan ha glömt, att kandidaten var för dem en ny bekant-  
skap; endast Louise förhöll sig något «fière» och «Lillan» ännu ganska onådlig mot honom. Särdeles rörda och förtjusta voro barnen öfver ett stycke i sepia, som föreställde ett fruntimmer, knäböjande

vid en rosenbuske, af hvilken hon plockar blommor, sedan hon på grafstenen straxt invid nedlagt sin lyra. «O hon var för söt, för gudomligt vacker!» Petrea kunde icke vända sina ögon från den verkliga vackra taflan, som tydligen äfven kandidaten betraktade med faderskärlek, och som var kronan i hans lilla samling.

Vanligen om aftnarne aftågade barnskaran anförd af Visen, så snart klockan slagit åtta, för att begifva sig till sofrummen, hvilket en gång kom den aftonvakna Petrea att säga, det «natten ändå var det sämsta som Gud skapat», hvarföre hon af Visen fick en förebrående blick och moral, att »man ej skall tala så der!» Men för att fira närvarande dags märkvärdighet fingo barnen lof att denna afton deltaga i föräldrarnas aftonmåltid och vara uppe så länge som de andra.

Denna utsigt, kandidaten, målningarne, allt bidrog att starkt stegra barnens lifsandar. Petrea hade till och med djerfheten att vid bordet, under spisandet af ett kokt höns, proponera kandidaten att med drag-ben lotta om fruntimret vid rosenbusken, hvaremot hon i skade-ersättning — i fall lyckan var på hennes sida — ville gifva kandidaten en tafla af egen komposition, föreställande något som skulle föreställa ett tempel. Visen syntes skandaliserad och skakade sitt lilla visa hufvud åt systemen. Modren satte sig mycket allvarligt emot Petreas proposition. Stackars Petrea rodnade och



blygdes för den förebrående blick, som fästades på henne, men efter första ögonblickets öfverraskning var kandidaten god nog att muntert antaga propositionen och ifrigt påstå, att saken skulle ha sin gång. Han afmätte nu med synbar noggranhet och allvar greppens höjd å ömse sidor på dragbenet, och när han «räknat till tre! . . .» Modren hoppades hemligen, att kandidaten så skulle ställa till, att han sjelf fick behålla kronan. Men nej! kronan blef i Petreas hand, och hon skrek högt till af glädje. Efter måltiden satte sig föräldrarne emot vadets uppfyllande, men kandidaten blef så ifrigt och så muntert dervid, att det — blef dervid, och Petrea, den lyckligaste bland dödliga, fick bortföra fruntimret vid rosenbusken, men hon fick äfven med sig en moderlig förmaning, som uppspände hennes fröjd med några tårar. Kandidaten hade emedlertid, genom sin vänlighet mot barnen och godhet mot Petrea, gjort ett behagligt intryck på föräldrarne.

«Hvem vet,» sade Elise till sin man, »om inte han kan bli rätt bra. Han har väl sina fel, men han har nog också sina dygder. Någoting mycket godt har han verkligen i ansigte och röst. Men med den varmen att spegla sig måste man vänja honom af.»

«Jag litar på min vän B.,» sade lagmannen, «att mannen nog har värde. Den der fåfängligheten och de sprättaktiga ovanorna skola vi nog i sinom



tid få bort. Karl'n blir nog bra! söta Elise var du vänlig mot honom och gör så, att han känner sig hemma hos oss!»

Barnen på sina soffrum hade också anmärkningar öfver kandidaten. «Jag tycker, att han är mycket vackrare än pappa!» sade lilla Petrea.

«Jag tycker,» sade Visen, tillrättavisande, «att ingen kan vara fullkomligare än pappa!»

«Ja visst, utom mamma!» ropade Ewa från sin bädd.

«Ack!» sade Petrea, «jag håller så mycket af honom, han har gifvit mig den vackra tafflan! Vet ni hvad fruntimret der skall heta? Rosa skall hon heta, och jag skall berätta er en lång historia om henne! «det var en gång . . . »

Alla systrarne spände upp öronen, ty Petrea kunde berätta bättre och roligare historier än någon af dem. De sade därför mellan sig, att Petrea var mycket qvick, men Visen var mycket rädd för, att Petrea skulle få någon nys härom, hvarföre hon äfven nu, utan allt nådigt bifall, afhörde Petreas historia, som likväl fanns interessant nog att hålla hennes lilla auditorium vaket tills emot midnatten.

«Hur skall det gå med mitt sylt?» tänkte Elise andra dagen, då hon såg de portioner, som aflastades på kandidatens tallrik. Men om aftonen när hon såg lilla Gabrielle helt förtroligt och fritt husera i hans lockar, när hon såg honom deltaga i barnens lekar och gifva dem mera betydelse, när

hon såg honom beväpnad med en stor pappersstrut, som han kallade «puka», utdela slag till de af barnen, som räknade fel, och väckande dermed den alldrastörsta ifver och munterhet, då tänkte hon: «han skall få äta så mycket sylt han någonsin vill; jag skall laga att det aldrig skall tryta.»

Om kandidatens aktier stego åt ett håll, så stodo de på ett annat ej till det bästa. Brigitta, som hade hand om ett och annat i huset, började se både stött och bekymrad ut. Några dagar teg hon, men en afton sade hon till sin fru, i det näsborrarne på hennes lilla oppnäsa betydligt vidgade sig: «Nådifrun får vara så god och ge ut en gång till så mycket kaffe som vanligt åt kokerskan, ty nu komma vi ej att berga oss med mindre, om det så här skall fort fara. Han, magistern, dricker ut hela lilla kannan om morgonen. Aldrig i mitt lif har jag sett en sådan kaffemoster!»

Nästa afton nytt sorgebud. Med histert ansigte och utstående ögon klagade Brigitta: «Nu är han inte bara en kaffemoster, utan en calf, och en skorppatron. Hvad tycker lilla nådifrun? Skorp-korgen, som jag fyllde i går, är så godt som tom i dag; bara tre skorpor och några smulor kvar! Och gräddsnäcken — ja den blir hvareviga morgon tom!»

«Nå, kära du, det är bra, att det smakar honom!» sade Elise undvikande och lugnande.

«Se så i herrans namn! Nu är han till på köpet en sockerrätta!» klagade åter, en annan dag, Brigitta. «Han lär väl ta minst tjugu bitar i koppen, nådifrun lilla, eljest kunde han väl inte göra så fort ända på sockerdosan. Jag måste be nådifrun om nycklarne till skrinet för att fylla det nu igen. Gud låte oss komma ut med allt det här!»

Brigitta fick säga mycket, ty hon var gammal i huset, hade burit Elise som barn på sina armar och af kärlek till henne följt henne när hon lemnade sitt fädernehem, och var dessutom för barnen en alldeles oöfverträfflig vårdarinna; men vid dessa upprepade besvär sade Elise slutligen allvarsam till henne: «kära du, låt honom äta och dricka, som han vill, utan alla anmärkningar. Han skall gerna få göra slut på ett skålpund kaffe och socker om dagen, om han — som jag hoppas det — blir en god vän och lärare åt barnen!»

Ganska stött aflägsnade sig Brigitta, mumlande för sig: «Nå nå, gamla Brita kan tåga, ja det kan hon; nå nå . . . Vi få se hvad allt det här tar för ett slut; . . . socker och skorpor det äter han, men salt strömming äter han inte! . . . Nå nå!»

Emedlertid framlefde kandidaten sina dagar, obekymrad och okunnig om de moln, som drogo öfver hans hufvud, och om benämningarne kaffe-moster, kalf, skorppatron och sockerrätta; och med hvar dag visade sig tydligare, att Elises förhoppningar voro väl grundade. Kandidaten røjde allt mera



en god och älskvärd karakter samt utmärkta gåfvor såsom lärare. Barnen slöto sig snart innerligt till honom. Deras lydnad och aktning för läraren hindrade dem likväl icke från att på fristunderne spela honom allahanda små spratt. Petrea var i synnerhet uppfinningsrik på sådana, och kandidaten var på en gång för god och för road af barnens nöje, att icke gerna finna sig uti att emellanåt vara skott-tafla för deras qvickheter.

Den frukost, som för familjens äldre medlemmar dukades, kl. 11 på förmiddagen, gaf de små ypperligt tillfälle att evertuera sig. Kandidaten tyckte mycket om ägg, och när han förmodade sådana under en pösande servett, och stack hastigt handen in i den, fick den ej sällan, i stället för ägg, fatt i trådnystan, bollar och dylikt hårdsmält. Då hördes vanligen ett kiknande skratt i dörren, och en mängd barnhufvuden, som han med låtsad förtret bombarderade med de falska äggen, drogo sig hastigt tillbaka under glädjerop. Ofta, äfven när han, enligt gammal svensk sed, tog sig en sup, fick han klart vatten i stället för bränvin i munnen, och de små nykterhetsvännerna höllo sig alltid nära nog för att njuta af syrrisen, och nog långt bort för att få blott några stänk af duschen, som sändes öfver dem, och som lät dem hoppa högt af fröjd. Och man kunde beundra huru ofta dessa syrriser upprepades och huru ofta kandidaten lät sig af dem



syrpreneras. Men han var för mycket sysselsatt med sina egna tankar (en filosofie-kandidats tankar, bevars!) att vara på sin vakt mot de små puts-makarnes upptåg. En dag

— i förbigående vilja vi anmärka, att ehuru väl vårdad kandidatens toilett var till det yttre, var den i sjelfva verket i ett ganska klent tillstånd: — Icke underligt således om kandidatens hatt, ehuru väl borstad och putsad utvändigt, invändigt hade ett högst trasigt foder.

En dag hade kandidaten ställt sin hatt i ett hörn af förmaket, och under det han höll en ifrig konversation vid soffan, samlade sig Henrik, Eva och Petrea under högst betänkliga konspirations-miner och åtbörder omkring frihets-symbolen. Ingen kom dock att särdeles gifva akt på dem, men när kandidaten gick bort och i dörrn till farstun ville sätta på sig sin hatt, blef det revolution derinom; en mängd tennsoldater, stenar, stickor och Gud vet allt hvad ramlade plötsligen öfver hans hufvud; ja en liten sotarmurre kom till och med sättandes grensle ned på hans näsa, och ingenting kan jämföras med barnens omätliga fröjd vid kandidatens förvåning och de komiska miner och hufvudtryckningar, med hvilka han mottog deras mindre artiga tillställning. Icke underligt om barnen högt älskade kandidaten.

Men lilla Visen, som allt mera började anse sig som stort folk och högst sällan var med i kon-

spirationerne mot kandidaten, runkade på hufvudet åt detta syskonens upptåg. Hon letade opp gröna sidenlappar ur sina gömmor (Visen var en född samlarinna), skaffade sig i tysthet kandidatsens hatt, fick en liten handräckning af sin mor, och Visen hade nu, hon, sin hemliga fröjd, sitt skratt i mjugg, vid kandidatsens förvåning öfver att finna ett spiller-nytt sidenfoder i sin hatt.

«Vår lilla Vise är en liten redbar flicka!» sade lagmannen förnöjd till sin hustru, som gaf honom förtroende om komplotten. Hon kallades sedan ofta af far och mor: «vår lilla redbara Vise».

Knappt voro tre veckor af kandidatsens vistande i Franska familjen förflutna, då Elise kände sig benägen att gifva honom en ny tittel, nemligen den af «general-disputator». Kandidaten började verkligen utveckla en stor förmåga att sätta allting i fråga, ända ifrån människans fria vilja och till reglorna för kokandet, ja äfven för ätandet af ägg. Elise skref härom följande till sin syster Cecilia:

«Men så artig och behaglig kandidaten är för det mesta, så ledsam och envis är han allt emellanåt i diskussioner, och som ingen i huset kan mäta sig med honom i vissa spetsfundigheter, så är fara värdt, att han kommer att tro sig ett under af metafysiskt ljus, hvilket jag är öfvertygad om att han alls icke är, helst hans konst går mera ut på att rifva ner, än att bygga opp, mer att trassla in,

än att reda ut. Ernst är ingen vän af metafysiska hårklyfverier, och när kandidaten begynner sätta det påtagligaste och säkraste («hvad är påtagligt, hvad är säkert?») skulle kandidaten säga) under ranssaking, blir han otålig, rycker på axlarna, går till sitt skrifbord och lemnar mig att fäkta ut striden, som jag för mitt lif ej kan låta bli att komma opp uti. Men när jag en stund slagit mig tappert fram, slår studenten mig med lärda ord och vändningar; jag flyr då och lemnar honom »maitre du champ de bataille». Han tror sig då ha öfvertygat mig, åtminstone om sin makt, hvilket han likväl icke gjort, och om lyckan inte beskär mig en mäktig allierad mot honom, så blir han alldeles för egenkär. Emedlertid är jag ej utan nyfikenhet att höra det system han lofvat bygga opp åt mig i afton, och enligt hvilket allt i verlden skall bli så bra och konsekvent. Dessa ämnen ha alltid interesse för mig och påminna mig om den tid då du och jag, Cecilia, likt tvenne fjärilar, flögo öfver jorden gungande på dess blommor och gjorde oss opp täcka fantasier öfver lifvets och tingens ursprung. Jag har nästan glömt dem sedan. Tänk om vår ungdoms mytologi går igen i kandidatens system?»

Här afbröts Elise af barnskarans ankomst.

«Få vi låna Gabrielle? Mamma få vi låna Gabrielle?» bådo några smekande röster.

«Gabrielle vill du komma och leka med oss? oh ja, visst vill du!»



Petrea visade opp ett litet pepparkakshjerta, och dess åsyn verkade på «dillans» hjerta, så att hon samtyckte att låna sig till syskonens önsningar.

«Men ni måste akta henne mycket väl, mina söta små englar!» sade modren, «Louise lilla tag du henne i ditt beskydd, och se väl till, att intet ondt kommer vid henne.»

»Ja bevars!» försäkrade Louise med viktig min, och den jublande barnskaran bortförde den lånade skatten, och snart var saken i full gång uti salen.

Elise tog sitt arbete, och kandidaten satte sig med viktiga miner framför henne för att inviga henne i djupheterna af sitt system. Han hade ren hostat ett par gånger och öppnade just munnen till ordspråk, då ett hjärt gläfsande och ett påföljande utrop af «aldaödmjukaste tjenarinna!» hördes i dörren, och i dörren neg, med ett slags prenterlig vördighet och en liten hvit pudel på armen, en person, till hvars ära vi vilja begynna ett nytt kapitel.



### Hofmarskalkinnan.

Hvar finnes icke «haute volée»? Öfver himmelens härskaror flyga Cherubim och Serafim, och på jordens hönsgårdar lyfta gåsarne sina vingar högt öfver de andra små fjäderfåna. Den måste höra till verldsordningen. Hofmarskalkinnan Gunilla W. hörde odisputabelt till högsta «haute volée» i den förträffliga staden X., der vi gjort bekantskap med den hederliga familjen Frank. Hon var syster till landshöfdingen Stjernhök och behodde första våningen af det hus, der Franska familjen hade den andra, och Evelina Berndes den understa våningen. Hofmarskalkinnan hade framlefvat sin ungdom vid hofvet och tillbringat mången dag i själströttande tvång och mången natt med att sy de klädningar, som för verlden skulle dölja, huru fattig fröken Gunilla var, utan att någonsin klaga öfver dag eller natt, öfver tvång eller fattigdom. Det kom sig af att hon under ett oskönt yttre bar en stark och stilla själ. En gammal tant brukade predika för henne: «ät så blir du fet, blir du fet, så blir du vacker, blir du vacker, så blir du gift!» Fröken Gunilla åt aldrig mycket och aldrig en bit mer för denna förmaning, blef hvarken fet eller vacker, men blef för sin förträffliga karakter skull älskad af alla och särdeles af en ung, rik kammar-

herre, som genom goda egenskaper och förträffligt hjerta vann hennes hjerta, och så blef fröken Gunilla fru. Hon kallades sedan vanligen i kretsen af sina vänner och bekanta «fru Gunilla», hvilken frihet vi äfven vilja alltemellanåt taga oss här.

Kort efter giftermålet blef hennes man, i följd af en förkylning, ytterst sjuklig. I trettio år lefde hon skiljd från verlden, en trogen och kärleksfull sjukvårdarinna, och hvad hon led och hvad hon bar, det gjorde hon som förr i stillhet. Under flera år fördrog hennes man icke ljus; då lärde hon sig sticka i mörkret. Så stickade hon ihop en stor förmaksmatta. «I den mattan» — sade hon en gång, då hon händelsevis kom att tala om sig sjelf — «har jag stickat in många tårar.» Ett af de många skiftena i hennes mans sjukdom, var att han tyckte sig nära att falla i gapande afgrunder. Blott så länge han höll sin hustrus hand kände han sig trygg. Så satt hon vid hans säng månader ut och månader in. Slutligen öppnades grafven för honom, och han sjönk dit i frid, med tro på den andra, helsorika stranden, och tackande sin maka för den glädje han njutit på jordens sjukhus. När han var borta, tyckte hon sig stå i verlden onyttig, som «en gammal almanacha», men äfven nu reste sig hennes själ under bördan, och hon ordnade sitt lif med lugn och klarhet. Under tilltagande år blef hon muntrare, och den originalitet i karakter och lynne, som naturen gifvit henne och

som fått ostördt utbilda sig i ensligheten, trädde med friskhet fram i det sällskapslif, till hvilket hon återgick först af föresats, men sedan fann sig väl uti. «Herren styr allt till det bästa!» Det var och förblef hennes själs fasta ankargrund. Men icke den allena gaf lugnet åt hennes själ, och den mildhet, som ofta röjde sig i hennes röst och spridde ett sannt behag öfver hennes åldriga, föga vackra ansigte. De hade ännu en annan grund. Såsom den nedgångna solen kastar en den skönaste dager öfver nejden, som den lemnat, så en älskad människas heliga minne öfver den qvarblifna ensamma vännen. Fru Gunilla hade ett sådant minne att lefva af. Hon förstod det icke sjelf, men sedan hennes make var bortgången sjönk den mörka taflan af hans långa lidande allt mera undan, och hans egen, af lidande och tålmod förherrligade gestalt, steg fram derutur i allt högre förklaring. Den strålade in i hennes själ, och hennes själ ljusnade derunder. Sällan nämnde hon hans namn, men när hon gjorde det, var det liksom en fläkt af sommar i anlete och röst. Hon samlade omkring sig hyggliga människor, till hvilkas sällhet hon älskade att bidraga, och der ett ungt bushåll drog sig i knapphet fram, med bekymmer för framtiden, der en ung, medellös man var i behof och nära att skuldsätta sig, der var fru Gunilla snart framme, ehuru för det mesta bakom andra. Hon hade dock sina fel, hon äfven, och vi få se äfven dem



längre fram. Vi teckna här som hastigast hennes porträtt i lebensgrösse. Åldern, mellan femtio och sextio; figuren lång, stel, välbildad, icke för mager — bredvid assessor Munters kunde den kallas fet; — ansigtet gulblekt; näsan görande avanser mot hakan; munnen infallen; ögonen grå och små; pannan ren och behagligt skuggad af grånade lockar; händerna ännu sköna; tummen och den smala ändan af pekfingret på högra handen omslöt vanligen en pris snus, som hölls i ett visst, behagligt perspektif för näsan, under det hofmarskalkinnan själf, med armbågen stödd på soff- eller länstolskarmen, höll sina små föreläsningar och undervisningar, ty det var en af hennes små svagheter att tro sig veta allting. Under sitt långa eremitlif hade hon vant sig vid att alldeles vårdslösa sin toilett, och detta hade hon sednare svårt att komma ifrån, och hennes gamla sidenrockar, der bomulln stack ut ur månet ett hål, särdeles vid armbågarne, och hennes kragar med mången en stopp, och hennes slokiga mössor med snusfläckade band, voro allt en hjertesorg för Elises skönhetssinne. Med allt detta hade fru Gunilla en «air», som — såg bra ut, och var med sin karakter, rang, förmögenhet, anseende, «haute volée», trots trasiga rockar och snusfläckade band, och hade stort inflytande inom stadens societet. Hon räknade litet slägt med Elise, höll mycket af henne och undervisade henne som oftast i barnauppfostran, (N. b. hofmarskalkinnan hade



aldrig haft barn), hvarför, allt somliga i staden beskyllde Elise att vara svag för «la haute volée», och postmästarinnan Bask och grossörskan Suur räknade henne detta till både last och lyte. I ton, väsen och åtbörder låg något mycket prononceradt. Hon neg vanligen prenterligt och djupt, och vi återkomma nu till hennes inträde i Elises förmak, hvilket lät denna hastigt uppstiga och välkomna sin gäst; sedan presenterade hon Jacobi. Denne gjorde ett utrop af glad öfverraskning, nalkades hofmarskalkinnan med stor hjertlighet i det han fattade och vördnadsfullt kysste hennes hand, och lyckönskade sig att åter få se henne.

Hofmarskalkinnan kisade med de små ögonen och utropade! «åh bevars! Kära hjertandes! Nå det var rätt roligt! He, he, he, he!»

«Huru?» sade Elise förvånad. «Herr Jacobi känner . . . . Tant W. känner Herr Jacobi.»

Kandidaten tycktes vilja gifva någon förklaring öfver denna bekantskap, men med en lätt rodnad på den gulbleka kinden och en liten rynkning på ögonbrynen afböjde fru Gunilla all vidare förklaring, i det hon hastigt sade: «vi ha en gång förr bott i samma hus,» och begärte att det samtal, som hon afbrutit och som såg «så viktigt ut», måtte fortsättas, «om inte jag generar», tillade hon och spände forskande ögonen på Elise och kandidaten. Visst icke! Kandidaten behöfde blott en liten sextonedels vink för att ånyo med full fart komma

in i sitt system. Hofmarskalkinnan tog opp ett paket gamla guldgaloner och satte sig att repa opp dem. Kandidaten hostade och satte sig till rätta.

### Monader och Nomader.

«Alla väsen»,» begynte kandidaten, »ha hvar till innersta grund och substans en enkel enhet, en själ, en . . . . med ett ord en monad.»

«En — hva för slag?» sade hofmarskalkinnan, och såg opp.

«En monad eller enkel enhet;» fortsatte kandidaten. «Monaderna ha gemensamt med hvarandra substansens likhet, men dock en ganska substantiell olikhet i afseende på egenskaper, storhet och kraft. Det finnes folks-monader, det finnes mennisko-monader, djur-monader, plant-monader, med ett ord monaderna fylla verlden och utgöra verlden . . . .»

«Kära hjertandes, jag förstår inte ett ord af allt det här!» utropade hofmarskalkinnan missnöjd. «Hvad skall detta vara för slag? Hvad äro monader . . . fylla verlden?» Jag ser inga monader!»

«Ni ser ändå mig, ers nåd! och ni sjelf, ni sjelf är en monad.»

«Är jag en monad?»

«Ja visst! ers nåd, så väl som hvart lefvande kreatur . . . .»

«Men jag skall säga er, min kära vän, att jag är hvarken en monad eller ett kreatur, utan en människa, en syndig människa visserligen, men som vår herre i alla fall har skapat efter sitt beläte och kallat till likhet med sig.»

«Ja visst, ja visst! Jag antar också en hufvud-monad, från hvilken alla de andra monaderne emanera . . . .»

«Hva sa? Ska vår herre också vara en monad?»

«Han kan betecknas så — för att behålla enheten äfven till namnet. Jag antar för öfrigt, att monaderna blifvit af begynnelsen begåfvade med en sjelfständig kraft, enligt hvilken de låta sig födas i kroppsverlden, d. v. s. antaga kropp, lefva, verka, ja äfven dö, det vill säga, förflytta sig ur en boning eller kropp i en annan, utan omedelbar inverkan af hufvud-monaden. Monaderna äro i beständig rörelse, beständig vandring och gruppera och ordna sig allt efter den dem egna kraften och arten. Betrakta vi nu verlden ur denna synpunkt, så ordnar den sig på det klaraste och förträffligaste sätt för våra blickar. I alla sferer af lifvet se vi huru hufvud-monaderna samla omkring sig som organer och lemmar alla underlägsna monader. Så bildas folk, stater, vetenskaper, konster; så skapar

hvar menniska sin verld och beherrska den hvar efter sin kraft. Ty det är icke, såsom menniskan vanligen tror, ett fritt val, utan monaden inom henne, som bestämmer hvad hon kan och skall bli i afseende på . . . .

«Det tror jag inte,» sade hofmarskalkinnan tvärt, »ty om min själ eller monad, hur ni vill kalla det, skulle fört mig efter sitt behag, så hade den drifvit mig till ganska mycket ondt; och om vår herre icke hade tuktat den och af nåd drifvit den till litet godt, så — var så god och låt bli mina bomullstappar! — så hade det gått på tok med min nomadsjäl, skall jag berätta er.»

«Men Gud bevara mig, ers nåd! jag nekar ju icke, tvertom, jag antar ett hufvudmonadens inflytande, och att just detta inflytande på er monad verkar . . . .»

«Och jag,» afbröt hofmarskalkinnan häftigt, «jag påstår, att vi allsingenting dugligt gör, om ni inför ett nomadregemente, i stället för vår herres regemente. Hvad har jag för godt af att veta om era nomader?»

»Monader!» rättade kandidaten.

«Om era monader», fortfor, ifrig, hofmarskalkinnan, «aldrig så mycket äro i rörelse, aldrig så mycket och artigt gruppera sig? Hvad hjälper det mig i frestelserna och nödens stund? Det är väl mycket bättre och klokare, om jag tror och säger, att



vår herre styr och ställer med oss efter sin vishet och nåd, än om jag tror att en skock nomader . . . .

«Monader, monader!» skrek kandidaten.

«Monader eller nomader!» svarade snäsande fru Gunilla, »det kan just vara detsamma! Låt bli min bomull, jag behöfver den sjelf. Era nomader må nu vara så präktiga och mäktiga som helst, och beherrska sig och lefva och dö efter egen vishet, så ser jag ej att världen blir minsta grannordentligare för det, och ingen smula roligare att betrakta. Och hvarföre går der så illa till? Jo, det är just därför, att ni goherrar tro er vara sådana mäktiga monader, och tro så mycket på er egen kraft, och icke vilja veta, att ni äro fattiga syndare allihop, som borde bedja vår herre att regera era fattiga nomad-själur, så att de må bli litet klokare. Men just sådana der nomad-idéer ha vi att tacka för alla rabulisterier och uppror och utslagna fönster. Om j voren lite mindre nomader och lite mera förnuftiga menniskor, så skulle man lefva i bättre fred på jorden!»

Kandidaten var alldeles förbluffad. Aldrig hade han hört argumenteras på det viset. Han såg på hofmarskalkinnan med gapande mun, och när nu Pyrrhus, uppäggad af sin herrskarinnas vredesmod, sprang gläfsande upp på bordet och nafsade efter kandidatens näsa, så kunde Elise ej mer återhålla den munterhet, som samlat sig hos henne under dispyten, och kandidaten gjorde henne säll-

skap i ett hjertligt skratt, men friherrinnan såg ännu bister ut och kandidaten, ännu oförskräckt, återtog:

»Men bevara mig väl! Ers nåd vill ju alls icke förstå mig! Vi tala ju blott om ett sätt att betrakta världen, ett sätt, som kan tillfredsställande förklara dess fenomen. Monadologien rätt förstådd strider alls icke mot vår kristna religions begrepp som jag straxt skall bevisa. Den objektiva uppenbarelsen visar oss just det subjekt-objektiva, och objekt-subjektiva, som . . . »

«Ah! prata persilja för mig!» sade hofmarskalkinnan med en släng på nacken. «Jag vet hvad jag vet. Nomaderna skola gerna få vara för mig, men jag kallar en människa en människa, och en katt kallar jag en katt och en blomma en blomma, och vår herre blir för mig vår herre och ingen nomad!»

»Monad, monad!» skrek kandidaten nu med en halft komisk förtviflan. Och hvad det ordet angår, så måtte väl filosofien så väl som all annan vetenskap få antaga vissa ord för att beteckna vissa begrepp!»

Redan för en stund sedan hade misstänkliga rörelser visat sig i dörren emellan salen och förmarcket: nu kommo de närmare. Barnskaran var på tåg bakom kandidaten, och bedjande vinkar och miner utgingo derifrån till modren, att hon icke skulle låtsas märka något. Petrea och Eya gingo

på tåspetsarne, i främsta ledet, och buro tillsammans en ofantlig bly-sydyna, vägande visst öfver fem marker. Kandidaten stod i detta ögonblick, och bäst han ifrigt sökte förfäktas filosofiens rättigheter, sänktes blydynan plötsligen i hans ena frackskört. En ryckning bakut for igenom hela kandidatens kropp; hans frack drogs alldeles på sned. Starka ryckningar förmärktes äfven i kandidatens mungipor, och någon stamning uppstod i de bevisande orden. De små bytingarne hade väntat sig någon förfärlig explosion af deras väl anlagda minna, och drogo sig derföre skyndsamligen undan, men förunderligt! Kandidaten stod alldeles lugn och tycktes alldeles icke ha märkt, att något föregått i hans frackskört. Deremot föregick i hans inre en så stor håg att skratta, så att han i hast begynte berätta en anekdot, som gaf honom tillfälle att tillfredsställa den. Och antingen det nu var hofmarskalkinnans nomader, som fört honom ur sitt system, eller den lilla nomadhorden, som nyss hemsocht hans fickor, visst är, att han aldrig — för denna afton — kom in i det igen, utan tycktes nu vara mycket angelägen om att med glädtigt samtal muntra fru Gunilla, hvilket äfven lyckades, och så mild och undfallande var kandidaten med henne, att Elise började sätta i fråga, buruvida icke hennes sätt att argumentera var ett det bästa och lyckligaste.



Barnen stodo på lur på alla kandidatens rörelser. «När han börjar gå, — då skall han nog känna bly-dynan! Han skall hemta en bok! Nu kommer han! ah!» Kandidaten skulle verkligen hemta en bok ned ifrån sitt rum, och med stoiskt lugn och eländigt sneddragen frack spatserade han igenom den häpnande barnhopen och ut genom förstugudörren.

När han kom tillbaka, satt fracken riktigt; bly-dynan var tydligen ej mera der. Barnens förvåning steg till sin höjd, och på gissningar var ingen ända. Visen förmodade, att något hål fanns på kandidatens frack, och att bly-dynan sluppit ut derigenom och fallit i trapporna. Lilla Petrea, på hværs instigation sprattet hade skett, blef ganska bekymrad öfver bly-dynans öde. Aldrig kom det in i barnens oskyldiga själar, att kandidaten kunde så förstålla sig, för att förvandla den honom tillämnade förskräckelsen till en förskräckelse åt dem sjelfva.

»Huru kom det sig, att ni blifvit bekant med hofmarskalkinnan W \* \*?» frågade Elise när denna var bortgången.

Kandidaten svarade: «när jag för ett par år sedan studerade i \* \* \*, hyrde jag en liten vindskammare i samma hus der hofmarskalkinnan då bodde. Som jag då hade ganska knappa tillgångar, lät jag hemta min middag från ett spisqvarter, der den ficks för billigaste pris; men den var också af så dålig beskaffenhet, att den ofta åter-



vände nästan orörd, och jag fick genom en promenad i fria luften söka förströ min hunger. Så hade jag lefvat en tid, och derunder magrat betydligt, då hofmarskalkinnan W., som jag ej kände personligen, lät genom sin hushållerska proponera mig att bestrida min mathållning, för samma pris som det jag betalade på spisqvarteret. Förvånad, men ganska nöjd, tackade jag och emottog tillbudet. Jag fann snart, att hofmarskalkinnan på detta vis ville bli min välgörarinna, utan att synas det, och utan att jag skulle behöfva tacka därför; och jag lefde från denna dag i verkligt öfverflöd. Hennes godhetsfulla omsorg stannade ej dervid. Under en mycket kall vinter, då jag sprang i en tunn surtut på gatorna, fick jag mig oföväntadt en pels fodrad med skinn tillsänd; — hvarifrån? det kunde jag på länge ej leta ut; men slutligen förde mig händelsen på spåret och till — friherrinnan. Men fick jag väl tacka henne för allt detta? Nej! hon blef ordentligt ond och snäste mig, när jag ville yttra den tacksamhet jag så varmt kände och alltid skall känna för hennes godhet.»

Kandidatens ögon tårades, och Elises och hennes mans glänste af nöje vid denna berättelse.

«Det är,» sade lagmannen, «ett bevis till på den rikedom af godt, som finnes på jorden, ehuru man vid en ytlig blick kunde tvifla derom. Det onda gör vanligen buller af sig; därför genljuder det från så många håll, därför äro tidningar och

sällskapskretsar fulla med tal derom, men det goda går helst — som sol-ljuset — tyst genom världen.»

### Ledsamma nyheter.

Det lilla «mapptag» — (så kallade fru Gunilla en liten träta) — som hon och kandidaten haft med hvarandra om monader och nomader, tycktes icke ha misshagat någondera, utan tvertom gifvit dem smak på mera af den sorten, och då Elise, som icke tyckte om att sitta ensam med kandidaten om aftnarne, ofta bad fru Gunilla dricka the med sig, dröjde det aldrig länge innan hon och kandidaten voro i full dispyt. Kom nu assessorn här-till, så blef det ett förfärligt väsen. Kandidaten skrek och hoppade ibland såsom utom sig, men blef komplett öfverröstad, ty han hade ingen röst, och ehuru hofmarskalkinnan och assessorn på tu man hand alltid voro oense, så förenade de sig alltid emot Jacobi, fastän denne oftast hade rätt, och dertill led sitt nederlag med det bästa lynne i verlden. Kanske hade han slutligen — så påstod han sjelf — mistat både röst och curage på denna

olika kamp, om icke han plötsligen lemnat fältet. Kandidaten försvann nästan alldeles ur de små aftonkretsarne. «Hvar ha vi vår kandidat?» frågade ibland fru Gunilla, «jag undrar om hans monad eller nomad farit af med honom till nomadernas land! He, he, he, he!»

Äfven Lagmannen och Elise började med någon oro fråga: «hvar ha vi vår kandidat?»

Vår kandidat var ibland de människor, som lätt få sig en mängd lätta vänner. Hans muntra, harmlösa lynne, hans talanger och goda umgängesgåfvor, gjorde honom mycket omtyckt och efterlängtd, särdeles i mindre samqväm. Så hade han nu här, såsom förr vid universitetet, blifvit indragen i ett mindre godt sällskap lustiga bröder, der man muntrade sig på hvarjehanda sätt, och der kandidatens talanger och muntra lynne på det högsta uppskattades. Kandidaten lät sig, dels af godhet, dels af lättsinne föras, att vara med i åtskilliga upptåg, som, genom inflytande af ett par af klubbens medlemmar, blefvo allt mindre harmlösa; och vår kandidat var, innan han rätt visste det sjelf, indragen i ett sus och dus, som verkade ganska menligt på hans affärer, lät honom komma sent hem om afton och sent uppstå om morgonen, med hufvudvärk och föga lust till sysselsättning.

Det felades icke goda vänner, som snart buro underrättelser härom till lagmannen. Han blef ond, Elise blef uppriktigt bedröfvad; hon hade begynt



hålla af Jacobi och hoppades så mycket godt af hans förhållande till barnen.

«Det går inte an, det går inte an!» brummade lagmannen. «Det skall, ta mig fan, snart göras slut på. Vackra historier, minsann! Jag skall säga honom, jag, att om han . . . . men, min söta vän, du har också fel deri. Du skulle taga dig litet mera af honom, du är så «fière» och fremmande med honom! Och hvad är det för nöjen, han har här om aftnarne? De trätorna med hofmarskalkinnan och Munter kunna icke vara synnerligen roliga för honom, särdeles när han alltid blir öfverröstad. Det vore tusen gånger bättre för den unga karlen, om du lät honom läsa högt för dig — ja, till och med romaner, eller hvad i verlden du vill! — Du skulle uppmuntra hans talang i musik — det skulle säkert roa dig sjelf — och deremellan tala lite sundt förnuft med honom, i stället för att disputera saker, som hvarken du eller han förstå. Hade du så gjort från början, så hade han kanske aldrig blifvit en svirrebroder som nu. Nu skall man ha scener, för att bibehålla skick och seder i huset. Jag vill inte veta af ett sådant lefverne. Han skall få höra af det i morgon dag! Jag skall sätta åt gunsti herrn, så han skall minnas det!»

«Ack!» sade Elise, «var icke alltför sträng, Ernst? Jacobi är god; om du talar vänligt och allvarligt med honom, så är jag säker på, att det bäst verkar.»



Lagmannen svarade intet, men fnös och spatserade upp och ned på golfvet, vid rätt dåligt humör.

«Vill ni veta något nytt om er granne, pasqvil-lanten?» ropade assessor Munter, i det han inträdde med bistert ansigte. «Han är sjuk, dödssjuk i galopperande lungsot; han skall inga pasqviller skriva mer!»

«Hvem ser till hans lilla flicka?» frågade Elise; «jag ser henne ibland springa som en vild katt i porten och på gatan.»

«Jo, hon har en vacker tillsyn!» röt assessoren. «Der är en menniska i huset — menniska kallas hon, men borde heta kräk eller snarare djefvul — som hets sköta hans hushåll, men som bestjäl honom och förderfvar hans barn. Hvad tycker ni väl, att hon och två långa lymlar till söner, hon har, roa sig att skrämma flickungen, i det de klä ut sig ohyggligt och spöka för henne i aftonskymningen. Det är mer än underligt, om inte hon blir galen.»

«De uslingarne!» utropade lagmannen med vrede och afsky. «Min Gud, huru mycket sedeförderf, huru månet brott, som lagens arm aldrig kan hinna! Och fadren, barnets far, kan han lida, att hon så behandlas?»

«Han är alldeles beherrskad af det kräket madamen. Dessutom är han nu sänliggande och vet föga hvad som sker i huset.»

«Och om han dör — finnes det någon, som kan antaga sig flickan? Har han någon släktinge, någon vän?»

«Ingen i världen! Jag har frågat noga derefter. Fågeln i skogen är mindre skyddlös, än det barnet. Fattigt lär det också vara i huset, och det lilla, som finnes, förskingras nog af det odjuret, sköterskan.»

«Hvad skall man göra?» frågade lagmannen, med riktig ångest. «Vet du någonting, Munter, som kan göras därför?»

«Ingenting nu. Nu måste det ha sin gång. Jag råder ingen att blanda sig dermed nu; ty han är besatt af madamen, och hon är besatt af djefvulen, och flickan vill han om dagarne jemnt ha hos sig, och låter henne få allt sjelfsväld. Men detta helvete kan ej räcka länge. Inom en månad kanske är han död och — den, som märker den fallande sparfven, måtte väl äfven se till det stackars barnet! Nu kan ingen rädda henne undan dessa harpyer. God afton nu! Jag måste komma och berätta er det här, emedan det sved mig på hjertat och emedan menniskan nu en gång har den hyggliga benägenheten, att kasta bördan på andra, för att lätta sig sjelf. Adiö!»

Lagmannen var denna afton mycket störd. Den berättelse han nyss hört, tryckte hans sinne. «Det har varit en egen skickelse,» sade han, «att Herr N—s väg och min ofta stött tillsammans. Han har

verklig talang, men hans moraliska karakter är dålig. Derföre har jag vid ett par tillfällen motarbetat hans bemödanden i embetsväg, och sålunda hans lycka. Det var naturligt, att han blef min fiende, och jag har ej brytt mig derom. Men nu ville jag . . . . . hur usel han ligger der, den olycklige! Och barnet, det arma, arma barnet! Ström! är kandidaten hemma? Nej? Och klockan går på elfva! För tusan! I morgon skall han få veta, hvar han är hemma!»

### Mandater.

När lagmannen morgonen derpå drog upp rullgardinen, sken solen — solen, så mächtig i sin tystnad och sina strålar — in i rummet, och upplyste det med sitt förklarande ljus. Dessa strålar gingo rakt till lagmannens hjerta.

«Söta Elise!» sade han, då denna vaknat, «jag har mycket att göra i dag. — Kanske vore det bäst, att *du* talade med Jacobi och gaf honom sin lektion. Fruntimmer verka ofta i sådana fall bättre på männer, än männer. Dessutom — hvad som kan

böjas, bör ej brytas, och — kort sagdt, jag tror, att du skall göra saken bäst. Det är så vackert i dag! Skulle du icke göra en längre promenad med barnen. Det skulle göra både dig och dem godt. Och under vägen kunde du få förträffligt tillfälle till en explikation. Hjelper sedan icke den, så skall jag . . . . men gerna ville jag slippa bli ond på honom. Man har saker nog ändå att förtreta sig på!»

Lagmannen var icke den enda i huset, som solen denna morgon inspirerat med tankan på en utvandring. Kandidaten hade för ett par dagar sedan lofvat barnen, att någon «mycket vacker dag» föra dem ut till en hage, der hasselbuskar funnos i mängd, och man kunde göra en rik skörd af nötter. Barn ha makalöst minne för sådana löften, och små Frankerna funno, att dagen omöjligt kunde vara vackrare och mera passande för en stor expedition, än just den innevarande; och när de förnummo, att kandidaten och föräldrarne funno så med, stod glädjen verkligen upp i taket. Brigitta hade inga händer med Eva och Petrea; när hon skulle kläda på dem, så hoppade de emellan hennes händer.

När taget straxt efter middagen afgick, marcherade Henrik och Visen i första ledet; i det andra kommo Eva och Leonore med Petrea emellan sig; hvar och en bar på armen sin korg eller skeppa, med ett stycke kaka på botten till matsäck på resan. Efter barnkolonnen gick modren och bred-



vid henne kandidaten, dragande en liten korgvagn, i hvilken satt lilla Gabrielle, som blickade mycket allvarsamt omkring med sina sköna bruna ögon.

«Lilla Afrika», — så kallade barnen deras lilla mörkögda granne från Cap — stod i sin port, då små Frankerne trippade fram ur sin. Petrea tog hastigt till fötter, i oemotståndligt begär att formera bekantskap med »lilla Afrika», och bjöd henne med en nigning det stycke kaka, som hon hade i sin korg. Den lilla vilden ryckte kakan häftigt till sig, visade sina hvita tänder och försvann in i portgången, under det Elise fattade Petreas hand och behöll den sedan, för att något litet sammanhålla hennes sprittande lufsandar.

Komna ut ur stadens portar, fingo barnen full frihet, och voro föga skickligare än små kalvvar, när de för första gången komma ut på grön äng. Vi måste bekänna, att äfven lilla Visen inlät sig på några excesser såsom att hoppa öfver diken, der dessa voro som bredast, samt medelst handklappning och rop söka skrämma en och annan flegmatisk kråka. Dock öfvergaf hon snart dessa utbrott, för stillare bedrifter, och der en styfnackig millefolia stod på hennes väg, eller ett prunkande nypon lyste ur skogen, brötos de sorgfälligt, och förvarades i visens förkläde till husets gagn. Henrik sprang allt emellanåt till korgvagnen, för att kyssa «dillan», och gifva henne alla de minsta blommor han kunnat finna på. Petrea tullrade alltemellanåt om-

kull, men steg lika hastigt upp och fortsatte oförskräckt sina hopp och språng. Kandidaten, äfven full af friska lifsandar, uppstämde med en vacker tenor: »Vikingasäten, åldriga lundar!» uti hvilken barnen snart instämde med hvar sin diskant, i det de marcherade i takt efter sången. Elise njöt af den sköna dagen, af den allmänna glädjen, och hade hvarken hjerta eller vilja att afbryta den genom någon ledsam explikation. Den uppsköts till vidare.

»Nej, se bara! se hit, se hit! Systrar! Henrik! se hit!» ropade nu lilla Petrea, vinkande med handen, hoppande och utom sig af förtjusning, i det hon stack sin näsa emellan gallren på en hög och pryddlig port, genom hvilken man såg in i en park, på gammalmodigt vis städad, klippt och prydd. Snart stodo många små hufvuden tittande nyfiket genom gallerporten. Paradiset tyckte de sig se genom den. Snart äfven syntes kandidaten, icke som cheruben med förbjudande svärd, men lik en god engel, som öppnade paradiset portar för de förtjusta barnen. Denna öfverraskning var dem beredd af Elise och kandidaten, som begärt tillstånd af enkegrefvinnan S\*\*, att under dagens vandring till nöthagen föra barnen genom hennes park.

Här funnos otaliga ännen till förundran och frågor. Elise och kandidaten räckte ej till att besvara dem. Än rördes barnens hjertan öfver en liten klumpig kupido, som stod och grät vid en vattulös vat-

tenkonst, — «hvarföre gråter han?» Förmodeligen öfver vattubristen! svarade leende kandidaten. Än tjusades deras blickar af ett chinesiskt tempel, som de trodde innesluta all verdens herrlighet, i stället för — såsom tallet var — några höns; än förvånades de öfver träd i form af pyramider — aldrig hade de sett något så vackert, så underbart! Men det underbaraste väntade dem ännu. Man kom till en dunkel trakt af parken. Melankoliska ljud, utan sammanhang, men icke utan behag, läto höra sig, under accompagnement af ett oafbrutet plaskande, såsom af vatten. Barnen gingo långsammare och slöto sig tätare tillsammans, under en spänd väntan, en slags hemsk nyfikenhet. Ljudet och vattensorlet hördes allt närmare. Granskogen var tät och mörk rundt omkring. Men nu öppnade den sig på höger hand, och rikt bekransad af gröna vexter och lummiga träd syntes en grottas hvalf, i hvars fond stod en stor, hvit gestalt med åldrigt hufvud, långt skägg, krökt rygg och bockben. Han satte läpparne till en pans-flöjt, ur hvars pipor de underliga ljuden tycktes utgå. Små kaskader sprungo här och der fram ur klippväggen och samlade sig i en bassin vid den hvita skepnadens fötter, i hvilken han med drömmande blick tycktes betrakta sin bild och det löfkrönta stenhvalfvet öfver sitt hufvud. Det var «skogsguden Pan», upplyste kandidaten, men hvad han vidare upplyste om de gamlas tro om denna naturgudomlighet, lyssnade ingen



till, utom Visen, som skakade sitt lilla visa hufvud öfver att grekerne kunde vara så ovisa, att tro på »en sådan gud», samt Elise, som älskade att i forntiden igenfinna den tro på ett naturens gudomslif, som äfven gör sig gällande i våra dagar, ehuru i en sannare och — vi tro det — gudomligare mening. Skådespelet i grottan hade gjort ett visst intryck på alla, både stora och små af åskådarne, men på lilla Petreas hjerna verkade det berusande och nästan förvirrande. Skogsguden med sina toner, sin halft menskliga, halft djuriska gestalt, så gips han var, och så mycket än kandidaten förklarade honom för foster af en oklar fantasi, utan lif och verklighet, var och förblef i hennes fantasi ett lefvande väsen, lika så verkligt som underbart. Hon kunde ej se, ej tänka något, utom skogsguden; a-ningen om en ny underbar verld uppgick med ljufva rysningar i hennes själ.

Emedlertid förde kandidaten Elise på en gångstig, som mellan alar och björkar slingrade sig uppföre berget, i hvilket grottan var. Deruppe var soligt och gladt, och på en kulle i det gröna glänste en liten kollation af bär och frukter på det vänligaste i solskenet. Det var kandidaten — hvars glädje det var att fägnas och traktera — som hade beredt Elise och barnen denna lilla syrpris. Och aldrig var väl någon mera välkommen och mera fröjdefull. Att göra barnen nöje är för öfrigt den



tacksammaste sak i världen, och modrens välvilja vinner man alltid på köpet.

På en grönskande sluttning, i skygd af törnrosbuskar, som ännu buro Elises älskade blommor, utbredde kandidaten sin kappa, till säte för henne och lillan, som lyftes ur sin korgvagn, fick taga af sig den gröna sidenhatten och bada sina gyllene lockar i solen. Kandidaten valde ut några af de vackraste frukterna åt henne och modren, satte sig sedan i gräset bredvid Gabrielle, jollrade med henne, hviftade med en rosenqvist bort myggorna från Elises händer och lillans hufvud, under det att de andra barnen några steg längre bort svärmade omkring, njutande frihet och stickelbär med hela barndomens stora förmåga. Träden susade för en sakta sunnanvind, och med suset blandade sig skogsgudens melodiska suckar och vattnets sorl. Det var en skön stund, och den verkade ljuft på Elises själ. Solen, rosornas doft, skogens, vattnets och syrxens sång, det vackra skådespelet omkring henne, de lyckliga barnen, uppkallade plötsligen i hennes bröst denna hjertats sommar, i hvilken alla känslor, alla tankar blifva som sköna blommor, och som låter lifvet kännas så lätt, så ljuft. Hon kände i denna stund vänskap för den unga mannen, som framkallat den, och hvars goda hjerta lyste ur hans ögon, i det de ömsom fäste sig på den blå himmelen, ömsom på den milda, blåögda Elise, med ett uttryck af tillgifvenhet och en viss ren längtan, som

hon så aldrig förr hade sett hos Jacobi. Elise kände att hon nu kunde företaga den omnämnda explikationen; hon kände att hon kunde tala till honom öppet och innerligt, som en syster, och att sanningen skulle gå från hennes läppar, utan att såra eller smärta. Men knappt hade hon begynt att tala med hjertlig, ehuru något darrande röst, förrän hon blef afbruten af oroliga rörelser i barnflocken; man sökte i buskar, man sprang omkring träd, och namnet «Petrea! Petrea!» upprepades frågande och kallande af hennes syskons röster. Orolig såg sig modren omkring, och kandidaten sprang upp, för att utröna hvad som var å färde. Det var en vanlig sak, att Petrea stundom skiljde sig ifrån de andra barnen och gick småfunderande för sig sjelf: därför hade man i början ej synnerligt gifvit akt på att hon ej genast var tillstädes vid kollationen. Elise och kandidaten voro förströdda af sina egna känslor. Syskonen tänkte: «hon kommer väl!» men då hon dröjde längre, började de leta efter henne. Kandidaten kom dem till hjälp, Elise äfven. Man återgick till skogsgudens grotta, man sökte och ropade; alit förgäfves. Petrea var ingenstädes att finna, och snart förvandlades de sökandes oro i verklig ångest.

Vi vilja nu på egen hand uppsöka Petrea. Liksom förtrollad af skogsguden och hans toner hade hon återvänt till grottan, sedan hon redan begynt följa de andra uppföre berget. Grottans underbara

verld hänryckte henne, och plötsligen greps hon af det häftigaste begär att berätta för sin far och för Brigitta, att hon sett — skogsguden. «Beslut och handling äro ett» hos barnet mera än hos qvinnan. Att vara den första af syskonen att bringa fadren den vigtiga nyheten: «pappa, jag har sett skogsguden!» var en frestelse, alltför stark för Petreas både äregirighet och medelelselust. Hon hade hört sägas, att man tänkte hvila sig deruppe, och Petrea, som hade lika klent lokalsinne som stark inbillningskraft, tviflade aldrig ett ögonblick på, att hon skulle hinna hem och tillbaka, innan man blifvit varse hennes frånvaro. För öfrigt, sanningen att säga, befattade hon sig föga med att tänka häröfver; med högt klappande hjerta och med orden: «ack pappa, vi ha sett skogsguden!» färdiga att springa från läpparne, tog hon ett språng och satte af på fantasiens vingar, så fort hennes små fötter ville bära, på en väg, alldeles motsatt vägen till hennes hem, och som likaledes aflägsnade henne från grottan. Petrea visste ännu icke, att det finnes många vägar i verlden. Snart måste hon stadna för att hvila. Det var vackert omkring henne; ljufva dofter uppstego från markens blommor, foglarne sjöngo, himlen var klar, och här, der inga kupidoner eller chinesiska tempel bländade hennes sinnen, försvann för ett ögonblick Pans-bilden ur hennes själ, och i dess ställe trädde en tanke, rättare en känsla, skön och helig, som modren hade tidigt fostrat i barnens sjä-



lar. Petrea såg sig ensam, och i detsamma kände hon att hon icke var ensam; i luftens ljufhet, i naturens skönhet kände hon den goda Andes närhet, som modren lärt henne att kalla Fader. Och vid känslan af hans godhet och vård, som aldrig varit henne så klar som i denna stund, uppfylldes Petreas hjerta af någonting så ljuft, att det tycktes vilja upplösa sig i kärlek och sällhet. Hon sjönk ned i gräset och tyckte sig vara på väg att komma i himmelen. Men ack! vägen dit är ej så lätt; och dessa sköna himla-aningar dröja kort i de små, som i de stora människornas själar. Hvad som tog ned Petrea från sin himlafärd var en ekorr-unge, som hoppade tvärs öfver vägen. Genast var Petrea på jagt efter den. Att kunna fånga och hemföra ett sådant villebråd, var väl höjden af märkvärdig bedrift. «Hvad skola väl syskonen säga! Hvad skall väl hela staden säga! Kanske skall det komma i tidningarne! kanske kungen får veta af det!» tänkte Petrea, under det hon alldeles utom sig af ifver och äregirighet jagade efter ekorren kring stubbar och buskar. Hennes klädning refs sönder, hennes fötter och händer stöttes, lappri! hon kände det ej, särdeles när hon — o höjd af lycka! föll omkull, men i detsamma omslöt ekorr-ungen med sina darrande händer. Petrea skrek högt af glädje, och ropade på sin mor och sina syskon, som — icke kunde höra henne. «O du lilla kära sötunge!» fortfor Petrea, i det hon ville kyssa sin lilla fånge.



«Sötungen» bet sig härvid fast i Petreas haka, så att hon började skrika af öfverraskning och smärta, men släppte icke ekorren, ehuru blodet droppade från den blesstyr han gjort. Åter sprang Petrea framåt, mycket undrande, att icke den stora gallerporten ville komma, som hon visste att hon skulle igenom, för att komma hem. Under det hon undrade och sprang och stred med sin oregerliga lilla fånge, fick hon se en herre komma gåendes. Det föll icke Petrea in, att det kunde vara någon annan än hennes far, och utom sig af glädje ropade hon emot honom: «ack pappa! jag har sett skogsguden!» Mycket förundrad öfver att höra sig kallas «pappa», såg den unge herrn upp ur boken, i hvilken han läste, såg på Petrea, smålog och sade: «Nej, min lilla vän, han har gått dit åt sidan!» — och visade åt den kanten, hvarifrån Petrea kom. Petrea förstod att han talade om kandidaten. «Ack nej, det är icke han!» utropade hon ängslig, och med en hastig aning att vara på villospår, vände hon plötsligen om. Öfvergifvande sin tanka att springa hem, ville hon nu uppsöka dem, som hon så besinningslöst öfvergifvit. Hon sprang tillbaka den väg hon kommit, men när denna delade sig i två, valde hon den orätta vägen, kom i en vildare trakt och märkte nu att hon alldeles förvillat sig och visste ej mer hvart hon skulle taga vägen. Hon kastade sig förtviflad ned i gräset och gret. Glömsk af all äregirighet, lät hon ekorren löpa, och

lemnade sig åt tröstlösa känslor. Nu tänkte hon på sin mors oro och sorg och gret öfver dem och öfver sina synder. Men tröstande tankar förjagade snart åter de tröstlösa. Petrea torkade sina ögon på sin klädning, (sin näsduk hade hon tappat bort) och vid det hon såg upp, föllo hennes blickar på några präktiga hallon, som växte i springorna af en klippvägg helt nära. «Hallon! mammas älsklingsbär!» och der ha vi vår lilla Petrea, klättrande af alla krafter uppför klippan, för att eröfra den sköna frukten. Med en bukett deraf i sin hand, ville hon falla till modrens fötter och bedja: «förlåt mig!» Så tänkte Petrea, under det hon med händer och tänder arbetade hallonqvistarne, och nytt mod och nytt hopp sprungo upp i hennes bröst. Och — om hon klättrade ännu litet högre upp — måste hon icke då upptäcka hvar hon var hemma, upptäcka mor, far, syskon, hela verlden? Visserligen! En ljus idé. Med hallonbuketten i ena handen, hjälpte Petrea sig med den andra att klättra uppföre! men ack! på ett slipprigt ställe halkade den ena foten undan, så den andra; den venstra handen orkade ej bära kroppen, den högra ville ej släppa hallonbuketten. En stund ångest och ansträngning, och — Petrea rullade klippan utföre i en hög af ris och nässlor, uti hvilken — vi för närvarande vilja lemna henne och återvända till Elise.

Det står ej att beskrifva, hvilken ångest intog modren, då hon i öfver en timmas tid, jemte kan-

didaten och Henrik (Visen vakade öfver de andra barnen i närheten af Pans grotta) hade sökt och ropat Petrea, utan att finna henne. Flera dammar voro i parken. Hon kunde möjligtvis ha fallit i någon af dem. Tanken derpå var förskräcklig för Elise, och den att återkomma till sin man, med ett barn mindre — en af hans älsklingar förlorad genom hennes oaktsamhet — jagade dödsångest i hennes hjerta. Hellre ville hon dö! Blek som ett lik och andlös irrade hon omkring, mer än en gång färdig att neddigua. Förgäfves besvor henne kandidaten att skona sig, att förblifva stilla, att lita på honom för att finna Petrea — förgäfves! Hon hörde honom ej, utan rast och ro måste hon söka sitt barn. Kandidaten vågade ej lemna henne länge allena, utan vände ofta om till henne, under det Henrik spejade och ropade på en annan kant af parken.

Det var efter två timmars fåfängt sökande efter den bortkomna, i ett ögonblick, då kandidaten åter hade slutit sig till den förtviflade modren, som bådas blickar plötsligen kastades på samma föremål. Det var — Petrea! Hon låg på en rishög, vid foten af ett berg; blodfläckar syntes på ansigte och klädning, och ett rysligt halsband blänkte i solen kring hennes hals. Det var en gulspräcklig orm, som hade slingrat sig omkring den. Petrea låg orörlig och tycktes sofva. Ett svagt fasans rop utgick från modren. Hon ville störta fram, men hin-



drades af kandidaten. «För Guds skull!» bad han, blek och häftig, «var stilla! ännu är kanske ingenting skedt; men det är espingen, den giftigaste orm i våra skogar! Ett ovarsamt vidrörande, och ni och hon ären förlorade! Nej, ni får, ni bör icke! ert lif är för dyrbart, — mitt deremot. . . . . lofva mig att bli stilla och . . . .

Elise visste knappt till sig mera. »Bort! bort!» sade hon och sökte skjuta bort Jacobi med sina svaga händer. Hon ville gå, men hennes knän buro henne ej. Hon vacklade och sjönk till jorden.

I samma ögonblick var kandidaten hos Petrea, och med lika mycken djerfhet som skicklighet fattade han om ormens nacke och slungade den långt bort. Vid detta vidrörande vaknade Petrea, ruskade på sig, spände opp yrvakna ögon och sade i det hon såg omkring sig: «Ack . . . . ack . . . . pappa! jag har sett skogsguden!» «Gud välsigne dig med din skogsgud!» sade kandidaten, i det han, förtjust öfver detta tydliga tecken till lif och helsa, tryckte barnet till sitt bröst och bar det på sina armar till modren. Men modren såg och hörde ej mer. Hon låg i djup svimning. Först Henriks kyssar och tårar återkallade henne till lif. En stund såg hon sig omkring med ångestfulla och förvirrade blickar. «Är hon död?» hviskade hon. «Nej, nej, hon lever, hon är oskadad!» utropade Jacobi, som låg på knä bredvid Elise, och på knä bredvid honom



låg lilla Petrea, presenterande sin hallonbukett, och snyftande högt: «Förlåt! o mamma, förlåt mig!»

Nu kom det ljus i modrens ögon; hon reste sig hastigt upp och med ett obeskrifligt glädjerop tryckte hon sitt räddade barn till sitt bröst. «Gud ske tack och lof!» utropade hon sedan, i det hon upplyfte sina sammanknäppta händer till himlen. Stum räckte hon dem derpå till Jacobi, under det hon såg på honom genom tårar, med en blick, som talade hvad inga ord kunde säga. «Gud ske lof! Gud ske lof!» sade äfven Jacobi, i det han djupt rörd tryckte Elises händer till sina läppar och till sitt bröst. Han kände sig obeskrifligt lycklig.

Man skyndade nu att aflägsna sig från espingens farliga område, sedan Jacobi och Henrik, på Elises böner, öfvergifvit det troligen fruktlösa förslaget, att på stället uppsöka och förgöra det giftiga, men oskyldiga djuret.

Ofvanföre Pans grotta satt lilla Visen och sökte trösta sina systrar, under det hon sjelf med dem bitterligen gret öfver systemen, som de trodde sig aldrig mera få se. Desto större och högljuddare blef glädjen, då de nu fingo se henne buren på kandidatens arm. Och snart omgäfvade deras smekande armar hans hals, då de af modren fingo veta, huru han hade räddat deras syster utur lifsfara. Petrea betraktade de med förvåning och nyfikenhet, såsom en hvilken det händt något oerhördt. Öfver sin öbetänksamhet och den sorg hon vållat modren och

syskonen, smälte Petrea i så förtviflade tårar, att modren sjelf måste trösta och uppmuntra henne. Om sitt fall på rishögen visste Petrea ej något annat, än att hon dervid blifvit mycket yr i hufvudet, kunde ej resa sig opp, utan somnade och drömde om skogsguden.

Emedlertid hade det blifvit sent, och på nötskörden var icke mer att tänka. För modrens så väl som för Petreas skull måste man skynda att komma hem. De andra barnen skulle troligen mer ha sörjt öfver den misslyckade lustfärden, om de icke känt en alldeles gruflig ifver att hemma få berätta dagens märkvärdiga händelse. Vid hemfärden uppstodo några nya svårigheter; Petrea, som var ytterligt trött och dessutom hade stött och skrapat sig illa nog i sitt fall, kunde icke gå; man beslöt att hon skulle dragas i den lilla vagnen, och Gabrielle deremot bäras på kandidatens arm. Men när lillan fick se, att kandidaten ej hade handskar på händerna, ville hon hvarken bli buren eller vidrörd af honom, och upphof de bedröfligaste nödrop, då han skrattande lyfte opp «dilla mor», som han kallade henne, utan att det ringaste bry sig om hennes svårigheter. Hvad modrens och kandidatens tilltal ej förmådde, det verkade slutligen broder Henriks krumsprång och smekningar. Lillan blef distraherad; tårarne stannade halfvägs på kinden uti de små gropar, som plötsligen bildades af det grannaste leende. Petrea — som, sedan sorg- och ån-

ger-paroxysmen hade någorlunda stillat sig, började finna sig och sina äfventyr särdeles intressanta — satt i sin vagn icke så litet viktig och omgifven af systrarne, som ej nog kunde höra om hennes händelser och täflade om att få skjuta på det lilla ekipaget. Och kandidaten, han drog Petrea, som pratade hela vägen, han bar lillan, som snart somnade mot hans axel, han sjöng visor och berättade historier för att förströ Elise, som länge var blek och betagen af den fara som hotat, och den ångest hon utstått.

Ändtligen kom man hem; man utöste sig i berättelser; Brigitta fällde tårar öfver sin «dilla engläsöta mamsell Petrea!» och lagmannen tryckte af hjertans grund Jacobi till sitt bröst. Sedan Petreas blånader och skråmor blifvit tvättade med rigabalsam, lät modren, för att ytterligare trösta barnen öfver den misslyckade expeditionen, anrätta till deras qvällsvard pannkakor, samt en crème af vispad grädda och hallonsylt. Barnen dansade i glädje häröfver en rund omkring bordet, och Petrea, som för sina olyckors skull fick brorslotten af crèmen, ansåg för säkert, att man beständigt i himmelen åt sådan crème, hvarföre hon voterade att den skulle kallas: «himlamat». Denna proposition mottogs med stort bifall, och »himlamat» blef från denna dag en känd rätt i Franska hemmet.

Vid fadrens bröst gret Petrea ännu några bittra



tårar, för den milda förmaning hon af honom fick, men somnade sedan sött på hans arm.

Och kandidatens lektion?

«Blif hemma hos oss i afton!» sade Elise till honom, med vänligt bedjande blick.

Kandidaten blef.

### Bränningar.

«Blif hemma hos oss i afton!» bad Elise dagen derpå och ännu flera dagar. Kandidaten blef. Aldrig hade han sett Elise så vänlig, ja, så hjertlig mot honom, aldrig hade hon visat honom den uppmärksamhet som nu; och denna uppmärksamhet och denna hjertlighet af ett fruntimmer, vanligen blott artigt och likgiltigt i sitt umgänge med män, smickrade kandidatens fåfänga, med detsamma, som den genomträngde hans goda hjerta. Snart försvann all anledning till «explikationer» och lektioner, ty kandidaten försakade med ett sina rustande bröder och sällskaper. Ingen talade uppbyggligare än han öfver dessa. Han höll så hjertligen med Elise, att orgiens flygtiga champagne berusade för ögonblicket



blott för att efterlemna tomhet och förslappning. «En gång, ja, ett par gånger,» menade kandidaten, «kunde sådana fester vara oskadliga, ja äfven uppfriskande; men ofta upprepade — åh gubevars! det verkade högst ofördelaktigt, ja, demoraliserande!» Och lilla Visen, som hörde detta, tyckte det vara ganska visligt sagdt. Ingen tycktes nu bättre än kandidaten trivas hemma. Man mådde så väl, tyckte han, af ett ordentligt lefnadssätt, och det var så «äka friskt lif» i de sysselsättningar och oskyldiga nöjen, som väfva hemmets stilla dagar.

Emedlertid fick kandidatens friska lif snart sin sjuka sida. Tacksamhet hade först värmt Elises hjerta för honom, sedan gjorde ett rent tycke för Jacobis verkligen älskvärda personlighet, att hon fann sin mans önsknigar i afseende på hennes förhållande till honom oändligen lätta att efterkomma, och snart blef Jacobis umgänge förljufvande för hennes eget lif. De sympathiserade i mångt afseende, särdeles i kärlek till musik och skön litteratur, och hans ungdomliga värma gaf högre lif och interesse åt deras gemensamma sysselsättningar. Diskussionerna förlorade all karakter af disput och blefvo en angenäm och utvecklande tankeväxling. Kandidaten var icke mer angelägen om att hafva rätt; han kände ett visst nöje i att gifva efter för Elise. Han visste mera ur böcker än hon, hon visste mera ur lifvet — böckernas moder — än han, och gick derföre vid hans sida som den äldre ledande vännen Kan-

didaten kände sig lycklig af den behagliga fruns inflytande och milda ledning, och blef henne allt innerligare hängifven. Men så stilla och så ljust var detta förhållande, att han alls icke anade dess fara. Han älskade att af Elise behandlas som ett barn, och lemnade därför fritt lopp åt sitt naturligen barnsliga sinne. Hennes milda bannor voro ett slags vällust för hans hjerta; han hade lust att fela, blott för att förtjena dem; han hade velat, lyssnande till dem, trycka till sina läppar hennes klädning, hennes hvita, vackra hand, och det var honom dock ett slags smärftfull ljufhet att han ej vågade det. När hon nalkades, och han hörde hennes lätta steg, när han kände den ånga af rosor, som alltid åtföljde henne, blef det honom så oändeligen varmt om hjertat, och hvad som nästan mer än allt annat fäste Jacobi vid Elise, var hennes lidande. Då nervösa smärtor eller husliga ledsambheter nedtryckte hennes sinne, då hon tåligt bar sin mans ofta sträfva lynne, då smälte kandidatens hjerta af ömhet för henne, och han uppbjöd allt som kunde förströ och vederqvicka henne; hennes minsta önsknings sökte han förekomma. Elise kunde ej vara känslös härför, och kanske smickrade det äfven hennes fåfänga, att se sitt välde öfver den unge mannen; kanske förblindade hon sig sjelfvilligt öfver arten af hans känslor, för att ej störa ett förhållande, som gaf ljufhet åt hennes lif. «Han älskar barnen och deras mor» sade hon sig, «han är deras och min

vän. Mätte det alltid förblifva så!» Och visst är, att barnen aldrig hade varit snällare, läraktigare och lyckligare än nu, under det att Jacobi utvecklade en allt lyckligare förmåga att lära och leda dem.

Det oblida öde, som förlägger farliga brännin-  
gar nära den strand, som fartyget söker hinna, och  
som griper störande in i förhållanden emellan vän-  
ner och makar, just då dessa äro nära att stadga  
sig för evigheten, detta öde ville, att just vid den  
tid, som Jacobi allt mer inom hemmet utvecklade  
sin vackra sida, lagmannen allt mer utvecklade sin  
icke vackra. Lagman Frank var en af de menni-  
skor, som, ju mera de ha att göra, och i ju ra-  
skare verksamhet de lefva, vid dess bättre lynne ä-  
ro de. Och just nu hade en paus inträffat i ett  
företag till länets bästa, som låg lagmannen mycket  
på hjertat, och detta uppehåll vålladt af en mängd  
små konsiderationer, som han gerna ville, men ej  
kunde spränga, satte honom vid dåligt lynne. Han  
var ofta fordrande och grälände hemma, särdeles  
med sin hustru, och ställde sig derigenom i en gan-  
ska ofördelaktig dager bredvid den gode och glade  
Jacobi. Lagmannen kände det sjelf, var ur humör  
med sig sjelf därför och ur humör med sin hustru,  
för det hon allt mindre tycktes göra afseende på  
hans brummande och lät distrahera sig af sångöf-  
ningar med Jacobi. Och dessa sångöfningar, dem  
lagmannen sjelf framkallat, de började nu bli ho-  
nom alltför öfvermäktiga. Han började tycka, att



trätorna voro angenämare för örat. För öfrigt var han nu inne i den hyggliga sinnesstämningen, som vill att man skall förarga sig öfver hvad man lätt, ja, med ett enda godt ord kunde låta upphöra.

Läsningen, som lagmannen så ifrigt anbefallt, blef nu hans andra plågoande. Just nu hade han om aftnarne velat ha litet mera af sin hustrus sällskap, velat att hon hade intresserat sig för hans företag och motgångar. Men när han kom in i sällskapsrummet, så lästes der högt — när det ej musicerades — och då, vid hans ankomst, läsningen afbröts, var det tydligt en viss stockning i menniskornas själar, och konversationen ville ej gå. När lagmannen sade: «fortfar, fortfar!» och man då fortfor, så var han alls icke nöjd, gick åter in till sig, eller gick som ett yrväder fram och tillbaka på golvet.

Just samma öde, vi nyss omtalat, styrde det så, att en afton, som lagmannen spatserade lemnad åt sitt elaka lynne, emottog han en biljett, vid hvars åsyn han gjorde ett utrop af glad öfverraskning. Efter dess läsning sade han med mycken liflighet: «Kors! hvad det var roligt! Elise! öfverstinan S., Emelie, är här!; Hon har kommit i afton. Jag måste genast skynda till henne; söta Elise, kommer du icke med? Det vore artigt!»

«Ack, det är så sent! . . . och jag tror det regnar! Kan du icke gå ensam i afton? . . . I morgon förmiddag skall jag . . .»



«Nå väl då!» sade lagmannen, afbrytande samt något stött öfver vägrandet, och skyndade bort.

Han återkom först temmeligen sent från sitt besök och var särdeles upplifvad. »Det är ett högst intressant fruntimmer!» sade han. «Min bästa Elise, det skall säkert skänka dig ett stort nöje, att lära närmare känna henne!»

«Ack, det tror jag knappast!» tänkte Elise.

«Hon talar om att bosätta sig här i staden,» fortfor lagmannen, »och jag hoppas vi skola kunna decidera henne härtill!»

«Ack, det vill jag icke hoppas!» tänkte Elise.

«Vi skola göra allt hvad vi kunna, för att göra henne vistan det här angenämt. Jag har bjudit henne till middagen i morgon . . .»

«I morgon?» utropade Elise halft förskräckt.

«Ja i morgon!» svarade lagmannen något peremptoriskt. «Jag sade henne, att du i morgon förmiddag ville göra henne din visit; men hon vill nödvändigt först komma till dig. Middagen i morgon behöfver du icke oroa dig öfver; Emelie skall icke vänta mycket af en improviserad middag, — den kan i alla fall bli så god som någon, om man bara vill göra sig litet besvär dermed. Jag hoppas att Emelie skall ofta hålla till godo hos oss i all enkelhet.»

Med ett af obestämda, men högst obehagliga känslor betryckt hjerta, gick Elise till hvila denna afton, tänkte på mat till morgondagens middag, och

drömde sedan att hennes mans «gamla flamma» tände eld på huset och gjorde hela familjen husvill.

### Den improviserade middagen.

J matmödrar, som veten hvad *stek* vill säga, som känna de svårigheter, som stundom hopa sig, särdeles vid improviserade middagar, som veten, att oaktadt all vettets och viljans inspiration — inspiration fordras till all improvisation — man dock ej förmår inspirera kycklingar eller hjerpar att komma flygandes för att fylla det viktiga fatet före bakelsen; J matmödrar, som i mat-tankar och ångest tillbringat mången lång förmiddag, utan att våga bedja vår Herre om hjälp, ehuru ständigt frestade att göra det, J skolen deltaga för Elises nöd, då hon dagen för den viktiga middagen såg klockan nalkas tolf och ännu ej hunnit improvisera någon stek. Man kunde anmärka, att en improviserad middag kunde gå för sig utan stek. Vi medgifva det i allmänhet, men neka dertill för denna middag, hvars anordning vi, till bestyrkande häraf, lätt kunde anföra, om vi ej smickrade oss att bli trodda

på våra ord. Dessutom var lagmannen en gifven älskare af stek och af köttmat öfverhufvud, hvilket än bättre förklarar Elises ledsamma belägenhet. Till råga på den hade hon just denna dag mycket ondt om folk, och lagmannen hade i egna ärender skickat bort betjenten, som vid utomordentliga tillfällen alltid var Elises bästa hjälpreda. Kokerskan var denna dag förtvifladt konfus; barnen voro i jäsning; Eva och Leonöre hade grälat, Petrea hade klippt ett hål på sin nya klädning. Henrik slog sönder en karafin och sex glas, lillan skrek och grät för ingenting. Och klockan gick på tolf och ingen stek ville komma. Elise var nära på oppgifven åt steken, kokerskan, middagen, barnen och hela världen, då en dörr öppnades, ett hjert och gladt «ödmjukaste tjenarinna!» ljud derifrån, och hofmarskalkinnan — en himmelens engel syntes hon Elise — stod i rummet med sin mest strålande, vänliga min och tog upp ur en ofantlig pirat en kyckling efter den andra, som hon lade upp på ett bord, i det hon med blicken på Elise gjorde en liten nigning för hvar och en. Derefter skrattade hon hjertligen. Elise förtjust omfamnade först hofmarskalkinnan, så kycklingarne, med hvilka hon hastigt sprang ut i köket, hvarefter hon återkom och utgjöt både bekymmer och tacksägelser för sin vän i nöden. Denna, hjertligt deltagande, litet rörd och mycket vänlig, gaf sin lilla förmaning: «Nå nå, bevars! Kära hjertandes, min lilla vän, man skall inte



ta så illa vid sig. Sådant der har sin öfvergång; gubevars, det har sin öfvergång! Hör på; jag skall lära lillan en sak: När nöden är som störst, är hjälpen som närmast. Jaha, kom i håg det. Joo, jag såg de der kycklingarne på ett lass, just som jag gick öfver torget, och då jag visste hur här stod till, så var jag icke sen i att köpa dem och ta dem under kappan; och jag gick nästan andan ur mig sedan i brådskan. He, he, he, he! Se så, nu går jag min väg, ty lilla frun skall kläda sig och jag med! Adjö nu, söta Elise lilla! Lycka till att få middag och ungar i skick! He, he, he, he!»

Gunilla gick, middagstiden kom, med den gästerna och lagmannen, som hela förmiddagen varit ute på embetsförrättningar.

Öfverstinnan var i hög grad elegant, såg bra och distingerad ut, var ytterst artig och förekommande, men mot sin vilja kände Elise sig helt stel och förstummad bredvid sin mans «gamla flamma». Dessutom hade hon nu en stark distraktion. «Mätte kycklingarne bli riktigt stekta!» var den oupphörliga släptanken i hennes själ, och som hängde sig vid Påfven och St. Peters kyrka, Thorvaldsen, Pasta, och hvad i verlden man talade om. Middagstimman var kommen, men middagen dröjde. Lagmannen, som fordrade af andra samma rysliga punktlighet, som han hade sjelf, började få sin «middagsfeber», som Elise kallade det, och kastade otåliga

blickar än på dörren till matsalen, än på sin fru, hvares belägenhet i sanuing icke var afundsvärd. Hon bemödade sig att se lugn ut och hviskade ofta i lilla Louises öra, hvilket lät denna beskäftigt fjeska ut och in genom dörrarne. Hennes konversation, både den som hördes och den som icke hördes, var i detta ögonblick beskaffad så som följer:

«Ofantligt roligt få lära känna! . . . . (ack! så det dröjer odrägligt!) Det måtte vara bra intressant! (Jag önskar Ernst kunde fatta eld igen för sin gamla «flamma» och glömma middagen!) Ja så! Åh det var märkvärdigt! (Nu i Guds namn måtte väl kycklingarne hunnit bli stekta.) Det arma Spanien! (Nå Gudskelof, äntligen mat! Måtte nu kycklingarne . . . .)»

Och nu till middagen! Ord, som låter alla ansigten ljusna, alla lynnen upplifvas! Elise började just högt värdera öfverstinnan, ty hon höll konversationen högst liflig, och Elise hoppades, att den skulle afleda uppmärksamheten från de mindre lyckade rätterna. Lagmannen var en artig och angenäm värd, och middagsstunden var öfverhufvud en af hans älsklingsstunder, då han skulle velat meddela alla menniskor sin goda aptit, sitt goda lynne och sin goda mat, N. b. om den var god! I annat fall brukade lynnet ha känning deraf. Elise såg under middagens lopp ett och annat strömoln komma öfver sin mans panna. Men han tycktes sjelf vilja förskingra dem, och allt gick rätt hjelp-

ligt ända till dess kycklingarne kommo. När lagmannen (som gerna bibehöll gamla seder), ville skära före dem, stretade de synbart emot. Till Elise sändes härvid öfver bordet en blick, som hon kände likt ett knifstyng i hjertat. Efter den första smärtan rörde sig inom henne en viss liten förtrytelse öfver det alltför stränga i denna förebrående blick, samt ett bemödande att stålsätta sig för en olycka, som hon i detta fall alls icke rådde för. Hon blef hastigt helt liflig och pratsam och såg icke en enda gång på sin man, som satt bister och tyst «med knifven i steken och svetten i pannan». Men hon drog andan djupt när middagen väl var öfver. Hon längtade då att öfver den få säga ett försoningsord till sin man. Men han tycktes nu blott ha ögon och öron för öfverstinnan. Ett lifligt och intressfullt samtal uppkom emellan honom och henne, som skulle ha gjort Elise mycket nöje, och i hvilket hon lätt kunnat deltaga, om icke en stigande känsla af betryckthet kommit öfver hennes själ, då hon tyckte sig märka, att någonting kallt och ringaktande för henne låg i hennes mans väsen och sätt. Hon blef allt tystare och blekare. Allt samlades kring den lysande Emelie. Äfven barnen voro som förtrollade. Henrik bjöd henne en vacker blomma, som han smickrat sig till af Louise. Petrea hade fattat ett slags passion för sin fars «gamla flamma», satte sig på en liten pall bredvid henne och kysste hennes hand



när hon kom åt. Öfverstinnan sjelf vände sig nästan uteslutande till sin fordna tillbedjare och lät strålarne af sina sköna ögon, sitt granna leende spela på honom.

«Det här är roligt!» tänkte Elise i det hon tryckte bort en framträngande tår, «men jag vill hålla god min!»

Kandidaten märkte denna min; hastigt löste han sig från öfverstinnans trollkrets, dit han blifvit indragen, som de andra, och med lillan på sina knän satte han sig nära Elise och begynte berätta en saga beräknad på att interressera både barnet och modren. Snart hade han alla de små omkring sig; äfven Petrea öfvergaf sin nya «flamma» för att höra kandidatens märkvärdiga berättelse, och Elise blef sjelf så road deraf, att hon för ögonblicket glömde allt annat. Det var just hvad kandidaten ville, men alls icke hvad lagmannen tyckte om. Han gick ett ögonblick fram, för att lyssna till hvad som så upptog hans frus uppmärksamhet, och sade sedan halfhögt till henne:

»Jag kan ej begripa hur du kan vara road af sådana orimligheter. Inte vet jag heller hvad nytta det skall göra att proppa sådant i barnen!»

Ändtligen bröt öfverstinnan upp och öfverhopade Elise i afskedsstunden med en flod artiga saker, dem Elise fick besvara så godt hon kunde. Lagmannen, som hade lofvat föra öfverstinnan att bese en af stadens utmärkta inrättningar, följde

henne. De öfriga gästerna skingrade sig snart derpå. De äldre barnen följde kandidaten upp på skolrummet för att få en ritlektion; de yngre fingo leka. Petrea begärde låna Gabrielle, som vid åsynen af pepparkakshjertat icke motstod och fick såsom belöning en helt liten bit deraf. Elise gick in till sig.

Stackars Elise! Hon vågade i denna stund icke stiga ned i sitt hjerta; hon kände ett behof att icke tänka, ett behof att helt och hållet kunna glömma sig sjelf och de störande intryck, hvilka denna dag hade hopat sig öfver hennes själ. Hon såg nu för sig en timmas ledighet, en timmas ostörd ro, och hastade till sitt manuskript, för att under sysselsättning med lifvets rikare momenter, dem hennes penna efter behag kunde framtrolla, glömma tyngden af dess fattiga små, med ett ord: för den högre verkligheten glömma den lägre. Den känsla af lidande, som lifvets små eländen låtit henne erfaras, ingaf henne de skönaste uttryck för den tillvarelsens skönhet och harmoniska lif, som hennes själ älskade. Hon skref och skref och skref, och hjertat var varmt, och ögat tårfullt, orden glödde, lifvet ljusnade, stunderna flydde. En timma och en half gingo om. Lagmannens thetimma slog. Han ville så gerna, då han kom hem vid denna tid, finna sin hustru i förmaket vid thebordet, och med barnen omkring sig. Elise för-

summade också sällan att låta honom finna det så, och nu väckte henne klockans sju slag plötsligen ur skrifruset. Hon lade bort sin penna och ämnade stiga upp, då lagmannen steg in.

Ett starkt uttryck af missnöje utbredde sig öfver hans ansigte då han såg hennes sysselsättning. Han gick fram till henne och sade med hårdhet: »du gaf oss en dålig middag i dag, Elise; — men då romanskrifvande så upptar din tid, är det ej underligt om dina husliga pligter försummas. Du lär för öfrigt lika litet bry dig derom, som du bryr dig om att efterkomma mina önsknigar.»

Det hade varit lätt för Elise att ursäkta sig och göra allt i det närmaste godt åter, men hennes mans stränga ton och hånfulla min sårade djupt hennes känsla. Icke utan stolthet och förtrytelse svarade hon: »du måste ha tålmod med mig, Ernst; jag har icke varit van vid att så afsäga mig alla oskyldiga njutningar! Min uppfostran, min förra belägenhet har icke beredt mig derpå.»

Detta var, som att sticka lagmannen på ögat. Skarpare och hårdare än någonsin svarade han: »du borde ha betänkt detta innan du gaf mig din hand, innan du nedsteg till en så låg och mödosam krets. Nu är det för sent. Nu vill jag . . .» Han tystnade plötsligen, ty han kände en storm uppväxa i sitt inre, för hvars utbrott han sjelf blef rädd. Han gick till dörren, öppnade den och sade lugnare, men med iskall blick och ton: »jag ville



säga dig, att jag tagit biljetter för konserten i morgon, om du vill vara der. Jag hoppades finna dig vid thebordet, men jag ser, att detta icke ens är påtänkt, — det var obebodt och ödsligt derinne, som om pesten grasserat i huset, — gör dig inte besvär; jag skall dricka mitt the på klubben.» Lagmannen stängde hårdt igen dörren och gick.

Elise satte sig — hon kunde verkligen icke stå — och gömde ansigtet i sina darrande händer. «Gode Gud! Har det då kommit derhän? Ernst, Ernst! Hvilka ord, hvilken blick! Och jag olyckliga, hvad har jag sagt!»

Så voro Elises aförutna, blott halft klara tankar under det tårarne strömmade utför hennes kinder.

«Ord, ord, ord!» säger Hamlet ringaktande. Men Gud bevare oss för ordens förstörande makt! Det gifves ord, som åtskilja hjertan mer än skarpa svärd, det gifves ord, hvilkas udd äggjar hjertat lifvet igenom.

Elise grät länge och häftigt; hennes hela själ var i uppror.

I stunder af häftig kamp närma sig till den stridande menniskan onda och goda andar. De omgäfvö Elise och talade så till henne:

*De onda.*

«Tänk på dina försakelser, tänk på din egen förtjenst. Mins de många små orättvisor du lidit; mins de bittra stunderna, din makes hårdhet föror-

sakat dig. Hvarföre skulle du ödmjuk krypa i stoftet? Nej, res dig förtryckta! res dig förolämpade maka! Tänk på din egen värdighet, dina rättigheter. Låt icke kufva dig. Visa karakter! Låt umgälla hvad du lidit. Äfven du kan plåga, kan straffa. Tag till nerfverna, eller till gråheten! Bruka din makt och njut vedergällningens nöje.»

### *De goda.*

«Tänk på dina brister, tänk på dina fel. Mins allt tålmod, all godhet och ömhet du rönt. Tänk på de många sköna stunderna. Tänk på din makes värde, på hans sköna, ädla egenskaper. Tänk på lifvet också, hur kort det är, hur mången oundviklig bitterhet det har, hur mången, som kan undvikas eller lätt utplånas, och tänk på kärlekens allt upprättande makt. Frukta bojan af sjelfviska känslor. Befria dig derifrån genom ett nytt kärleksoffer, och rena hemmets himmel. Den uppstigande skyn kan växa till ett förstörande åskmoln, den kan också utan spår förströ sig i luften. Blås, o blås bort den med kärlekens mäktiga anda!»

En lång lefnads lycka beror ej sällan på till hvilka af de osynliga rådgifvarne, man i sådana stunder mest lyssnar; derpå beror det om portarne till himmelen eller de till helvetet skola öppnas för människan re'n på jorden. Elise lyssnade till de goda. Hon talade länge med dem, och ju flera rena minnen hon lät dem uppkalla i sin själ, dess ljusare blef det derinne. Kärlekens ljus tändes

inom henne, och af dess sken blef hon clairvoyant i flera riktningar. Hon såg nu hvad hon skulle göra med sin roman; hon blef helt varm om hjertat vid denna uppenbarelse. Hon visste också, att den skulle bli den sista af hennes hand, och att hennes man aldrig mer för en sådan orsak skulle sakna henne vid thebordet och gå ut att söka sitt the på klubben. (Men han skulle ändå försona sig med syndaren romanen en gång!) Och en middag skulle Elise ställa till för öfverstinnan, som skulle utplåna den improviserades olyckor, och . . . «och måtte Ernst blott snart komma hem! Jag skall söka taga bort hans missnöje, jag skall göra honom god på mig igen!»

Det var barnens bad-dag, och budet att timman var inne afbröt Elises enslighet. Hon lät tillsäga Brigitta att begynna förrättningen, och då hon hunnit mera lugna sig och genom baddningar med rosenvatten något utplåna spåren af sina tårar, gick hon sjelf ned i rummet.

«Gudskelof för vattnet!» var Elises tanke vid anblicken af den scen, som mötte henne derinne. De mjuka, glänsande barnkropparne i det klara, ljumma vattnet, eldbrasans sken på dem och de hvita lakanen, barnens plaskande och jubilerande af oändligt välbefinnande, deras oskyldiga lek med hvarandra inom badkarets trygga insjö, på hvilken de ej fruktade att uppresa de stormigaste vågor, sjelfva Brigittas förnöjliga ansigte under den hvita



hufvan, hennes muntra verksamhet under jemt talande om «allrakäraste liten alabasterarm, alabasterfot, — liljekonvaliebröst» o. s. v., under det hon öfverströmmade liljekonvaliebröst och alabasterarm med knappast hvitare tvällödder, eller sednare svepte in dem i glänsande lakan, ur hvilka blott små lifliga, skinande, lefnadslustiga hufvuden tittade upp och lekte tittut med hvarandra, allt förenade sig att framställa en tafla full af lif och behaglighet. Elise kunde dock nu ej fullt njuta den; tankan på hvad som förefallit, längtan till försoning med sin man, fruktan att han torde dröja länge borta, fruktan att han blifvit alltför missnöjd för att snart blifva god igen upptogo hennes tankar. Dock måste hon le, när Gabrielle sänktes allena ner i badet och utom sig af förskräckelse ropade: «jag drunknar! jag drunknar!» För att göra henne trygg omgaf modren henne med sina hvita händer, och «dillan» skrattade och sprattlade snart under deras värn, som en fisk i vattnet.

Ett regn af blommor öfverströmmade plötsligen modren och barnet, och Gabrielle ropade högt af glädje och räckte upp sina små armar för att mottaga de löfkojor, rosor, nejlikor, som föllo öfver och omkring henne. Elise vände sig förvånad om, och förvåningen förvandlades i den ljufvaste glädjekänsla, då hennes panna mötte Ernsts läppar.

«Åh du!» utropade Elise och slog sina armar innerligt om hans hals och strök hans kinder med

sina händer. »Jag blir bra våt af allt det här,» sade lagmannen leende, men undandrog sig icke sin andel af badet, ja han sänkte äfven sitt hufvud ner till lilla Gabrielle, kysste henne och lät plaska ner sig af henne.

«Gudskelof! allt är då åter godt! Kanske bäst att aldrig mer låtsa om den ledsamma historien!» tänkte Elise, i det hon gjorde sig färdig att gå in i förmaket, dit hennes man gått före henne.

Lagmannen hade vid sitt dåliga the på klubben hållit med osynliga talmän ungefär samma konversation (på några variationer när), som Elise under hans frånvaro. Följden deraf blef besöket på badrummet, blomsterregnet (af den bukett han medförde åt Elise) och den försoningskyss, som utplånade bitterheten af alla de ovarsamma, sårande orden. Han kände nu ganska väl, att allt åter var godt, att Elises milda och eftergifvande sinne ingenting fordrade mer. Men kanske just därför blef han mera missnöjd med sig. Hennes röda, förgråtna ögon gjorde honom ondt, särdeles då de så vänligt blickade på honom, han kände, att han missbrukat den makt, som omständigheterna gifvit honom öfver sin maka, han kände, att han varit hård emot henne. Derföre hade han ej frid med sig, derföre kände han behofvet att uttala ett ord — ett ord, som går trögt från manliga läppar, men som Ernst Frank var för manligt stark att skygga för. Också när Elise kom in, räckte han

henne sin hand och sade med den innerlighet, som utmärkte hans allvar:

«Förlåt mig, Elise! Jag har i dag varit hård, ja orimlig mot dig!»

«O! förlåt mig Ernst!» sade Elise djupt rörd, i det hon drog den uträckta handen till sitt bröst, «och — — fördömelse öfver alla fridstörare i världen!» En sådan inträdde just nu och löste hvad som så varmt ville sluta sig. Det var ett bud från öfverstinnan med en biljett och en bok till lagmannen och tvenne små flaskor utsökt «Eau de rose» till Elise, «som jag vet», skref hon i biljetten, «mycket älskar denna vällukt». En rodnad steg på lagmannens kind under läsningen af denna biljett, som han icke meddelade Elise.

«En högst artig och interessant menniska!» sade han, »jag skall genast svara!»

«Ernst!» sade Elise «skulle vi icke bedja henne till i morgon middag. Jag har tänkt på några goda rätter, som jag hoppas skola lyckas. Sedan kunde vi följas åt på konserten, och hon sedan supera med oss.»

«Nå, det var en god idé. Den tackar jag dig just för, min söta Elise!» sade lagmannen särdeles förnöjd.

Ja, om bara icke öfverstinnan varit, om icke kandidaten varit, och om icke om varit emellan, så hade nu allt varit på god väg. Men nu var det annorlunda, och



*«En svala gör ingen sommar.»*

För många kaotiska elementer hade samlat sig inom Franska familjen, för att en klar solblick skulle kunna reda dem. Icke heller voro makarne klara öfver sig sjelfva. Lagmannen var verkligen tjusad af sin fordna älskarinna, och den vackra öfverstinnan gjorde allt för att fångla sin fordne tillbedjare. Lagman Frank hade stått så kall, ja så stolt som någon för allt påtagligt och direkt smicker, men för det fina, omärkliga, som Emelie använde, då hon med egna utmärkta själs- och förståndsgåfvor ställde sig i ett underlägset förhållande till honom, för att af honom upplysas och undervisas, för detta var han icke stälsatt. «Ett ovanligt älskvärdt och intressant fruntimmer!» tänkte han allt lifligare om henne, ehuru han sällan yttrade det. Att i den mån han fann Emelie intressant, Elise blef det mindre för honom, var naturligt nog, helst han hos Emelie fann hvad han ofta saknat hos sin Elise, intresse för hans verksamhet som medborgare, och i allmänhet för vissa ämnen sammanhängande dermed och som på det lifligaste sysselsatte honom.

Elise, på sin sida, var hvarken klar eller lugn; hon led af det förhållande, som uppstått mellan hennes man och Emelie, och hon erfor ett slags tröst, ett slags behag af Jacobis tillgifvenhet, med

detsamma som den karakter af passion, som den ibland antog, började allvarsamt oroa henne. Ett bref, hon skref vid denna tid till sin syster Cecilia, vittnade om hennes sinnesstämning.

«Jag har ej skrivit till dig på länge, Cecilia; jag vet icke rätt hvarföre, jag vet icke rätt hur det är med mig, med någonting! Allting är oroligt, oklart! Jag ville, att det blefve klart! Vet du! — hon är bra vacker denna Ernsts «gamla flamma», bra lysande. Jag tror jag är svartsjuk på henne. I går var jag på en stor supé, för första gången på flera år. Jag hade klädt mig med mycken omsorg; jag hade blommor i håret; jag önskade behaga Ernst. Jag var helt nöjd med mig, när jag for af. Ernst kunde först sednare komma. Jag fann öfverstinnan S. före mig i sällskapet. Hon var vacker och ytterst elegant. Man satte mig bredvid henne. Framför oss var en trymå, och jag kastade en förstulen blick dit och såg i den, framför mig, en — skugga. Jag tänkte först: «det är ett bländverk!» och såg åter i spegeln, men åter och obarmhertigt visade den mig en blek skuggbild bredvid den sköna och blomstrande Emelie. «Det är förbi», tänkte jag då, «ohjelpigt förbi med min ungdom, med min blomma! Måtte min man och mina barn hålla af mig! Då kan jag umbära ungdom och skönhet.» Men ag måste åter se på skuggan i spegeln, och blef helt vemodig öfver henne. Emelie kastade äfven blickar i spegeln och jemförde, men syubart med

andra känslor än mina. Så kom Ernst. Jag såg, att han också jemförde oss. Han var denna afton mycket upptagen af Emelie. Jag kände mig sjuk; jag längtade så att luta mitt hufvud till honom, — men han nalkades mig ej. Kanske trodde han, att jag var vid dåligt lynne; — kanske såg jag så ut. Ack! jag for hem före supéen; han blef qvar. När jag ensam ruskade i den ohyggliga hyrvagnen på de ödsliga gatorna, erfor jag en känsla af sorglighet, som jag icke kan beskrifva. Några bittra tankar skakades upp i min själ — jag blef rädd för dem. I porten till mitt hem tog Jacobi emot mig. Han hade väntat på mig och ville säga mig glada ord om mina små; han tycktes ha anat mina känslor denna afton; mina älsklingsfrukter, som han omskapat, skulle efter den uppfriska mig; hans vänskap, hans tillgifvenhet upplifvade mig. Det är så ljuft, att se sig älskad!

---

Hvarje innerligare beröring, hvarje ny förbindelse människor emellan har sin fara, sin frestelse; den ljufvaste, ädlaste, kan ha sin farliga lutning. O hur skall man hjälpa det? Hur skall man befria utan att upplösa? huru «borttaga giftet utan att förslöa udden?» O Cecilia, jag behöfde i denna stund en vän, jag behöfde dig, till hvilken jag kunde gå och finna ljus och kraft mot egen svaghet, mot oroande omständigheter. Jag är missnöjd med mig. Jag är missnöjd med . . . . Ack, han,



han allena kunde, om han ville, ännu göra allt godt!

— — — — —  
 O Cecilia! Detta är en töcknig stund i mitt lif. Bådar den dag eller — natt? Min blick är skum; — jag ser ej mer väg. Dock . . . . jag vill gå till den, som kan säga: «Varde ljus!»

— — — — —  
 Det är bättre nu och klarare. Gud vare lof! Om några timmar är denna dag förbi. Jag längtar underligt derefter. Vi ha i afton hos oss en liten barndans. Emelie kommer också. Mellan mig och henne går det alls icke. Hon är mig för kall, för qvick och för . . . . Men jag vill göra mitt bästa för att vara en rätt god värdinna. Och när dagen är slut, vill jag sitta och se min sköna gosse sofva och vara lycklig åt mina små.»

### **Dagens slut.**

Aftonen kom, ljusen, gästerne. Det låg en stor och försakande älskvärdhet i Elises väsen denna afton. Hon var nästan hjertlig mot öfverstinnan,

sörjde för allas behag, spelade fortepiano till barnens dans och tycktes vara till blott för att tjena alla andra. Den vackra Emelie tänkte deremot på sig, var mer liflig och lysande än någonsin, och samlade, som vanligt, alla herrarne omkring sig. Samtalet var lifligt inom denna grupp. Det hade vandrat från politik till litteratur och stadnat en stund vid theatern, i det Emelie, lika lifligt som träffande, karakteriserade den Scribe- och Mellesville-ska skådespelsfabriken. «För öfrigt», tillade hon, «är det klokt och qvickt, att scenen alltid skyndar sig att fälla ridån, så fort den hunnit föra sin hjälte och hjeltinna till altaret. Romanen gör det samma, äfven ganska klokt; skulle den gå längre, så skulle ingen orka läsa den.»

«Huru så?», sade lagmannen plötsligen allvarsam.

«Emedan», svarade Emelie, »bortom denna gyllne stund, lifvets illusioner slockna, och dess verklighet träder fram i hela sin tyngd och nakenhet. Se ett ungt par i morgonrodnaden af dess förening! Hur varm är icke kärleken, hur den genomtränger och förskönar allt, hur den lågar, hur den talar i blickar, ord och behagliga handlingar, hur hela lifvet vid dess glans förvandlas i poesi. «Du, du!» är enda tanken hos de unga tu. Men betrakta samma par, några år sednare! »Jag, jag, och mitt behag!» heter det nu. Den tillbedjande, allt gifvande älskaren har blifvit den fordrande äkta mannen, som

vill bli oppassad och lydd. Och den kärleksfulla, allt offrande fästmon har blifvit den tunga och bekymmerfulla husmodren, som talar om besvär, slarf-sylta och slarfviga pigor. Och hvilka meddelanden fylla nu tète à tètens stunder? 'Kors, min söta vän, är smöret redan slut? Jag gaf ju nyligen pengar till smör? Du bör se till, att kokerskan hushållar bättre med smöret! Jag vill inte veta af ett sådant ödslande i huset! Vill du något mera?"

'Ja, min söta vän! Jag och barnen behöfva nya öfverplagg. Lilla Pers rock är alldeles utsliten, och lilla Paul har växt ur sin. Min gamla pelis kan inte heller räcka i evighet!"

»Nu får man ändå tacka sin lycka, om inte någon ful och futtig träta uppstår af sådana inter-essanta meddelanden, och om i hemmets lycksaliga lugn endast harmlösa gäspar fylla den plats, som kyssarne öfvergifvit. Huslighetens krämpor, kinkig-heter, svårigheter förtära äktenskapets lycka, som masken förtär blomman; de lägga syra och bitterhet i lynnena, och ehuru makarne till döddar hålla i med att kalla hvarandra »min söta vän», heter det oftast in petto: «min sura vän». Detta är för öfrigt fullkomligt naturligt, och äktenskapet följer härutinnan blott den eviga naturlagen för all jordisk existens. Alla lifvets former bära inom sig upplösning och förruttnelse, och en giftig Nidhögg gnager sjelfva verldsträdets rot.»



Några af åhörarne, och bland dessa kandidaten, hade högt skrattat åt öfverstinnans teckningar. Men lagmannen hade ingen gång dragit på munnen, och när öfverstinnan slutat, svarade han med ett allvar, som lät satiren förstummas på hennes läppar:

«Vore det så, Emelie, så vore lifvet föga värdt, äfven i sina glanspunkter. Med rätta kunde de kallas illusioner. Men det är icke så, och Ni har skildrat äktenskapet i dess lägsta, icke i dess bättre, icke i dess sannaste förhållande. Jag nekar ej till svårigheterna i detta, som i alla lifvets tillstånd; men jag är viss på, att de böra och kunna öfvervinnas, och att detta äfven sker, när makarna föra med sig i boet det rätta sinnelaget. Och då, — må bristerna, må bekymren, må störande, ja äfven bittra stunder komma, de skola äfven gå; kärlekens och trohetens band skola starkna dem till trots, och äfven genom dem. Ni har talat om upplösning och om död, Emelie, såsom slutet af lifvets drama. Ni har glömt — uppståndelsen, förnyelsen — som äfven den fornordiska Walan sjunger om. Äktenskapets lif har, som allt lif, en sådan — ja, en fortgående sådan, då det är grundadt i det ena eviga. Och hvar genomgången kamp, hvar öfverstånden fara, hvar liden smärta förvandlar sig då till en välsignelse öfver hemmet, öfver makarne, som blott gått djupare in i hvarandra, innerligare förenat sig.»

Lagmannen hade talat med ovanlig värma, och ej utan en viss sinnesrörelse; hans uttrycksfulla blick sökte och mötte Elises. Elise hade oförmärkt nal-kats de talande; med en aggende smärta hade hon hört Emelies bittra satir — hon kände att någonting i den var sant. Men när lagmannen talade, kände hon, att han såg sanningen helt; hennes hjerta slog friare och starkare, det uppgick på en gång en klarhet i hennes själ. Med hufvudet framåt lutadt, med en blick full af ömhet och förtroende, såg hon på honom, glömmande sig sjelf, och begärligt lyssnande till hvart ord från hans läppar. Det var i denna stund som deras blickar möttes. Det låg mycket, utsägligt mycket i denna blick. En ljus glädjetrodnad steg upp i Elises kinder, och hon blef vacker af den. Den milda glädthet, som nu plötsligen lifvade hennes väsen, i förening med hennes vackra vext, behagfulla rörelser, renheten på hennes panna gjorde henne till ett vida mer intagande väsen än den vackra öfverstinnan. Lagmannen följde henne ofta med ögonen, under det hon vänligt och uppmärksamt sysselsatte sig med gästerna, eller, med lilla Gabrielle på armen, deltog i barnens dans, till hvilken Evelinas fosterdöttrar spelade à quatre mains.

Plötsligen kände han sig stå temmeligen sval bredvid sin «gamla flamma», och värmdes icke just af den hvassa ton, i hvilken lilla smekande Petrea tillsades att icke vara så «efterhängsen».

«Vår lilla Louise kommer att dansa rätt snällt med tiden!» anmärkte lagmannen till sin hustru, i det han med mycket välbehag betraktade sin dotters små briséer och chasséer, under det den tolfåriga Nils Gabriel Stjernhök med mycket allvar och en viss ridderlig artighet svängde om och konverserade med sin lilla dam.

Emedlertid undervisade hofmarskalkinnan öfverstinnan om fransosernas karakter och seder, och öfverstinnan, som fått ett visst bittert drag i sitt ansigte, efter afhandlandet af äktenskapsfrågan, gjorde med temlig skarphet i tonen sitt bättre vetande gällande, men tillrättavisades med eftertryck af den förra, som — aldrig varit i Frankrike.

Kandidaten följde öfverallt Elise med älskande blickar och syntes denna afton alldeles tjusad af hennes älskvärdhet.

«Fy skäm ut den som tar all konfekten för sig! fy skäm ut den som tar all konfekten för sig!» moraliserade Visen en af små S—ne, en tjock och trygg gosse, som med samma stoiska lugn tog konfekten och moraln. Visen gaf honom en blick af hög indignation, och gaf af sin egen konfekt-lott åt en liten flicka, som klagade att hon ingen fått.

Soupeern kom. Emelie, hvars ögon lyste af en ovanlig glans, tycktes med makt vilja återvinna det interesse, som hon kanske anade sig vara på väg att förlora, och hennes qvicka och spelande konversation verkade elektriserande på sällskapet.



Jacobi, ovanligt animerad, drack det ena glaset vin efter det andra, talade och skrattade mycket högt, och såg deremellan på Elise med blickar, som otvetydigt talade om hans känslor. Dessa blickar voro ej de första af den arten, som uppfångades af öfverstinnans skarpa öga.

«Denne unge man,» sade hon sakta och betydelsefullt till lagmannen, med en blick på Jacobi, «tyckes vara rätt hygglig; — han har verkligen utmärkt behagliga gåfvor; — är han nära slägt med Elise?»

«Nej!» sade lagmannen och såg på henne litet förvånad, «men han är sedan tre månader en medlem af vår familj.»

«Ja så!» sade öfverstinnan menande och allvarsam, «jag skulle ha trott . . . för öfrigt,» — tillade hon skenbart vårdslöst, — «är Elise verkligen så vänlig och älskvärd, att det måtte vara svårt för den, som är dagligen med henne, att icke älska henne.»

Lagmannen kände ormstynget, men med en blick, i hvilken brann gnistan af en ädel harm, sade han till sin vackra granne: «Ni har rätt, Emelie! Och jag känner ingen qvinna, som förtjenar mera aktning och kärlek än hon!»

Öfverstinnan bet sin läpp och bleknade; och hade bleknat mera, om hon hade förstått den känsla för henne, som hon nu väckt i den fordne beundrarens bröst. Lagmannen hade ett skarpt öga

för moralisk låghet, och der denna røjde sig, voro inga snillet och naturens gåfvor mäktiga att öfverskyla den. Han förstod Emeles afsigt och han föraktade henne för den; hon blef i denna stund ful i hans ögon. Emedlertid var hans lugn stördt. Han såg på Jacobi och märkte hans blickar, hans känslor; han såg på Elise och märkte oro hos henne, märkte att hon undvek hans ögon.

En förfärlig, kramplik känsla drog igenom hans själ. För att dölja hvad han erfor, blef han liflig och bullersam, men det var någonting fiendtligt och hårdt sarkastiskt i hans ord, hvilket dock den allmänna munterheten hindrade de flesta att märka. Aldrig hade assessor Munter varit så munter, så roligt ovettig på människorna och världen. Hofmarskalkinnan och han skreko, liksom desperata mot hvarandra. Ännu i full strid steg man upp från bordet och återvände i förmaket.

«Musik! för himlens skull, musik!» ropade assessorn nu, med en åtbörd af förtviflan, och öfverstinnan och Elise skyndade till fortepianot. Det var ljufligt att på de skrikande och sträfva rösterna nu få höra en af Blanginis mest melodiska nottornos, toner, som Italiens himmel tyckes ha ingifvit, och som ingjuta i själen en aning om dess sommarnatt med dess blomsterängar, kärlek, sång, dess alla utsägliga tjusningar. «Un' eterna constanza in amor!» voro orden som, flera gånger upprepade under de ljufvaste böjningar, slutade sången.

«Un' eterna constanza in amor!» upprepade kandidaten sakta och passionerad, med händerna tryckta mot sitt hjerta, i det han följde Elise till ett fönster, dit hon gick för att bryta en ros, som hon ville förära öfverstinnan, och när Elises hand vidrörde rosen, vidrörde Jacobis läppar hennes hand.

Emelie sjöng ännu en sång, som lifligt upptog sällskapets interesse. Men lagmannen stod tyst och dyster. Ord, som blifvit sagda denna afton, hade uppkallat hans slumrande medvetande, och vid den blick han nu kastade på Elise och Jacobi, kände han liksom marken bäfvade under sina fötter. Han såg hvad som föregick vid fönstret och drog efter andan. Det reste sig en storm i hans bröst. I det han vände bort sina ögon, mötte de ett par, som med ett forskande, genomträngande uttryck voro fästade på honom. Det var assessorns. En sådan blick från någon annan hade i denna stund varit gift för lagmannens sinne, men Jeremias Munters verkade anorlunda. När lagmannen ett ögonblick derefter såg sin vän skriva något på en papperslapp, gick han till honom och läste öfver hans axel dessa ord:

«Du ser grandet i din broders öga och märker icke hjelken i ditt eget.»

«Är detta till mig?» frågade lagmannen med låg, upprörd stämma.

«Ja!» var det äfvenså uttalade svaret.



Lagmannen tog den skrifna lappen och gömde den vid sitt bröst.

Han blef blek och stilla och skådade ned i sig sjelf.

Sällskapet bröt upp. Lagmannen hade lofvat att följa öfverstinnan hem, men stod nu kall och stum som en ispelare bredvid sin «gamla flamma», som skämtade muntert med ett par herrar, under det hennes betjent satte på henne lappsorna. Hofmarskalkinnan och assessorn grälade i det sista. Under allt detta gick Elise hastigt bort till Jacobi, som stod något afsides, och sade till honom med sänkt röst: «jag vill tala med er, och väntar er i förmaket sedan alla äro gångna!» Jacobi bugade sig; en brinnande rodnad blossade på hans kinder. Lagmannen kastade en genomträngande blick åt den sidan och strök handen öfver sitt bleka ansigte.

«Jag tycker om,» skrek fru Gunilla, talande hjert och staccato, «jag tycker om att se mina medmenniskor, och jag tycker om att de vilja se mig. Herre min Gud, om de icke alltid äro så roliga, så är jag väl icke alltid så rolig heller. Kära hjerlandes, man får väl ha fördrag med hvarandra här i verlden! man skall inte jemt bara fordra och pocka på andra. Gud bevare mig väl! Jag får väl vara nöjd med människorna och verlden, sådana vår Herre har behagat skapa dem. Jag tycker inte om att man jemt tadar och klandrar och grinar och gör sura miner åt allting och skriker: «jag vill

inte ha det! och jag vill inte ha det!» och «jag vill inte ha det så!» och «det är galet,» och «det är odrägligt,» och «det är ledsamt,» och «det är dumt!» Just som jag allena vore dräglig och rolig och qvick! Nej, bättre mores har jag lärt. Jag har visst inte geni och lärdom och talanger, som så många människor skola ha nu för tiden, men jag har lärt mig veta hut.»

Samtidigt med denna moral och försökande att öfverrösta den, skrek assessorn: «Och har ni det ringaste roligt af ert välsignade sällskapslif? Nej, det har ni icke! Hvad är sällskapslifvet annat, än ett sträfvande att vara med i verlden, för att finna verlden odräglig; spekulera och arbeta på att bli bortbjuden, bli stött och förslämd om man ej blir det, och om man blir det, klaga öfver ledsamt och tråkigt, och se'n besanna sin klagan. Så bjuder man sjelf ihop en mängd folk och önskar dem poc-ker i våld, — och allt det der sträfvandet bara för att bli fattigare, misslyntare, sjukligare, med ett ord vinna en fullkomligt falsk position vis å vis sällheten. . . . Se så då, i Herrans namn! Adiö, adiö, adiö! När fruntimren taga afsked, så sluta de aldrig!»

«Det fins inte ett enda sannt ord af allt hvad ni säger!» var hofmarskalkinnans sista, men under skratt uttalade helsning till assessorn, i det samma som hon åtföljd af kandidaten gick ut genom dör-

ren. Lagmannen hade nyss förut gått. Elise blef ensam och gick in i förmaket.

På en gång hörde hon bakom sig hastiga steg. Hon tänkte «Jacobi!» och vände sig om och såg — sin man. Men så hade hon ännu aldrig sett honom. Det var en spänning och en sinnesrörelse i hans ansigte, som förskräckte henne. Han slog häftigt sin arm kring henne och fäste sina ögon på hennes med en blick, som tycktes vilja borra sig in till hennes själs innersta. «Ernst — Ernst, var lugn!» hviskade Elise djupt skakad af hans själs-tillstånd, hvartill hon anade orsaken. Lagmannen tog hennes hand och lade den mot sin panna. Det stod kallsvett på den. I nästa ögonblick var han borta.

Vi gå nu till kandidaten.

Vin, kärlek och spänd väntan hade så uppspelat den unga mannens fantasi, att han föga visste hvad han gjorde, om han gick eller om han flög, och mer än en gång under gåendet utföre trapporna höll han på att draga omkull hofmarskalkinnan, som med godhet, men någon förvåning sade: «kors bevara mig! kära hjertandes! Jag begriper inte hur jag går eller ni går i afton! Jag tycker vi jemt hålla på att . . . se nu går det på tok igen! . . . Nej, jag tackar! min näsa vill jag behålla, så på sned den än sitter. Jag tror att jag går stadigare ensam; jag skall hålla mig vid. . . »



«Tusen, tusen gånger förlåt!» utbrast kandidaten, i det han tryckte fru Gunillas arm fast i sin. «Allt är mitt fel! Men nu skall det gå stadigt och magnifikt. Jag var nyss lite vimmelkantig!»

«Vimmelkantig? Kära hjertandes, det skall man akta sig för, både till hjertat och hufvudet; det skall man akta sig för; eljest kan det gå värre på sned än det — — nu åter går för oss. He, he, he, he! Men hör på, min vän» — sade fru Gunilla plötsligen alfvarsam — «jag skall lära honom en ting, och det är . . .»

«Nådigaste ers nåd, förlåt!» afbröt kandidaten, «men jag tror — — jag mår lite illa; jag . . . se, nu äro vi vid er dörr! förlåt mig!» Och kandidaten rusade tillbaka uppför trapporna.

I tamburen till Franska våningen hemtade han andan. Tankan på det hemlighetsfulla mötet med Elise fyllde hans själ med på en gång glädje och oro. Han kunde ingenting tänka klart, och gick med högt klappande hjerta in i rummet, der Elise väntade honom.

När han såg hennes hvita, sköna gestalt i det magiska lampskenet, berusades hans själ, och han var i begrepp att kasta sig till hennes fötter, då Elise hastigt och med värdighet drog sig några steg tillbaka, i det hon med darrande, men allvarlig röst sade:

«Jacobi, hör mig!»

«Höra er!» utbrast han med passion, «o, att jag evigt finge lyssna till er! o, att jag. . .!»

«Still!» afbröt Elise, med en hos henne ovanlig stränghet. «Intet ord mer af detta slag, eller vårt samtal är slut, och vi äro skiljda för alltid!»

«Min Gud!» utbrast Jacobi, «hvad har. . .»

«Jag ber er, hör mig!» fortfor Elise. «Jacobi, säg mig — har jag gifvit er skäl att missakta mig?»

Jacobi studsade. «Hvilken fråga?!» sade han, stammande och bleknande.

«Och likväl,» fortfor Elise upprörd, «måste jag göra den! Ert uppförande i afton har gifvit mig den. Kan ni tro, Jacobi, att jag, en maka, en mor för flera barn, kan gilla de känslor, som ni i afton så besinningslöst yttrat? Kan ni tro, att jag inte dervid måste känna djupaste misshag och smärta? Jag gör det, Jacobi; jag fruktar att ni råkat i en djup förvillelse, — och har jag sjelf genom någon oförsigtighet i mitt uppförande bidragit dertill, så — må Gud förlåta mig! Ni har straffat mig derför, Jacobi, straffat mig för den tillgifvenhet jag känt och visat er — och om jag nu bryter ett förhållande, som jag hoppades skulle förljufva mitt lif, så är det ert eget fel. Ännu en gång blickar och yttranden sådana som i afton, och jag måste sjelf aflägsna er från mitt hem!»

Blygselns och harmens rodnad blossade på Ja-

cobis kinder. «I sanning, i sanning!» sade han, «jag har ej förtjenat en sådan stränghet!»

«Ack! pröfva er sjelf, Jacobi, och ni skall döma er strängare än jag. Ni säger er älska mig, Jacobi, och ni fruktar ej att lättsinnigt störa mitt lifs lugn och lycka! Redan äro kanske giftiga tungor i verksamhet emot mig. Jag har i afton sett blickar riktade på mig, på er, blickar, som icke voro milda; och i min mans själ ha känslor, tankar blifvit väckta, som aldrig, aldrig bordt vakna der. Ni har stört friden i ett hem, der ni blifvit mottagen med vänskap och förtroende. Men jag vet,» fortfor Elise mildare, «ni har icke velat ondt. Ingen elak afsigt har styrt ert uppförande; endast lättsinne har förledt er att lättsinnigt behandla förhållanden, de heligaste på jorden. Ni har ännu icke tänkt på ert lif, era pligter och er ställning i denna familj med allvar.»

Jacobi lutade hufvudet i sin hand, en djup skakning gick igenom hans själ.

«Och allvar!» — återtog Elise med värma och stor innerlighet — «allvar! hvad det kläder, hvad det är värdigt mannen! Jacobi! Mitt barns räddare! Min unge vän! Jag hade icke så kunnat tala med er, om jag icke trodde på er bättre, er ädlare menniska, om jag icke hoppades vinna i er en vän, en vän för hela lifvet för mig och min Ernst; o Jacobi! lyssna till min bön. Ni har kommit nära menniskor, som af hjertat vilja vara era vänner. Låt



dem få älska, låt dem få högakta er, och förvandla ej i sorg den hjertliga välvilja, vi båda känt för er. Låt fara, bekämpa, bannlys långt ifrån er den dåraktiga känsla, som ni ett ögonblick trott er hysa för mig; anse mig som en syster, en mor — ja,» — fortfor Elise, halft studsande för detta ord, men aningsfullt — «kanske skall ni kalla mig er mor en gång. Och vill ni egna mig kärlek och trohet, som ni sagt det, så tar jag emot dem, Jacobi, för — min son. O Jacobi! vill ni förtjena mina väl-signelser, min eviga tacksamhet, så blif en trofast vän, en god lärare åt min gosse, min Henrik! Era gåfvor som ungdomens lärare äro icke af vanlig art, ert hjerta är godt, ert förstånd mäktigt af den ädlaste bildning; vägen står er öppen till allt det som gör människan aktningvärd och älskvärd — o! vänd er icke bort från den, Jacobi, — vänd er till den med allvar . . . .»

«Säg icke mer!» utropade Jacobi. «O! jag ser det allt! Engalika Elise, förlåt mig! Allt, allt vill jag göra för att bli värd er aktning, er vänskap en gång. Ni har genomträngt mitt hjerta, ni har förvandlat det; — jag skall bli en bättre människa. Men säg, att ni förlåter mig, att ni ännu kan, att ni ännu vill blifva min vän!»

Jacobi hade i höjden af sin sinnesrörelse kastat sig på knä; Elise äfven var djupt upprörd; tårar föllo från hennes ögon i det hon räckte Jacobi

handen, och höjande sig ned till honom, ur hjer-  
tats djup uttalade orden: «er vän, er vän för all-  
tid!»

Stilla med förklarade ansigten uppreste sig nu båda, men en ovilkorlig rysning genomlade båda, då de sågo — lagmannen stå i rummet. Hans an-  
sigte var blekt och strängt.

Jacobi steg upp och gick beslutsam emot ho-  
nom. «Lagman Frank!» sade han, med fast men  
ödmjuk stämma, «ni ser här en . . .»

«Tyst Jacobi!» afbröt hastigt Elise, «för ert knä-  
fall behöfver ni ej rodna, och ingen förklaring be-  
hölves här. Är det icke så, Ernst?» fortfor hon med  
oskuldens hela friska frimodighet, «du behöfver in-  
gen förklaring! Du tror mig, när jag säger dig att  
Jacobi nu mera än någonsin förtjenar din vänskap.  
Ett förbund är slutet emellan oss tre, som jag hop-  
pas till Gud ingenting mer skall störa och ingen  
giftig tunga vidröra. Du tror mig, Ernst!»

Lagmannen räckte henne sin hand, och sade  
blott: «ja! Skulle jag icke det, så . . .» han gjorde  
en fasande åtbörd. Han teg stilla en stund, med  
blicken oafvändt riktad på sin hustru, och sade se-  
dan lugnare: «Jag har att tala med dig. God natt,  
herr Jacobi.»

Jacobi bugade sig, gick några steg, men vände  
om: «Lagman Frank,» sade han, med en röst som  
vittnade om upprörda känslor, «gif mig er hand!  
jag vill förtjena er vänskap!» Den utsträckta han-

den mötte ett fast och kraftigt handtag, och Jacobi aflägsnade sig hastigt.

«Elise, kom hit!» sade lagmannen häftigt, förde sin hustru till soffan och liksom flätande in henne i sina armar — «tala till mig! Säg, har något i mitt uppförande under sednare tider vändt ditt hjerta från mig?»

Elise teg, i det hon böjde hufvudet ned mot sin mans bröst. «Ack Ernst!» sade hon slutligen, med en smärtsam suck, «jag har icke varit nöjd heller med mig. Men o!» — fortfor hon lifligare — «när jag så lutar mig till dig, när jag hör ditt hjerta slå, och känner och vet hur det är derinom, o, Ernst! då känner jag hur jag älskar, hur jag tror på dig. Då förebrår jag mig att ha varit så svag, så otacksam, så ömtålig, då . . . . O Ernst, håll af mig! Se alltid på mig som nu! Då blir mig lifvet klart, då får jag kraft att öfvervinna allt, ja, äfven min egen svaghet. Då känner jag, att blott ett moln, en dunstbild, men ingen verklighet trädte emellan oss. Och nu, nu är den ju borta! Nu kunde jag öppna för dig mitt hjertas innersta gömma, säga dig all min svaghet . . .»

«Så tyst, tyst dermed nu!» sade lagmannen, i det han med en klar och kärleksfull blick, lade handen på Elises mun. «Jag har haft mera fel än du, men jag har vaknat. Gråt inte, Elise! Låt mig kyssa bort dina tårar. Känner du icke som jag, att allt ännu skall bli godt? Tro vi icke på den



evigt gode, och tro vi icke på hvarandra? Låt oss förlåta, förgäta och ha frid i hvarandra. En gång, när denna tids förirrelse nästan bleknat ur vårt minne, skola vi tala om den, och undra på att den kunde träda emellan oss. Nu är det ju klart emellan oss, nu se vi ju båda vår väg? Våra fel skola tjena oss till varnare. Hvarföre lefva vi i verlden, om icke för att bli bättre? Se på mig, Elise! Är du god på mig? Kan du ha frid i mig?»

«Jag kan, jag har det. Det är intet stoftgrand mer emellan oss.»

«Så äro vi ett! I Guds namn, låt oss så gå fram genom lifvet! Hvad han förenat, skola icke människor, icke tillfälligheter, icke något i verlden åtskilja!»

Natten kom, men i makarnes bröst hade ljus gått upp.

Trätofåran bär vanligen tistel och törne, men den kan ock bära säd för himmelens lador.

### *Jacobi.*

När Jacobi kom upp på sitt rum, fann han ett bref liggande på bordet bredvid sin säng. Han igenkände lagmannens handstyl och öppnade det hastigt. En bankosedel af temligen betydligt värde föll derur, och i brefvet läste Jacobi följande ord:

«Ni har råkat i skuld, Jacobi, hos några personer i staden, med hvilka jag för er skull önskade, att ni hade så litet som möjligt att göra. Här in-

nelyckt finner ni medel att tillfredsställa rättvisa fordringar. Mottag detta från en faderlig vän, som innerligt önskade, att ni verkligen ville anse honom som sådan, och som med glädje fattar detta tillfälle att bevisa sin erkänsla för sina barns vän och lärare. Hos mitt barns räddare skall jag dock evigt stå i skuld; men — vill ni något, Jacobi, behöfver, önskar ni något, så — vänd er till ingen annan, än

Er vän

*E. Frank.*»

«Han! också han!» utbrast Jacobi djupt skad efter läsningen af dessa ord. «O de goda, ädla, förträffliga! . . . Och jag!? . . . Men jag skall, jag vill blifva dem värdig! Från denna dag är jag en ny menniska!»

Han tryckte brevet till sitt bröst och såg med tysta men eldiga löften upp mot den stjernljusa himmelen.

---

### Tiden går.

Lifvet har sina kraft- och blomstrings-stunder, ingifvelsens klara stunder, då den menckliga konstnären (bildaren af det jordiska lifvet) fattar och uttalar det högsta rena, det högsta sköna, det gudomliga. Vore allt i jordelifvet färdigt dermed, vore offret fullbordadt, verket utfördt, segern vunnen i en sådan stund, så vore lifvet icke svårt. Men det svåra är, att under långa kedjor af år hålla vid lif den rena låga, som ingifvelsen väckt, under det att stormarne komma och gå, under det att minuternas duggregn faller och faller, tyst och enahanda, under enahanda vexling af enahanda dagar och nätter. Dertill behöfs kraft från höjden, upprepad dryck ur ingifvelsens källor, för de stora som för de små, för alla arbetare på jorden. Det vår Ernsts och Elises lycka att de visste detta, och visste att begagna sig deraf. Derföre lyckades dem allt bättre att öfvervinna sina naturliga fel, derföre närmade de sig allt mer hvarandra, genom dessa små steg, som äro så omärkliga och likväl så ljuft och så starkt sammanfläta menniskors hjertan och lif, och som kunna sammanfattas under denna rubrik: *uppmärksamhet för hvarandras tycken, interesse för hvarandras interessen.*



Genom denna pånyttfödda innerlighet, denna stärkta, rena kärlek fick Elise en så säker och så ädel hållning i sitt förhållande till Jacobi. Ingen svaghet besegrade hennes hjerta, äfven när hon såg lidande måladt i hans unga ansigte, hon förblef fast äfven, när hon förnam att hans helsa led, och bad blott sin man att utsätta en tidigare dag för hans och Henriks afresa. Detta var också lagmannens önskan. Som en god engel, på en gång stark och mild, stod han i denna stund vid hennes sida — intet under att Elise vid hans hand gick segrande fram! Intet under heller, att vid denna lagmannens fasta hållning, vid åsynen af det sköna förhållandet makarne emellan, det hväsande tadel, som redan begynt höja sig på deras bekostnad, snart föll och slocknade, liksom en flamma dör ut af brist på näring.

Om lagmannens för Elise så fruktansvärda «gamla flamma» ha vi att berätta, att hon blef så stött och så förkyld af det tilltagande isiga i hennes fordna tillbedjares uppförande, att hon hastigt öfvergaf staden, samt all tanke att bosätta sig der. «Der var för enformigt, för litet interesse!» sade hon gäspande till lagmannen, som rådde henne mycket att återvända till Frankrike eller till Italien. «Det är nu så en gång med vår goda Nord,» tillade han, «att hvad som här kan gifva vårt lif interesse och njutning, måste vi förnämligast hemta ur egna förråder, ur våra hem och ur våra egna bröst.»

«Hon är ändå bra vacker och bra intressant!» sade Elise med vänlig känsla för öfverstinnan, då denna afrest. Lagmannen svarade aldrig ett ord. Aldrig mer talade han om sin fordna älskade.

Dagarne gingo. Lagmannen hade friskt och fullt upp att göra. Elise sysselsatte sig mycket med sina små flickor, kandidaten mycket med Henrik och med egna studier.

Barnen växte som sparris i Juni, och fadren fröjdade sig öfver dem. «Visen kommer att växa om oss allihop!» spådde han som oftast, och när Eva klinkade på »Malbrough s'en va't en guerre,» så tycktes hans musikaliska sinne vakna, och han sade: «Hvad hon redan har för en känsla i sin musik! Har hon icke, Elise?» Aftnarne, då familjens alla medlemmar samlades, antogo nu allt mera en lätt och för alla behaglig karakter. Ofta lekte man och dansade med barnen.

Barnen! Hvilken verld af lust och olust föra de icke med sig inom hus. I sanning, allt med dem är icke rosenrödt som deras kinder. Elise erfor det med sina små, som ofta voro ingenting mindre än «lagom goda». «Gör ej åt andra, hvad du ej vill att de skola göra åt dig! Man skall tänka på hvad man gör! Tålmod är en god krydda! Intet ser du pappa och mamma göra så! Se på mig! Gör som jag!» Dessa stående och gående talesätt, som trampat igenom verlden, ända från den tiden, då «Adam plöjde och Eva spann» och till våra da-

gar, utan att bli utnötta, och som skola fortgå och uppfriskas ända till verdens ända; samt försäkringarne till barnen, när de få straff eller få läsa om sina lexor: «Det är för ditt eget bästa; du skall en dag tacka mig därför»; och som barnen sällan eller aldrig rätt tro på denna verldsborgerliga, patriarkaliska husmanskost, som utdelades i detta hem, såsom i alla hedervärda, ville den icke alltid göra verkan. Törhända oroade sig stundom Elise alltför mycket öfver det ofta återkommande af samma fel hos sina barn; törhända lade hon för litet vikt på den sanna föräldra-kärlekens osynliga men sol-lika och mäktiga inverkan på de små mennisko-plantorna. Visst är, att hon ofta var bekymmerfull öfver dem, och döttrarnes utveckling och framtid ingaf hennes själ mången oro och mångt qual.

En dag, då tankar deröfver hade mer än vanligt sysselsatt henne, kände hon behofvet att meddela sig med en klok och i det ämnet erfaren qvinlig vän.

«Ernst!» sade hon, då lagmannen straxt efter middagen lagade sig att gå ut, «jag går ner en stund till Evelina, men jag skall vara igen tills du återkommer.»

«Bry dig inte derom, söta Elise; var du borta så länge du vill, jag skall nog söka upp dig. Gif mig din arm nu, så gå vi ned tillsammans, och jag får riktigt se, hvart du tar vägen och hvar jag se'n får hemta dig.»

---



### En liten uppfostrings- och kaffe-komité.

När Elise kom ner till Evelina, sprang Pyrrhus skällande och hvifstande på svansen emot henne. Fru Gunilla var der och hon och värdinnan täflade om att välkomna deras v n.

«N , k ra hjertandes, det var roligt!» utropade fru Gunilla, i det hon hjertligt omfamnade Elise. «N , hur mår lilla frun? Lite blek, lite betryckt, tror jag? Jag skall berätta i tysthet, att jag vet, att vi rätt snart få oss ett dråpligt kaffe; och det skall just muntra opp lilla Elise.»

Evelina tog Elises hand och s g innerligt och deltagande på henne med sina lugna, kloka ögon. Pyrrhus st tte med nosen litet till hennes fot för att bli bemärkt, och satte sig sedan på bakfötterna att sm gn lla framför henne, för att bevisa äfven sitt deltagande. Elise skrattade och fru Gunilla och hon smekte i kapp det lilla djuret.

På Evelinas blick, i hvilken låg ett så vänligt: «hur är det fatt?» svarade Elise:

«Ack, l t mig få sitta och prata med er, så blir allt bra. H r är alltid så lugnt och behagligt. Jag vet icke hur du g r det Evelina, men jag tycker att luften i dina rum  r klarare  n annorstädes; när jag kommer in till dig, så tycker jag mig komma in i ett litet fridens tempel.»

«Ja, så tycker jag med!» sade fru Gunilla hjertligt.

Evelina log tacksamt. «Ja, Gud ske lof, här är frid!» sade hon, och hennes ögon tårades.

«Och hos lilla frun grumla väl ungarne opp lite damm både i ruin och sinne? Är det icke så?» sade fru Gunilla med en klippsk skämtfullhet. «Nå nå,» tillade hon tröstande, «allt har sin tid, och allt damm lägger sig också i sin tid. Tålmod bara!»

«Ack ja, lär mig det bästa, tant!» sade Elise, «jag kommer just hit i hopp att få lära lite vishet. Jag behöfver det så väl. Men hvar äro dina döttrar i dag, Evelina?»

«Borta i dag hos en af sina vänner på en liten fest, som de länge fägnat sig åt. Och jag väntar mig, att sednare genom deras berättelser få min goda del deraf.»

«Ack, lär mig, Evelina, hur jag skall få mina döttrar så hyggliga, så goda och så lyckliga, som din Laura och Karin äro. Jag tillstår, att det är tankan på mina döttrars bildning, som ofta gör mig bekymmer, och just i dag mer än vanligt legat mig på sinnet. Jag fruktar för min förmåga, mina insigter i konsten att rätt utveckla, rätt bilda dem.»

«Ack bildning, bildning!» sade förtretad fru Gunilla. «Jemt skriker man nu på bildning; aldrig får man höra nu för tiden om annat än bildning. Aldrig i min ungdom hörde jag talas och skrikas om bildning, och Gud ske lof, man blef folk af

ändå. Jag tillstår, att när man först började det talet om bildning, så tyckte jag det var så *andra sorten* som någonting i världen. Ja, det tyckte jag. Men nu börjar jag bli så väl vand dervid, ty se'n «de tiers état» har börjat så komma sig upp och göra så mycket väsen af sig och anse sig så extra i världen med sin bildning, så har hela världen börjat ropa «bilda! bilda!» Ja, man skriker till och med om att bilda pigor! Jag ber Gud förskona mig från att lefva i den tiden, då pigorna bli bildade. Ty då lär jag få gå och passa opp dem, i stället för att de nu passa opp mig. Ja ja! det går med stora steg dertill, det vill jag lofva. Redan läsa de Frithiof och Axel; och rätt som det är, skall man få höra dem börja tala om «qvinnan» och «mannen» och «mannen» och «qvinnan» och tro sig vara «rankor», som vissna om de ej «stödjäs», och «offer» och allt sådant mycket rörande, och dermed skola de bli alldeles okapabla att skura ett golf eller en gryta. Jo, då blir det snyggt här i världen med all dess bildning! Det är ett raseri, en galenskap med den bildningen! Det är otteribelt! Det är odöd!» Ju längre fru Gunilla talade i detta ämne, ju mer förifrade hon sig.

Elise och Evelina måste hjertligen skratta, och förklarade att såsom hörande till «de tiers état», så måste de taga bildningen, ja, äfven pigornas bildning i försvar.



«Ack!» sade otåligt hofmarskalkinnan, «ni gör allt så konstigt och krångligt med era bildningar; och barnens hufvuden proppa ni fulla med så mycket saker, så de i all sin dar ej hinna taga reda derpå. I min ungdom lärde man sig «språket» — som franskan då kallades — tillräckligt för att kunna explicera en devis, rita, jemt så mycket att man på egen hand kunde rita opp ett mönster, och musik nog för att kunna spela opp en kontradans när så behöfdes; man lärde sig icke, som nu, att kunna småpladdra om allting i verlden, men man lärde sig *tänka*, och kunde man inte så mycket konster och präktigheter som nu, så kunde man den konsten att sköta sitt och lemna verlden i fred.»

«Men, bästa ers nåd!» sade Evelina, «den bildning — i dess sanna mening — som man nu för tiden vill, går just ut på att lära oss klarare tänka så öfver verlden som öfver oss sjelfva, så att vi måtte bättre kunna begripa vår kallelse och värdera andras, och bli hvar och en duglig och tillfreds i sin del.»

«Ja ja!» sade fru Gunilla, «det der allt kan vara alltför bra, men . . . » men nu kom kaffet in och kringlor och pepparkakor, och gjorde en betydlig diversion i diskussionen, som antog en allt mera munter karakter. Fru Gunilla gaf Elise med skämtfull allvarsamhet åtskilliga goda råd för hennes barns uppfostran. Hon eftersände och rekommenderade mycket en viss gammal «orbis pictus», den

hon sjelf studerat som barn, som begyntes med de orden: «kom hit pilt! lär vishet af min mun!» och i hvilken man tydeligen fick se huru själen var «bildad och såg ut». Den såg nemligen ut som en pannkaka, rund och platt, der den låg upplagd på ett bord, med alla de fem sinnena behörigt numererade. Fru Gunilla försäkrade Elise, att det visst skulle betydligt «utveckla och bilda» hennes barns begrepp om människosjälen, att betrakta denna bild. Vidare föreslog fru Gunilla Elise, att för sina «ungar» antaga samma uppfostringsmethod, som den, hvilken med utmärkt lycklig verkan blifvit använd för hennes salig far och hans broder, när de gingo i skola. Den bestod deri, att man hvar lördag kammade gossarne med fin kam, gaf dem en risbastu och ett lod engelskt salt till mans, för att sålunda drifva den onde utur dem. Vidare hade man samma dag till middagen öl och bröd med en klimp uti, som kallades «grammatika», och hvaraf gossarne skulle styrka sig för den kommande veckans lärdomsmandater.

Under munterheten, som denna anekdot väckte, kom lagmannen in, förnöjd åt munterheten, förnöjd åt sin hustru, bredvid hvilken han slog sig ned, och helt begärlig på en liten treflig pratstund med damerna. Fru Gunilla dukade genast upp för honom «själen» i «orbis pictus», och Elise hade henne att upprepa berättelsen om gossarnes renselse. Lagmannen skrattade af hjertans grund åt båda, och bibe-

höll sedan samtalet på uppfostrans steniga och om-  
tvistade grund. Man kom allmänt öfverens om o-  
tillräckligheten af regler och metoder, för att göra  
den fruktbarande.

Evelina lade stor vikt på uppfostrarens egen  
bildning. «Det är», sade hon, »förnämligast i den  
mån man hos sig sjelf utvecklar godhet, vishet,  
duglighet, som man lyckas att bilda barnen dertill.»

Alla utan undantag i den lilla kommitén biföllo  
lifligt härtill, och Elise kände sig helt vederqvickt,  
helt stärkt af detta ord, som tydligen visade henne  
vägen till sitt stora mål. Elise vände nu plötsligen  
talet på Evelinas eget lif och egen utveckling. Man  
visste, att hon hade gått på en ej så vanlig och  
ganska sjelfständig väg genom verlden, och Elise  
ville nu så gerna veta, huru hon hade kommit till  
den klarhet, det friska lugn, som utmärkte hela  
hennes existens. Evelina rodnade och ville vända  
bort samtalet från sig sjelf — ett ämne, som hon  
minst af alla talade om, och det troligen emedan  
hon var i harmoni med sig sjelf, — men när lag-  
mannen, med sin allvarliga hjertlighet, förenade sig  
med Elise och friherrinnan i önskan, att Evelina  
ville säga dem något ur sitt lifs historia, samtyckte  
hon vänligt, anmärkte blott, att den var mycket li-  
tet märkvärdig, och efter en liten stunds besinning  
began hon i det hon förnämligast ställde talet till  
Elise, och under det fru Gunilla flitigt «parfilerade»  
berättelsen, som vi här uppteckna under namn af



*Evelinas historia.*

Har du någon gång under en skön musik känt ett djupt behof, en obeskriflig längtan att i din egen själ, i ditt eget lif erfara en harmoni, lik den du förnimmer i tonerna, så har du förstått hvad som utgjort min själs lidande och — frälsning. Jag var ett litet barn ännu, då jag för första gången greps af denna längtan, utan att då förstå den. Man gaf en liten konsert hemma hos mina föräldrar. Harpa, fortepiano, valdthorn, klarinett spelades af fyra utmärkta artister. När på ett ställe i symfonien instrumenterna förenades i en obeskrifligt ljufvig och glad melodi, fattades min barnasjäl af en underlig, häftig förtjusning, och af ett lika häftigt vemod; jag tyckte mig förstå himmelen, och jag — brast i tårar. Ack! dessa tårars innehåll lärde jag mig sedan väl känna; många sådana, och vida smärtfullare längtans-tårar ha fallit på den grumliga väfven af mitt lif.

Vid hvad skall jag likna taflan af mitt ungdomslif? Hvad som utmärker den — och många andra familjetaflor med den — är det oklara, obestämda, med ett ord suddiga som i dem råder. De likna en mulen hösthimmel med dess grå, formlösa, i hvarandra flytande moln, de äro fulla af de drag utan säkerhet, de konturer utan mening och sanning, de skuggor utan hållning, de dagar utan

klarhet, som så väsentligt skilja fuskarens arbete från den sanna mästartens.

Min familj hörde till medelklassen, och vi voro särdeles belåtna att höra till denna ädla medelklass, och som vi lefde på våra räntor och icke tillhörde något stånd i staten, kallade vi oss med förnöjelse — ståndspersoner. Vi hade en viss förnäm likgiltighet för «la haute volée» inom samhället, d. v. s. i ord och stundom i gerningar; men i tysthet sårades eller smickrades vi högeligen af hvad som rörde oss från denna region, och en viss fråga om adelskap rörde sig alltemellanåt dunkelt inom familjen — på grund af de viktiga tjänster åt fäderneslandet, som vår far skulle kunna göra på Riddarhuset — och i de unga mamsellernas hjertan rörde sig en stark håg till att kallas fröknar. Längre än till denna röra kom det dock aldrig.

Döttrarne i huset lärdes, att all denna verdens prakt och lust var blott fåfänglighet, att ingenting var viktigt och värdt att sträfva för, utom dygd och redbart värde. Likväl kom det sig så, att deras lifligaste interesse och sträfvande, deras hjertas varmaste önsknningar gingo ut på rikedom, rang och allt slags verldslig lycka. Döttrarne lärdes, att Guds vilja allena i allt borde följas; dock leddes de i all genom människofruktan. De lärdes, att skönhet var af noll och intet värde, dock måste de ofta, äfven inom föräldrahemmet, smärtsamt känna, att de icke voro vackra. De lärdes åtskilliga kun-

skaper och talanger, men som de (gudbevars!) alldeles inte skulle bli lärda fruntimmer, och därför ingenting skulle lära riktigt, kom det sig så, att de i mycket hade lärdomens anspråk, utan att äga något af dess kärna, med dess närande kraft och rena, aktningsbjudande allvar. Framför allt lärde de, och det allt mer under tilltagande år, att anse giftermål såsom enda målet för deras tillvaro, och i följd deraf (icke genom tydliga ord, men genom ett hemligt, obeskrifbart inflytande) att anse männens gunst såsom högsta lycka, samt att förneka det de tänkte så.

Vi voro tre systrar. Som barn lärdes vi mycket att hålla af hvarandra, men i följd af favoritkap hos våra uppfostrare, i följd af beröm och tadel, belöningar och straff, som gånge alltför stort åt alltför obetydliga saker, uppstod tidigt afund och bitterhet systrarne emellan. Min äldre syster och jag hetes mycket hålla af hvarandra, sades icke kunna lefva utan hvarandra; vi citerades som exempel på syskonkärlek; och af att ständigt höra detta, trodde vi verkligen att så var. Vi jemfördes med husets vagnhästar och öfvade oss in, nästan af oss sjelfva, att hvar dag efter middagen sätta oss i soffan på hvar sin sida om vår goda far, som då förnöjligt smekte oss och kallade oss sina vagnhästar. I sjelfva verket drogo vi alldeles icke jemt. Denna syster var rikare begåfvad af naturen än jag, och vann mera människors tycke.



Intet människobarn har jag så afundats som henne, ända till dess jag, under sednare tider och ändrade förhållanden, lärde att uppriktigt älska henne och glädja mig åt hennes företräden.

Vi voro icke mycket rika och kastade en filosofisk och medlidsam blick på dem, som, rikare än vi, lefde präktigare, åkte grannare, klädde sig elegantare. «Sådan dårskap! Sådan ömkelig fåfänga!» sade vi. «De stackars människorna, som icke förstå bättre!» Vi anade icke, att vår filosofi var något litet slägt med räfvens framför rönnbären.

Om vi sålunda sågo ned på de mäktigas företräden, så försmådde vi ännu mera hopens nöjen. (Vi skulle vara så alltillräckliga för oss sjelfva. Ack! Gunås!) Och om någon theaterpjes kom mycket i ropet och starkt eftersöktes, satte vi ett slags ära uti att med likgiltighet kunna säga, att vi «ännu icke sett den»; och när någon folkfest drog mängden till Haga eller Djurgården, så var det säkert, att vår kalesch — om den var ute på tåg — tog vägen åt Sabbatsberg eller någon annan för tillfället öfvergifven trakt; och vi prisade vår filosofi. Dock voro vi aldrig i våra hjertan särdeles glada dervid.

Döttrarne kommo ut i verlden. Föräldrarne önskade se dem omtyckta, uppjudna; döttrarne önskade sig detta ej mindre, men — de voro ej vackra, voro mycket anspråkslöst klädda. Föräldrarne sågo hos sig blott litet folk, och — dött-

rarne sutto på baler och voro nästan öfversedda på supéer! Dock släpade man år ifrån år med strömmen.

Döttrarne började ingå i en mogen ungdom. Föräldrarne önskade dem synbarligen gifta. Döttrarne önskade så med, hvilket var naturligt, särdeles då de voro så litet lyckliga i hemmet. Och tillstås måste det, att de sjelfva gjorde föga till dess förljufvande. De voro konstiga, krångliga, missnöjda. Ingen visste rätt hvad den skulle, hvad den ville. De trefvade omkring liksom i töcken.

Det är vanligt att höra ogifta fruntimmer säga, det de äro nöjda i sin ställning och icke önska gifta sig. I denna sägen är mera sanning än man i allmänhet tror, särdeles när de unga årens lifligare känslor lugnat sig. Så har jag ofta funnit, och funnit det så, öfverallt der qvinnan på ett eller annat sätt skapat sig en sjelfständig verkningskrets, eller ock i ett trefligt hem njutit den frihet, den lifvets rena sällhet, som sann vänskap och sann bildning skänka.

Ett ungt fruntimmer af mina bekanta gjorde hvad man med skäl kallar ett stort parti, ehuru kärleken der spelade en mindre rol. Någon lyckönskade henne mycket varmt till hennes lycka, hvartill hon svarade mycket lugnt: «åh ja! det kan allt vara bra att ha sitt eget.» Man log åt denna något knappa värdering af hvad som allmänt ansågs för en stor lycka. Men hennes enkla ord innefat-

tade dock en stor och allmän sanning. Det är detta «sitt eget» i verld och verkningskrets, som hvar menniska oundvikligen behöfver, om hon skall kunna utveckla sitt eget väsen, vinna sjelfbestånd och sällhet, vinna egen och andras aktning. Äfven nunnan har sin egen cell, der hon i frid får bereda sig för den himmel, i hvilken hon allena får äga sitt rätta hem; men i det fria samfundslifvet har den ogifta qvinnan ofta ej en gång en liten cell, som hon kan kalla sin egen, och går likt ett strömoln genom lifvet, och får ingenstädes fast fot. Deraf uppkomma då ofta dessa giftermål — äkta nödens barn — som aldrig bordt knytas, eller denna djupa längtan till grafvens stilla cell, som finnes hos så många.

Men det behöfver och bör ej vara så; det blir så allt mindre i våra tider, då samhället allt mer mångsidigt utbildas, då, vid betraktandet af de massor menniskor, som trängas för bergning, af de skaror oförsörjda och vanvårdade barn, som växa litet upp i verlden, det alltför ensidiga i åsigten af qvinnans bestämmelse allt mer försvinner, och friare verkningskretsar öppnas för henne.

Men jag återvänder till min egen historias pro et contra. Ett drag derutur måste jag ännu anföra. När unga fruntimmer af våra bekanta gift sig med män, snarare under än öfver dem i rang och förmögenhet, funno vi det särdeles förståndigt och aktningvärdt. Men om en man i samma förhållande



i anseende till oss, såg sig om efter en maka i vårt hus, funno vi det i nåder ganska vågadt, och den vågsamme bemöttes derefter. Vi hade kikaren hemligen riktad på förnämare och rikare partier, hvilka i sin ordning hade kikanne riktade på förnämare och rikare partier, än vi voro. (N. b. detta kikande brukas mycket af både herrar och fruntimmer i stora verlden, ehuru den, som skulle vara nog naiv att bekänna det, skulle bli illa anskrifven hos både kikande och icke-kikande.)

Emedlertid hade inom mig en menniska utvecklats sig, som, full af lefnadskraft, vaknade till känsla af sitt icke-lif, till känsla af de fängslande motsägelser, i hvilka hon rörde sig, och till det häftigaste begär att befria sig derur. Ännu förstod jag ej rätt hvarthän jag ville med min oroliga själ, men ofta vid åskådandet af ädla konstverk tycktes gåtan af mitt inre vilja lösa sig för mig. När jag betraktade den antika Vestalen der hon stod så lugn, så säker och dock så mild, så stilla och klart fattad inom sig sjelf, då anade jag i henne det lif, som jag så inom som utom mig saknade och sökte; och jag grät tårar af vemodfull längtan.

Länge plågad af de skefva förhållanden — och dem jag ej alla här omnämnt — i hvilka jag rörde mig inom mitt eget hem, började jag under tilltagande år komma i ett förhållande till verlden, särdeles farligt för ett lynne sådant som mitt.

Vi ha hört om döttrarne i Husgafvelska familjen, som åldrades gäspande vid spinnrock och väfstol; men hellre åldras så, ja tusen gånger hellre gråna vid blårtotten och spisvråns aska, än med artificiella blommor (o huru artificiella!) i lockarne gråna på balsalens bänkar, eller supéernas taburetter, bemödande sig att le mot en värld, som ej mera ler emot oss. Det blef fallet med mig.

Det finnes milda, anspråkslösa väsen, som stilla höjande sig under band, dem de ej kunna bryta, utan knot, år efter år röra sig i sällskapslivets kretsar, utan annat mål än att der fylla en plats, kläda eller misskläda en vägg. Frid öfver dessa tåliga! Det gifves glada, friska, evigt ungdomliga naturer, som äfven in i ålderdomen och under alla förhållanden sprida munterhet och friskt lif i kretsen, der de röra sig. Dessa höra sällskapslivet till och äro dess välsignelse. Många — och det är skönt att så är — många äro människornas sorter. Min var hvarken den glada, qvicka, icke heller den tåliga, anspråkslösa. Derföre började jag afsky sällskapslivet, som allt mer förorsakade mig en dödlig ledsnad; men jag drefs dock dit, genom den oro och otrefnad jag erfor hemma. Jag var en arbetare, som skulle dölja sin arbetslust och nedgräfvat sitt pund i jorden. Så ville vanans och konvenansens regler inom den krets jag lefde.

Blomman ger doft och njutning åt menniskan, den föder insekten med sin doft; dagdroppen ger kraft åt löfvet, på hvilket den faller. I de förhållanden jag stod var jag mindre än blomman, än dagdroppen, jag, en kraftfull människa med en odödlig själ! Men i tid vaknade jag till medvetande af min belägenhet. Jag säger «i tid», ty det kommer en tid då det är försent. Det kommer en tid, då under tyngden af långa, sega år, äfven människans själ liksom segnat, och man saknar kraft att resa sig ur den dy i hvilken man sjunkit.

Jag kände mig försämrade; jag kände tydligen huru under det sysslolösa och interesselösa lif jag förde, dag för dag nya ogräs uppsprungo i den själens åker, som låg i träde. Nyfikenhet, sqvalleraktighet, böjelse för elakhet och förtal, samt en stigande ojemnhet i lynnet, började upptaga en själ, i hvilken naturen nedlagt allt för mycken verkningskraft, att den, som så mången annan, skulle kunnat i oskuld vegetera ett passivt lif igenom. Ack! då man lefver utan föremål, då man så godt som står utanför det praktiska lifvet, som ger sysselsättning och kraft åt det inre, då intet ädelt sträfvanne, ingen ljuf vänskap, intet behag i dagliga lifvet gör, att man — åtminstone punktvis — känner nöje af att lefva; — då hvälfver oron rastlös och vild om i människans bröst och undergräfer helsa, lynne, godhet, ack! samvetsfrid, och besvärjer upp alla afgrundens spöken. Så tär den frä-



tande rosten på stålskifvan, och förvandlar dess klara spegel, tecknande den full af orediga karrikaturer.

Jag läste en dag uti en bok dessa ord af den mångsidige tänkaren Steffens: «Den, som icke har en sysselsättning, till hvilken han hängifver sig med trofast ifver, den, som icke älskar *denna*, som sig sjelf och alla människor, den har icke funnit den säkra grund, på hvilken kristendomen äfven här frambringar frukter. En sådan sysselsättning blir invigd till ett stilla tempel, i hvilket frälsaren i hvarje mödans timma utgjuter sin välsignelse; den förbinder oss med alla andra människor, så att vi deltaga i deras känslor, och allt vårt görande och låtande kan bli verksamt till deras nytta; den lärer oss att riktigt afväga vårt eget inskränkta tillstånd och andras värde, och är den verksamma kristendomens sanna, stilla, fruktbarande grund.»

Dessa ord kommo som en fläkt på glödande gnistor. Ett ljus tändes i min själ, och jag visste nu hvad jag ville, hvad jag skulle. Se'n jag väl öfverlagt allt inom mig sjelf, talade jag med mina föräldrar och lade för dem öppet hela mitt hjerta. De förvånades, motstodo, bådo mig bättre betänka mig. Jag hade förutsett detta, men då jag fast och stilla förblef vid min önskan, min bön, förvånades jag öfver deras godhet.

Jag älskade mycket barn, och min plan var den att sätta eget bo och åtaga mig ett arbete eller en befattning, som kunde småningom sätta mig i

stånd att taga till mig ett eller två barn, dem jag ville försörja, uppfostra, och alldeles upptaga såsom mina egna. Väl kände jag mig sakna många af de egenskaper, som bilda den goda uppfostrarinnan. Men jag hoppades, att verksamhetens friska bad skulle liksom pånyttföda mitt väsen. Min goda vilja, min kärlek till barnen skulle, trodde jag, hjälpa mig att blifva dem en god ledsagerska. Och då jag ej kunde blifva maka, skulle jag likväl smaka välsignelsen af att vara mor.»

«Men hvarföre kunde du icke? Hvarföre ville du icke?» afbröt här ifrigt Elise.

Evelina log och svarade: «man hör att du haft att välja emellan många tillbedjare; du kan ej föreställa dig fallet, att man ej en gång skulle hafva ett val. Men så förhöll det sig verkligen med mig. Ja, se icke så förvånad ut, se icke på mig, som om jag begick ett högförräderi! — sanningen är dock den, söta Elise, att jag verkligen aldrig hade tillfälle, att till en friare säga «ja» eller «nej». Med mina systrar, vida trefligare och behagligare än jag, var det annorlunda.

Men jag återvänder till det ögonblick, då jag bröt mitt lif ur hvardagliga banor; dock, Gudske-  
lof, icke med våldsambhet, icke i ofrid, utan välsig-  
nad af dem, som gifvit mig ett lif, för hvars gåfva jag nu för första gången välsignade dem.

Rörda af min själs belägenhet, af den sanna och goda vilja de sågo hos mig, beslöto mina för-

äldrar — Gud löne dem! — att på min önskade bosättning använda den summa penningar, som de bestämt till min hemgift, i fall jag hade gift mig; ja, deras och mina systrars godhet tog ett nöje uti att ställa allt för mig på det bästa och trefligaste, och när jag lemnade föräldrahemmet för mitt eget nya hem, så var det med tårar af uppriktig saknad. Dock hade jag för klart insett min karakter och min belägenhet, för att kunna känna någon tvekan.

Det var en dag i April månad — min trettionde födelsedag — då jag, ledsagad af de mina, intog min nya, lilla, men behagliga boning. Två små, fader- och moderlösa flickor, icke helt och hållet medellösa, följde mig i mitt hem. De skulle blifva mina barn, och jag deras mor.

Första morgonen jag vaknade i mitt nya hem är mig oförgätlig. Jag tycker mig se än i denna stund hur det dagades i rummet, huru alla föremålen der småningom trädde fram för min blick, i en (som jag tyckte) så ovanlig bestämdhet. Från den nära belägna kyrkan uppsteg morgonsången, med dessa ljuft allvarliga melodier, som stämma själen till harmonisk frid. Jag steg tidigt upp; jag hade hem och barn att sörja för. Det var gladt och högtidligt i min själ; en ljuf rörelse genomträngde mig lik en upplifvande vårvind. Äfven derute andades våren. Jag såg snön smälta från taken och nedfalla i glittrande droppar; aldrig hade



jag sett dagpunkten så klar i hvar och en. Jag såg sparfvarne sitta på skorstenens kant och qvitterande helsa morgonsolen. Jag såg människorna ute i trefnad sköta sina sysslor, såg mjölkgumman fara från port till port, och tyckte hon var muntrare än jag någonsin sett en mjölkgumma, och mjölken hvitare och mustigare än vanligt. Jag tyckte mig se världen för första gången. Äfven mig sjelf fann jag annorlunda, när jag betraktade mig i spegeln; jag tyckte mina ögon hade blifvit större, mitt hela utseende bättre och mer betydande. I rummet bredvid mig vaknade barnen, de små odödliga, som jag skulle föra till evigt lif. Ja, denna morgon var skön! På den dagades världen, jemväl min egen inre verld för mig, och jag fick vigt och värde för mig sjelf.

Det verksamma och lugna lif, jag från denna dag förde, passade mig fullkomligt. Från denna stund blef jag allt mer i harmoni med mig sjelf, och allt lyckligare. Dagen var ofta mödosam, men desto ljufvare var aftenens lugn och de tankar på en nyttigt använd dag, som då hugsvalade min själ. Barnen gånge mig månet bekymmer, mången möda, men de gånge äfven interesse åt mitt lif och sällhet åt mitt hjerta, under det de i lust och nöd, i glädje och bekymmer blefvo mig allt kärare och dyrbarare. Jag tror icke, att egna barn kunna vara en mor kärare, än nu för mig min Karin och min Laura. I denna nya belägenhet blef jag äfven

en bättre dotter, en ömmare syster än jag dittills varit det; och jag kunde nu glädja mina föräldrars ålderdom helt annorlunda än om jag förblifvit en sysslolös och öfverflödlig person i deras hem. Först nu äfven drog jag verklig nytta af det goda i min uppfostran. Under frisk verksamhet med ett bestämdt mål för mitt lif, och i kärleksfulla förhållanden, föllo småningom flärd och osanning bort från mitt väsen. Och den kunskap jag fått, den sanning jag erkänt, blefvo fruktbärande i hjerta och gerning, sedan jag sjelf, så till sägandes, slagit rot i lifvet.»

Evelina tystnade. Alla hade lyssnat till henne med interesse, men ingen så som lagmannen. En ny tafla af lifvet hade uppgått för hans blickar, och det sannaste deltagande uttryckte sig i hans manliga drag. Han led af denna målning på en verld så trång, i ett tillstånd så tryckande och oklart; och re'n arbetade hans tankar med planer för att på detta område slå opp dörrar, öppna fönster och befria det tryckta, fängslade lifvet.

«Ack ja!» sade fru Gunilla stilla suckande, «nog har hvar och en sitt tunga stycke väg här i lifvet. Men går man fram i tukt och Herrans förmaning, så får dock slutligen hvar och en sitt hemman. Vår Herre hjälper oss alla!» Och fru Gunilla tog sig en lång pris snus.

«Glöm inte Orbis Pictus!» ropade hon till Elise, då denna med sin man var på vägen bort.

«Glöm inte att låta ungarne bilda sig vid att betrakta huru själen ser ut! He, he, he, he!»

### Den faderlösa.

Dagen närmade sig aftonen. Ernst och Elise sutto i ett fönster af förmaket; ömsesidiga meddelanden, mottagna med ömsesidigt interesse, hade låtit makarne känna glädje i hvarandra och frid med lifvet. Nu tego de; men en aning, som, lik en harmonisk ton, ljöd inom båda, att de framdeles skulle bli allt lyckligare med hvarandra, gjorde deras ansigten ljusa. Emedlertid började skymningen utbreda sina skuggor; ett sakta regn smattrade mot fönstret. Ifrån salen hördes kandidatens sonora röst, berättande historier för barnen, och ibland afbruten af deras frågor och utrop. Hemfridens känsla kom öfver familjefadrens hjerta; han tog kärleksfullt sin hustrus hand mellan sina händer, och såg glad i hennes milda ansigte, under det att de skämtande uppgjorde små anordningar inom hemmet. Midt under detta gick plötsligen ett moln öfver lagmannens ansigte, och tårar stego i hans ögon. «Hvad är det Ernst,» frågade ömt orolig



hans maka, i det hon strök bort dem med sin hand.

«Ingenting annat», svarade han, «än att jag tycker vi äro lyckliga; jag ser dig, jag hör våra barn glada derute, och jag måste tänka på olycksbarnet der borta, som förderivas i det usla hemmet!»

«Ack ja!» suckade Elise, «Gud hjelpe alla olyckliga små på jorden.»

Ovilkorligt sågo båda åt närmaste fönstret till det omtalade hemmet. Någoting rörde sig i fönstret; en qvinsperson steg upp på fönsterposten; ett mörkt barnhufvud tittade fram vid hennes fötter, men blef undansparkadt, och ett stort, hvitt lakan rullade hastigt ned och dolde allt derinnanför.

«Han är död!» sade makarne på en gång och sågo på hvarandra.

Lagmannen skickade genast dit bort, för att höra hur det stod till. Budet återkom med svaret, att herr N. dött för ett par timmar sedan.

Ljus tändes nu innanför lakanet, och man tycktes ifrigt syssla i rummet. Lagmannen gick synbart upprörd fram och tillbaka på golfvet. «Det arma barnet! Den stackars lilla flickan! Hvad skall det blifva af henne? Stackars barn!» sade han den ena gången efter den andra. Elise läste i sin mans själ. Redan se'n en lång tid hade hon, i följd af den önskan hon sett i hans hjerta, gjort sig bekant med en tanke, som dock i denna stund

tycktes vägra sig att komma öfver hennes läppar. Äntligen qväfde hon en suck och sade:

«Ernst! grytan, som kokar för sex små mun-  
nar, kunde väl äfven koka för sju!»

»Tror du!» utropade han glad och hans ögon glänste. Han omfamnade ömt sin hustru, satte sig bredvid henne och frågade: «men har du pröfvat dina krafter? På dig kommer tyngsta delen af detta upptagande att hvila. Dock känner du dig ha mod dertill, så — skulle du fylla mitt hjertas önskan!»

«Ernst! min kraft är ringa:» sade Elise, söndertryckande en tår, «och ingen vet det bättre än du; men min vilja är god; — jag skall bjuda till, — och du skall stödja mig!»

«Ja! vi skola hjälpas åt!» utropade lagmannen gladt uppspringande. «Tack Elise! tack min söta vän!» fortfor han, kyssande ömt hennes hand, «skall jag genast gå och taga hit barnet? Men kanske skall hon frukta att följa med mig!»

«Skall jag följa med dig till henne?»

«Du?! Men det blir mörkt; det regnar!»

«Vi kunna ju taga paraply. Dessutom skall jag taga en regnkåpa på mig och straxt vara färdig!»

Elise gick för att kläda sig och lagmannen gick för att hjälpa henne, satte på henne kappan, lappskorna och hade tusen små kärleksfulla omsorger. Sedan Elise med Brigitta gjort några anordningar, följdes makarne åt ur huset, under det att barnen,

förskräckligt nyfikna och förvånade, stucko sina små hufvuden tillsammans.

Sedan makarne i regn och blåst sträfvat öfver gatan och trefvat uppför mörka trappor, kommo de äntligen till rummet, der Hr N. bodde. Dörren stod på glänt, ett svagt ljus sken derinne, i begrepp att slockna och spridde en oviss och flämtande dager öfver föremålen. Ingen lefvande syntes i rummet, som såg ödsligt och man skulle sagt utplundradt ut, så naket var det. Öfvergifven låg den döde på sitt läger och bredvid honom syntes intet af det, som lindrar den döendes sista kamp. Ett kläde betäckte hans ansigte. Lagmannen gick fram och upplyste det sakta, betraktade tyst en stund de hemska dragen, kände på den afidnes puls och betäckte honom sedan stilla åter. När han vände sig om till Elise, var hon blek.

«Hvar ha vi barnet?» sade hon hastigt. De sågo sig forskande om. En svart skugga med menniskoform syntes röra på sig i en vrå af rummet. Det var den faderlösa, som, lik en nattfogel, satt der, smygande sig tätt invid väggen. Elise närmade sig och ville ta barnet i sina armar, då plötsligen den lilla armen höjde sig och gaf Elise ett vildt slag. Elise drog sig bestört tillbaka; men efter ett ögonblick närmade hon sig åter, talande vänliga ord till den förvildade flickan. Denna gjorde åter en hotande demonstration, men hennes händer blefvo plötsligen fångslade af en stark, manlig hand,



och en blick så allvarlig och bestämd fästades på henne, att hon darrade för den, kände sig underkufvad och gaf vika för den starkares välde. Lagmannen lyfte henne upp och satte henne på sina knän. Hela hennes lilla kropp skälfdes. «Var icke rädd för oss!» sade, smekande, Elise; «vi äro dina goda vänner. Vill du följa mig hem till mina små barn i afton, så skall du få söt mjölk och hvetbröd med dem, och se'n få sofva i en liten säng med rosenrödt täcke på.» Den hvita mjölken, det rosenröda täcket och Elises milda röst och väsen tycktes verka på barnasinnets.

«Jag vill nog komma med dig», sade hon, «men hvad skall pappa säga när han vaknar?»

«Han skall bli nöjd!» försäkrade Elise i det hon svepte en varm shawl kring barnets axlar.

I detsamma hördes buller på trappan. Lilla Sara utstötte ett svagt förskräckelses rop och började skälfa ånyo. Herr N—s hushållerska inträdde, åtföljd af två unga pojkar; lagmannen förkunnade henne sitt beslut att taga vård om Sara, samt om hennes fars qvarlåtenskap. Vid detta sednare ord började madamen hålla väsen och utösa sig i eder, som lagmannen måste tysta med en allvarlig hotelse. Han sände derefter en af gossarne till värden i huset, och se'n han med denne aftalat de säkerhetsmått, som skulle tagas för bevarandet af den dödes möjliga qvarlåtenskap, tog han lilla Sara

på armen, svepte henne väl in i sin kappa och gick med sin hustru bort.

Emedlertid herrskade bland de små Frankerna en alldeles obeskriflig nyfikenhet. Elise hade vid sin bortgång sagt dem, att hon kanske skulle återkomma med en liten syster åt dem. Och det kan ej sägas hvilken uppståndelse de orden förorsakade i den lilla flocken och hvilka undringar och gissningar voro å bane. Kandidaten kunde icke tillfredsställa de förfrågningar, som strömmade öfver honom, men för att något litet lugna den jäsannde oron i hopen, lät han barnen hoppa kråka genom rummen, ställande sig sjelf i spetsen för tåget. En skock veritabla kråkor hade icke med en sådan hast flaxat upp, som ofvannämnda skara, då salsdörren öppnades och lagmannen med sin fru trädde in. Petrea såg i högsta grad nyfiken ut, när lagmannen öppnade sin vida kappa, och sakta nedsläppte derur något, som Petrea först med fasa förmenade vara en sotarmurre, men som vid närmare skärskådande befanns vara en mycket späd och mager nioårig flicka, med svart hår, mörk hy, och ett par ovanligt stora, svarta ögon, som med ett nästan hotande uttryck betraktade de hvita och ljushåriga små, som häpnade skockade sig omkring henne.

«Der han j en syster till!» sade fadren, i det han förde barnen till hyarandra. «Sara! der äro

dina syskon! Hållen af hvarandra och varen snälla tillsammans mina barn!»

Barnen sågo litet häpna på hvarandra; men Henrik och Louise togo den lilla främlingen beskyddande vid handen, och snart täflade alla om att välkomna henne.

Barnens aftenbord dukades. Flera ljus intogos. Scenen var glad. Man offrade allmänt till den nykomna. Louise kom fram med tvenne, mer än årgamla konfektbitar samt en liten dosa, i hvilken de kunde vidare förvaras.

Henrik förärade en röd trumpet och gaf friskostig undervisning i konsten att blåsa på den.

Eva skänkte bort sin docka, Josefina, i dess nya, röda florsklädning.

Leonore tände sin gröna och röda vaxstapel för den mörkögda Sara.

Petrea . . . . ack! Petrea ville äfven så hjertans gerna gifva något. Hon genomletade alla sina gömmor; men ack; de gömde blott spillrorna efter förolyckade ting. Här en docka utan armar, här ett bord med blott tre fötter, här två halfvor af en sockergris, här en hund utan hufvud och svans! Alla Petreas leksaker hade, i följd af de mångfaldiga experimenter hon med dem brukade anställa, hemfallit till förgängelsen, och pepparkakshjertat, som hon hade för sed visa opp för att locka till sig Gabrielle, det hade just denna dag, i en olycklig begärelsens stund, kommit att resa utföre Petreas



strupe. Petrea ägde verkligen alls ingenting, som kunde utgöra en hederlig present. Hon insåg det, suckande; hennes hjerta hoppressades och re'n började tårar att halka fram öfver hennes näsa, då hon tröstades af en plötslig ingifvelse. Fruntimret vid rosenbusken! Den klenoden ägde hon ännu kvar; den hängde ännu oförderfvad i glas och ram med blå bandros öfver hennes säng. Blott ett ögonblick tvekade Petrea; i det följande hade hon klifvit upp på sin lilla bädd och hakat ned taflan och nu hastade hon med strålände ögon och glöddande kinder in till de andra, för att gifva bort det käraste hon ägde, och högtidligt förklarade hon nu Sara för ägarinna af fruntimret vid törnrosbusken.

«Lilla Afrika» visade sig temligen likgiltig för de små Europeernas offer. Hon tog väl emot dem, men lade genast bort gåfvorna, utan att vidare bry sig om dem, hvilket föranlät Louise att proponera henne att gömma dem åt henne.

Midt under dessa små tilldragelser kom assessorn in och såg med en spejande blick omkring sig i rummet, visade sina hvita händer och sade för sig: «joo! allt riktigt. Jag kunde tro det!» «Nåå», sade han högt och grälände, i det han hjertligt skakade sina vänners händer, «jag ser att j tycken er ha för litet med egna ungar i huset, j måsten äfven släpa på er andras. Huru många tänken j samla på er? Kommer det i morgon en ny? Kunden

j inte berga er innan j fick hela halfva dussinnet flickor fullt? Och hvart skall det taga vägen? Man lär inte kunna komma fram här i huset bara för ungar. Jag kan tänka j ha'n väl så mycket gods och guld till öfverlopps, att j partout måste vräka ut det på andra. Nå lycka till! Lycka till!»

Lagmannen och hans fru svarade på deras väns brummande blott med leenden och med att bedja honom stanna qvar för afton. Men han hade icke tid dertill, sade han och gick bort, sedan han tagit opp stora päron ur sina flickor och lagt dem under servetterna på barnens tallrickar. Hvar och en af dem hade sitt eget märke och Saras hade fått ett gullgult band. Under päronet på hennes tallrick fann man en sedel af betydligt värde. Det var assessorns gåfva till den faderlösa, men aldrig ville han sedan kännas vid den. Så var hans sätt.

När modren tog Sara vid handen för att föra henne till hvila, hade Petrea den obeskrifliga glädjen att se Sara af alla små skänker endast medtaga fruntimret vid törnrosbusken, som hon tycktes betrakta med nöje. Inne på det vänliga sofrummet fattades Sara af en häftig sorg. Tårarne störtade med förunderlig våldsamhet från hennes ögon och hon ropade högt sin far. Elise höll henne stilla i sina armar och lät henne gråta ut vid sitt bröst. Sakta klädde hon derefter af henne, och när Elise bar det trötta barnet i dess säng, hade hon den glädjen att känna Saras armar kärleksfullt linda sig

kring hennes hals. Fruntimret vid törnrosbusken satt öfver Saras säng, men på den snöhvita bädden tycktes ingen ro vara för stackars «lilla Afrika». Hennes mörka ögon spejade vildt omkring i rummet och hennes händer fästade sig krampaktigt vid Elises hvita klädning: «gå inte bort!» hviskade hon, «de komma, de komma eljest och döda mig!» Nu tog Elise flickans händer mellan sina och förde på hennes läppar en enkel och from barnabön, densamma som hon lärt alla sina små. Sara sade efter orden, och ehuru hon gjorde det machinmässigt, tycktes hon härunder bli något lugnare; men som allt ännu täta sprittningar flögo genom hennes kropp, och hon ännu fortfor att hålla fast i Elises klädning, satte Elise sig stilla bredvid henne, och på tillropen från de andra små: «mamma sjung visan om dufvan! Ack sjung den!» sjöng modren med ljuf och sakta röst den lilla visan, hon sjelf hade gjort för barnen:

”Det sitter en dufva på liljevist  
Så hvit och skön,  
och lyssnar så vänligt, som Jesu Christ,  
till barnens bön.

Se'n lyfter hon lätta vingar med fröjd,  
och opp hon far,  
med barnens bön mot himmelens höjd,  
till barnens far.



Så vänder hon åter till dem igen  
hemförande  
till dem, från fadren i himmelen,  
välsignelse.

Så höjen J små eder fromma bön!  
Det lyss, förvisst,  
till eder en himmelens dufva skön  
från liljeqvist.”

Under sången kom fridens dufva öfver barnasjälén. Vänliga bilder sväfvade fram för Saras sinnen. Fruntimret vid rosenbusken och den sjungande Elise blefvo till ett, rosorna doftade ljufligt, och under det Saras mörka, långa ögonhår allt mera närmade sig kinden, förekom det henne som om en hvit, ljuft sjungande fågel bredde smekande och lugnande sina vingar öfver hennes bröst. Småningom öppnade sig den lilla handen och släppte klädningen den fasthöll, de förgråtna ögonen betäcktes, och hvilans sötma kom öfver den fader- och moderlösa.

Elise steg sakta upp och gick till de andra barnens sängar. «Dufvan på liljeqvist» hade söft äfven dem och se'n modren med sina läppar vidrört deras kinder och talat med Brigitta om den nykomna och fått af den barnkära, beskedliga gumman de mest betryggande löften, skyndade Elise ned till sin man.

Med begärlighet afhörde han hvad hon berättade om Sara. Denna nya medlem i hans familj,

detta tillskott i hans omsorger tycktes ha vidgat och lifvat hans själ. Hans ögon glänste af en mild rörelse under det han med Elise samtalade om barnens framtid. Evelinas historia, som låg friskt i hans och Elises minne, tycktes verka hos honom som en sporre, att för sitt hem och sina barn framkalla en helt annan tafla af lifvet.

«Vi skola uppfostra våra barn icke för vår, utan för deras egen skull!» sade han med värma. «Deras väl, deras sällhet skola vi söka. Vi skola nog finna ut hvad som skall lända dertill, så för det ena som för det andra barnet; låt oss blott vinna och bibehålla deras fullkomliga förtroende. Och skulle någon sträfhhet, någon hårdhet i min natur mera stänga dem från mig, så hjälp mig du, Elise; låt deras hemliga bekymmer och önsknningar komma genom dig till mig.»

«Ja, hvart skulle jag eljest gå?» sade Elise hjertligt. «Du är mitt stöd, min bästa styrka i lifvet. Utan dig, huru svag vore jag ej?!»

«Och utan dig, Elise, hade min kraft blifvit hårdhet. Naturen gaf mig ett despotiskt sinnelag. Jag har haft och har ofta ännu stor möda att bekämpa det. Men med Guds hjälp skall det lyckas mig. Min Elise! vi vilja bli allt bättre! För barnens skull, för att göra dem lyckliga vilja vi arbeta på att förädla oss sjelfva.»

«Ja det vilja vi, Ernst! Må friden i hemmet tidigt göra fridens ande hemma i deras bröst.»

«Vi skola göra dem lyckliga!» återtog fadren med allt djupare värma. «Med Guds hjälp skall ingen af dem gå misslyckad och ofärdig till själen genom lifvet. Mina små flickor! Inga halffärdiga människor skall det blifva af er. Inga illusioner skall göra era ögon blinda för lifvets verkliga rikedom. Ingen ädel hunger skolen J känna, som icke skall tillfredsställas. Ack! lifvet är ju rikt nog för att mätta alla foglar under himmelen, och ingen behöfver vara lottlös på jorden. Era oskyldiga lif skola icke sakna kraft och glädje; lifvets verklighet skolen J lära känna, och den skall gifva välsignelse åt hvar dag, interesse åt hvar stund, mening åt hvar sysselsättning, den skall gifva er lugn och sjelfbestånd, i sorg och i glädje, i lif och i död!»

Under det Elise lyssnade till dessa ord, kände hon liksom en frisk vind strömma igenom sin själ. Ingenting syntes henne svårt mer. Lätta blefvo alla lifvets mödor för det sköna målets skull. Och vid det hon tänkte på det manliga, det varma hjertat, som så lefde för hennes och barnens väl, kände Elise med stolt glädje, att hon kunde *se upp* till sin man, och med detsamma kom en stor känsla af ödmjukhet krypande öfver hennes hjerta. Hon böjde sig ned öfver hans hand och kysste den innerligt.

Lagmannen älskade ej detta, ty såsom hvarje sant manlig och kraftfull man tyckte han mera om att bylla qvinnan, än att — med yttre åthäfvor



åtminstone — hyllas af henne. Också drog han nu bort sin hand med litet missnöje.

«Hvarföre får jag inte kyssa din hand,» frågade Elise, «om det roar mig?»

«Emedan det icke roar mig och du får inte göra så mer!»


«Nånå, kära du, du behöfver inte så strängt förbjuda mig det. Kanske jag aldrig får lust att göra det mer.»

«Så mycket bättre!»

«Kanske icke. Men låt oss nu gå till hvila!»

ANNOVA AYBELNIGER

Das 17te Jahrhundert



## ANDRA AFDELNINGEN.

---

### Det nya hemmet.

“**F**arväl, o min barndoms hem! Farväl i murar, känslolösa vittnen till mina första tårar och första leenden, till mina första steg och felsteg på lifvets slippriga bana, min första bekantskap med hafversoppa och a. b. c. d. Du vrå, der jag stått med svårlärda lexor, och du, i hvilken jag förgäfves sökt tämja de otacksammaste af alla kreatur, en fluga och en trämask, j golf som burit mig under lekar och trätor med älskade syskon, j tapeter som jag sönderrifvit under forskning efter förmenta skatter, j theatrar för mina drabbningar med karfiner och glas, för mina bedrifter af mångahanda slag — jag bjuder er ett långt farväl, och går att på nya skådeplatser upplefva nya äfventyr och nya öden!”



Så talade Petrea Frank, i det hon med stora åtbörder, tog ett tragi-komiskt afsked från det hem, hon och hennes familj nu voro i begrepp att lemna.

Det var en regnig dag i medlet af April månad. En svart sidenkappa, titulerad «hofpredikanten» (en allmänning inom Franska familjen) och en stor röd paraply, kallad «familje-taket» (äfvenledes en allmänning) sågos denna dag i oupphorlig promenad på gatorna i staden X. Hvad promenaderna gällde, kunde man ungefär gissa, när man såg en stor, blond, blåögd piga och en liten brunett, beskäftig betjent åtfölja dem, bärande askar, korgar, paketer m. m. Mot skymningen fick man se assessor Jeremias Munters magra, långa gestalt, bärande familj-taket öfver Petrea Frank och sig. Petrea tycktes bära något under sin kappa, skrattade och pratade, och assessorn och hon tycktes vara ganska nöjda med hvarandra. Ty värr räckte denna förnöjelse icke länge. I trappan utanför porten till hemmet, råkade Petrea trampa på sitt kängband, snubblade, föll omkull, och en stor påse konfekt kom härvid plötsligen fram ur hofpredikanten, och mandelkran-sar, karameller och glaserade frukter rullade åt alla håll. Midt under ögonblickets förskräckelse och förbistring, hade Petrea mycket svårt att hindra sig från att storskratta vid åsynen af assessorns konsternation, och de skutt han gjorde vid de hopp och skutt konfektstyckena togo under deras färd ut-

för trapporna ned i rännsten. Det var assessorens egen tribut till dagens högtid, som så förolyckades.

«Ja, om inte fruntimmerna vore, så kunde man gå i land med någonting här i världen. Men nu skola de komma och hjälpa, och derföre går det jemt omkull. «Låt mig bara göra, låt mig sköta!» heter det. Och så sköta de och ställa de så att . . har man nånsin i världen sett någonting så sjäpig? Gå och falla på sitt kängband! Men fruntimmerna kunna inte ha besked och ordning i någonting. Och sådana sätter man ändå till att styra riken! Styra riken!!! Jag vill ej begära mer af dem, än att de styra sina fötter och knyta ordentligt sina käng- och skoband. Men ända ifrån drottningen och till hjälpkåringen finnes ingen qvinna i världen, som kan knyta sina kängband!»

Detta var Jeremias Munters filippik, då han med Petrea kom upp i rummen och öfversåg hvad af konfekten ännu var kvar efter det stora skeppsbrottet. Petreas ursäkter och böner om förlåtelse ville icke lugna hans vrede. Sannt är också, att en olycklig skratlust, som hade bemäktigat sig Petrea, gaf ett tvivelaktigt utseende åt hennes ledsnad öfver händelsen. Denna var dock ganska verklig, och när Eva kom och sade till assessoren med bedjande, smekande röst: «Se så! var inte mera ond nu, farbror lilla! Stackars Petrea blir så ledsen, och har dessutom rätt illa stött sitt knä!» Då sade assessoren med betydligt förändrad röst:

«Ja så, har hon det? Ja, hvarföre skall man också vara så tafatt och gå och fumla och snubbla, så att man . . .»

«Litet konfekt kan man ju alltid få igen!»

«Kan man det? Växer den på träden? Hva ha? Skall man gå och kasta ut sina pengar på konfekt, för att sedan se den ligga på gatan? En skön hushållning! Jag tackar.»

«Säg åt Petrea ett vänligt ord!»

«Ett vänligt ord? Jag skall säga henne, att hon är så god och lär sig knyta sina kängband en annan gång. Nå! nu ska jag då gå efter mera konfekt. Men bara för hennes skull, lilla miss Eva. Jo, jo! säger jag! Nu *vill* jag gå; jag kan dansa med, när det är för . . . Men så det regnar! Låna mig familjtaket! Jag kunde behöfva den der kåpan med; tag vackert hit den. Nå ja, hvad är det att gapa öfver? Hva ha? «Skall folk gapa på mig?» Alltför gerna, om det roar dem. Låt dem skratta åt mig med; jag skall ej må sämre för det. Helsa och beqvämlighet gå framför allt, och ett plagg kan vara så godt som ett annat!»

Skrattande kastade de unga flickorna öfver assessorens axlar hofpredikanten, som icke räckte honom till knäna, och han spatserade af med långa steg.

Familjen hade denna dag flyttat in i ett nytt hus. Lagman Frank hade köpt detta, jemte en liten trädgård, på sin och sin hustrus lifstid, och i



två år hade han nu der stökat, murat, reparerat, inredt och inrättat, igenstängt somliga dörrar, brutit upp andra, till dess han fått allt så bekvämt och ändamålsenligt, som han önskade det. Hans hustru hade med fullt förtroende lemnat allt detta till hans goda omdöme, glad att för sin del slippa — hvilket hon icke utan svårighet slapp — höra murares och snickares buller, klifva i spånor, under ställningar, öfver tråg med murbruk o. s. v. Tapeter och andra prydnader hade lagmannen deremot öfverleinnat till hennes och döttrarnas val.

Nu gick han så förnöjd med sin hustrus arm i sin, från den ena våningen till den andra, ur det ena rummet i det andra, och gladdede sig åt det bekväma, rymliga och trefliga boet, och nästan ändå mer öfver Elises lifliga tillfredsställelse med hans verk. Också slapp hon icke nu promenera hela huset igenom, ifrån källrarne och upp till vinden, i mangelbod, vedbod, o. s. v.

Vi vilja ej trötta läsaren med att låta honom följa med på hela denna promenad, utan skola blott göra honom bekant med ett par af de rum, der familjen oftare kommer att befinna sig. Salen och förmaket gå vi blott igenom; de voro vackra, men vanliga rum; men det som lagmannen med särdeles förkärlek inrättat, som var ämnadt till familjens dagliga samlingsplats, och som förtjenar närmare bekantskap, var det så kallade bibliotheket. Det var ett långt, mycket gladt rum, med tre fönster åt ena

sidan, hvilka lågo åt ett stort torg. Louise fagnade sig särdeles deråt; — (man kunde på torgdagarne se från fönstren hvad som fanns att köpa till hushållet); — midt öfver låg kyrkan med dess vackra, trädplanterade kyrkogård, och denna utsigt behagade mycket Elise. Den motsatta väggen i rummet var helt och hållet klädd med böcker, stående på sina hyllor, i afdelningar hvar och en innehållande ett särskildt lands litteratur. I nischer anbragta vid gränsskilnaderna, stodo på enkla men smakfulla pedestaler byster af utmärkta män, stora i fredliga idrotter, och lagmannen anmärkte, att de stodo der, icke emedan de *åtskiljde*, utan emedan de *förenade* folken på jorden. Lagmannens bibliothek var verkligen utvaldt; det hade varit en af njutningarne i hans lif, och var det ännu, att jemt föröka denna boksamling. Nu var den för första gången ordnad och samlad på ett ställe, och han fröjdade sig öfver denna skatt och bad sina döttrar fritt begagna den, endast med det uttryckliga vilkor: *«att sätta tillbaka hvar bok på sitt rätta ställe.* Louise utnämdes på stället till bibliothekarie med Petrea till amanuens. Modren och döttrarne voro särdeles glada åt detta rum och räknade ut hur de skulle der placera sig, hvar arbetsborden, blomsterbordet, voliern skulle stå, och se, det passade sig alldeles förträffligt med allt. På den ena korta väggen af rummet stod gröna soffan, der modern skulle ha sitt residens, och på den motsatta var fortepianot, har-

pan — Saras kära instrument — och en gitarre, på hvilken Eva knäppte, sjungande: «mamma mia!»

En kär öfverraskning väntade Elise, då lagmannen genom en tapetdörr, från biblioteket förde henne in uti ett kabinet — hvars fönster hade samma utsigt som bibliotekets — enkom utkoradt till hennes rum. Modren såg med rörelse, att rummets smakfulla möblering var döttrarnes arbete. Hennes skrifbord stod vid fönstret; ett par vackra taflor, ett par täcka grupper i saivre porcellaine prydde rummet; Elise såg med tacksam glädje alla sina tycken, sina små fantasier iakttagna och här tillfredsställda af man och barn.

En liten tapetdörr på en annan sida förde Elise härifrån in i sängkammaren, och lagmannen lät henne märka, huru sakta de dörrarne rörde sig och huru lätt hon kunde stänga sig inne från hvilken sida hon ville, och vara i ro.

Näst dessa rum, gjorde ingenting Elise större nöje än badinrättningen, som lagmannen gjort serdeles behaglig och beqväm. Och han vred nu ifrigt på de blanka kranarne, för att visa henne huru «ur den kommer det varmt, och ur den kallt, — nej! ur *den* kommer det kallt och ur *denna* varmt vatten.» Här — genom hela anstaltens treflighet och beqvämlighet, skulle lögerdagens högtid — som i detta hem hölls, på sitt vis, nästan i samma helgd som söndagens på sitt — få ett fördubbladt behag. I rummet näst intill, ämnadt till toilett-rum efter



badet, hade eljest gamla, snygga Brigitta sitt stadigvarande residens. Här skulle hon och det stora linneskåpet sakta åldras tillsammans; här pickade hennes klocka, här knurrade hennes katt, här blommade hennes geranium och balsamin med bibeln och psalmboken emellan sig.

Döttrarnes tre ljusa och trefliga rum lågo på öfra botten och voro enkelt men pryddigt inredda.

«Här skola de trivas!» sade fadren, i det han såg sig om der med lysande ögon. «Tror du icke det, Elise? Vi vilja göra hemmet så behagligt för våra barn, att de icke skola vilja lemna det, utan för verkligt viktiga och värdiga orsaker. Ingen oro, ingen otrefnad med hemmet och världen der, skall jag dem ur föräldrahemmet. Här kunna de ju ha trefnad och ro, och kunna ofta vara allena med sig sjelfva. Detta är en välsignad sak; sådana stunder behöfver hvar och en menniska för att samla och sansa sig, och unga flickor så godt som någon.»

Modren biföll så hjertligt, så fullt.

Men modren var just nu litet förströdd, ty hon hade något viktigt att säga sin äldsta dotter, och då Louise just nu kom in, blef det ett lifligt meddelande emellan henne och modren, hvaraf följande nådde lagmannens öra:

«... och pannkakor efteråt! Och min snälla flicka, laga så att sex bli bra mjöltjocka och bastanta, som du vet att Henrik tycker om.»

«Skulle vi inte ha vispad grädda med hallonsylt till pannkakorna?»

«Jo, gerna! Jacobi skall säkert sätta mycket värde på detta!»

Louise rodnade litet, och lagmannen utbad sig muntert, att man skulle få någonting annat än «himlamat» till aftenmåltid, hvilket utlofvades.

Nere i salen skakade assessoren «familjetaket» i vredesmod. «Det uslaste tak i hela christenheten! . . . skyddar för hvarken blåst eller regn! . . . Och tungt som arken! och . . .» Men bäst han skakade och grälade, fick han höra buller, utrop, välkomningar på alla möjliga, hjertliga och glada toner. Nu kastades hofpredikanten hufvudstupa öfver familjetaket, och med stora skutt hastade assessorn ut att skaka händer med husets son och vän, som båda nu återkommo från akademien.

Sorgbetygelser blandade sig till välkomningar och lyckönskningar.

«Hvad j ären våta, bleka, frusna!»

«Åh, vi ha haft en dråplig regnskur!» sade Henrik, ruskande på sig och med en sidoblick på Jacobi, som såg både slokelig och pjunkig ut i sin våta kostym. «Ett sådanthär väder är just min sak! I blåst och regn blir man så — jag vet inte rätt hur? Vet du, mon cher?»

«Marmelad, fullkomligt marmelad!» kuttrade be-  
dröfligt Jacobi, «hvad kan man annat bli, sönder-  
hackad på den infamaste bondkärria, i storm och

störtsjöar så man måste smälta och upplösas! Hu, hu, u, u, u, uh!»

Henrik skrattade hjertligt åt sin reskamrats uppsyn och sade: «Åh, i mitt tycke är det just ett härdande väder. Det inger en stolt, en upplyftande känsla, att sitta helt rak och lugn under elementernas raseri, särdeles då man från sin höjd ser ner på andra dödliga, som springa kuttrande och rädda under paraplyer. Då sitter man på sin kärra som på en thron; — ja, man får en smickrande idé om att man är liten smula filosof. A propos! Jag tyckte mig se, när vi foro genom staden, en filosof klifva omkring i en fruntimmers kappa. Men hur mån j nu alla, söta, söta systrar? Hvad det var längesen jag såg er!» Och han tryckte deras händer mellan sina kalla och våta.

Detta uppträde, som tilldrog sig i skymningen, gjordes hastigt slut på, derigenom att fruntimmerna allvarsamt påskyndade herrarne att gå upp på sina rum och byta om kläder. Jacobi behöfde i sjelfva verket icke påskyndas, och Louise fann Henriks filosofi mindre väl använd vid detta tillfälle. Hon hade redan sörjt för, att en lysande brasa mottog de resande på deras trefliga rum.

Emedlertid inqvarterade fruntimren sig i biblioteket; ljus tändes, bord ordnades, lagmannen hjälpte alla och var helt förnöjd, bara man ropade på honom. Assessorn såg förtjust på hur Eva lade upp



hans konfekt på små assietter. Petrea fick icke en gång se på den, än mindre röra vid den.

«Kors bevars, mina söta flickor, hvad här är trefligt!» utropade lagmannen hjertegläd, när han såg biblioteket nu befolkadt och i sitt blifvande hvardagskick. «Sitter du bra der i soffan, Elise? Får jag ge dig en pall under fötterna? Nej, min vän, sitt stilla! Hvertill finnes det männer i verlden?»

Kandidaten, nu mer (bevars!) magister Jacobi, tycktes icke vara densamma menniska, som nyss förut stod i regndrägten, när han en timma sednare, helt prydligt förvandlad, trädde in till damerna med sin unga vän, och hans ansigte begynte verkligen lysa af förnöjelse vid den glada anblick, som mötte honom der.

Man beskådade nu hvarandra närmare. Henrik befanns ha betydligt både magrat och bleknat. Henrik upptog detta såsom en kompliment åt sina studier. Jacobi ville äfven ha en kompliment för sina studier, men den vägrades enhälligt åt hans blomstrande utseende. Han försäkrade, att han var väderbiten; men det hjälpte inte. Tyst för sig tyckte Louise, att Jacobi hade betydligt vunnit i manlig hållning, i ett enklare och mera kraftfullt väsen; han hade blifvit liksom en liten smula likare hennes far. För Louise var ännu hennes far ett ideal af manlig fullkomlighet.

Lilla Gabrielle rodnade mycket och gömde sig halft bakom modren, när brodern så tilltalade henne:

«Min nådigaste prinsessa Turandotte! Huru mår hennes höghet? Har ers durchlautighet någon gåta tillreds att förbrylla våra arma hufvuden med?»

Lilla «hennes höghet» såg högeligen förlägen ut och ville draga bort den lilla handen, som brodern så hjertligt kysste och kysste. Gabrielle var helt blyg för den långa studenten.

Henrik hade en liten tête à tête med hvar och en syster, men med «lilla Afrika» blef den något kort och kall. Sedan stannade han vid sin mors sida, höll hennes hand i sin, och det blef en allmän och liflig konversation. Eva bjöd omkring konfekten.

«Men hvad är nu å färde?» ropade plötsligen Henrik. «Hvarföre öfvergifva systrarne oss och hålla konselj der borta, med så viktiga justitieråds-miner? Är fäderneslandet i fara? Får jag ej vara med om att rädda fäderneslandet? Måtte vi få äta vår qvällsvard i ro först!» tillade han afsides, såsom man på theatern talar afsides.

Ja just om aftenmåltiden var fråga. Den sväf-vade i fara, pannkakorne ville ej lyckas. Jacobi och Henrik proponerade sig att hjälpa saken, och Louise kunde ej hindra, att de rakade ner i köket, der de, de unga damerna till stort nöje, och kokerskan till en tragi-komisk förtviflan, buro sig så förvändt åt i sina kocksroller, att Louise slutligen måste med en imponerande min göra slut på skratt och upptåg, och förbrända pannkakors dans i spisen, för att sjelf taga bestyret om hand. En ny

sats tillrördes under hennes uppsigt; hon tog sjelf pannkaksspaden i sin hand, och se! nu lyckades pannkakorna förträffligt. Jacobi utbad sig en af hennes *egen* hand, till lön för sitt arbete, fick den i nåder, och slukade den heta gåfvan med en så häftig förtjusning, att den måtte ha brännt opp honom invärtes, så vida icke (hvilket vi anse sannolikt), ett annan slags värma, en viss välkänd andelig eld motverkat den materiella bränningen och gjort den oskadlig. Männe vi ej här i all oskyldighet rört ihop något homöopatiskt? Som deraf imedlertid aldrig blir någon fet kost, öfvergifva vi nu köket, för att flytta oss med familjen till aftenbordet, der modrens läckra och blonda pannkakor samt Henriks mjöltjocka befunnos af äktaste race, och der himlamaten förtärdes med den mest jordiska aptit.

Sedan drack man de resandes skål, och afsjög dervid en liten munter visa, författad af Petrea. Fadren var helt glad öfver sin Petrea, som högt elektriserad sjög af alla krafter med, ehuru med en mindre behaglig röst, hvilket ej sårade hans något omusikaliska öra. «Hon skriker öfver alla de andra!» sade han förnöjd till sin hustru, som var mindre förtjust än han af Petreas evertuerande i det musikaliska.

Oaktadt hela sällskapet hade hvar på sitt håll haft en sträfsam och mödosam dag, begynte ungdomen straxt efter måltiden, liksom efter någon naturlag, röra sig i dansfigurer.



Jacobi, som tycktes vara högst frapperad af Saras utseende, förde henne i valsens magiska kretsar. «Vår lilla redbara Visen» var nu en något satt, men ganska bra växt adertonårig blondine, utmärkte sig bland de andra i dansen för sina vackra steg, sin behagliga, ehuru kanske litet för allvarsamma hållning. Man såg ändå nästan hellre på Eva, ty hon var så af själ och hjerta opp i dansen. Gabrielle flög med gyllne lockar lätt som en fjäril omkring. Men hvem var icke opp i dansen denna afton? Den blef — och mycket genom den förstföddes dansande lifsandar — en riktig vurm. Sjelfva assessorn anförde, vid Evas hand, till allas förundran, den mest konstiga och invecklade polska med den mest utvecklade talang.

Först vid midnatten upphörde, på Elises uppmaning, dansen. Men innan man skiljdes, bad lagmannen sin hustru sjunga den lilla välbekanta visan: «första aftonen i det nya hemmet.» Hon sjöng den på sitt enkla och själfulla sätt, och den fröjd, full af frid, som sången andas, genomträngde alla. Äfven lagmannens allvarsamma öga glänste af en ljuf rörelse. En stilla förklaring tycktes hvila öfver familjen och förskönade alla ansigten. Ty det är sången gifvet att, likasom solen, kasta sitt förklarande ljus öfver alla menckliga tillstånd och gifva dem en, åtminstone ögonblicklig skönhet. Äfven «spinnerkan», äfven «gubben vid vägen» upptagas genom

sången i skönhetens, liksom de genom evangelium upptagas i himmelens rike.

Vid «godnatt»-tagandet gaf man hvarandra «ren-dez-vous» uti trädgården efter frukosten för att se hvad utaf den göras kunde.

Fadren följde sina döttrar upp på deras rum. Han ville ännu en gång se «huru de hade det». Och frågade deruppe den ena gången efter den andra: «ären j nöjda, mina flickor, ären j belåtna? Viljen j ha någonting annorlunda, önsken j något, så sägen bara, talen Svenska rent ut!»

När nu döttrarne tacksamt och hjertligt smögo sig omkring honom, betygande sin tillfredsställelse, fanns på jorden ingen man lyckligare än lagman Frank.

Modren åter hade tagit sin «förstfödde» med sig i sitt lilla kabinett. De hade ju icke ännu fått tala ett ord på tu man hand. Huru hon nu frågade honom om allt, både stort och smått, som rörde honom, och huru gerna och fullt öppnade han icke för henne sitt hjerta! Så talade de om familjens angelägenheter, om handeln af den nya egendomen, om skulden i hvilken man för denna hade satt sig och om medlen att småningom komma utur den, om nödvändigheten af «stor sparsamhet» på alla håll. Så talade man om husets döttrar.

«Louise är superb!» sade Henrik, «men hennes hy har blifvit lite brouillerad. Borde hon inte nyttja något tjenligt tvättvatten? Hon skulle allt vara mycket

vackrare, om hon hade friskare hy. Och sedan ser hon en smula domkyrka ut. I afton när Jacobi sade henne någon artighet, hvilken högtidlig min! Vet mamma, jag tror att systrarne sitta för mycket stilla. Man blir domkyrka af sådant. Vi måste skaffa dem mera motion, någon munter motion och muntration. Och Eva! Hvad hon har vuxit till sig, och så god och glad hon ser ut! Det är en riktig glädje att se på henne; man kan riktigt bli kär i henne! Men hur i all verlden skall det gå med Petreas näsa? Den blir så stor och lång, att jag ser ingen utväg för den! Det är ändå skada, ty så hjertans god och rolig är hon. Och Leonore! Hvad hon ser sjuk och ledsen ut emellanåt. Vi måste söka att muntra opp henne!»

«Ja, det skola vi. Bara hon blir riktigt frisk igen, så skall det nog gå för sig. Nå, än lilla Gabrielle då, hvad tycker du om henne?»

«Åh, hon är för söt, med sin lilla förnäma min, för allrakäraste söt!»

«Och Sara?»

«Ja, — hon är vacker — mycket vacker tror jag, och ändå har hon — i mitt tycke åtminstone — någonting fult. Hon är icke alls som systrarne; hon har någonting så kallt och nästan fränstötande.»

«Ja», sade modren suckande, «det är ibland någont underligt hos henne, och särdeles se'n en tid. Jag fruktar, att en viss person fått ett för stort och ej lyckligt inflytande på henne. Men Sara är en



rikt begåfvad och verkligen intressant flicka, som det kan bli mycket godt af, om . . . om . . . Hon gör oss allt bekymmer ibland, ty vi hålla af henne, som om det vore vårt eget barn. En alldeles ovanlig talang har hon för musik; — du skall få höra! Ja, det finnes mycket utmärkt och verkligen älskansvärdt hos henne. Du skall få se det nu, då du kommer att vara en längre tid med oss.»

«Ja, Gud ske lof! några månaders hemro har jag nu att räkna på.»

Samtalet föll nu på sonens framtid. Lagmannen önskade, att Henrik skulle egna sig åt bergsvetenskapen; Henrik hade äfven studerat dertill, men kände allt mer en stigande böjelse för en riktning af annan art, och detta hade re'n begynt blifva ett jäsningsämne inom familjen. Modren bad blott sin «förstfödde» att pröfva sig sjelf noga och allvarligt, innan han öfvergaf en bana, som var fadren kär, och som Henrik sjelf i samråd med honom hade valt. Henrik lofvade allvarligt detta. Henriks själ var ädel och varm. Hvad ynglingahjertat har mest skönt, den rena entusiasmen för dygd och fosterland, brinnande vilja att lefva för dem, det tillhörde hans hjerta i rikt mått. Med tankan på egen bergning förenade sig tankan på allmänt gagn, och sin egen lycka såg han alltid i innerlig förening med sin familjs. Dessa tankar, dessa känslor strömmade i den förtroliga, sköna stunden fritt och fullt ut inför modren, den lyckliga modren, hvars hjerta slog

af glädje och de stoltaste förhoppningar för hennes «förstfödde», hennes hjertas älskling, hennes «sömmarbar»!

«Och när jag gjort min väg i världen,» tillade Henrik, gladt kyssande sin mors hand, «och förvärfvat mig eget hus och hem, då, min mor, skall du komma till mig och blifva hos mig, är det icke så?»

«Och hvad skulle din far säga om det?» svarade hon i samma ton.

«Åh, han har alla systrarne, som hushålla för honom, och . . .»

«Ärnar ni sitta uppe här hela natten?» frågade nu en röst i dörren. Det var lagmannens.

Mor och son sprutto till, som om de blifvit beträdda med någon komplott. Komplotten meddelades likväl genast lagmannen, som forklarade, att den skulle leda till en så grym process, så att det var bäst aldrig mer sätta den i fråga.

Mor och son skrattade, i det de nu sade hvarandra godnatt. Men när Henrik förde sin mors hand till sina läppar, kom han i ett slags extas öfver den:

«Kors, så hvit den är! Och ett sådant litet finger! Nej, hur kan man ha ett sådant litet finger!»

Och med ett slags komisk andakt kysste han lillfingret på den vackra handen.

«Jag ser, att jag måste enlevera dig, om jag skall få dig med mig!» sade lagmannen muntert, tog derpå sin hustru på sina armar och bar henne bort.

Men hennes tankar omsväfvade alltjemt hennes förstfödde, hennes sköna och rikt begåfvade son. En brinnande bön bad hon för honom om «fullbordan», medan alla sofvo sött första natten i det nya hemmet.

---

### Morgondagen.

Hvad det måtte ha varit behagligt för familjen, att samlas morgonen derpå vid det rikt besatta frukostbordet, i en vacker och rymlig sal! Men strunt i sal och frukost och all verdens yttre «comforts», om de inre fela, om icke kärleksfulla sinnen och vänliga blickar göra salen ljus och frukosten smaklig! Men intet felades denna morgon i Franska hemmet, icke solen en gång! Den kom vänligen in, att upplysa den vänliga scenen.

Henrik höll ett tal till madam Folette, betygande sin vördnad och kärlek, samt förnöjelse att se henne så väl konserverad.



Louise, biträdd af Eva, serverade kaffe och the, smörgåsar på rostadt bröd m. m. och aktade uppmärksamt på, att hvar och en skulle få hvad den mest tyckte om. Korgen med sockerkringlor sköts jemt i Jacobis närhet.

«Hvad detta är herrligt!» utbrast Henrik, gnug-gande händerna och med glada blickar seende sig omkring på föräldrar och syskon; «detta är alldeles paradisiskt! Hvad befaller ers majestät? Ah mjukaste tjenare! Kaffe om jag får! förträffliga madam Folette!»

«När vi frukosterat,» sade modren, «har jag någonting för er att gissa!»

«Någonting att gissa! Hvad kan det vara om? Ack säg straxt, söta mamma? Hvad heter gåtan?»

«Ett giftermål!»

«Ett giftermål?! En högst interessant nyhet! Ingen bit mer kan jag svälja, innan jag gått i grund med den! Jacobi, min hedersbror! Kan jag också få litet af de der kringlorna! Ett giftermål! Känner jag de kontraherande?»

«Mycket väl.»

«Det må väl inte vara vår förträffliga farbror Munter sjelf? Jag tycker han ser mig så underlig och liksom litet hjertnjupen ut.»

»Nej, nej! Åh han gifter sig nog icke.»

«Han är ju så fasligt gammal redan!» sade Eva.

«Gammal?!» sade lagmannen. «Han är några och fyratio år tror jag. Så fasligt gammal får du

honom inte till, min lilla Eva. Men sant är, att han alltid sett gubbe ut.»

«Gissa bättre!» sade modren.

«Jag har det, jag har det!» utropade rodnande Petrea.

«Det är Laura! Tant Evelinas Laura!»

«Ack, ett ljus går upp för mig!» utropade Henrik, «och brudgummen är major Arvid G \* \* \* ! Är det icke så?»

«Precist! Laura gör ett mycket godt parti. Major G \* \* \* är en mycket hygglig och bra och dertill förmögen man. Han lär ha öfvertalat Evelina att med Karin flytta till hans vackra gård Axelholm och att anse Lauras och hans hem som deras eget. Eva lilla! bjud Henrik af skinkan. Hvad vill du, min engla-Gabrielle? En skorpa till! Kors du är för snäll! Leonore! Får jag inte ge dig en smörgås, mitt barn? Inte det.»

«Nå jag hoppas,» utropade Henrik, «att vi bli bjudna på bröllopp. Tant Evelina, som är så förständig, må väl förstå att bjuda oss. Nådigaste syster Visen, dessa skorpor — mycket födande och aktningvärda skorpor — äro de bakade före eller efter syndaflo den?»

«Efter,» svarade Louise något stött, men ändå leende.

«Åh! jag rullar mig i stoftet och ber ers majestät nådigst ursäkt. (Högt æfsides: men nog smaka de litet af arken eller någon annan skåp-

inrättning.) Men hvad i all världen, Petrea lilla, hvad är det för ett slags frukost du har? Nej, min söta syster! ett sådant öfverflöd i mat och dryck kan aldrig gå an. Jag ber dig, ät dig inte sjuk!»

Petrea, som hade sina kuriösa fratser eller, som Louise kallade dem, «raptus», hade se'n en tid fått den, att till sin frukost blott förtära ett glas kallt vatten och en bit spisbröd. Det var i anledning af denna måtlighet, som Henrik nu brydde henne, och Petrea ganska muntert svarade honom. Louise deremot tog saken snarare bedröfligt och ansåg den — äfvensom mycket hos Petrea — ha ett aflägsset slägttycke med dårskap. Och dårskap! den ansåg Louise för det fasligaste af allt fasansvärdt; Louise, som var så förständig!

«Nu fån j, minsann, inte prata längre!» utropade lagmannen, då han såg munnarne blott röra sig med ord, «ty eljest måste jag gå ifrån er; och jag ville ändå så gerna dessförinnan ha gått ned med er i trädgården!»

Ett allmänt uppbrott följde på dessa ord och alla gingo ned i trädgården, så när som på Leonore, som ej var frisk, och «dillan», som skulle akta sig för fukten.

Emedlertid hade det sin egen underliga bevändning med den trädgården, och allt stod visst icke riktigt till i den. Ty fastän platsen var fullkomligt ouppodlad och April-snön ännu täckte mar-



ken och låg i stora klungor på qvistarne af de få och låga fruktstånd, som voro trädgårdens enda rikedom, så voro likväl dessa träd — detta var på intet vis naturligt och enligt med naturlagarne — betäckta med frukter. De skönaste renetter och apelsiner sutto på qvistarne i mängd och lyste i solem. Man gjorde utrop på alla ton-arter och fast både Jacobi och Henrik förklarade sig icke kunna utfinna någon möjlig förklaringsgrund för denna onaturliga händelse, kunde de dock icke fullt befria sig för misstanken att ha del i trolleriet, ehuru de ifrigt sökte bevisa sin oskuld. Man kom likväl öfverens om, att goda och icke onda Alfer här hade drifvit sitt spel, och frukten afplockades utan all fruktan och lades i korgar. Alferna prisades på vers och prosa, och aldrig var någon muntrare skördefest. Lagmannen hade svårt att få någon att lyssna till sina planer för syrenhäckar, jordgubbs-sängar, en berså och ett lusthus. Mycket förargade han sig öfver det trånga utrymmet. «Den som kunde få ned detta!» sade han, i det han med käppknappen knackade på ett högt rödt plank, som begränsade trädgården på ena sidan. «Ser du här, Elise! Titta genom den här sprickan; ser du den herrliga tomten här utanför, som går ända bort mot ån. Hvad kunde den ej bli för en herrlig promenad, om den odlades och planterades! Den kunde bli en riktig skatt för hela staden, som nu alldeles saknar en hygglig promenad på nära håll. Och

nu skall den ligga der öde och obegagnad — utom af några kor — blott för det att dess ägare ej förstår att använda den och att våra goda män i staden ej ha nog «public spirit» att skjuta tillsammans för att köpa in den, för det allmänna bästa. Kunde jag en gång bli rik nog att köpa in den — skulle den snart få ett annat utseende, och människor skulle vandra der i stället för kreatur, och det här skranket skulle ikull och denna trädgård göras till ett med den större promenaden. Hvad det kunde bli för en anläggning!»

«Skulle inte bikupor stå mycket bra här? Solen ligger just och baddar mot planket här;» sade «vår redbara Visen».

«Det har du minsann rätt uti, Louise!» utropade fadren helt glad. «Det var en god tanka. Här är en förträfflig plats för bikupor. I morgon dag skall jag höra mig om efter sådana. Två å tre böra vi väl kunna få och det med första, så att när äppel- och körsbärsblommorne spricka ut, kunna bien vara tillreds att suga dem. Så skola vi tillsammans gå och se dem arbeta och lära vishet af dem, och se hur de samla honung åt oss. Det skall just bli roligt! Tycker du intet det, Elise?»

Elise glädde sig åt bien och trädgården. Det skulle bli en glädje att odla den. Provins-rosor skulle hon sätta der så fort som möjligt. Drifbänkar skulle man också lägga. Eva tänkte, att med makt slå sig på trädgårdsskötsel.

Emedlertid måste man nu öfvergifva redisers och rosors blifvande hem, ty för närvarande var der ytterst vått och otrefligt. Gabrielle fick stora ögon vid åsynen af de korgar med frukter, som hade skördats i trädgården. Men dilla prinsessan Turandotten ville dock icke finna gåtan så underlig och oläslig, som Henrik ville förespegla henne den. Förmiddagen tillbringades med stökande och iordningställande inom hemmet. Sara allena var ej med derom, utan tog sin lektion på harpa för en utmärkt ung artist vid namn Schwartz, hvilken som resande uppehöll sig i staden, och hon blef hela förmiddagen vid sitt instrument, som hon med passion älskade. Petrea hade emedlertid åtagit sig rolen af hennes kammarjungfru och lofvat ställa i ordning hennes kläder och saker. Henrik var helt lycklig uppe på systrarnes rum och skrattade sig nästan sjuk, under det han dels betraktade, dels deltog uti deras stökande och ställande. Den mängd lappknyten, de gamla hattar, kappor, klädningar m. m., som här rörde sig och spelade roller, bildade en underlig kontrast med hans studentverld, i hvilken en lapp och äfven en knappål nästan var en raritet. Och allvaret med hvilket allt detta af systrarne behandlades samt skämtet och infallen, som kryddade allvaret, voro för honom alldeles kostliga ting. Ingenting roade honom mer än Louise och hennes saker, samt den aktning hon med ett halft komiskt, men dock allvarligt allvar, fordrade



för dem. Men allvarligt afsade han sig all slägt-skap med henne, om han någonsin skulle få se henne bära en viss blekgrön shawl, kallad »spenaten», och en blekgrå klädning med tillnamn »hafver-soppa». Ingen af systrarne hade så mycket saker som Louise, och ingen behandlade dem med mera vigt, ty Louise hade i hög grad ett sinne, som vi ville kalla »ägodels-sinne». Hennes askar och kny-ten liksom pöste af sig sjelfva på hyllorne, som skulle upptaga dem och ramlade emellanåt ned öf-ver hennes hufvud. Hon beskyllde Henrik att vara vållande dertill, och visst är, att han icke utan en viss skadeglädje hjälpte henne att sätta dem åter opp. Louise var känd inom familjen för sin kär-lek till det gamla, och ju mer sliten en klädning blef, desto mera tyckte hon den få ett »distingueradt utseende», och ju mer en shawl blef urtvättad, ju likare blef den en »caschemire». Denna kärlek till det gamla hos Louise sträckte stundom sitt infly-tande på bakelser, kringlor, kremer o. s. v., hvil-ket ofta nog lät Henrik, vid någon artikel af tve-tydigt datum, skälmaktigt fråga om den var till-kommen (före eller efter syndafloden). Vi må så gerna här ännu lägga ett par drag till teckningen af vår Louise, så att man måtte klärligen se på hvilken hylla hon står med alla sina saker.

*Ren* var hon i hjerta och vilja, sanningsäl-skande och strängt moralisk, ehuru något för myc-ket moraliserande och stundom för litet skonsam

mot felande likar. Hon hade mycket af sin fars förstånd och klokhet, men vida mindre af hans kunskaper och erfarenhet, hvarföre hon äfven vid sina aderton år ansåg sig vara en fullkomlig meniskokännare. Det låg en sedig värdighet i hennes själ, som afspeglade sig i hennes yttre, hvilket, utan att vara på något vis vackert, dock behagade och ingaf ett afgjordt förtroende; så mycket förstånd låg i den lugna blicken, så mycken klarhet och aplomb i hela hennes väsen. En viss ansatts af komisk humor gjorde, att den högtidliga minen, den värdiga blicken ur hennes blå ögon, stundom kunde upplösa sig i ett hjertligt skratt, och när Louise skrattade, fick hon en högst behaglig likhet med sin mor, ty hon hade dennas vackra mun och tänder. Flitig var hon, som en myra, och ytterst hjälpsam mot alla, som hjälp voro värda, men föga barmhertigare än la Fontaines myra mot tanklösa syrsor och deras gelikar. Louise hade tre älsklings-vurmer, (ehuru hon aldrig medgifvit sig ha någon vurm —): den första var att sy tapisseri, den andra att läsa predikningar, den tredje att lägga patience, särdeles postillion. En fjerde begynte, se'n en tid, sälla sig till de andra, och den var för medicin och uppfinnande och förordnande af dråpliga huskurer; ja, hon hade till och med själf kokt — af nio bittra kryddor — en viss elixir, som — Henrik försäkrade var högst tjenlig till att befordra

folk in i andra världen. Louise lät sig icke störas häraf; i allmänhet lät hon föga störa sig af några anmärkningar. Louise satte visserligen värde på och sökte framför allt «rättfärdigheten,» men dernäst värderade hon högt anseende och egodelar och tycktes anse, att de med rätta tillkommo henne. Hon hade den dråpeliga egenskapen, att aldrig företaga annat än hvad hon kom väl ut med, men också hade hon en dråpelig tro på sin egen förmåga, som familjen väl delade, men dock emellanåt sökte litet sätta ned. Emedlertid var Louise dock i många delar husets råd och stöd, och hade verkligt *geni* i hushållningens viktiga departement. Föräldrarne kallade henne, med en viss belåtenhet (fadren med hemlig stolthet) «vår äldsta dotter.» Syskonen kallade henne — litet skälmaktigt — «vår äldsta syster» ;ibland helt enkelt «vår äldsta.» Och «vår äldsta» visste förträffligt att iakttaga sin värdighet, i afseende på rang och anciennetet. Hon hade dessutom en mycket hög tanke om «qvinnans värdighet.» Louise hade ett album, i hvilket alla hennes vänner och bekanta skrefvo in sina eller andras tankar. Det var märkvärdigt hvilken mängd goda moraler den boken innehöll!

---

Vi frukta, att läsaren torde något litet ha tröttnat att höra ofta upprepas efter hvarandra Sara, Louise, Eva, Leonore, Petrea, Gabrielle, och vi äro



bedröfvade häröfver, ty vi se dem nu åter oundvikligen komma här fram hela raden och kunna omöjligt undgå att, i sammanhang med Louise, ännu en gång presentera Sara, Eva, Leonore, Petrea, Gabrielle. Men för omvexlings skull vilja vi föra fram dem lite huller om buller. Träd då fram vår

*Petrea!*

Alla äro vi litet slägt med chaos; men Petrea var det mycket. Ögonblickliga klarningar och långa tider af villervalla vexlade inom henne. Det var en stor olikhet emellan Louise och Petrea. Om Louise behöfde sex hyllor och mer för sina saker, så behöfde Petrea knappt nog en half för hela sin garderob. Den var nästan alltid i så knappt och magert tillstånd, att det var — «bedröfligt» tyckte Louise, som icke sällan tog vid och hjälpte opp den med hjälpsam hand. Petrea ref sönder, tappade bort och skänkte bort utan allt hof och urskiljning, och var känd i syskonkretsen för sina dåliga affärer. Petrea hade alls icke »godels-sinne». Deremot hade hon verkeligen — ehuru Louise icke ville medgifva det — ett visst konstsinne. Alltid var hon sysselsatt med skapelser, antingen musikaliska eller arkitektoniska eller poetiska. Men alla hennes skapelser innehöllo en god del af hvad man kallar smörja. Vid tolf års ålder skref Petrea sin första roman. Annette och Belis älskade hvarandra ömt, hade motgångar i kärlek, blefvo dock sluteli-

gen förenade och bosatte sig i en förtjusande hydda, omgifven af rosenhäckar och fingo på ett år åtta barn, hvilket kan kallas en ganska hederlig början. Ett år sednare begynte hon på en tragedi, som skulle heta: «Gustaf Adolf och Ebba Brahe,» och som öppnades med dessa verser, uttalade af en vid namn Delagardie:

”Från Germaniens kuster återländ,  
Att återse en älskad strand,  
Från krigets faror återvänd  
Uti ditt fädernesland,  
Banér! Säg, hvilken sorg utpressar dessa tårar?  
Är jag ej din vän? Eller kanske blott ett fåfängt hopp  
mig dårar.”

Var det nu för att ingen pappersbredd ville räcka för versernas stigande längd eller att andra hinder hämmat pjesens gång, men visst är, att den snart blef stående. Icke mycket längre kom ett stycke i den skämtsamma genren, ämnadt att täfla med fru Lenngrens tjusande sångmö och som begyntes;

”På grefveliga slottet Elfvakolastie,  
Beläget någonstans i Sverge,  
Bodde förr den lilla Melanie  
Enda dotter till gref Stjerneberge.”

För närvarande var Petrea sysselsatt med ett poem, hvars titel, i stora bokstälver utskrefven, var

»Verldens Skapelse.» »Verldens Skapelse begyntes med:

*Chaos.*

»I dystert mörker evigt innesluten  
 Var denna verld förut,  
 Och fåfängt väntade den flyende minuten  
 Att detta mörker skulle ta ett slut.  
 Den verld, som nu af menskor hvimlar,  
 Var då ett intet blott,  
 Och våra sköna, stjernbeströdda himlar,  
 De intet ljus då fått.  
 Men Han var, som alltid varit,  
 Som är och evigt blir! . . .»

Vid denna skymt af ljus hade «verldens skapelse» stannat, troligen dömd att under Petreas hand aldrig komma ur chaos. Petrea hade öfverhufvud en stor fallenhet för stora företag, samt för att i dem misslyckas. Misslyckandet grep henne alltid bittert och djupt, men ett källsprång af ett oförtryckligt friskt mod sprang i nästa ögonblick upp inom henne och höjde henne öfver misslyckandet och förde henne att försöka sin lycka ånyo. Blodet rusade upp åt hennes unga hufvud och kokte der en mängd halftankar, fantasier och funderingar; hennes själ och lynne voro fulla af oro. Ibland gränslöst yr och glad, var hon på andra stunder, ofta utan orsak, lika gränslöst olycklig! Stackars Petrea saknade all slags takt och aplomb, äfven i det yttre. Illa gick hon, illa stod hon, illa



neg hon, illa satt hon, illa klädde hon sig och försakade derigenom mången plåga åt sin, för allt obehag finkänsliga mor. Och detta var ett stort lidande för Petrea, som hade ett mycket varmt hjerta och tillbad sin mor. Äfven för Sara hade Petrea den största kärlek samt beundran, men hennes sätt att betyga sin ömhet voro merendels så taktlösa, att de ingåfvo dess föremål mindre behag än obehag. Känslan deraf förbittrade en del af Petreas lif, men förde henne småningom till en kärlek, uti hvilken takt och fasoner räknas för intet, och som aldrig blir obesvarad. Ibland greps Petrea af ett starkt medvetande om det chaotiska i hennes tillstånd, men äfven ibland af en aning, att allt detta skulle reda sig en gång, och att hon då skulle bli något icke så vanligt utaf. Då brukade hon halft på skämt, halft på allvar säga till sina systrar: »Ni skola få se, att jag en gång kommer mig upp!» Hvaruti denna uppkomst skulle bestå, visste för öfrigt ingen, alldraminst hon sjelf. Vår Petrea såg längtande mot många solar och attraherades än af den ena, än af den andra. Louise hade för Petreas profetior en stor ringaktning, men lilla Gabrielle trodde på dem. Hon var dessutom så hjertligt road af alla systemens tillställningar, och Petrea offrade till henne sina vackraste tempel af guldpäpper, sina original-taflor med herdinnor och altaren, sina lycksalighets-öar simmande på lugna vatten, i hvars bugter små flottor af nötskal med tåg af silke och

laddning af sockergryn lade till, och vid hvilkas skapande och planterande med underliga blommor och granna fruktträd Petreas hjerta hade först anat lycksaligheten. Om Petreas utseende kunde man säga, att det afspeglade tillståndet i hennes själ. Ty det var ganska ombytligt; det också hade sina «raptus», här äfven bröt stundom en ljusskymt genom chaos. När hyn var brouillerad, näsan röd och svullen, kunde hon se rätt illa ut, men i svallare momanger, och när rodnaden höll sig blott på kinderna, kunde hon till och med se rätt bra ut. Och stundom trängde — äfven i fula stunder — i hennes öga en blick, i hennes ansigte ett uttryck, som kom Henrik att en gång säga: «kors! Petrea är ändå vacker!»

I en chaotisk själ är disputersjuka infödd. Det är elementernas konflikt med hvarandra. Det fanns intet ämne, öfver hvilket icke Petrea hade sina gissningar, och intet, som hon ej sökte komma till klarhet med; därför diskuterade hon och dispute-  
rade hon med hvem hon kom åt, räsenerade eller rättare «deräsenerade» öfver politik, litteratur, menskans fria vilja, skön konst, och Gud vet allt hvad, hvilket äfven var för modrens stilla själ ett stort obehag, och gjorde vår Petrea, i förening med annan taktlöshet — särdeles af tjenstaktighets-ifver — ofta saker till den löjlighet, som så strängt bestraffas på jorden; men inför englarnes domstol torde betydta oändeligen litet eller intet.

*Leonore.*

Oaktadt modrens omfamning och «du lilla kära, du lilla älskade fulinge!» hade dock Leonore småningom kommit att smärtsamt känna, att hon var ful och utan alla behag och vackra gåfvor. Hon kunde icke undgå att märka huru litet medel hon hade att behaga och interressera andra; hon såg mycket väl huru hon af husets vänner och bekanta var åsidosatt för sina bättre lottade systrar. Detta och hennes sjuklighet, det slags obehag hon kände af sin tillvarelse, misstämde henne med lifvet och människorna. Hon var böjd att finna allting tungt och besvärligt. Hon kom lätt i opposition med sina systrar och hennes naturligen häftiga lynne förde till strider, som icke alltid voro utan bitterhet. Med allt detta fann stackars Leonore sig rätt litet lycklig i verlden. Men ingen, nej! ingen lider förgäfvets, om det ock stundom vill synas så. Smärtan är plogen, som ristar upp själens åker. Sen utsås i de djupa fårorna himmelsk säd af den allvise såningsmannen der ofvan. Äfven hos Leonore grodde den redan, ehuru ännu under mullen. Hon anade det icke sjelf, men re'n hade den erfarenhet, hon haft af lifvet tillika med den anda, som rådde i hennes hem, väckt skönheten i hennes själ. Den blef djup och känslig, och medvetandet af hennes brister födde småningom hos henne en stor an-



språkslöshet, en ren ödmjukhet, dygder hvilkas behag icke öfverstigas af några, hvilka som helst, i det enskilda lifvet. Kommer du nära en person af detta sinnelag, känner du dig komma liksom ur solhettan i en vederqvickande skugga; det går en mild svalka öfver din själ. Den lugnar sig och hvilar.

I den period vi nu se Leonore hade hon nyligen tillfrisknat efter skarlakansfebern; men i följd af den hade hon fått en svår och envis hufvudfluss, som tvingade henne, att nästan jemt förblifva på sitt rum, och ehuru föräldrar och syskon ofta besökte henne der, var detta ännu till föga glädje, ty ännu förstod ej Leonore att genom godhet och innerlig vänlighet gifva andra trefnad med sig. Men stackars Leonore! När jag ser dig sitta med ditt sjuka hufvud lutadt i din hand, fördjupad i sorgliga tankar, kommer det åt mig, att jag ville trycka ditt hufvud till mitt bröst och hviska till dig en profetia, — dock den må hvila så länge! Vi lemna dig nu, men återkomma en annan gång till din stilla kammare. Och du hemmets glädje och prydnad, träd fram vackra

*Eva!*

«Vår ros, vår skönhet» kallades Eva inom familjen. Eva har många sina gelikar i verlden och det är intet ondt deri. Det är en behaglig sort.

De äro så älskeliga att skåda dessa blomstrande, unga flickor, med leendet på läpparne och godhet och lefnadsglädje strålande ur sköna ögon. Alla vilja dem väl och de vilja så väl åt alla. Allt godt i lifvet kommer till dem såsom af sig sjelf. De ha medvind i lifvet. Så var det med Eva. Äfven hennes svagheter, en lust att behaga, som lätt gick för långt och en karakterssvaghet, som var farlig för henne sjelf, visade inom hennes hem och sällskapskrets endast deras behagliga sida och tjenade till att göra henne älskad. Eva, ehuru icke egentligen skön, var dock blomstrande vacker. Hennes ögon voro ej stora, men hade den skönaste form, den klaraste mörkblåa färg, och blicken under de långa, svarta ögonhåren, var på en gång blygsam, liflig och god. Det mest silkesmjuka, kastaniebruna hår, delade sig öfver den icke höga, grekiskt bildade pannan. Hyn var hvit, fin och klar, mun och tänder fullkomligt sköna. Dertill hade Eva modrens vackra växt, lätta och behagfulla rörelser. En förträfflig helsa, det lyckligaste lynne, en naturligen harmonisk själ gäfvo hela hennes väsen ett välgörande, harmoniskt uttryck. Ehvad hon gör, gör hon det väl och behagligt, ehvad hon sätter på sig så klär det henne, och det är en sägen i familjen, att «om Eva sätter en svart katt på sitt hufvud, så skall det kläda henne.»

Louise och Eva hade genom likhet i förståndsgåfvor och talanger, genom ett visst kamratskap,

så inom som utom hus, hittills varit «des inseparables». Men småningom begynte Eva nu, utan att just skilja sig från Louise, dock dragas af en hemlig kraft till Leonore. Louise, med alla sina saker, var så tillräcklig för sig sjelf, och Leonore stod så ensam, så sorgsen! Evas goda hjerta böjdes ömt till henne.

Men det synes oss, att Gabrielle litet smått buderar öfver att bli så långt uppskjuten, och vi måste skyndsamt vända oss till vår

*«lilla fröken.»*

«Vår lilla fröken» tyckte inte om att bli åsidosatt. Gabrielle var allt ett bortskämdt barn, och gjorde ofta «da pluie et le beau tems» inom hemmet. Aktas skulle hon för köld och blåst och regn och ledsamt. Klemig är hon ändå; sticker i maten och prisas och berömmes, som för den vackraste gerning, när hon haft den nåden att förtära till middagen en kopp buljong eller vingen af en kyckling. Sjelf är hon ännu som kycklingen under modersvingen; dock kryper hon fram ibland och försöker sina egna vingar. Då är hon söt och rolig, gör gåtor och charader, särdeles för modren och Petrea att gissa. Det plågar henne särdeles att behandlas som liten, och något värre kan ej hända henne, än då de äldre systrarne säga: «gå ut på en stund Gabrielle, lilla!» för att se'n meddela



hvarandra sina viktiga förtroenden eller läsa tillsammans någon hjertrörande roman. Mycket tycker hon om att dyrkas och fjäsas, och assessorn är i hennes stora onåd, emedan han jemt retas med henne, kallar henne «miss krusmynta» och andra mindre sköna namn. Lära och lärmästare är alls icke hennes sak. Hon älskar ett visst «far riente» och hennes svaga helsa gör, att man gynnar hennes smak. Dans är hennes förtjusning och hon är förtjusande i dans. I motsatts med Petrea har hon en stor fruktan för alla stora företag och, i motsatts med Louise, en allvarlig förskräckelse för predikningar, de må nu vara muntliga eller tryckta. I solen, i varma vindar, i blommor och mer ännu i älskade och älskvärda menniskor, känner hon den Skaparens godhet, som väcker till gudstjenst. En egen slags förskräckelse har hon för döden, och vill icke höra talas om den, såsom öfverhufvud icke om någonting mörkt eller sorgligt. Och lyckligtvis för Gabrielle, har sann föräldrakärlek mycken likhet med midsommarsolen i nordnen, som lyser både natt och dag.

När vi från den ljuslockiga Gabrielle vända oss till Sara — «denna Afrika» kallade henne assessorn, gå vi som från dag till natt, ty Sara stod i hemmet som en skön men dunkel gåta, en vinternatt med klara stjärnor i, på en gång tilldragande och frånstötande. För oss skall hon dock bli klar, ty vi ha nyckeln till hennes själ och kunna betrakta den i följande anteckningar

*ur Saras dagbok.*

Vi läste högt Macbeth i går aftons. Alla fasade för lady Macbeth. Jag teg, ty jag tyckte om henne. Det var kraft i den kvinnan.

---

Lifvet? Hvad är att lefva? När stormen far genom rymden på starka, fria vingar, då sjunger den för mig en sång, som har genljud i min själ. När åskan dundrar och blixtrarne ljunga, då anar jag lifvet, storheten, kraften. Men detta tama all-daglighets-lif — små dygder, små fel, små sorger, små fröjder, små sträfvanden — det kopklämmer, det qväfver min ande. O! du i tysta nätter mig tärande låga, hvad vill du? Det är ögonblick, som du lyser, men evigheter, som du plågar och bränner mig.

---

*De* finna sig väl i denna trånga krets. De finna intresse i tusen små saker; de orka anstränga sig för att förskaffa hvarandra små njutningar. Godt för dem! Jag blef gjord för något annat.

---

Hvarföre skall jag lyda? Hvarföre skall jag kufva min håg, min vilja, för att göra andra till viljes? Hvarföre? Ack frihet, frihet!

---

Jag har fått Volneys »ruiner» af S. Jag gömmer den boken för dessa fromma och skuggrädda människor; men i natt, i natt när deras ögon sofva, skola mina vaka och läsa den. Kopparsticket i början af boken gör mig ett underligt nöje. Ett skeppsvrak brottas med stormiga vågor; månan går ned i mörka moln; på en strand midt ibland ruinerna af ett tempel sitter en musselman — en skön, tankfull gestalt — som betraktar scenen. Jag betraktar den också; en behaglig rysning går dervid igenom mig. Bättre, skönare är en stor ruin, än en liten, en tom lycka!

---

Jag tycker om den boken. Den talar ut hvad som länge legat inom mig. Den ger ett klart ljus åt mina dunkla aningar. Ah! Hvilken dag går upp för mig! En bländande dager, förjagande alla dimmiga illusioner, — men mina ögon äro starka nog att tåla den. Må nätet af fördomar, må convenansens eländiga band sönderslitas, må de fångslände stöden falla! Min egen kraft skall vara mig nog.

---



Hvarföre är jag qvinna? Som man vore mig lifvet och handlingen lätta och klara. Som qvinna måste jag böja mig för att befria mig. Eländiga beroende! Eländiga qvinnans lott!

---

Jag älskar icke S. men han gör ett visst intryck på mig. Jag tycker om den dunkla kraften i hans blick, den vårdslöst starka viljan, som blott vill böja sig för min. Och när han håller harpan i sina armar, när han med väldig kraft tvingar den att uttala allt hvad hjertat drömt och drömmer, då griper han i mitt hjertas strängar, då erkänner jag i honom min mästare.

---

Men beherrska mig skall han aldrig. Dertill är hans ande ej mäktig nog. Han kan aldrig bli mig annat än ett medel till mitt mål. Icke heller skall jag bedraga honom häröfver. Jag är för stolt att hyckla. Jag vet väl hvem jag kunde älska. Jag vet väl den man som kunde vara mig ett mål.

---

Naturen ämnade mig ej för denna trånga krets, denna smala gångstig genom verlden. S. visar mig en annan, som lockar min håg. Jag känner mig gjord för den.

Jag har betraktat mig i spegeln. Den, äfven-

som människornas blickar, säger mig att jag är skön. Min vext är stark och stolt, den svarar till mitt ansigtes karakter. Jag kan ej tvifla på hvad S. försäkrar. Mitt utseende i förening med mina själs-gåfvor och min talang skola låta mig göra en lysande lycka.

---

Hvartill skulle det tjena att göra sig illusion deröfver — bort med alla illusioner! — jag står på en högre punkt än dessa omkring mig, dessa, som dock finna sig berättigade att mästra mina fel; som kanske hemligen förhäfva sig öfver mig, emedan de upptagit mig af barmhertighet. Upptagen af barmhertighet! tryckande, förödmjukande tanka!

Och likväl äro de goda, ja englagoda mot mig. Jag ville, de vore det mindre.

---

För andra gången i mitt lif, har jag i natt haft samma underliga dröm. Jag tyckte mig vara i mitt rum, då jag fick se stora massor af svarta moln störta fram på himlen öfver mitt hufvud, ned mot horisonten, och det blef ett starkt dån i luften. »Rädda dig Sara!» ropade mina systrars röster, »kom, kom med oss!» Men jag kände i alla mina lemmar denna underliga tröghet, som merendels kommer på i drömmen just när man vill hasta. Fönstren i mitt rum flögo upp för stormen, och en

stark nyfikenhet förde mig att se ut. Då stod solen midt emot mig, blek, vattmig, utan strålar, men luften rundtomkring i rymden tycktes brinna; en eldglans flög öfver allting. Framför mig stod en hög asp, hvars löf darrade och prasslade, under det eldgnistor sprakade utur dem, och på en gren af trädet satt en stor, svart fågel, som såg på mig med eldblick och sjöng doft och tonlöst, medan stormen och lågorna brusade kring honom. Jag hörde min fostermors och mina systrars röster ropa mig ängsligt, och allt mera fjerran från; men jag lutade mig ut genom fönstret för att höra hvad den svarta fågeln sjöng med så underlig stämma. Jag kände ingen fruktan mer. Då vaknade jag; men den drömmen har behag för mig.

---

Den svarta fågeln sjunger äfven för mig utom drömmen. Min fostermor har gråtit för min skull i dag. Det gör mig ondt, men — det är bäst jag går. De älska mig ej här, de kunna det ej. De behöfva ej mig, jag icke mera dem. Det är bäst att vi skiljas.

---

Så Sara. Vilje vi härefter kasta en betraktande blick på Henriks, Saras, Louises, Evas, Leonores, Petreas, Gabrielles föräldrar, så finne vi dem temligen lika sig, blott med den skillnad, att Elises



hela utseende vittnade om vida mera helsa och styrka än förr; Lagmannens kraftfulla ansigte hade fått flera rynkor men äfven ett uttryck af mycket större mildhet. *En* liten men kanske ej oförlätlig svaghet märktes allt mer hos honom. Han var alldeles förtjust af sina döttrar. Gud signe den gode fadren!

---

### Föremålet.

Nu är att säga huru familjen grupperade sig inom det nya hemmet. Ifrån Henriks och Jacobis ankomst växte lifligheten inom densamma betydligt. Henrik följde ifrigt sin föresats att systrarne skulle taga sig munter motion, och Jacobi biträdde honom deruti af hjertats grund. Långa promenader anställdes, men till Henriks grämelse, stod det sällan till att få Louise att sålunda motionera sig (hvilket hon så väl behöft, tyckte han). Louise hade alltid så fasligt »mycket att göra hemma.» Sara lefde blott för sin harpa och sin sång, Leonore var ej frisk, och för Gabrielle var det merendels för kallt eller för smutsigt, eller för blåsig, eller var hon icke vid humör att promenera. Eva deremot var alltid vid humör, och Petrea alltid fallen för utflygter, och det var Henriks stora nöje att ge armen åt en af sina systrar, särdeles

när de voro väl och vackert klädda. Klockan sju om aftonen samlades alla familjens medlemmar i biblioteket, der the-bordet var dukadt, vid hvilket Louise presiderade. Dessa aftnar voro högst glada, och mest så, när familjen var allena. Emellan the-et och måltiden musicerades, pratades eller lästes högt. Efter maten kom merendels dans, och i denna såg man Louise motionera sig med ett särdeles behag. Ibland spelade man charader och lekte lekar. Henrik och Petrea stiftade alltid nya och roliga upptåg. Det var lagmannens innerliga glädje att se alla sina barn omkring sig, särdeles om aftnarne, och lyckliga. Dörren till hans arbetsrum — hvilket låg invid biblioteket — stod alltid öppet om aftnarna, och antingen han skref eller läste der, var han dock alltid fullkomligt med om hvad som föregick i sällskapet. Emellanåt kom han in och blandade sig i samtalet eller i lekarne, eller satt i den gröna soffan vid Elises sida och betraktade dansen och glädde sig åt sina döttrar, ja, kom väl ibland med opp i dansen, när han blef ifrigt oppbjuden af dem.

Hvad Jacobi beträffar, ville ungdomen tycka att han var något »disträit» och kuriös emellanåt; han suckade ofta och tycktes vara mera böjd för stilla samtal med fruntimren än för charader och andra muntra upptåg. Det var afgjordt emellan Henrik och Petrea, att dessa suckar och dessa distractioner hade något föremål; men länge, d. v. s.

på tre à fyra dagar, kunde de ej utgrunda hvilket var det rätta föremålet.

»Icke kan det nu vara mamma, sade Petrea, ty hon är en gift fru, och dessutom äldre, fast hon är hyggligare än vi allihop, och fast magister Jacobi så gerna talar med henne, och är med henne just som han vore hennes son. Vet du Henrik jag tror Sara är föremålet. Han ser så fasligt mycket på henne. Eller kanske är det Eva; ty han är alltid så munter med henne, och jag hörde honom i går säga till farbror Munter, att hon var ovanligt behaglig. Men det är litet otillbörligt, om han så der går »vår älsta» förbi.

Henrik var mycket road af Petreas gissningar och bryderi. Sjelf hade han sina egna förmodningar öfver föremålet. Och småningom begynte äfven en klarare aning uppgå hos Petrea, att rätta föremålet torde dock slutligen vara »vår älsta syster.» Enligt denna åsigt, som hastigt spred sig i syskonkretsen, kallades Louise i dess skämtsamma tungomål hädanefter »föremålet.» »Föremålet» sjelf tycktes ganska litet gifva akt på spekulationerna för hvilka hon var föremål. Hon höll för närvarande på att sätta upp en väf, och hade derunder till Henriks fasa föresatt sig, att göra sig nytta af »hafversoppa». Louise hade verkligen en slags vurm för att slita ut sina gamla kläder — , och som väfven var något bråkig och svår att räkna ut, voro »domkyrkomännen» jemt framme, hvilket allt gjor-



de att Louise för närvarande var ganska litet förtjusande. Men det förblef dervid, Jacobi såg mycket på Sara, skämtade med Eva, men förblef sittande nära Louise, såsom fann han sin rätta trefnad och välfärd blott hos henne. Förgäfves kastade Petrea upp för honom allehanda stridsfrågor, för att under fejden låta honom något litet glömma »föremålet.» Han lät icke förströ sig, och det märktes öfver hufvud, att magistern hade vida mindre lust till disputer, än fordom kandidaten, och han skrattade blott när friherrinnan W. en och annan gång drog emot honom med »Monader och Nomader.» Jacobi hade för närvarande ett favorit-talämne, och det var »excellensen O \* \* \*!» Excellens O \* \* \* s utmärkta personlighet, hans ädla karakter, godhet, qvickhet, hans imponerande väsen, praktiska utseende kunde Jacobi ej nog omtala och berömma; ja, hans breda lejonpanna, hans starka blick, hans vackra patriciska händer, blefvo mer än en gång skildrade. Jacobi var sedan ett par år fästad vid excellensen, såsom sekreterare, och hade hopp om hans medverkan till framtida befordran. Emedlertid visade honom hans excellens den största godhet, beredde honom månet tillfälle att utvidga sina kunskaper, hade bjudit honom att vara sig följaktig på en resa utrikes, öfvade honom sjelf i fransyskan, med ett ord, Excellensen O \* \* \* var den excellentaste excellens i verlden, en verklig excellentissimus, och Jacobi var verkligen af

själ och hjerta intagen af honom, och var rik på anekdoter om excellensen O\*\*\* och på anekdoter, dem han hade hört af excellensen O\*\*\*.

Louise hade mer än någon annan i familjen den goda egenskapen att vara en förträfflig åhörarinna, och därför fick hon höra mer än någon annan om Excellensen O\*\*\*; men icke blott om honom, ty Jacobi hade alltid något att berätta för Louise, alltid något att rådgöra med henne om. Och om Louise icke var alltför mycket upptagen af väftankar, så kunde Jacobi alltid räkna på det allvarligaste deltagande, och det bästa råd både i moraliska frågor, och i fråga om ekonomiska anordningar, kläder, planer för framtiden o. s. v. Sjelf gaf han henne goda råd — men som sällan följdes — vid postiljon, ritade tapisseri-mönster åt henne, och läste gerna högt för henne, dock hellre romaner än predikningar.

Men icke länge fick han sitta i fred vid »föremålets» sida. Ty snart satte sig på andra sidan om henne en person, hvilken vi, i anseende till, att hans förnämsta märkvärdighet låg i en stor egen- dom, som han egde nära staden, vilje titulera rätt och slätt *Possessionaten*.

Possessionaten tycktes vilja göra kandidaten — låt oss fortfara att kalla honom så! Man är dock alltid på något vis här i världen en kandidat, — den plats stridig, som denne tycktes vilja intaga. Possessionaten ägde utom sin stora egen-

dom, en ganska anseelig kropp, tjocka, helsofulla kinder, ett par stora, grå ögon, utmärkta för sin tomma blick, en liten blomstrande mun, som hellre ännu tuggade än talade, som skrattade meningslöst, och som nu begynte ställa till »Kusin Louise» — han räknade litet slägt med Lagmannen — åtskilliga tal, som vi vilja uppfatta under kapitlet

### Besynnerliga Frågor.

»Tycker kusin Louise om fisk, t. ex. braxen?» frågade Possessionaten en afton, i det han satte sig bredvid Louise, som flitigt sydde på ett landskap i tapisseri; och som, utan att se upp, svarade med mycken flegma:

»Åh ja! Braxen är en mycket god fisk!»

»Åh med röd vin-sås; delikat! På min gård Östanvik har jag ett magnifikt fiske. Stora braxen-baddare! Jag fiskar dem sjelf.»

»Hvem är den der stora fisken?» frågade Jacobi Henrik, med en otålig rynkning på näsan, »Och hvad angår det honom, om din syster Louise tycker om braxen?»

»Emedan hon då torde tycka om honom mon cher? En högst respectabel och bastant karl, min kusin Thure till Östanvik. Jag råder dig att uppodla hans bekantskap. Ja så, Gabrielle lilla, ja så, ers höghet, »hvad är det som?» . . . Ja, hvad är det? Den gåtan mister jag bestämdt hufvudet på. Mamma lilla kom sin dumma son till hjelp!»



«Nej, nej! mamma vet redan! Mamma får inte säga!» utropade Gabrielle förskräckt.

«Hvilken kung sätter magistern högst bland alla kungar?» frågade för andra gången Petrea, som denna afton hade ett slags fråg-raptus.

«Carl den trettonde!» svarade kandidaten och lyssnade till Louises svar på possessionatens fråga.

«Tycker kusin Louise om fågel?» frågade possessionaten.

«Åh ja! Isynnerhet kramsfågel,» svarade Louise.

«Nå, det var rätt roligt!» sade possessionaten. «På min gård, Östanvik, finnes ofantligt mycket kramsfågel. Jag går ofta ut med min bössa, och skjuter dem sjelf till min middag. Piff, paff! Med två skott har jag bums hela fatet fullt.»

Petrea, som ingen frågade: »tycker kusin om fogel?» och som ville sysselsätta kandidaten, och lät sig ej afskräcka af hans synbara distraktion, ropade å nyo och sade: «tror magistern, att människorna före syndaflo den verkligen voro mycket sämre än människorna nu för tiden?»

«Åh, mycke, mycke bättre!» svarade kandidaten.

«Tycker kusin Louise om barstek?» frågade possessionaten.

«Tycker magistern om barstek?» hviskade skälmaktigt Petrea till Jacobi.

«Bravo, Petrea!» hviskade brodern till henne.

«Tycker kusin Louise om kall mat?» frågade possessionaten, i det han förde Louise ut till aftonbordet.

«Tycker du om en possessicnat?» hviskade Henrik till henne, när de kommit derifrån.

Louise svarade — just som en domkyrka skulle svarat; hon såg mycket allvarsam ut och teg.

Petrea var efter maten liksom lössläppt, och lemnade ingen i fred, som möjligtvis kunde svara henne. «Är förnuftet nog för människan? Hvad är grunden för moralen? Hvad är egentligen meningen af uppenbarelsen? Hvarför är det alltid så illa tillståndt i staten? Hvarför skall det finnas fattiga och rika?» m. m.

«Kära Petrea!» sade Louise, »hvad skall det tjena till att fråga så der?»

Det var en afton för frågor. Icke heller togo de slut, när man åtskiljdes för aftonen.

«Tycker du inte, Elise,» sade lagmannen till sin fru när de blefvo ensamma, «att vår lilla Petrea börjar bli otreflig, med sitt jemna frågande och disputerande. Hon lemnar ingen i fred och är ibland i en oupphörlig oro. Hon kommer att göra sig löjlig, om hon så fortfar.»

«Ja, om hon så fortfar. Men jag tror det kan bli annorlunda. Jag har se'n en tid mycket gifvit akt på Petrea, och vet du, jag tror att det rör sig

någonting verkligen ovanligt inom det unga fruntimret.»

«Ja ja, vanlig är hon verkligen inte. Den lifligheten och de jemna festerna, och upptågen hon ställer till: . . .»

«Ja, visa icke de på bestämda anlag för skön konst? Och hennes gruffliga lärgirighet sedan! Hvar morgon stiger hon opp mellan klockan tre och fyra, blott för att läsa, skriva eller arbeta på sina skapelser. Det är i sanning icke vanligt! Och den der oron, den der ifvern att fråga och disputeras — männe den icke kommer af en slags intellektuel hunger? Ack! af en sådan, som många fruntimmer, i brist på föda, få lida hela sitt lif igenom. Af en sådan själens tomhet uppstå oro, otrefnad, ja oräkneliga fel!»

«Jag tror du har rätt, Elise,» sade lagmannen, «och intet tillstånd i lifvet är sorgligare, isynnerhet under äldre år. Men vår Petreas lott skall det icke bli. Det skola vi veta sätta p för. Hvad tror du vore nu godt för henne?»

«Jag tror något allvarligt och fortsatt studium skulle hjelpe henne att ordna sin själ. Hon är för mycket lemnad åt sig sjelf med sina oordnade anlag, med sin ifver, sitt sökande. Sjelf är jag mycket för okunnig att leda och lära henne; du har icke tid! hon har ingen här, som rätt kan taga hennes unga oklara själ om hand. Det gör mig ibland riktigt ondt om henne, ty hennes systrar



förstå icke alls det der arbetet inom henne, och jag tillstår, att det plågar mig sjelf ibland. Jag ville, jag vore bättre i stånd att hjälpa henne dervid. Petrea behöfver någon grund att stå på, som hon nu icke har. Hennes tankar sakna fäste. Deraf hennes oro; hon liknar en rotlös blomma, som drifves af vindar och vågor.»

«Hon skall slå rot en gång, hon skall finna grund, så visst som den finnes i verlden!» sade lagmannen med allvarfullt och blixtrande öga, i det han slog sin hand på Westgötha lag, så att den föll på golvet. «Vi skola noga tänka på detta, Elise,» fortfor han. »Petrea är alltför ung ännu, att man med säkerhet skulle kunna bedöma hennes anlag. Men bekräfta de sig, så skall hon icke behöfva hungra, så länge jag lefver och kan skaffa bröd åt de mina. Du känner min vän, den förträfflige biskop B.! Kanske kunna vi anförtro vår Petrea till hans ledning för det första. Få se om ett eller par år . . . nu är hon bara barnet ännu. Men tycker du inte, att vi skulle tala vid Jacobi, om han ville nu läsa och språka litet med henne? . . . A propos! hur är det fatt med Jacobi? Jag tror han börjar att figurera för Louise?»

«Jo jo, du! Det är inte utan. Och vår kusin Thure till Östanvik då, har du inte märkt?»

«Jo, någonting märkte jag i afton. Hvad tusan var det för dumma frågor han gjorde? «Tycker kusin om det?» och «tycker kusin om det?» Jag tyc-

ker alls inte om det der, jag. Louise är ju inte fullvuxen ännu, och redan skall man komma och fråga henne: «Tycker kusin?» Nå, det der kan då ingenting ha att betyda. Det skulle jag bäst tycka om. Skada emedertid, att vår kusin Thure icke är litet mera menniska, ty en rätt vacker gård har han, och så nära oss!»

«Ja, skada! Ty sådan han nu är, är jag nästan viss på, att Louise omöjligt kan tycka om honom.»

«Du tror väl inte, att hon tycker om Jacobi?»

«Sanningen att säga, tror jag ej att det är så fritt.»

«Nå, det vore rätt ledsamt och rätt oklokt. Jag håller af Jacobi, men han har ju ingenting och är ingenting!»

«Men, min vän, han kan få, och han kan bli. Jag tillstår, bästa Ernst, att jag tror, att han, bättre än någon vi känna, skulle passa till man åt Louise, och att jag gerna skulle kalla honom son.»

«Skulle du det, Elise? Ja, då får jag väl också bereda mig på saken. Du har haft mesta besväret, mesta arbetet med barnen, du har derföre mest att säga i deras angelägenheter.»

«Ernst, du är så god!»

«Säg billig, Elise; icke mer än billig. Dessutom har jag den tro, att våra tankar och tycken skola vara föga skiljaktiga. Jag tillstår, att Louise synes mig en stor skatt, och jag vet ingen, som jag

af hjertat unnar henne åt. Men om Jacobi vinner hennes hjerta, så känner jag att jag ej har hjerta att sätta mig emot en förbindelse dem emellan, ehuru den skulle kosta på mig, i anseende till hans ovissa utsigter. Jacobi är mig verkligen kär, vi ha honom mycket att tacka för med afseende på Henrik. Hans förträffliga hjerta, hans redlighet och goda egenskaper skola göra honom till en lika god medborgare, som man och familjfader, och för min del tycker jag, han är ibland de hyggligare människor att lefva med dagligen. Men, Gud bevara mig! jag talar som om jag önskade partiet; och det är jag dock långt ifrån. Jag vill helst behålla mina döttrar, så länge de finna sig lyckliga hos mig. Men när flickor bli stora, har man aldrig någon frid att räkna på. Jag önskar alla friare och frågare för pocker. Här kunde vi nu lefva alla tillsammans, som i ett himmelrike, se'n vi fått allting så väl i ordning. Några små förbättringar kunde väl ännu göras, men de bli väl, bara vi bli i fred. Jag har tänkt på, att vi här kunde lätt nog få en garderob till. Ser du, på den här sidan i muren; tycker du inte, att om vi der lät öppna . . . kors! sofver du re'n, min vän?»



### En bjudning.

I den tiden började döttrarne i huset mycket drömma om eldsvåda; och det felades icke drömydningar, vinkar, små bryderier och förtroenden emellan systrarne. Ingen drömde och tydde lifligare än Petrea. Gabrielle, som i sin oskuld ingenting drömde, undrade hvad alla de underliga talesätten om eldsvåda skulle betyda, men mycket fick hon icke veta derom, ty när hon ville vara med om hemligheterna, hette det alltid: «gå bort litet, Gabrielle lilla!»

En afton hade Sara, Louise, Eva och Petrea satt sig tillsammans vid ett litet bord, der de meddelade hvarandra någonting, som måste ha varit af särdeles interesse. Gabrielle kom då och ville gerna ha en liten plats der vid bordet för sig och sin bok, men det var omöjligt; der fanns alldeles icke rum för lillan. Nästan i detsamma kommo Jacobi och Henrik ner. De sökte genast platser i de unga damernas krets, och se! det fanns förträffligt rum för dem vid bordet. Gabrielle stack då fram sitt lilla hufvud emellan Louise och Petrea, och bad systrarne gissa den gåtan:

«Hvar är det som sex få rum att sitta, men icke fem?»

Systrarne skrattade, Louise kysste den lilla fina moralisten, och Petrea lemnade bordet, herrarne och en politisk diskussion, som hon begynt med Henrik, för att sätta sig afsides med Gabrielle och berätta henne om «Thiodolfs Fahrten», hvilket var en af vår «lilla frökens» högsta njutningar.

«Apropos!» utropade Henrik, «står icke i öfvermorgon det der bröllopet, som vi skulle bli bjudna till? Nb. efter egen uträkning. Tant Evelina har verkligen mycket mindre geni än jag trodde henne om, som icke . . .»

«Tant Evelina står nu här, för att om möjligt försvara sitt geni,» sade en vänlig röst, och tant Evelina stod till allas förvåning och fröjd midt i rummet.

Efter de första helsningarne och förfrågningarne, framförde Evelina med synbart nöje och hjertlighet en bjudning — icke som Henrik väntat till bröllop, utan på hemkommeöl. Lauras vigsel med major G. skulle ske i största stillhet hos hennes fostermor, i några få släkttingars närvaro. Men brudgummens mor, en af dessa glada och goda människor, som betydligt lätta på världen, (och som världen dock så litet tackar därför), som vilja om möjligt traktera och roa alla människor (och som människorna därför gerna litet förtala), en fet och hjertlig krigsrådinna, ville nödvändigt på något högtidligt och muntert vis fira sin enda och älskade sons giftermål och dela med sig åt hela orten nå-

got af den glädje hon sjelf kände. I åtta dagar skulle det stora hemkomme-ölsgillet stå; och re'n stodo de stora flyglarne på Axelholm med öppna armar färdiga att emottaga en anseelig del af ortens notabiliteter. Brud och brudgum skulle hvar på sitt håll bjuda sina vänner och närmaste bekanta, och på brudens och äfven på hennes tillkommande svärmors vägnar — Evelina lemnade Elise äfven en skriftlig bjudning från henne — kom Evelina nu, att bjuda Franska familjen — hela familjen, Jacobi inberäknad, — att hedra festen med dess närvaro. Uttryckligen bad man, att *alla* dottrarne måtte följa med. Man räknade på hvar och en af dem särskildt. Petrea, som hade mycken fallenhet för theatern, var påräknad till en roll i en pjäs, som skulle uppföras; de andra voro påräknade dels till dans, dels i tablåer; Gabrielle värfvades som engel, och naturligtvis räknade man på, att kunna förskaffa de unga sjelfva nöje vid allt detta. Man önskade och bad att familjen måtte slå sig ned på Axelholm. — der allt var beredt för dem — för hela tiden, som hemkommeölet skulle räcka, och längre om möjligt; den skulle så mycket bidra till trefnaden der, och man hoppades att kunna göra vistandet derstädes angenämt för alla dess medlemmar.

Fox, Pitt, Thiers, Lafitte, Platen, Anckarsvärd, ja, man kan tryggt påstå, alla talare i verlden, ha aldrig hållit tal, som ansetts värtaligare af deras å-



hörare, och blifvit emottagna med varmare och enhälligare enthusiasm, än här tant Evelinas lilla oration.

Henrik kastade sig på knä för den förträffliga, värtaliga tanten. Eva klappade i händerna och omfamnade henne. Petrea skrek till i ett raptus af hänryckning, och stjelpte, i det hon hoppade opp, ett sybord omkull öfver Louise. Jacobi gjorde ett entrechat, befriade Louise från sybordet och bjöd opp henne till första angläsen på första balen.

Lagmannen, hjertglad att hans barn skulle få roa sig, måste dock för sin del försaka den glada tillställningen. «Göromål!» Lagman Frank hade sällan tid till annat än göromål. Dock skulle han stå ställa, att han åtminstone kunde följa de sina till Axelholm; han kunde resa tillbaka dagen derpå. Elise krusade för att medtaga mer än två, högst tre af döttrarne, men öfvertalades af Evelina och äfven af sin man, som gerna ville att de *alla* skulle få vara med. «Kanske,» sade han, «få de aldrig mer ett sådant tillfälle att roa sig!» Och sällsynt är det visst, att man tigger och ber en mor taga med alla sina sex döttrar. Lefve sådana rådinnor! Men erkännas måste ock, att döttrarne af Franska huset voro allmänt omtyckta för deras vänliga och trefliga väsen och många goda egenskaper. Elise måste låfva att medtaga dem alla, Sara, Louise, Eva, Leon... nej! det är sant, Leonore kunde ej komma med. Stackars Leonore måste bli hemma

för sin sjuklighets skull, och snart täflade både Eva och Petrea om hvem af dem skulle bli hemma hos henne. Leonore förklarade kallt och buttert, att ingen behöfde bli hemma för hennes skull; hon behöfde ingen; hon ville helst vara allena; alla systrarne kunde gerna fara! Hon kunde lefva ändå! Stackars Leonore var avvigvänd blefven af sjukdom och innesittande; hon gömde sitt skönare väsen i ett moln af grämelse och dåligt lynne, som afkyld värman och vänligheten, som man så gerna ville visa henne.

Emedlertid blef det mycken rörelse bland de unga i familjen. Ty mycket skulle uppköpas och sys och ställas i ordning, för att döttrarne med heder och behag skulle kunna uppträda på bröllopshögtidligheterna. Hvad mönstringar med klädningar, blommor, band, halsband, handskar m. m.! Hvad rådslag och funderingar öfver de nya uppköpen; hvad uträkningar, på det att den penningeskänk, som den gode fadren, oombedd, gifvit hvar sin dotter, icke måtte öfverskridas! Louise var ovärderlig för alla i detta dilemma. Hon visste råd och utväg för allting. Louise var i allmänhet outtröttlig att gå i bodarne, och oförfärad i att pruta. Hon krusade aldrig för att låta rifva upp en bod, när hon ville hafva en aln tyg, och var i stånd att gå på tolf ställen, för att få en bit band till bättre köp, eller af bättre kvalitet, ty Louise såg mycket på «qualité.» Också var Louise ryktbar både enligt

sın och enligt familjens tanke, för att göra, hvad man kallade lyckliga «kupper», hvilket betydde det samma som att göra ett godt kap, eller få en god vara för ett oerhördt god pris. Med allt detta hade vår Louise ett stort anseende i stadens bodar, och betjenades med största ifver och aktning, då deremot lilla Petrea, som aldrig prutade på något, och alltid tog det första man gaf henne, — Nb. om hon var på egen hand — icke estimerades på minsta vis, och alltid fick både dåliga och dyra varor. Sant är, att Petrea så litet som möjligt syntes i bodarne, då Louise deremot, som hade den arbetssamma hedersposten att vara alla sina vänners och bekantas kommissionär, var hemmastadd der nästan som i sina egna skåp.

Man kom öfverens om att, på den stora balen, som gafs samma dag som familjen anlände till Axelholm, skulle Sara, Louise och Eva, uppträda i en lika dräkt, bestående af hvita linongsklädningar, ljusröda skärp och törnrosor i håret. Petrea var förtjust af detta projekt och tviflade icke på att benämningen «de tre gracerna» skulle allmänt tilldelas hennes systrar; för egen del hade hon ganska gerna velat förtjena att kallas Venus, men det var, tyvärr, ej att tänka på. Hon studerade sitt ansigte i alla speglar, — det hade ändå sina behag, tyckte hon, «om blott näsan kunde göras lite annorlunda!» Någonting i himmelsblått skulle Petrea ha till baldräkt; lilla fröken var förtjust i den rosenröda florsklädning,



som modren sydde åt henne. Alla voro med lif och själ opp uti toiletterna.

### Det trasslar sig.

Det småduggade ute, och med hemlig fasa såg Jacobi Louise utstyrd med «hofpredikanten» — som missklädde henne särdeles — för att med Eva under «familj-takets» skydd, gå ut på «lyckliga kupper». Emedlertid tog Sara sin musik-lektion för Schwarts, men hade lofvat Petrea att på eftermiddagen gå ut med henne, för att äfven göra «lyckliga kupper».

«Kors, Henrik! Jag tror att vi äfven gå ut på «lyckliga kupper», sade Jacobi till sin unge vän, «jag behöfver ett par nya handskar, och...»

«Och kanske kunde vi drabba tillhopa med systrarne i bodarne,» sade Henrik skälmaktigt.

«Alldeles det,» sade Jacobi skrattande. «Men Henrik; kan du icke säga åt din syster Louise, att inte nyttja den der fasliga svarta kappan! Jag försäkrar att hon i den icke ser ut som... ja, hon ser verkligen icke alls bra ut i den.»

«Tror du inte, att jag sagt henne det? Jag har predikat mot hofpredikanten, så att den länge-sedan borde vara bannlyst. Jag har förklarat, att jag inte vill gå i bredd med hofpredikanten; men allt det hjälper inte. Den har satt sig så i nåd hos vår nådiga äldsta, så att — lita på det, min bror — vi nog få dragas med den i all vår dar. Och hvad tycker du? Jag tror nästan, att kusin på Östanvik tycker om den!»

«Nå, på den figuren kan man se, att han har en miserabel smak, en riktig hottentott-smak!»

«Också deri, att han tycker om Louise?»

«Hum!»

Vid middagstiden återkommo de handlande damerna, åtföljda af de handlande herrarne, som fredligt vandrade i bredd med hofpredikanten. Louise var helt ärorik. Aldrig hade hon gjort lyckligare kupper.

«Ser ni systrar detta linong, för en riksdaler banko aln? Är det inte en charmant färg? Jag prutade af tolf skilling. Och ser ni de här banden, som jag äntligen fick för 24 skilling aln, — begärde 30, — äro de inte vackra? Komma de icke att passa magnifikt? Är det inte ett riktigt kap? Har ni förr hört och sett på maken? Om Sara går på samma ställen som jag, så får du allt för samma pris. Jag gjorde det ackordet på tre ställen; hos Bergvalls och hos Åströms, och för blommorna hos fru Florea.

Sara tackade, men sade att hon nu ändrat sin tanka. Hon ville icke ha en lika dräkt med Louise och Eva, utan en annan, som — som hon tyckte mera om.

Systrarne blefvo förvånade och litet ledsna, Louise något stött. «Hade de icke redan så väl kommit öfverens om saken? Huru skulle det gå med de tre gracerna?»

Sara svarade, att hvem som ville fick bli den tredje gracen. För sin del kunde hon icke ha den äran.

Systrarne funno Sara bra ograciös.

Eva sprang upp till Leonore, för att visa henne sina uppköp.

«Ser du den här törnrosen, Leonore? Är den icke för söt? Alldeles som om den vore lefvande! Och ser du de här banden! . . .»

«Ja, . . . ja . . .» sade Leonore, med nedstämd ton och betraktade dessa vackra prydnader med mörk blick, men plötsligen sköt hon dem ifrån sig, så häftigt, att de föllo på golvet, och hon brast i tårar. Eva var helt häpen; en bok hade fallit på hennes vackra ros, och den var krossad. Ett ögonblick föllo Evas tårar på den, men nästa ögonblick föllo de på systemen.

«Hvarföre gjorde du så, Leonore? Ack, du måste vara mycket sjuk! Eller är du ledsen på mig!»

«Nej, Eva, nej! Förlåt mig och . . . lemna mig!»



«Hvarföre det? Ack, gråt inte, var inte ledsen! Jag var oförståndig, som kom och . . . men jag ger hela herrligheten god dag; jag skall ej fara bort; jag skall bli hemma hos dig; säg blott att du håller af mig och att du önskar det. Säg blott, säg!»

«Nej, nej!» sade Leonore häftigt, i det hon vände sig bort ifrån den hulda tröstarinnan, «jag vill det icke! Ni plågar mig med det talet att bli hemma för min skull. Jag vet att jag icke är sådan, att någon kan göra det gerna. Jag är hvarken god eller glad. Gå du till de glada, Eva, och följ med dem. Lemna mig; låt mig vara i fred; det är allt hvad jag begär.»

Gråtande och med sin krossade ros i handen gick Eva bort.

Då Sara på eftermiddagen skulle gå ut på den utlofvade vandringen med Petrea, var hon vid ett särdeles mörkt lynne. Hon skulle gå, men blott för Petreas skull; för egen del kunde hon gerna bli hemma. Hon tänkte ingenting köpa, hon hade ingenting att köpa för. Hon skulle icke komma med på högtidligheterna, hon kunde icke ha roligt der. «Ingenting i verlden var roligt, när man aldrig fick ha någonting så som man ville det.»

Petrea var alldeles förbluffad öfver denna plötsliga förvandling, och sökte på allt vis utröna hvad som kunde vara dess grund. «Men hvarföre,» frågade hon med tårar i ögonen, «hvarföre vill du icke vara med oss?»

«För det jag icke vill vara med,» svarade Sara häftigt, »när jag icke kan vara det med heder och på mitt eget sätt. Jag vill icke vara bortblandad i hopen af vanligheter och medelmåttigheter. Det ligger uti mig att vilja vara utmärkt och ovanlig. Det är nu en gång mitt lynne. På förknappning kan och vill jag inte lefva. Hellre icke lefva alls.»

«Ack!» utbrast Petrea, som nu begrep hvad som felades Sara, och hvars ögon plötsligen strålade af glädje, «ack, är det inte annat! Söta Sara, se här; tag, tag allt hvad jag äger! Tag, jag ber dig! Tror du ej att det roar mig tusen gånger mer, att se dig grann och glad, än om jag hade på mig de vackraste saker i verlden! Tag, allrabästa, söta Sara! Jag ber dig på mina knän, tag! Ser du, då förslår det ju; då kan du ju köpa dig hvad du vill, och då blir du ju nöjd och du kommer med oss; — eljest blir det inte värdt med hela grannlåten!»

«Ack, Petrea! Och du?»

«Åh, jag stufvar opp min lilla tråflorsklädning; se, jag skall behålla pengar till lite band för den. Då skall den nog gå an, och det kan vara detsamma hur jag ser ut. Var du bara nöjd, Sara, och gör som jag ber dig.»

«Men bör jag, kan jag? Ack nej, Petrea, det kostar på mig! Ditt lilla allt! . . . Och det förslår ändå inte! . . .»

«Åh jo, låt det förslå, låt det. Vi kunna ju gå i Louises bodar, der man får allting för godt

köp. Jag blir aldrig glad mer, om du ej tar emot hvad jag ber. Se nu är du min goda, söta Sara! Tack, tack! Ah! nu är jag så lätt om hjertat. Nu slipper jag göra mig bekymmer för den välsignade toiletten. Det var mig en stor vinst.»

Fågeln på gungande qvist är icke lättare till sinnet än Petrea var, när hon följde ut med Sara, som var vida mindre glad, men som aldrig varit vänligare emot Petrea. Med Petreas band-uppköp gick det sålunda, att då hon gick förbi ett pepparkaksstånd, fick hon se en liten sotarpojke, som kastade de mest kärleksfulla blickar på några purpur-röda äpplen, och Petrea motstod ej att göra honom en present af dessa, och kände sig mer än belönad, när hon fick se gossens hvita tänder fröjdefullt skina i de svarta omgifningarne, först mot henne, och sedan i det de attackerade den saftiga frukten. Det vattnades Petrea sjelf i munnen dervid, och nu såg hon vidare i ståndet så sköna bergamotter — hennes mors älsklingsfrukt — och så präktiga apelsiner, — de skulle just fröjda Leonore! — Summa blef, att Petreas pirat fylldes med frukter, och banden — ja till dem räckte ej pengarne till. «Men Louise hör så mycket gamla band!» tröstade sig Petrea, «hon skall nog låna mig några.» Petrea tänkte som alla dåliga hushållare.

När Sara och Petrea återkommo från sin bodpromenad, såg Louise snart, att hvad Sara handlat vida öfversteg hennes tillgångar, och äfven hvad



Louise med skäl fann passande för en ung flicka i deras stånd och vilkor. Hon såg, utan att säga ett ord, på det hvita sidentyget, den blå gazen till tuniken, de sköna gula och hvita astrarne, till hufvudprydnad, m. fl. prydnader, som Sara ej utan ett fåfängligt nöje utbrede.

«Hvad har du köpt, Petrea?» frågade nu Louise, »låt oss få se din handel.»

Petrea svarade rodnande att hon — «ännu icke köpt något.»

Sedermera kom Petrea till Louise, och bad med en viss blyghet att få låna några sidenband af henne.

«Petrea lilla,» sade Louise missnöjd, «jag behöfver mina band sjelf, och du har dessutom, så väl som jag och vi alla, fått pengar för att köpa hvad du behöfver.»

Petrea teg och fick tårarne i ögonen.

«Jag trodde inte, Louise,» sade Sara häftigt, «att du kunde vara så snål och neka Petrea några gamla band, som jag är viss på att du dessutom alls icke behöfver.»

«Och jag, Sara,» svarade Louise i samma ton, «jag trodde inte, att du kunde missbruka Petreas godhjärtighet och svaghet för dig, till att taga ifrån henne hennes lilla del, för att tillfredsställa din egen fåfänga. Jag finner den dessutom ganska klandervärd, när den leder till depenser, som vida öfverstiga våra föräldrars tillgångar.»

«Sara har ingenting begärt af mig!» ropade ifrigt Petrea, «jag har velat, jag har tvingat henne . . . .»

«Dessutom,» fortfor Louise med strängt allvar, «får jag lof att säga, att den drägt Sara valt icke synes mig passande, icke modest. Jag är nästan säker på, att det är Schwarts, som förledt dig att gå ifrån vårt första projekt, och som hade varit så bra och trefligt; och jag måste säga dig, min kära Sara, att jag i ditt ställe alls icke skulle tillåta en sådan person ett sådant inflytande på mig; och det är icke den enda sak, i hvilken jag tycker, att du alls icke är med honom så, som du bör, så som det passar qvinnans värdighet och som jag önskade det af *min syster*. Jag är ganska ledsen att säga det.»

«Åh du är verkligen allt för god!» sade Sara med en stolt tillbakaböjning på nacken och ett hånfullt leende; «men gör dig ingen sorg häröfver Louise, ty jag försäkrar dig, att jag ganska litet bryr mig om hvad du tycker eller inte tycker om.»

«Det är desto värre för dig, Sara, att du så föga bryr dig om dem, som äro dina verkliga vänner. Jag är dessutom ej den enda, som ogillar ditt förhållande till Schwarts; Eva . . . .»

«Ja Sara!» inföll Eva, rodnande, «jag tillstår, att jag tycker att du alls icke är med honom, som det passar sig för . . . .»

«Systrar!» sade Sara häftigt och stolt, «om hvad som passar mig kunnen j icke dömma. Ni ha

ingen rätt att mästra mitt uppförande, och jag tänker inte tåla . . . .»

«Jag tycker också,» skrek ifrigt Petrea, «att när mamma ingenting säger åt Sara, så har ingen annan rätt att . . . .»

«Tyst, kära Petrea! Du är oförståndig och blind för . . . .»

I detta ögonblick af split och förbistring, då alla systrarne började tala på en gång, med harmens och förebråelsens tungor, hördes en djup och klagande suck, som plötsligen lät dem alla tystna, och förde allas ögon mot den lilla kabinettsdörren. Modren stod der med händerna tryckta mot sitt bröst, blek och med ett uttryck af smärta i sitt ansigte, som trängde med ett hastigt samvetsqual till döttrarnes hjertan. Då alla tego, gick hon sakta fram till dem och sade med upprörd stämma:

«Mina söta flickor! Hvarföre, ack! hvartill detta? Nej! Inga förklaringar nu: Der är fel, der är orätt på någon sida, kanske på flera: Men hvartill denna bitterhet, detta handlösa utsläppande af harmfulla ord? Ack! j veten icke hvad j gören. J veten icke hvilket helvete, systrar kunna bereda hvarandra genom att nära sådana sinnelag; j veten icke hvilka rysliga vanor af hätskhet och bitterhet kunna uppstå dem emellan, hur de kunna blifva hvarandras plågoandar och förbittra lifvet för hvarandra. Och det kan vara så annorlunda! Systrar kunna vara som goda englar för hvarandra, och



hemmet likt en himmel på jorden. Jag har sett både det ena och det andra inom familjer; — en större skilnad finnes ej på jorden! Ack! tänken, tänken på, att j hvar dag, hvar stund arbeten på att bilda er framtid! Tänken på, att j skolen förljufva, försköna, eller ock förbittra hvarandras dagar, allt efter som j nu tagen det. Mina söta flickor! besinnen att det står i er makt att göra era föräldrar, ert hem, er sjelfva mycket lyckliga eller mycket olyckliga!

Döttrarne voro tysta och genomträngda af den djupa känsla, som uttalade sig i modrens ord, i hennes bleka ansigte, i hennes tårfyllda blickar. De kände djupt sanningen af hvad hon sagt. Med en störsjö af tårar sprang Petrea ut, Sara gick stilla efter henne. Eva smög sig, smekande, till sin mor, men Louise sade:

«Jag har endast sagt Sara sanningen. Det är icke mitt fel, att sanningen är henne obehaglig att höra.»

«Ack Louise!» svarade modren, «detta säges beständigt i verlden, och likväl är så mycket split och hat emellan dem, som säga så. Det är blind tro på egen ofelbarhet, det är det hårda och anspråksfulla tillrättavisandet, som retar upp sinnena, och gör äfven sanningen ofruktosam. Den är i sig sjelf så ren och schön; hvarföre skola vi kläda den i vanställande drägt? Jag vet, att du blott vill hvad

som är rätt och godt; — min söta flicka! den, som rätt vill målet, vill äfven medlen.»

«Skall jag då förställa mig? Skall jag dölja mina tankar och tiga till hvad jag finner orätt? Det kan vara verldsligt klokt, men är visst icke christligt rätt.»

«Blif verkligt christen till sinnet, mitt barn, och du skall lätt finna medel att göra det rätta, på ett rätt och verksamt sätt; du skall lära att säga sanningen utan att sära. En rätt ren, rätt kärleksfull vilja, stöter aldrig andra, ej en gång i småsaker. Man behöfver derföre ej tiga när man bör tala, men . . . .»

«C'est le ton qui fait la chanson! Är det icke så? He, he, he, he!» instämde bjert hofmarskalkinnan, som obemärkt hade inträdt under slutet af föregående moral och som gjorde slut på den. Nästan i detsamma kom assessorn, och fru Gunilla och han kommo genast i tal, ehuru icke, som vanligen, i träta. Fru Gunilla klagade för honom sin nöd med Pyrrhus; hon var helt bekymrad öfver det lilla djuret, som hade se'n en tid fått ondt i sin fot och jemt låg och slickade den; men, det oaktadt, och oaktadt andra botemedel, blef den snarare sämre än bättre. Fru Gunilla visste icke hvad hon skulle företaga med sin lilla gunstling. Assessorn tillbjöd sig helt vänligt att taga den i sin vård. Han hade i sin dar, sade han, haft bättre lycka med att kurerera hundar än menniskor, och hundar voro också

vida roligare och hyggligare patienter. Fru Gunilla tackade honom mycket och var hjertligen förnöjd med tillbudet. På morgonen dagen derpå skulle Pyrrhus bäras till assessorn.

Man samlades till the, och hofmarskalkinnan såg snart, att någonting var litet sönder inom familjen. Hon sade till Elise: »Hör nu, min lilla Elise! jag vet, att det skall bli festiviteter och kalaser och baler utaf, der borta på — chose! hvad heter det? Och alla de här unga skola vara med och briljera, bevars! Är det nu något litet bryderi med toiletter och med kassorna, och jag kan vara till någon tienst, så säg mig det helt uppriktigt. Herre min Gud, nog kan man veta det; — unga flickor! — Det behöfs en bandros här och en bandros der, och det ena och det andra, kära hjertandes! Det är ju helt naturligt. Det der vet jag allt så pertinent. Nå säg mig nu . . .»

Elise tackade hjertligen fru Gunilla, men ville icke taga emot hennes goda tillbud. Döttrarne måste i tid lära sig att rätta sig efter sina tillgångar.

Fru Gunilla sade: »Ja ja! Men jag skall lära henne, min söta vän, att det är ingen regel utan undantag; och behöfs något smått, så — kom ihåg mig.»

Fru Gunilla var för öfrigt så god på världen i dag; hon såg ut, som den der vet sig ha gjort några medvarelser lyckliga. Assessorn kunde omöjligt få henne i gräl. Hon gladdde sig åt landet, som



hon snart skulle flytta till; åt våren, som var inne, åt det gröna, som skulle bli. Assessorn gladde sig icke alls. En så ohygglig vår var ingenting att glädja sig åt. Rakt omöjligt att lefva i ett sådant klimat, och det måtte vara vår Herres vilja, att man icke skulle lefva, efter han skickade sådana vårar. Eller kunde man plantera potatis uti isen? Hur skall man eljest kunna sätta potatis detta år? Och om man icke får någon potatis, så skall man väl dö af hunger, hvilket då väl är det bästa af hela lefnadshistorien.»

Fru Gunilla betackade sig för sin del. Hon ville gerna lefva. Vår Herre skulle nog sörja för, att man fick potatis. Med ett uttryck af hjertligt deltagande såg hon på de ungas oroliga och bekymrade ansigten.

«När lilla Eva blir så gammal som jag,» sade hon, i det hon sakta klappade henne på den hvita nacken, «så mins hon intet mer af det, som nu är så bekymmersamt.»

«Ack! den som vore sextio år!» utbrast Eva, leende, fast med en tår i ögat.

«Kommer väl dit, kommer väl dit! he, he, he, he!» tröstade fru Gunilla, «kära hjertandes, det går förr än man tror. Men var nu snäll och glad emedlertid. Roa sig bra der på — chose, hvad heter det? Och kom sedan och tala om för mig allt hur der varit. Gör det vackert, så får jag min del af trakteringen, fast jag inte kan komma med

på den. Det kommer sig af det afundsvärda sextio-talet, lilla Eva! He, he, he, he!» Solen gick ned klar och grann. Fru Gunilla gick till fönstret och gjorde en liten helsning för solen, då den helsade henne med sina strålar skimrande genom träden på kyrkogården. «Det ser ut, som om vi skulle få en vacker dag äfven i morgon!» sade fru Gunilla för sig, och log mildt, och såg lycklig ut.

Ungdom och ålderdom sätter man mot hvarandra, som det lätta och det tunga af lefnadsdagen. Men har icke hvar och en dagens tid, hvar och en ålder sin egen ungdom, sitt eget, nya, behagliga lif, blott man rätt sätter sig in i dess väsen? Ja, den åldrige, som samlat rena minnen till sitt aftonsällskap, är merendels lyckligare än de unga, som med oroliga hjertan stå vid begynnelsen af färd- den. Inga passioner grumla kaffekoppen, intet oroligt sträfvande stör skymningens trefliga prat; alla lifvets små comforts bli så väl, så uppmärksamt njutna, och mer förtröstansfullt än någonsin kastar man all sorg och omsorg på vår Herre. Man har pröfvat honom.

### Det reder sig.

«Det är visst för mycket bittermandlar i den här mandelmassan! Det vill alls icke smaka mig i afton,» sade Elise i det hon satte ned sitt glas med mandelmjök och suckade, — men icke åt mandelmjölken.

«Var glad åt oss, söta mamma,» hviskade Eva ömt till sin mor; «vi äro nu alla goda igen.» Modren såg det i hennes vackra, strålande ögon och läste det i Louises stilla blick, när denna vände sig om från det bord, der hon var sysselsatt med att hjälpa Sara med hennes tunique, och såg på modren. Elise nickade glad åt henne och åt Eva, och drack dem till i sin mandelmjök, som nu tycktes plötsligen blifvit helt söt, så nöjd såg modren ut när hon satte bort glaset.

«Mamma lilla!» sade Gabrielle, «vi få visst lof att ta oss litet an stackars Petreas tolett. Hon blir visst icke presentabel eljest.»

Men Louise tog i all tysthet Petreas trådflorsklädning, satt uppe med den till öfver midnatten och stufvade sålunda upp den med sina egna band och spetsar, att den blef mera presentabel, än den någonsin varit det. Petrea kysste hennes snälla händer för det. Eva . . . . vi gömma hennes upp-



tåg tills sednare, men känner du, åh jo, visst känner du de zefyrer, som i själens land mana fram våren, låta blommor slå ut och göra luften ljuf och ren att andas, visst känner du dem, de små, de lätta, de tysta, anspråkslösa, nästan osynliga och dock så mäktiga, med ett ord — vänligheterna på jorden!

Se'n de huserat i Franska hemmet, se vi intet, som kunde hindra ett allmänt fröjdefullt lustparti; ack jo! Det är sant,

*Petreas näsa!*

Den var stor, som ofta är anmärkt, och något klumpig. Petrea hade stor lust till att omforma den, särdeles till de kommande högtidligheterna.

«Hvad har du gjort med din näsa? Hvad kommer det åt din näsa? Hur är det fatt med din näsa?» voro de frågor, som från många håll mötte Petrea, när hon dagen före afresan kom ned till frukosten.

Halft skrattande, halft gråtande berättade Petrea om det oskyldiga machineri hon under natte begagnat för att något förändra dess form, och hvars verkan hade blifvit en eldröd sadel tvärs öfver näsan samt dess betydliga uppsvullnande.

Modren företog genast baddningar med hafresoppa. «Gråt inte, min lilla flicka,» sade hon derunder, «din näsa blir bara mera echaufferad deraf.»

«Ack!» utbrast Petrea, «nog är man bra olycklig, när man fått en sådan näsa. Hvad skall man göra med den i verlden? Man borde gå i kloster.»

«Det är bättre,» sade modren, «att göra som en af mina bekanta, hvilken hade en mycket stor näsa, ja, visst större än din.»

«Ack! Hur gjorde hon?»

«Hon gjorde sig så afhållen, att hennes näsa blef afhållen med. Hennes vänner påstodo, att ingenting var dem kärare att se än hennes näsa, när den trädde in genom deras dörrar, och ville icke vara utan den för mycket godt.»

Petrea skrattade och sade helt uppmuntrad: «ack! om min näsa kan bli så omtyckt, så skall jag äfven försona mig med den.»

«Du måste sträfva att växa i den!» sade meningsfullt skämtande den goda, kloka modren.

---

### Res-dagen.

Allt var i liflig rörelse på morgonen till resdagen. Assessorn sände till Eva en stor bukett af utmärkt vackra, lefvande blommor, som hon genast delade ut bland sina systrar. Lagmannen i ett

raptus af verksamt lynne, packade sjelf ner sin frus och sina döttrars kläder, och påstod, att ingen kunde göra det bättre än han, och att ingen kunde få mera saker in i en koffert än han. Det sednare medgafs gerna, men någon opposition uppstod i anseende till inläggningens förträfflighet. Fruntimren påstodo, att han «skrynklade till» deras klädningar. Lagmannen försäkrade, att det var «ingen fara», att allt skulle bli «mycket bra», stod i skjortärmarne ifrig och svettig, mellan koffert och wasch, grälade litet för hvart plagg, som lemnades honom, men skrek straxt derpå:

«Har ni mer flickor? Jag har rum för ännu mer. Tag hit bara! Se så! Det der; och det der, och det der, och . . . nå så fanken! det blir då aldrig slut på era persedlar. Gif hit, min flicka lilla! Låt vara, lilla du; jag skall nog lägga det bra! Hvad för slag? «Tuddigt?» Nå, så kan det tuddas ut igen! Finns inte strykjern i verlden? Kunna de inte begagnas? Huru? Se så, mina flickor! Har ni mera? Jag kan få ännu mera hit.»

Man skulle afresa straxt efter middagen, för att kunna inträffa till balen om aftonen, på det två mil från staden belägna Axelholm. Vid middagen voro alla koffertar och alla lynnen klara, särdeles lagmannens, som var så nöjd med sitt förmiddagsarbete, att han nästan meddelade denna förnöjelse äfven till de, som förut varit mindre belåtna dermed.



Petrea åt blott ett tunnrå med litet snömos, för att bli så mycket lättare till dansen.

«För all del, mina vänner,» bad lagmannen, «varen nu färdiga till precis half fyra; då komma vagnarna fram. Låt mig inte få vänta på er!»

Klockan precis half fyra gick lagmannen och ropade vid sin frus och sina döttrars dörrar: »Mamma! — flickor! Det är tid att fara! Klockan är half fyra slagen! Vagnarne äro framme!»

«Straxt! straxt!» svarades honom från alla håll. Lagmannen tvekade. Han visste af erfarenhet hvad detta «straxt» hade att betyda. Med sin punktlighetsfeber re'n kokande i blodet, gick han med stora steg i salen, talande till sig sjelf: «det är då fasligt, att de aldrig kunna vara färdiga! Men jag skall inte bli ond. Om de ock förtreta mig, skall jag inte förderfva deras nöje. Men tålmod behöfs det; ja, mera än Job hade.»

Midt under det han sålunda moraliserade sig sjelf, hörde han sin hustrus röst i biblioteket med bestämdhet säga: «kom nu söta flickor! För Guds skull låt inte pappa vänta. Ni vet ju hur det plågar honom . . . !»

«Men han sade ju ingenting i förrgår,» hördes Petreas röst svara, «då han ändå fick vänta länge på oss. (Jag vet ej hvar jag gjort af mina handskar!)»

«Just derföre skall han ingen minut längre vänta i dag!» återtog modren, «och aldrig mer, om

jag kan hjälpa det. Om j nu inte ären färdiga, så springer jag ifrån er.» Modren sprang, alla döttrarne sprungo muntert hoppande efter henne. Lagmannen märkte förnöjd, att kärlek är en mera drifvande kraft än räddhåga. Snart sutto alla i vagnarne. Vi låta dem rulla, och vilja aflägga ett litet besök

*på Leonores rum.*

Leonore satt ensam. Hon lutade sitt sjuka hufvud mot handen. Hon hade betvungit sina känslor, för att kunna vänligt svara på modrens och systrarnes afskedskyssar; hon hade sett, huru glädjen i deras ansigten sökte gömma sig framför henne; isynnerhet hade en blott halft fördold skälmaktig glädtighet i modrens och i Evas blickar dervid gjort henne ondt. Hon hade hört deras glada röster i trappan, så vagnarnas rullande. Nu voro de borta, nu var allt tyst och ödsligt i hemmet, och nu runno stora tårar öfver Leonores kinder. Hon tyckte sig vara så öfvergifven, så vanlottad, så ensam i verlden. Då öppnades dörren sakta, ett leende ansigte tittade in, och en lätt, behaglig gestalt sprang genom rummet fram till henne, kysste henne, skrattade och blickade med skälmaktig innerlighet i hennes förvånade ansigte.

«Eva!» utropade Leonore, knappt troende sina

ögon, «Eva, är det du? Huru? . . . Hvarifrån kommer du? Har du ej farit med de andra?»

«Nej! som du ser! Jag är här och tänker bli här,» svarade Eva i det hon omfamnade systemen, skrattade och såg lycklig ut.

«Men hvarföre? Hvad vill detta säga?»

«Det vill säga, att jag hellre vill vara hos dig, än vara annorstädes. Jag har gifvit Axelholm och dess herrligheter god dag!»

«Ack! hvarföre har du gjort så? Det ville jag icke.»

«Ser du, det visste jag; och just därför tog jag på mig reskläder, som de andra, och tog afsked af dig med dem. Jag ville lura dig, ser du. Är du ledsen på mig för det? Nu måste du ändå taga ditt parti deröfver! Ty nu kan du ej slippa mig. Se nu litet glad på mig, Leonore!»

«Det kan jag icke, Eva, ty du har beröfvat dig ett stort nöje för min skull, och jag vet, att det måste kosta på dig. Jag vet, att jag icke är rolig eller hygglig alls, och att du ej kan hålla af mig, eller ha nöje af mig, och därför kan jag alls icke ha nöje af din uppoffring. Du passar att vara med de glada och lyckliga; ack! att du hade farit med dem!»

«Om du icke vill ha mig att gråta, så tala icke så der! Ack! du vet inte hvad den tanken att lemna alla de der festerna, för att vara här allena med dig, har gjort mig godt i flera dagar. Och



det just emedan jag håller af dig, Leonore; ja, emedan jag känner, som om jag kunde hålla af dig mer än af alla de andra, — ja, runka du på hufvudet! — Så är det ändå. Sådant der rår man ej för, lilla du.»

«Ack! hvarföre skulle du hålla af mig? Jag är ju så litet älskvärd. Ingen eljest tycker om mig, jag är till glädje för ingen. Jag kunde gerna dö. Ack! jag tycker det ofta vara så skönt att få dö!»

«Hur kan du tala så, Leonore? Det är bra orätt. Skulle du vilja göra pappa och mamma och mig och oss alla en så grufsig sorg?»

«Ack! du och syskonen skulle snart trösta er. Mamma håller icke af mig, såsom hon håller af er andra; pappa ej heller. Ottil R. sade mig häromdagen, att det sades allmänt, att jag var afhållen hvarken af far eller af mor.»

«Fy? det var obeskedligt och orättvist sagdt af Ottil, det. Jag är viss på, att våra föräldrar älska oss alla lika mycket. Har du någonsin märkt, att de göra någon orättvis skilnad emellan oss?»

«Visst icke med vilja! De äro för goda och fullkomliga dertill. Men tror du ej, att jag märker med hvilket olika uttryck pappas blickar se på mig, mot det, med hvilket de hvila på dig eller på Louise? Tror du ej jag känner, huru sval, huru stundom tvungen den kyss är, som mamma skänker mig, emot de två, tre, ja, de många, hon af hjertats fullhet ger åt dig eller åt Gabrielle. Men jag klagat

icke öfver orättvisa; jag inser så väl, att det ej kan vara annorlunda. Naturen har gjort mig så obehaglig, att det icke är möjligt att tycka om mig. Ack! lycklig är ändå den, som fått ett behagligt utseende! Den vinner människors välvilja, blott den visar sig. Det är så lätt för den att vara älskvärd och älskad. Men svårt, mycket svårt är det för den, som blifvit så vanlottad som jag . . . .»

«Men söta Leonore, jag försäkrar, att du är orättvis mot dig sjelf! Din växt, till exempel, är ju mycket bra; och dina ögon — de ha någonting så hyggligt, så på en gång mildt och allvarligt. Ditt hår är fint och har en vacker brun färg; det skulle kläda dig så väl, om det vore litet bättre ordnad; — men vänta! bara du blir frisk, så skall jag ta det om hand, och du skall få se . . . .»

«Och min mun, som går upp till öronen, och min näsa så platt och så lång — hur vill du hjälpa dem?»

«Din mun? Nå ja, den är litet stor, men dina tänder äro jemna, — och kunna visst bli helt hvita med litet mera omsorg. Och din näsa — — låt mig se! — ja, om det vore en liten höjd, en liten bugt på den, så vore den rätt bra också. Och låt mig se! Jag tror verkligen den börjar höja sig! Ja, minsann! jag ser tydligen begynnelsen till en liten bugt. Och vet du, när den kommer och du blifvit friskare, och naturligtvis då

får friskare hy, så tror jag att du blir riktigt vacker.»

»Ack, det kan jag aldrig tro!» sade Leonore suckande, i detsamma som ett ofrivilligt leende upplyste hennes anlete.

»Och om du än icke blir så mycket vacker, så kan du säkert bli oändligen behaglig. Du har verkligen med dig någonting helt eget, — och jag hörde just pappa härom dagen säga det till mamma.»

»Sade han verkligen det?» Leonores ansigte ljusnade mer och mer.

»Ja visst! Ack Leonore, hvad är skönhet? Den blir dock ful en gång och lägges i svarta jorden slutligen, och blir mull; och äfven medan den står i blomma, förslår den ju alls icke att göra oss älskade eller lyckliga. Något verkligt värde har den ej.»

Aldrig hade skönhetens makt blifvit nedsatt af skönare läppar. Leonore såg på Eva och suckade. Eva fortfor:

»Nej, Leonore! Bry dig ej om att vara vacker. Det kan vara roligt nog ibland, men det behöfves visst icke för att bli älskad och lycklig. Jag är säker på att, om du aldrig blefve minsta grand vackrare än nu, så kunde du ändå, om du ville det, i din egna art bli så omtyckt och afhållen som någonsin de vackraste fruntimmer i världen.»

»Ack! om jag blott kunde bli omtyckt af mina närmaste! Huru gudomligt att vara älskad i sitt hem!»



»Men det kan du, det skall du söta Leonore, blott du det vill! Ack om du alltid vore så som du är ibland! Och du är det äfven allt mera, och jag håller allt mera och så oändeligen mycket af dig.»

»O Eva lilla!» sade Leonore djupt rörd, i det hon stilla lutade sig till system, »jag har bra litet förtjenat detta af dig. Men det skall bli annorlunda med mig hädanefter. Jag skall blifva sådan du vill hafva mig, jag skall söka blifva god och älskvärd.»

»Och då skall du bli så vacker, och så älskad, och så lycklig, att det skall bli en glädje åt! Men nu måste du komma in i Louises och mitt rum. Någonting väntar på dig der, och du måste byta litet om luft. Kom, kom!»

»Ack huru behagligt!» var Leonores utrop när hon inträdde i Evas rum. Och i sanning kunde ingenting behagligare tänkas, än den lilla fridsboningen, nu prydd med kärlekens oskyldiga koketteri. Det ljufligaste doft af friska blommor uppfyllde luften, och solen kastade sitt vänliga sken på ett bord nära soffan, der en korg med sköna frukter lyste lockande, midt ibland en mängd täcka och täckt ordnade småsaker. Hela rummet gaf en bild af ljufligt lugn.

»Här, söta Leonore,» utropade Eva, »skall du bo under denna tid. Det skall göra dig godt att litet lemna ditt rum. Och ser du här ha alla off-

rat åt dig. Den här lilla göthiska kyrkan af brons, den är från Jacobi, der är en lampa ser du! — skenet kommer genom fönsterna på kyrkan; hur vackert! I afton skola vi tända den. Och de här frukterna, ser du de sköna drufvorna! Dem har Henrik och Petrea varit i komplott om. Gravvyrerna äro från pappa, och Louise har sytt åt dig tofflorna, och lilla fröken, hon —»

Leonore slog ihop sina händer: »är det möjligt,» sade hon, «att j alla så mycket tänkt på mig? Hvad j ären goda, ack! för goda!»

»Nej gråt inte söta Leonore! Du får inte gråta; du skall vara glad! Ser du, vi alla hålla så mycket af dig! Men det bästa af traktamentet har jag qvar. Ser du, denna nya roman af Miss Edgeworth! Den har mamma gifvit oss att läsa tillsammans. Jag skall läsa högt för dig till midnatten, om du vill. En liten delikat souper har Louise ställt i ordning för oss, »och den få vi hit opp. Vi skola rumla på vårt vis! Tag nu en af de der stora drufvorna, som sitta på en stjelk; jag skall ta den andra. Kungens skål! Åh, förtjusande!»

Medan de båda systrarne »rumla» vid sin menlösa fest vilje vi se hur det går till i det stora sällskapet på

### Axelholm.

Icke på hvar och en bal går det så afundsvärdt lätt och ledigt till som på en af borgerskapet

gifven i den lilla goda staden \* \* \* ping, der man såg Bagerskan och Sockerbagerskan valsa tillsammans och åt orätt led, och de öfriga sade: »det gör ingenting, bara det går!» Ack nej! En sådan oskuld träffas högst sällan, och allraminst på »Innocencen», hvarom jag sjelf kan vittna. Der, som annorstädes på stora baler, gör convenancens klippiga skärgård det omöjligt att röra sig utan tusen omständigheter, anständigheter, betänkligheter, formenligheter och hvad det allt heter, som tillsammans utgör en betydlig summa af svårigheter. Den stora balen på Axelholm var icke heller utan pretention, och därför icke utan sina stela svårigheter. Bland dessa var, att flera af de unga herrarne ansågo sig för gamla eller för — någonting till att dansa, och att därför flera af de dansande damerna blefvo icke-dansande, då de, för herrarnes hotande lorgnetters skull, icke just hade mod att dansa med hvarandra. Emedlertid ser scenen ut som idel glädje. Den stora dans-salen är präktigt eklärerad och ett talrikt sällskap der församladt. Det är stunden straxt före dansen. Herrarne stå i en stor grupp midt på golfvat, hvarifrån de i raka eller vågiga rader sprida sig till damernas krets. Likt blommor på rabatten sitta dessa på bänkarne kring rummet, de flesta i blygsam stillhet, medan några i medvetande af zefirlätthet, likt fjärilar, sväfva fram och åter genom rummet. Alla se glada ut, alla språka med hvarandra med den liflighet, den ömsesidiga väl-



vilja, som anblicken af det vackra hos hvarandra, förenadt med medvetandet af att sjelf vara i behagligaste skepnad, samt nöjets förväntan inger. Nu stämde musiken upp, nu klappade unga hjertan med mer eller mindre oro, nu påingo uppbidningarne, under knuffningar med betjenterne, som alltjemt bjödo omkring det af de unga fruntimren alltid föraktade theet. Här såg man en del unga flickor, mycket omgifna, studera de på solfjäders elfenben upptecknade danslöftena, och neka ifriga uppbidare tredje, fjerde, femte, sjette, ja ända till tolfte dansen, men behagligt nådigt lofva den trettonde, som kanske ej blir af, under det att andra helt nära, tysta och oanfäktade vänta på första uppbidning för att säga ett villigt och tacksammt ja. Bland de mycket omgifna och uppbidna se vi Sara och äfven Louise. Med dem täflade de tre fröknarne Aftonstjerna: Isabella, Stella och Aurora, som jemt hålla sig omkring Grefvinnan Solenstråles fåtölj, planterad framför den stora trymån i fonden af salen. Bland de i allsköns ro väntande finne vi vår Petrea, som likväl denna afton med in bandeau af skottska perlor i håret och en viss blomma af oskuld och godhet öfver sitt unga ansigte, såg ovanligt väl ut. Hennes hjerta klappade af obeskriflig lust att bli uppjuden. »Ack!» suckade hon, då hon såg två högst eleganta unga herrar — bröderna B. — lorgnerande spatsera framför damernas rad. Deras lorgnetter stannade på

Petrea ett ögonblick; så hviskade den ena någonting till den andra, båda smålogo och gingo förbi. Petrea kände sig förödmjukad, hon visste ej rätt hvarföre, »Nu!» tänkte Petrea när hon såg löjtnant S. raskt nalkas. Men löjtnant S. bjöd upp fröken T. Petrea blef sittande. Musiken spelade den muntra angläsen. Petreas fötter rörde sig och rycktes af danslust. »Ack!» tänkte hon »om jag vore en karl, skulle jag bjuda opp Petrea!» Angläsen strömmade Petreas näsa förbi.

»Hvar är Eva?» frågade Jeremias Munter, med en häftig och missnöjd ton, Louise under mellanakten emellan angläs och vals.

»Hon har stannat hemma hos Leonore. Hon ville det nödvändigt.»

»Så dumt! Hvarföre kom jag då hit?»

»Ja, det kan jag verkligen icke säga!» svarade Louise leende.

»Icke?» återtog assessorn, »nå då skall jag säga henne det syster Louise. Jo, jag kom just hit för att se Eva dansa; enkom för det och för det och för ingenting annat. Hvad är det för dumma upptåg, att hon skulle stanna hemma? Ni andra hade allihop kunnat hellre få bli hemma än Eva. Hon sjelf, kära syster, med inberäknad. Den der Petrea! Hvad hade hon att göra här? Hon har alltid varit min stötesten, men nu tål jag henne inte alls, se'n hon inte hade vett att bli hemma i stället för Eva; och den der lilla krusmyntan, som

dansar med stora karlar just som om hon vore en riktig människa! kunde hon inte få sig en sockerbit och bli hemma i stället att skräpa här? J ären ledsamma allesammans, och sådana här fester är det ohyggligaste jag vet!»

Skrattande åt detta utfall sväfvade Louise bort i valsen med Jacobi, och grefvinnan Solenstråle — balens sol — sade i det de fläktade förbi hennes fätölj: »charmant, charmant!»

Framför detta par, hvares vals utmärkte sig genom sin lätta harmoniska rörelse, svängde ett, i nästan vilda kretsar, som ådrog sig allas blickar; det var Sara med den brusande Schwarts; hennes verkligen strålande skönhet och hennes klädsel, hennes stolta hållning och blixtrande öga, väckte ett allmänt »ah!» af öfverraskning och beundran, der hon for fram. Vid att se på henne glömde Petrea, att hon ännu satt. Petrea tyckte sig ej ha sett något mer hänryckande än Sara i valsens hvirflar. Men grefvinnan Solenstråle i sin fätölj sade om detta par — ingenting; ja man tyckte sig förmärka ett drag af ogillande i hennes min. Aftonstjernorna seglade om med mycken hållning.

Efter valsen kom Elise till Sara; »min söta flicka!» sade hon vänligt men allvarligt, »du får icke dansa så. Ditt bröst tål ej vid det. Hur varm du är! Du riktigt brinner!»

»Det är mitt klimat!» svarade leende Sara; »det mår jag förträffligt af!»



»Sitt denna dans, jag ber dig! Det är dig verkligen skadligt att så echauffera dig.»

»Denna dans? Omöjligt! Jag har lofvat den åt öfverste H \* \* \* .»

»Dansa åtminstone icke nästa vals, och om du vill göra mig till viljes, så dansa den ändteligen icke med Schwarts. Han valsar på ett så vildt sätt, och det är icke helsosamt; icke heller är det passande eller vackert.»

«Just med honom tycker jag om att valsa!» svarade Sara trotsigt och stolt, i det hon aflägsnade sig. Sårad och missnöjd gick modren tillbaka till sin plats.

Grefvinnan Solenstråle komplimenterade Elise öfver hennes barn. «De äro verkligen balens prydnad,» sade hon, «charmanta! Och den unga sonen en alltför hygglig ung man, så vacker och «comme il faut». Charmant! En charmant bal!»

Isabella Aftonstjerna kastade strålande blickar på den vackra Henrik.

«Hvad är det för en galenskap med den dansen!» sade assessor Munter, i det han med ett starkt uttryck af trötthet och grämelse satte sig ned bredvid Evelina. «Nej, se hur de guppa och hoppa och anfäktas sig, som om man inte kunde bli mager det förutan! Du milda himmel! Hvad det ser besvärligt ut och hvad det är fult. Mån' tro det roar dem? För somliga tycks det vara ett dagsverke för andra ett raseri, för andra ett sätt att göra sig

till. Nej, jag går min väg, ty jag blir tokig och mjeltsky, om jag länge ser på denna extra stora galenskap.»

«Ni skulle icke tänka så, om Eva Frank vore med i dansen!» sade Evelina med ett fint leende.

«Eva!» återtog assessorn, i det en mild ljusning utbredde sig öfver hela hans ansigte och hans öga plötsligt strålade. «Eva! nå det tror jag. Att se henne dansa, är att se den lifslevande harmonien. Ah! det hugsvalar mina sinnen, bara att se hennes gestalt, hennes gång, hennes minsta rörelser; och se'n, att veta att denna harmoni, denna skönhet är intet smink, intet blott yttre, utan själens sanna uttryck! . . . Jag mår riktigt väl i hennes närhet, och jag känner en riktig lust att tacka henne för den känsla hon inger mig. Hon är sannerligen min välgörarinna! Jag försäkrar er, att det ordentligt försonar mig med menskligheten och med mig sjelf, att så kunna känna för en medmänniska. Jag kan ej beskrifva hur ljufligt det är, då man eljest jemt måste reta sig och förarga sig på dessa vår Herres såkallade mästerverk.»

«Men, bästa vän, hvarföre skall ni det? De flesta människor ha ju dock . . .»

«Ack! gör er nu inte till en «ange de clemence» för dem, för att hemligen kunna upphöja er sjelf öfver mig, ty då måste jag äfven förarga mig öfver er! Och ni är ännu en af dem jag bäst tål. Hvarföre jag skall förarga mig? Dumma fråga! Hvarföre

äro människor dumma och ledsamma och göra sig dertill viktiga med sin dumhet? Och hvarföre är jag sjelf en grämlig persedel, värre än alla andra, och som fått ett par arga ögon blott för att märka alla ofärdigheter och afvigheter i verlden? Med mig kan det nu ha sina resoner. När man hittar på att utom all ordning och christligt skick falla in i verlden, ser vid sin vagga hvarken far eller mor, icke hör, icke ser, icke lär något grand, «som är vackert och lärorikt alls,» har man just inte begynt sin verld mycket muntert. Och se'n dertill heta Munter! Du milde himmel, *Munter!* Hade man kallat mig Blannius, eller Skarnius, eller Brummerius, eller Grubberius, eller Rhabarberius, så hade det varit någon reson med i spelet; men Munter! Jag ber er; är det icke att bli mjeltsjuk och grämlig åt i all sin dar? Och se'n att födas till verlden med en kontinuerlig snufva, och aldrig sedan kunna se upp till himlen utan att nysa; — finner ni det muntert eller uppbyggligt? Nå, än se'n då! Sedan jag sträfvat genom skola och bokdam och anatomisal, så att jag kommit derhän att hjertligt hata det alltsammans, och bli kär i det sköna, så i natur som konst, se'n skall jag tacka min lycka, att kunna vinna mitt bröd genom att jemt se på och sköta alla verldens fulheter och eländigheter, och dagligen umgås med gulsot och rödsot och lung-sot! Men derföre också kan jag aldrig bli annat än en grämlig figur. Ja, vore inte liljorna på mar-



ken, och på fästet stjernorna, och öfver dem någon, som — måste vara herrlig! — och vore icke bland människorna den menniskorosen Eva, sköna, lufva Eva! så. . . « Assessorn stavnade, en tår stod i hans öga, men dess uttryck förändrades plötsligen, när han fick se icke mindre än fem unga fruntimmer — man dansade nu «fria valet» — och bland dem de tre förtjusande fröknarne Aftonstjerna, med skälmaktiga miner sluta sig tillsammans och dansa fram för honom. Han gaf dem en den bistraste blick, steg hastigt upp och sprang sin väg.

Sara dansade den andra valsen med Schwartzs ändå vildare än den första. Elise vände bort sina ögon med innerligt misshag, men Petreas hjerta klappade af hemlig lust till den vilda dansen, hvars svängningar hon följde med glänsande ögon. «O!» tänkte hon, «den som så finge flyga genom lifvet i ett glädjefullt rus!»

Det var den sjette dansen på aftonen. Petrea satt alltjemnt. Hon kände sin näsa rodna och svullna. «Se så!» tänkte hon, «adjö alla dansförhoppningar! Nu blir jag ful, och ingen skall vilja se på mig mera.» I detsamma fick hon se modrens blick fäst på sig med ett visst uttryck af obehag. Petrea kände härvid liksom ett styng i sitt hjerta, men i detsamma reste sig detta hjerta till motstånd mot de nedtryckande känslor, som nu ville komma öfver det. «Det här är ledsamt,» tänkte hon, »men det kan icke hjälpas, och det är ej mitt fel. Sin

ofvergång har det väl också. Och efter ingen vill roa mig, nå väl! så vill jag roa mig sjelf.»

Knappt hade Petrea fattat denna föresats, förr än hon kände sig helt vederqvickt, och en åder af oberoende och frihetssinne porlade opp inom henne. Hon kände sig kapabel af att ta ned ljuskronorna i taket, och mycket förr af detta, än att sitta helt stilla, när hon såg så många lefnadslustigt hoppa omkring. En gammal herre steg i detsamma opp från en bänk midt emot Petrea, med en thekopp i handen. I ett raptus af tjenstaktighet störtade Petrea fram för att hjälpa den gamle mannen med att sätta bort sin kopp. Denne drog sig förlägen tillbaka, och höll vägrande fast i koppen, som Petrea ville taga ifrån honom under de mest artig enträgna: «får jag lof!» Herrn småbugade, Petrea småneg, under det de stretade om koppen, till dess ett okruserligt förbidansande par gaf det krusande en knuff, hvarvid en dusch ur thekoppen uppenbarade för Petrea, att den ingalunda var — som hon förmenat — tom; och flat och förskräckt släppte hon sitt tag, och lemnade den gamla herrn att med qvarlevorna af sitt the uppsöka en mera fredad plats. Sjelf kom hon — hon visste knappt huru — hastigt ned på en bänk, bredvid ett äldre fruntimmer, som såg mycket beskedlig ut, och mycket vänligt hjälpte Petrea aftorka thevattnets stänkningar. Petrea kände sig helt förtrolig med denna förträffliga person, frågade henne hvad hon tänkte

om Svedenborg, och begynte yppa för henne sina egna tankar om andeskådning, spöken, o. s. v. Fruntimret såg på Petrea, som om hon fruktade henne vara litet tokig, och hastade att ombyta plats. På den hon lemnat, satte sig tungt en tjock, medelålders militär, med en suck, som tycktes säga: «Hå, Gud ske lof! här kan jag få sitta i fred!» Men nej! Han hade icke suttit der i tre och en half minut, förrän han fann sig uppropad af Petrea att yttra sin trosbekännelse i politiken, samt uppmanad att instämma med henne i önskan om snart krig med ryssarne. Öfverstelöjtnant Uh\*\* var något döf för det batteri, som Petrea lät spela löst på honom, men han kände det troligen icke dess mindre något besvärande, ty efter några pustande uf! uf! steg han upp och lemnade vår Petrea allena med sina krigiska tankar. Petrea steg äfven upp, i behof att annorstädes söka mera sympati och interesse. «För Guds skull, söta Petrea, sitt stilla!» hviskade Louise, som träffade henne under hennes vandring ut på äfventyr. Petrea hade nu fått ögonen på ett ungt fruntimmer, som hade lika litet danslycka som hon, men som tydligen bar det vida sämre, och tycktes vara gråtfärdig och upptröttad åt att sitta. Petrea, hvars lynne var att gerna dela med sig allt hvad hon egde, (ofta förbiseende huru föga afundsvärdt det var för andra,) och som nu kände sig i besittning af en god portion tapperhet, önskade meddela sin kamrat i otur något deraf, och slog sig därför



ned hos henne. «Jag känner ingen människa här, och jag har så gruffligt ledsamt!» var den opåkalade hjertutgjutelse, som här mötte vår Petrea, och gick rakt till hennes deltagande hjerta. Petrea nämnde för den unga olyckliga alla personer hon kände i sällskapet, och sedan, för att undkomma den närvarande stundens tyngd, kastade sig Petrea ut i framtiden, med stora planer och tillställningar. Hon sökte förmå sin nya bekanta att gifva sig «parole d'honneur» på att samfäldt med henne framdeles inrätta en sällskapstheater, hvilken mycket skulle bidraga att göra sällskapslifvet mera intressant. Vidare skulle de tillsammans inrätta ett institut för barmhertiga systrar i Sverge, samt göra en pilgrimsfärd till Jerusalem; vidare skulle de skriva romaner tillsammans, och följande dagen, eller rättare natten, skulle de stiga opp klockan precis half två och klättra upp på ett högt berg, för att se solen uppgå. Petrea slutade dessa och flera propositioner med att proponera du-skap med sin nya bekanta. Men ack! Hvarken Petreas goda kurage och stora planer, hvarken sällskapstheatern eller pilgrimsfärden till Jernsalem, och allraminst du-skapet hade någon makt att upplifva den sittande surmulna, unga flickan. Petrea såg tydligt, att en uppbidning till dans skulle verka mera än alla hennes förslag, och med en djup suck öfver att icke vara en karl, och kunna gifva henne denna fröjd, steg hon upp och lemnade föremålet för sina fåfänga bemödanden. Hennes

blickar sökte ett nytt och föllo på grefvinnan Solenstråle. Hon bländade vår Petrea, som plötsligen fick den mest rasande lust att bli bekant med, bemärkt af, med ett ord, att på något vis komma närmare balens sol. Petrea kände som skulle hon själf deraf hemta någon glans. Men på hvad sätt skulle detta ske? Om grefvinnan skulle fälla sin näsduk eller sin solfjäder, då kunde man störta fram för att upptaga den, samt återlemna dem med en kompliment på vers, som Petrea nu på förhand improviserade (det var någonting om solen i den). Säkert skulle detta mycket frappera grefvinnan Solenstråle och gifva anledning till en närmare bekantskap, och kanske... men ack! hon släppte hvarken näsduk eller solfjäder, och ingen anledning tycktes erbjudas Petrea, att få göra effekt med sina verser. Emedlertid drogs hon af en hemlig kraft (likt planeten mot solen) närmare och närmare salongens drottning. Aftonstjernorna stodo nu strålande omkring denna; böjande sina hvita perlprydda halsar, för att lyssna till hennes skämtsamma anmärkningar, deremellan leende svarande på uppbudningar och artigheter af eleganta herrar. Det såg grannt och vackert ut, och Petrea suckade af längtan att komma upp uti «*la haute volée*.» I det samma kom Jacobi helt varm springande fram till henne och bjöd opp henne till följande kadrilj. Glad tackade Petrea, men plötsligt rodnande ända

till pion-likhet af ett raptus meddelelselust tilllade hon:

«Får jag taga emot en bjudning för en annan? Gör mig nöjet och bjud opp det unga fruntimret, som sitter der vid fönstret, — till venster om oss.»

«Men hvarföre det? Hvarföre vill ni icke . . .»

«Jag ber er ändtligen derom! Det gör mig mera nöje att se henne dansa, än att dansa sjelf.»

Jacobi yttrade ännu några vänliga invändningar, men gjorde sedan som Petrea bad.

Petrea kände en mycket ljuf känsla i sitt hjerta, när hon såg verkan af denna uppjudning på sin nya vän. Men ödet och kandidaten tycktes ha föresatt sig, att Petrea skulle dansa denna kadrilj, och de presenterade för henne en ung officer i grann uniform, med mörka ögon, mörkt hår, mörka, stora mustacher, en martialisk växt och mycket barsk min. Petrea hade ingen anledning, tordes icke heller gifva denna Martii son annat än «ja!» Hon tyckte sig i sjelfva verket aldrig ha fått en hederligare uppjudning, och fann sig få minuter derefter stående alldeles invid grefvinnan Solenstråles fåtölj, i samma kadrilj med Aftonstjernorna och med kandidaten till vis å vis. Petrea kände sig mycket upplyftad, och skulle ha varit helt säll, om icke hennes oroliga demon oupphörligt äggat hennes begär att komma i närmare beröring med den sköna präktiga damen, som hon stod så nära. Att trampa på hennes klädning eller på hennes fot, var visst



ett medel nära till hands, och som kunde ge anledning till många vackra ödmjuka ursäkter, men var dock i sjelfva verket hvarken artig eller vackert. Att på något vis slå omkull sig för hennes fötter och, sedan upprest af henne, tacka henne med en vers, i hvilken solen förekom, var visserligen bättre, men — nu skulle Petrea dansa fram. Var nu verkligen vår Petrea så — försutten, (om man är god tillåter oss detta uttryck) att hon ej hade rätt makt öfver sina lemmar, eller var det af bristande aplomb, i följd af den knappa middagen, eller var det i följd af hennes vanliga distraktion, — så mycket är visst, att hon vid första chasseringen öfver golfvet tog miste om den rätta sidan, på hvilken hon skulle förbi sin vis à vis och kom rakt på honom; han vek åt andra sidan, men Petrea var redan der, för att rätta sitt misstag, och när kandidaten åter vek undan åt venster, fann han åter för sig vår Petrea, som under dessa chasseringar förvillade sin näsa så djupt i kandidatens väst och trasslade sålunda in sina fötter med hans, att då han gjorde ett förtvifladt försök att komma förbi henne, kom det sig så, att båda föllo omkull midt i kadriljen. När Petrea med tårar i ögonen reste sig upp, såg hon framför sig de unga lorgnerande herrarne, bröderna B\*\*, som riktigt kiknade af skratt åt denna händelse. En hastig blick förvissade Petrea om, att hennes mor icke hade sett den, och en annan, att hon nu blifvit *bemärkt* af grefvinnan Solenstråle,

som log bakom sin solfjäder. Den förra iakttagelsen lugnade henne för den sednare, och hon försäkrade ifrigt den för henne hjertligt ledsna Jacobi, att hon icke stött sig, att det gjorde ingenting, att allt var hennes och icke hans fel, o. s. v., riktade härpå en lugn blick på de alljemt skrattande herrarne och chasserade tappert tillbaka. Men hvad som gjorde ett helt eget intryck på Petrea, var hennes kavaljers uppförande och plötsligen förändrade väsen. Med en allvarlig blick tystade han bröderna B\*\*s fortfarande opassande munterhet, och han, som hittills varit så fåordig och blott med «ja» och «nej» besvarat alla Petreas konversationsförsök, blef nu helt språksam, artig och munter med sin lilla dam, som han på allt sätt sökte distrahera från intrycket af den obehagliga tillfälligheten, ja, äfven dermed, att han bjöd opp henne till angläsen efter maten. Petrea förstod hans godhet, tårar stego henne i ögonen, och hennes hjerta klappade af nöje vid åtankan att efter kadriljens slut få springa till sin mor och säga: «Mamma, jag är uppbjuden till angläsen efter maten!» Men stackars lilla «chaos» fick ej länge ha en känsla, en tanke i fred. Genast störtade så många andra dertill, att den första blef fullkomligt bortblandad. Så skedde äfven nu. Hennes första intryck vid den unga löjtnant Y—s vänlighet hade varit: «hvad han är god!» Det andra var: «kanske han tycker litet om mig!» Och härmed brusade fram en ström af föreställningar om

kurtis och frieri, som gjorde vår Petrea något yr i hufvudet. Ty hon ville väl icke gifta sig, «Gudbevars!» Men det vore ändå förtjusande att ha en friare, och sjelf bli ett «föremål», liksom Sara och Louise. Kanske var den unga löjtnant Y\*\* nära slägt med grefvinnan Solenstråle, och «en nevö till grefvinnan Solenstråle friar ifrigt till Petrea Frank» — du himmel, hur det skulle låta! Hvilken uppkomst! Man kan bli svindlande af mindre. Petreas lifsandar spelades högt opp af dessa föreställningar, och plötsligen förvandlades hon till en verklig kokett, som gjorde alla möjliga bemödanden att fångsla sitt föremål, hvarvid en liten, för ögonblicket mycket hvit hand (ty händer ha ock sina momanger), figurerande kring hufvudet, spelade en arbetsam rol. Petreas prat och sprittande liflighet lät modrens lorgnätt (modren var litet närsynt) oroligt riktas åt denna kant, och framkallade dessutom blickar från Louise, som bestämdt bordt verka som kylande pulver, om Petrea ej varit alltför yr i hufvudet att märka dem. Grannarnes uppmärksamhet och småleenden tog Petrea för bifallstecken, och misstog sig, ty de blott roade sig åt den lilla behagsjuka, föga farliga damen. Löjtnant Y\*\* tycktes emedlertid verkligen road af hennes liflighet, fortsatte efter kadriljen dispyten som börjat under densamma och följde Petrea ut i ett af sidorummen, hvilket styrkte hennes tro att här hafva gjort en eröfring. Här sjöng Isa-



bella Aftonstjerna vid harpan en liten fransysk romans, hvars verser alla slutade med de orden:

«hommage à la plus belle,  
honneur au plus vaillant.»

Verlden lyste för Petreas blickar; sången försatte henne i riddaretidens sköna dagar; löjtnant Y\*\* syntes henne ett ideal af ridderlighet, och spegeln midt emot henne visade hennes ansigte och näsa i en så förmånlig dager, att hon, mötande der sina egna glädjestrålände blickar, fann sig nästan skön. En vaccker rosenbuske blomstrade i fönstret; Petrea bröt en ros och gaf den åt löjtnant Y\*\* med orden

«Honneur au plus Vaillant!»

Petrea tyckte detta komma särdeles qvickt och å propos, och väntade hemligen, att hennes riddare skulle lägga för hennes fötter den myrtenqvist, som lekte i hans hand, och mycket passande tillfoga:

«hommage à la plus belle!»

«Tackar ödmjukast!» sade löjtnant Y\*\*, i det han med olycksbådande likgiltighet mottog rosen; men ödet frälsade Petrea från att förgäfves vänta på artigheten, hon utkorat åt sig, ty hastigt uppstod en orolig rörelse i balsalen och röster hördes ropa: »hon svimmar! . . . Herre Gud! . . . Sara! . . .»

Myrtenqvist, riddare, eröfring, allt försvann nu för Petreas blickar, och med ett rop af förskräckelse rusade hon förbi löjtnant Y\*\* in i balrummet, i detsamma som Sara afdånad bars ut derifrån. Den häftiga dansen hade förorsakat Sara en stark svin-

del. Men buren in i ett stilla och svalt rum, besprängd med kallt vatten och eau de cologne, hemtade hon sig snart och klagade blott öfver en grufvig hufvudvärk. Detta var en plåga vanlig för Sara och hastigt öfvergående då ett visst botemedel användes.

«Mina droppar!» bad hon med matt röst.

«Hvar, hvar!» frågade Petrea med en känsla af att kunna springa till China.

«I det lilla chatullet. I vårt rum.»

Hastigt som tanken sprang Petrea öfver gården och in i östra flygeln. Hon genomsökte rummet der deras saker voro inburna. Men chatullet fanns icke der. Det måste ha blifvit kvar i vagnen. Hvar fanns vagnen? Den var inläst i vagnshuset. Hvar fanns nyckeln till detta? Stora voro vår Petreas strapatser, innan hon kom ditin och innan hon sjelf med en lykta i handen visiterat vagnen och ändtligen fått reda på chatullet. Men stor var också hennes glädje, då hon andlös men triumferande, med den vigtiga droppflaskan i sin hand hastade upp till Sara. Till belöning fick Petrea det henne icke litet dyrbara uppdraget att drypa de 60 dropparne åt Sara. Men knappt hade Sara nedsväljt dem, förrän hon med häftighet utropade: «du dödar mig, Petrea! Det är förgift du gifvit mig, det är ganska visst Louises elixir!»

Så var det. Petrea hade tagit orätt flaska. Stor bestörtning.

«Du är då alltid så tafatt, Petrea!» utbrast Sara harmset; «du vore i stånd att som åsnan i fabeln krossa hufvudet på din vän, för att jaga en fluga från dess panna!»

Detta var ett hårdt ord för stackars Petrea, redan i begrepp att springa ut för att rätta sitt misstag.

Det förenade sig med annan sinnesrörelse, att jaga tårarne i hennes ögon och blodet åt hennes hufvud. Hon fick en häftig näsblod.

Louise, mycket stött på Sara för hennes hårdhet mot Petrea, och litet äfven för det hon kallat hennes elixir «gift», gaf henne en värdig och mycket ogillande blick, och egnade den ömmaste omsorg åt den gråtande och blödande Petrea. Var det vredens spiritus, som skingrat Saras hufvudvärk, eller var det verkligen Louises elixir, (Louise var alldeles öfvertygad att så var) visst är, att Sara blef hastigt bra, steg upp och återvände till sällskapet, utan att säga ett trösteord åt Petrea. Denna var ur stånd att gå ut till soupéen, och Louise stannade vänligt kvar hos henne. Man bar in mat till dem. Tant Evelina, Laura och Karin, krigsrådinnan sjelf försågo dem med läckerheter, och Petrea lugnade och upplifvade sig. Hon skulle ju dansa angläsen efter maten med «de plus vaillant», som hon kallade unga löjtnant Y\*\*\*, och som alldeles hade intagit Petreas — visserligen föga stålsatta hjerta.



Angläsen var redan begynd då systrarne gingo ut tillsammans. Kandidaten mötte dem ifrig och orolig. Han hade bjudit opp Louise till angläsen efter maten och stod snart med henne i dess täta leder. Petrea väntade att «le plus vaillant» skulle störta fram och fatta hennes hand, men när hon inträdde i bal-salen, fick hon se honom — ej störande fram mot henne, men — dansande med Sara — med Sara, mera skön, mera strålände än någonsin. Rosen, som Petrea skänkt sin trolöse rid-dare, och myrtenqvisten, som Petrea spekulerat på, sutto nu vid Saras bröst. «Le plus vaillants» ögon voro nästan oafslätligt fästade på «la plus belle», ty för denna förklarades snart Sara enstämmigt. Af-tonstjernornas stjerna bleknade på natten, då de blifvit för mycket upphettade af dansen, men Saras strålade allt klarare. Hon blef presenterad för gref-vinnan Solenstråle, som gjorde henne en charmant kompliment och kallade henne «la reine du bal!» hvartill af-tonstjernorna gjorde sötsura miner.

«Tusan d . . . r! så vacker hon är!» utropade den gamla herrn, som stridit med Petrea om sin thekopp, och som nu, utan att märka det, trampade henne på foten i det han trängde sig fram för att bättre se «la reine du bal».

Öfversedd, förödmjukad, tyst och trampad drog sig Petrea tillbaka i ett annat rum. Af-tonens upp-träden strömmade tillbaka öfver hennes själ och syntes henne nu i en mycket förändrad dager. Spe-

geln, som ett par timmar förut hade smickrat henne med att hon kunde kallas: «la plus belle», visade henne nu en röd, uppsväld massa, och denna massa var — hennes ansigte. Petrea tänkte på sitt uppförande med löjtnant Y \* \* \*, och tyckte sig på en gång den löjligaste och olyckligaste af människor. Hon erfor i denna stund en slags leda till sig sjelf. Hade det icke varit för en liten tillställnings skull, en angenäm öfverraskning, som Petrea länge beredt sig på att göra Sara och som om ett par dagar skulle komma i dagen, så . . . . Men nu kom tanken derpå, lik en solstråle på mörka moln, och upplyste natten i Petreas själ. Och känslan af att glädja den, som i afton gjort henne så ondt, gaf hennes sinne en mild, välgörande lyftning.

Efter supén öppnade man i salongen, nära balsalen, dörrarne, som gingo ut till en balkong, för att få någon svalka in i de af folk och ljus uppbettade rummen. Två personer — en herre och ett fruntimmer — trädde ut på balkongen. Hon hade en lätt, hvit shawl kastad öfver axlarne; stjernor kransade det mörka håret, stjernor strålade i de svarta ögonen, som eldigt blickade omkring i den fria rymden.

Öfver nejden låg maj-nattens halfdager tjusande hemlighetsfull, en förtrollande slöja halft döljande, halft förrådande en skönhet, som aningen, som hemligheten förhöjer. En stor, en hänryckande aning om lifvets herrlighet sjöng i vinden, som stilla su-

sande för genom rymden, blixtrade i stjernorna, vandrade högt öfver jorden.

«Ack! lifvet, lifvet!» utbrast hon och utsträckte sina armar mot rymden, som om hon velat omfatta den.

«Förtjuserska!» sade han i det han fattade hennes hand, «mitt lif tillhör dig!»

Hon drog ej bort sin hand, men blickade stolt på honom i det hon sade: «för mig ut i det fria, friska lifvet och min hand tillhör er! Men kom ihåg, fri vill jag vara, fri som den vind, som nu kysser er panna och nu böjer trädets topp der borta! Frihet, makt, ära älskar jag. För mig dertill, hjälp mig att vinna det, och min tacksamhet skall försäkra er om min kärlek, binda mig med starkare band vid er än den fördomens form, som jag blott vill iakttaga för deras skull, som eljest skulle gråta öfver mig och som jag ej vill bedröfva mer än som är nödvändigt. Oss skall den ej binda mer än vi vilja det. *Frihet* skall vara vårt förbunds fäste och lösen!»

«Sköna qvinna!» svarade han, «upphöjd öfver svaghetens hyckleri, upphöjd öfver fördomarnas dunkel! Jag beundrar och jag lyder dig. Blott för en sådan qvinna kunde min vilja böja sig. Min sköna lärjunge är min mästarinna! Välan! må då prestens ord förena oss! Min hand skall föra dig upp på den lysande thron, som din skönhet och dina talanger förtjena. Jag vill blott lyfta dig dit,



för att sedan sjunka som nu till dina fötter, den ödmjukaste af dina tjenare.»

Han sjönk på ett knä för henne. Hon böjde sig ned öfver honom och lät sina läppar flygtigt vidröra hans panna. Han kastade sina armar om hennes lif och höll henne qvar så nedböjd ett ögonblick. Ett öfvermodigt, hånfullt drag, obemärkt af henne, spelade kring hans läppar.

«Låt mig gå, Herrman! Man kommer!» sade hon. Han lydde ej straxt, och när hon våldsamt reste sin stolta nacke, brann en dunkel stråle af vrede i hennes ögon.

De träda in, ett nytt par utträda på balkongen.

*Han.* Vänta, låt mig bättre svepa min kappa kring dig. Vinden är sval!

*Hon.* Ack! hur skönt att känna den så vänligt svepa kring oss båda. Ser du hur vi här stå emellan himmel och jord skiljda från hela den öfriga verlden?

*Han.* Det ser jag icke, jag ser min sköna värld i mina armar; jag har dig, Laura! Laura, säg mig, är du lycklig?»

*Hon.* Ack, nej!

*Han.* Huru?

*Hon.* Ack! nej, jag är ej lycklig, ty jag är för lycklig. Jag tycker mig aldrig kunna förtjena denna sällhet, jag kan ej förstå, att den blifvit min del! Ack! Arvid, att så få lefva med dig, min mor, min

syster, allt hvad jag högst älskar, och det för alltid, för alltid vara din!»

*Han.* Säg: för evigt, min Laura! Vårt förbund tillhör både jorden och himmelen, här som der, i all evighet är jag din och du min!

*Hon.* Stilla, min Arvid! jag hör min mors röst, som kallar mig. Låt oss gå till henne.

De inträda i rummen, ett nytt par utträder på balkongen.

*Han.* Tycker kusin Louise om aftonluften? Kusin Louise är litet romanesk, tror jag. Tycker kusin om stjernorna? Jag tycker också mycket om stjernorna! Jag minns hvad skalden säger:

. . . . «tysta, som Egyptens prester,  
spatsera . . . .

Ser kusin Louise, åt den der kanten, åt vester till, ligger Östanvik. Om kusin Louise vore road af att göra en liten tur dit, så skulle jag be att få köra kusin i min nya landå. Jag tror visst, att kusin Louise skulle tycka om Östanvik. Persikohuset och vinkasten stå som bäst i full blomma; det är rätt vackert att se.

En djup suck höres.

*Hon.* Hvem suckar så?

*En röst.* En som är fattig och som för första gången afundas den rike.

*Han.* Åh rik! rik Gubevars, rik är jag väl just icke. Man bergar sig, Gudskelof! man bergar sig. Jag kan föda mig och familj bederligt; jag

sår ut 200 tunnor säd, och hvad tycker kusin Louise . . . . men hvar är min kusin Louise?»

*Rösten.* Hon tyckte förmodligen, att det drog kallt från Östanviks-kanten.

Herrarne inträda i detsamma som ett fruntimmer utträder på balkongen.

Hon är allena. Aftonens missöden trycka hennes hjerta, och kännas desto mer förödmjukande, emedan de äro af en så låg natur. Några brännande tårar rinna hastigt och tyst utför hennes kinder. Aftonvinden kysser bort dem mildt. Hon ser upp mot himlen; aldrig har den synts henne så hög och herrlig. Hennes själ lyfter sig, stiger högre än blicken, tränger till den mäktiga älskaren af menniskohjertan, och *Han* låter henne ana, att det i hans kärlek en dag skall glömma eller försona sig med alla motgångar på jorden.

---

Dagarna gingo muntert, under vexlande nöjen på Axelholm. Petrea skref långa bref på vers och prosa till sina hemmavarande systrar, och redogjorde för allt hvad som der tilldrog sig. Sina egna missöden — som under tiden förökades, — beskref hon på ett så komiskt sätt, att hvad som först hade varit för henne en plåga, blef en källa till hjertlig munterhet för henne och hennes familj.



Från sin far fick hon en dag en liten biljett, innehållande följande ord:

«Mitt goda barn!

«Dina bref, min söta flicka, göra mig och dina systrar hjertligt nöje; mig, icke blott för det roliga, som står i dem, men isynnerhet för ditt sätt att taga det icke-roliga. Blif dervid mitt barn, och du — mitt hjerta gläder sig vid den tanken — du skall gå fram på vägen till vishet och lycksalighet. Du skall med glädje erkänna den välsignade sanning, som bekräftas af både stor och liten historia, att det ej finnes något ondt, som ej *kan* göras tjelande till ett godt. Så kunna äfven våra egna felsteg tjena oss till trappsteg på vår väg till förbättring. Helsa hjertligt dina systrar från deras och

Din

dig ömt tillgifne fader.»

Petrea kysste dessa rader under tacksamma glädjetårar. Hon bar dem flera dagar på sitt hjerta, hon gömde dem i hela sitt lif, som en henne dyrbar ledning, för att lyckligt genomgå lifvets kromatiska skala.

Louise bryddes mycket för kusin Thure; kusin Thure bryddes mycket för kusin Louise. Kusin Thure tyckte mycket om att brys för sin kusin Louise, tyckte mycket om att höra att Östanvik

behöfde en värdinna, att han sjelf behöfde en hygg-  
 lig hustru, att Louise Frank visserligen var en af  
 de förständigaste och hyggligaste flickor på hela  
 orten, och dessutom «af en så aktningsvärd familj!»  
 Possessionaten tog redan halft emot lyckönskningar  
 till sin förlofning. Hvad den utkorade fästmän tänkte  
 om saken, var svårare att utröna. Louise var visst  
 alltid höflig mot «kusin Thure», men mera likgiltig-  
 het än vänlighet tycktes uttala sig i denna höflighet,  
 och med en för många förvånande ihärdighet afslog  
 hon hans ihärdiga proposition om en tur till Östan-  
 vik, i den nya landåen, dragen af «mina foxar», fyra  
 hästar i en töm. Mången påstod, att den hyggliga  
 och hjertliga Jacobi var vida närmare Louises hjerta  
 än den rika possessionaten. Men äfven med Jacobi  
 var Louises väsen så jemnt, så stilla och ledigt, att  
 ingen blef rätt slug derpå. Alla visste icke så väl  
 som vi, att Louise ansåg det höra till ett fruntim-  
 mers värdighet att visa fullkomlig likgiltighet för  
 männens artigheter eller «doux propos», ända till  
 dess de öppet och fullt förklarar sig. Louise för-  
 aktade behagsjuka till den grad, att hon fruktade  
 allt, som kunde gränsa dertill. Louises unga vän-  
 ner skämtade med henne öfver hennes stränga åsig-  
 ter härutinnan, och spådde henne, att hon skulle  
 bli ogift.

«Det får vara!» svarade lugnt Louise.

Man berättade en dag för henne, att en herre

sagt: «jag stiger inte opp för en flicka, som inte är litet kokett.»

Med mycken värdighet svarade Louise: «Han må sitta!»

Louises åsichter af «qvinnans värdighet,» hennes allvarsamma och bestämda grundsatser, samt hennes sätt att uttala dem, roade hennes unga vänner, i detsamma som de ingåfvo dem en sann aktning för henne och väckte en mängd strider och diskussioner, i hvilka alltid Louise oförskräckt, ehuru icke utan öfverdrift, försvarade det rättas sak. Dessa stridigheter, som hade begynts i munterhet, slutades dock annorlunda.

En ung, något behagsjuk fru, blef en dag sårad af den stränghet, med hvilken Louise dömde om behagsjukan hos sitt kön, särdeles hos gifta fruntimmer, och sade i obetänksam hämdlust ett ord, som väckte på en gång Louises förvåning och vrede. En explikation följde emellan de två, hvars frukt blef ett fullkomligt brouilleri emellan Louise och den unga frun, samt hos Louise sjelf en förändrad sinnesstämning, som hon fåfängt sökte dölja. Hon hade varit ovanligt glädtig och liflig, de första dagarne på Axelholm; nu blef hon stilla, tankfull, ofta förströdd, och man tyckte sig märka, att hon var något mindre vänlig mot kandidaten än tillförne, och något mera lyssnade till possessionaten, ehuru hon alltjemt afslog hans proposition om «en tur till Östanvik.»



Dagen efter den, på hvilken nyssnämnda förklaring, eller rättare förmörkelse, ägt rum, stod Elise om aftonen på balkongen, inbegripen i ett lifligt samtal med Jacobi. «Och om», sade Jacobi, «om jag söker att vinna hennes hjerta; — — o säg mig; — — skola hennes föräldrar, skall hennes mor se det utan missnöje? Ack! tala öppet med mig härutinnan! Mitt lifs väl beror derpå!»

«Mitt gillande, mina goda önsknigar har ni, Jacobi!» svarade Elise; «jag säger er hvad jag äfven sagt åt min man, att jag gerna skulle kalla er — son!»

«O!» utbrast Jacobi djupt rörd, i det han böjde knä och tryckte Elises hand till sina läppar. «O, att hela mitt lif måtte vittna om min tacksamhet, min kärlek . . . !»

I detta ögonblick hade Louise nalkats balkongen, sökande sin mor! hon såg Jacobis rörelse, hörde hans ord. Hastigt drog hon sig tillbaka, men liksom stungen af en orm.

Ifrån denna stund blef en stor förändring hos henne allt mera märkbar. Tyst, sluten och mycket blek rörde hon sig som en drömmande i de muntra kretsarne på Axelholm, och gerna samtyckte hon till den för henne oroliga modrens förslag att förkorta vistandet derstädes. Jacobi, som var lika förvånad som bedröfvad öfver Louises plötsliga ovänlighet mot honom, begynte tro stället vara på nå-

got vis förtrolladt, och önskade mer än någon att komma väl derifrån.

### Hem-resan.

Hvarföre hade Jacobi och Henrik så mycket att aftala med hvarandra, innan afresan från Axelholm och äfven under vistandet derstädes? Petrea var grufligt nyfiken derpå, men kunde icke komma på spåret. Någon komplott, som gällde familjen, tycktes det vara om.

Henrik och hans vän hade länge haft för afsigt att gifva en liten fest åt familjen, och tillfället syntes dem nu gynnsamt att dermed förena en angenäm öfverraskning. Ett vackert och godt värds- hus, som låg vid vägen emellan Axelholm och staden, skulle blifva scenen derför. Här skulle man på hemresan stanna, under förevändning af någon liten åkomma vid en af vagnarne, som nödvändigt fordrade lagning; man skulle förmå fruntimren att gå upp i huset, der emedlertid allt var förberedt. De båda vännerna hade mycket gladt sig åt denna lilla tillställning, och för att förskaffa Louise hennes

älsklings-traktering — glacer — hade Jacobi gjort sig stor möda, och dessutom uttömt sin, re'n på upphällning stadda kassa. På färden till Axelholm hade familjen delat sig så, att Louise med Petrea åkte uti en liten såkallad medevivagn — lagmannens eget equipage — förd af Jacobi, som med Henrik innehade kuskstället; modren med de andra döttrarne åkte i en täckt hyrvagn, som lagmannen sjelf körde. På återresan skulle man iakttaga samma ordning, med den skillnad, att Jacobi skulle köra för den stora vagnen, och Henrik för sina systrar. Modren och de unga herrarne äfvenså ville icke anförtro tömmarne i mindre säkra händer — som de sjelfva med tillbörlig blygsamhet sade — då vägen hade svåra backar och dessutom nu var förderfvad af regn. Emedlertid intriguerade Jacobi så, att han emot den öfverenskomna ordningen kom att köra för de unga damernas vagn och Henrik för sin mors. Men föga glädje hade kandidaten här af, ty «föremålet» var ej mer detsamma, som under förra resan. Då var hon mer än vanligt glad, njöt så hjertligt af vårluften, af lärkans sång, af åkrar och kor och kojor och allt hvad hon såg, och meddelade sig häröfver med Jacobi, som jemt satt med hufvudet vändt inåt vagnen — Henrik varnade honom allvarligen för att fastna i denna bakvända riktning — och deras blåa ögon hvilade i hvarandra med en vår af ren tillgifvenhet. Nu var allt annorlunda. «Föremålet» tycktes icke gifva akt



på några föremål omkring sig. — Hon satt tillbaka-lutad i vagnen med sitt flor nedsläppt, och en domkyrka är vida språksammare, ty den talar genom tornens tungor, men Louises tunga var alldeles stum, och Petreas, som klämtade och ringde oupphörligt, upplifvade den icke. Jacobis blickar sökte fåfängt Louises. Hon undvek dem, och han blef helt be-tryckt häröfver.

Efter svåra skakningar och ruskningar kom man lyckligt fram till värdshuset; nej! icke just så lyckligt, ty någonting hade gått sönder vid ett af hjulen på täckvagnen; det var «inte farligt, bevars!» men måste nödvändigt lagas innan man vidare kunde fortsätta resan. Henrik bad sin mor, att under tiden — «med systrarne» — gå opp i värdshuset, hvars värd och värdinna nu syntes i porten, under bugningar och nigningar hjudande de resande att stiga in. Värden kom sjelf och öppnade vagnsdörren. Elise häpnade och gjorde ett utrop af öfverraskning; — värden var ju lifslevande hennes man! Och värdinnan — den allra täckaste värdinna i verlden! — var ju lifslevande hennes dotter Eva. Alla de resande döttrarne häpnade också och gjorde utrop, och ville i värden och värdinnan känna igen fader och syster. Men värden och värdinnan läto sig icke förbluffa och konfundera af de resandes konfusion; de visste alltför väl sjelfva hvilka de voro, och visste också att skicka sig i sina embeten! De förde gästerna, under många ursäkter och artig-

heter, opp uti ett par stora och vackra rum, och här började värden förtvifladt stöka omkring samt ropa på kypare och piga. Ändtligen kom kyparen med sitt blå förkläde på. Ny kuriositet! Han var en lefvande afbild af kandidaten. Nu kom pigan; ny förvåning! En vackrare menniska, och en mera lik Henrik kunde man ej tänka sig. Men tafatt bar hon sig åt och höll ibland på att falla, i det hon snubbade än med ett än med annat. Värden banade henne dugtigt för hennes drumlighet och grälade på kyparen, hvilket lät båda gråta — så såg det ut åtminstone — hvarefter han körde ut dem, med befallning att påstund återkomma med förfriskningar. Värden, nu vid ett briljant, godt och artigt lynne, lät med egen hand ett par champagnekorkar springa och slog i och klingade med damerna. Sedan man under muntraste glam vederqvickt sig med hvarjehanda läckerheter, anmälte sig en, som kallade sig «en sonson af Noach» och begärte att för sällskapet få uppvisa åtskilliga sällsynta djur, samt andra «schöne rariteter,» som fordom funnits i arken. «Noachs sonson» kallades in med stor pluralitet, och i dörren visade sig ett ansigte, som på ett stort grått skägg när, hade en förunderlig likhet med Jeremias Munters. I ett annat rum var hans menageri och konstkabinett uppställt. Sällskapet förfogade sig dit, och här visades flera ovanligt bildade djur, och uppfördes små scener, vid hvilka «Noachs sonson» höll tal och förklaringar, nästan

lika humoristiska och qvicka (jemnlika är omöjligt), som Japhet i den underliga, men kosteliga boken «Noachs ark». Tvenne sonsöner af Noach, liknande — inga af familjens bekanta, voro behjelplice vid representationen, som slutades dermed, att Noachs lärde sonson gaf hvar och en af åskådarne en liten souvenir af «arkens innanmäte», och det med en sådan takt, att hvar och en fick just hvad som gjorde den nöje. Louise fick dessutom en märkvärdig predikan, som skulle vara hållen af gubben Noach sjelf på första söndagen af vistandet i arken. Men nära dess titelblad låg ett stycke vers, som tydligen var af ett vida sednare dato. Louise läste det likväl ej nu, utan gömde det högt rodnande. Lika rolig, som roande, hade hela denna tillställning varit, om icke «föremålet» — ett af dess förnämsta föremål — synbarligen varit ur stånd att njuta den. Ehuru Louise verkligen gjorde våld på sig för att deltaga och synas glad, blef hon för hvar stund allt mera betryckt, och när slutligen glaçerna kommo, när kyparen, med hjertligheten strålande i sina ögon, nödgade henne att taga en af vanilj, kunde hon blott smaka derpå, hvarest hon satte bort den, gick hastigt ut och brast i en spasmodisk gråt. Detta var någonting så ovanligt hos Louise, att en allmän bestörtning uppstod. Vård, värdinna, piga, kypare, Noachs sonson, alla kommo de ur sina roler, och all festens både illusion och verklighet var förbi. Väl lugnade sig, om en stund,



Louise, bad om ursäkt, skyllde på en «tryckning för bröstet»; väl sökte Elise och Eva och isynnerhet Petrea, för Jacobis och Henriks skull, att raljera fram munterheten ånyo, men den ville ej komma, och alls ingenting ville mer gå. Alla, men isynnerhet Jacobi, voro förstämnda och man begynte tala om att resa hem. Då hördes ett starkt hästtraf och buller utanför värdshuset, och man såg en präktig landå, dragen af fyra dansande foxar, stadna derframför. Det var possessionaten, som, okunnig om Franska familjens framslyttade resa från Axelholm, nu ämnade sig dit, efter en kort frånvaro och hade stannat här, blott för att låta hästarne pusta och taga sig sjelf ett glas af ställets beryktade öl. Det sällskap, som han nu här så oförmodadt träffade, verkade en förändring i hans första plan. Han beslöt nu att följa familjen till staden, och bad ifrigt «tant» och «kusinerna» att begagna sig af hans landå. De skulle visst «tycka om den; den gick så makalöst mjukt, den var så «kommod», man kunde med största beqvämlighet sofva i den, äfven på de allra svåraste vägar o. s. v. Elise, som verkligen hade ondt af hyrvagnens obarmhertiga ruskningar, var böjd för att antaga tillbudet, och då det just begynte regna, och lagmannen derföre hellre satt i vagn än i den chäs, i hvilken han kommit med Eva, så blef saken snart afgjord. Elise, med ett par af döttrarne, skulle fara i landån, som emedertid förvandlades till täckvagn; lagmannen och det

öfriga sällskapet skulle fördela sig på de andra vagnarne. När man skulle stiga uti, hade Jacobi kört sin medevivagn tätt invid possessionatens landå; possessionaten såg mer än en gång med mulen min efter, om icke någon profan och skadlig beröring ägde rum emellan den lilla och stora vagnen. Jacobis hjerta klappade häftigt när Louise kom ut på trappan. Possessionaten stod på ena sidan, räckande henne handen, Jacobi stod på den andra, tillbudande henne sin, för att föra henne till hennes förra plats. Louise syntes matt och gick långsamt fram. Ett ögonblick syntes hon tveka, men räckte derpå, med nedslagna ögon, sin hand åt possessionaten, som med en triumferande min lyfte henne upp i vagnen vid hennes mors sida och steg sjelf upp efter henne. Ögonblicket derefter gungade landån bort, dragen af de dansande foxarne. Jacobi lade handen på sitt bröst, en qväfvande känsla förtog hans andedrägt, och tårar stego i hans ögon, när han blickade efter den stora, bortrullande vagnen. Ur sin smärtsamma betraktelse kallades han af Petreas röst, som skämtande förkunnade honom, att han skulle få «den afundsvärda lyckan» att köra henne och assessorn i medevivagnen. Tyst återtog Jacobi sitt förra säte; hans hjerta var fullt af oro, och med flit lemnade han sig långt efter de andra, för att han måtte slippa få minsta skynt af landån i sigte.

Knappt hade medevivagnen börjat ånyo göra bekantskap med groparne på landsvägen, förrän vid en våldsamt knuff ena frambjulet gick af, och kandidaten och assessorn och Petrea voltigerade öfver hvarandra ner i smutsen. Men snabbt stodo de åter alla tre på sina fötter. Petrea skrattade; assessorn grälade och svor. Sedan Jacobi sett allt, som var lefvande, oskadadt, tog han olyckan lugnt, och tänkte blott på huru man skulle afhjälpa den. Efter en kort rådplägning i störtregnet, beslöt man, att Jacobi skulle blifva vid vagnen, till dess folk kom, som kunde hjälpa honom med den; Petrea med assessorn skulle emedlertid till fots fortsätta vägen till staden, och derunder med första sända Jacobi några hjälpare. En arbetskarl, som nu kom gåendes, lofvade genast skaffa sådana, och Petrea och assessor Munter, som allsicke var munter, begynte sin vandring i regn och slask. Men under den blef Petrea allt mer glad och lycklig. Först och främst hade det händt henne ett äfventyr; för det andra hade hon aldrig förut varit ute i ett sådant väder; för det tredje kände hon sig så lätt och ledig, som hon blott sällan kände sig; ty då hon ansåg sina kläder tillspillogifna af ödet sjelf — en makt mot hvilken ingen annan på jorden kunde protestera — spatserade hon af hjertans lust och plaskade i pussarne, kände med största nöje regnet genomblöta sina kläder och såg det tvätta färgen af shawl och hatt; hon satte näsan högt i



vädret för att rätt njuta af det herrliga regnet. Petrea hade i denna smak likhet med sin bror, och smickrade sig halft, att hon äfven kunde hafva det med Diogenes; och som det låg hos Petrea en böjelse för ytterligheter, ville hon gerna vara Diogenes, då hon icke — och det insåg hon — kunde vara Alexander. Verkeligen kände hon nu, att för att vara lycklig i lifvet, skulle hon behöfva mycket litet af dess yttre comforts. Hon kände sig så fri och rik i sin närvarande belägenhet; hon var *du* med regndropparne, med blåsten, med buskar och gräs, med hela naturen; här behöfde hon icke frukta de missöden och förödmjukelser, som ofta drabbade henne i sällskapslifvet, — om skatorna skrattade åt henne, så skrattade hon igen åt dem. «Lefve friheten!» Af alla dessa intryck blef Petrea vid ett så öfvergifvet lustigt lynne, att hon smittade dermed sin kamrat i olyckan — lyckan hette det i hennes ordbok. Men nu kom en ryslig orkan, åtföljd af hagel, hvars grofva korn gjorde sig *du* med Petreas näsa på ett sätt, som gjorde henne häpen och nästan litet stött. Assessorn såg sig om efter skydd, och, förtjust öfver att vara på vägen att blåsa bort, följde Petrea honom på en smal gångstig inåt skogen, hvarifrån en rökwhirvel af stormen drefs emot dem, liksom för att båda, att man der i någon gästfri koja skulle finna skydd emot urvädret. Under vandringen för att uppsöka den, dref Petreas inbillning, mera lössläppt än stormen, omkring med

gränslösa föreställningar om röfvareslott, visa eremiter, förborgade skatter, m. fl. herrligheter, som röken skulle föra henne till. Men ack! de voro allesammans byggda på rök, ty den steg upp ur en svart kolmila, och med den fördolda gudomen i dess djup, som röken vittnade om, hade Petrea ej ringaste lust att göra närmare bekantskap. En liten kolarhytta i sockertoppsform stod ej långt ifrån milan. Assessorn sköt upp dess olästa dörr. Ingen eremit, ej heller någon röfvare dvaldes derinom; hyttan var tom, men tät och snygg, och med särdeles nöje tog assessorn den i besittning och satte sig bredvid Petrea på dess enda bänk. Petrea suckade. Hvilken torftig förvandling af hennes granna luftslott! Det skådespel, som sågs genom hyttans öppna dörr, hade intet intresse för henne, men tycktes deremot mycket sysselsätta assessorn. Man var inne i djupa skogen; det var en vild enslighet, men af ädel natur. Framför hyttan var platsen öppen, men rundtomkring stodo granar och furor i djerfva grupper och böjde sig icke, under det stormen susade i deras kronor. Några voro fallna, men tydligen af ålder; gräs och blommor växte på jorden, som dessa skogens patriarker i fallet uppryckt med sina väldiga rötter. Skiljda från de öfriga, stodo tvenne träd i en grupp för sig; de voro två höga tallar. Den ena var förtorkad och syntes nära att skiljas vid sin rot, men den andra, ung och grön och stark, hade så omflätat den med sina grenar,

att den likväl stod upprätt, med sina vissna armar lindade i de grönskande; så stod den i den andras famn, och föll icke fastän stormen skakade den. Det unga trädet uppehöll och skyddade det gamla. Assessorns uttrycksfulla blickar hvilade länge på de båda träden, hans ögon fylldes af tårar, det honom egna sköna, men vemodiga leendet låg på hans läppar, och välgörande känslor tycktes fylla hans bröst. Han berättade för Petrea om ett forntidens folk, som bodde i öknar, han talade om Esseernas rena samhälle (en morgonväckt för kristendomens dag), och hans ord föllo sig sålunda:

«Törst efter helgelse dref män och kvinnor ur världshvilet, ur de stora städerna, och de gingo ut i öknen för att ostörda kunna egna sig till ett rent och fullkomligt lif. Der byggde de sig hyddor och bildade sig till ett samhälle, hvars lag var gudsdyrkan och arbete. Intet jordiskt godt njöts för njutningens skull, endast såsom medel till ett högre lif. Renhet sökte de till själen som till kroppen; lugn och allvar utmärkte deras väsen. Vid solens uppgång kommo de tillsammans och upphöjde böner och sånger till det högsta väsendet. Sjutton timmar af dygnet voro egnade dels till arbete, dels till studier och betraktelser. Ringa voro deras behof; derfore var det dem lätt att lefva. Deras samtal voro ädla och sysselsatte sig med begrundande af de djupa läror, som tillhörde deras sekt. Ty de trodde på en evig Gud, hvars väsen



var ljus och renhet; honom sökte de närma sig genom hjertats och gerningarnas renhet, genom försakelse af världens lustar, genom ödmjukt begrundande och begripande af den allvise skaparens verk. De trodde på stilla boningar på andra sidan om ökenvandringen, der klara vatten och milda vindar lekte, der våren och friden hade sitt hem; — der hoppades de hamna efter väl fullbordadt lopp.»

Det felas icke ljusstrålar på jorden. I mångfaldiga riktningar genombryta de dess töckniga atmosfär. Men människans mottaglighet för dem är olika den ena stunden mot den andra. Assessorns ord gjorde i detta ögonblick ett obeskrifbart intryck på Petrea. Hon grät af ousägliga, men ljufva känslor vid skildringen af ett tillstånd, ett sträfvande så helt och heligt. Hon tyckte sig igenkänna sin egen kallelse, sin egen väg i lifvet, den på hvilken alla småaktigheter i världen, all flärd och oreda skulle lösas från hennes själ, den på hvilken hon skulle komma till ljus och frid. Under det dessa tankar, eller rättare, dessa känslor svallade i hennes bröst, såg hon genom sina tårar på Jeremias, der han satt med sitt uttrycksfulla ansigte, sin stora, vackra blick tankfullt betraktande naturscenen framför sig. Plötsligen såg Petrea i honom icke mer assessor Munter, utan en vis eremit med själen full af hög och helig lärdom. Hon längtade att falla till hans fötter och begära hans välsignelse, hon ville föreslå honom att för alltid bosätta sig med henne i denna

enslighet, i denna hydda; han skulle lära henne vishet, hon skulle vårda honom som en dotter och en tjenarinna, och stiga upp och göra bön med honom vid solens uppgång, och göra i allting som Esseerna. Så skulle de dö för världen och lefva blott för himlen. Hänförd af sina upprörda känslor och en slags utsäglich längtan, lät sig Petrea gå till ögonblickets ingivelse, och nästan qväfd af tårar sjönk hon till Jeremias's bröst, stammande fram sina oklara önskningsar.

Om en qvarnsten fallit honom om halsen, så hade vår goda assessor icke blifvit mera förbluffad. Han hade, fördjupad i sina egna tankar, i detta ögonblick alldeles glömt, att vår Petrea fanns till, när hon på ett så oförväntadt sätt påminte honom om sin närvaro. Han var dock den man, som lätt kunde förstå den unga flickans sinnesrörelse och mening, och det var med ett rent allvar i ögat och den mest godsinta satyr lekande kring munnen, som han sökte lugna Petreas öfver alla bräddar svallande känslor. Sedan talade han med henne sköna ord om hvad som lugnar och som helgar lifvet, ehvar man må ha byggt sin hydda, i öknen eller i men-skoträngseln, ord, som Petrea aldrig glömde, och som ofta under kommande dagar, likt rena ljustrålar, bröto genom de chaotiska tillstånden i hennes själ.

Emedlertid hade ovädret skingrat sig, och assessorn tänkte på återvägen, ty Petrea tänkte icke

derpå, utan hade gerna sett sig nödsakad att tillbringa natten i mörka skogen. Dock log emot henne tanken att hemma få berätta sina äfventyr, och innan hon kom ur skogen blefvo de ännu ökade, ty ödet skänkte henne den lyckan att med assessorns biträde hjälpa på benen en gammal gumma, som fallit omkull under sin qvistknippa, och att få bära besagda knippa hem till gumman och göra opp eld åt henne. Vidare att befria två sparfvar, som en gosse fångat, och slutligen att befria assessorn sjelf från en törnbuske, som med all makt tycktes vilja hålla honom fast, ja, så han sjelf mycket förgrymmades deröfver. Petreas händer blödde vid befrielseakten, men desto muntrare blef hon.

När de kommo ur skogen hade regnet alldeles upphört. Vinden var stilla, och den i solnedgången ljusnade himmelen spridde en helt egen, skön dager öfver nejden; då ljusnade åter Jeremias Munters fysionomi, och han lyssnade till foglarnas uppstigande sång och sade: «det är vackert!» och han såg på dropparne, som hängde vid de unga gräsen, såg hur himlen speglade sig i dem, och log och sade: «detta är ju rent!» Åt små barn, som de mötte, gaf Petrea alla sina besparingar från Axelholmsfesterna, och hade gerna gifvit några af sina klädespersedlar med, om hon icke fruktat för Louise och för modren. Petreas tapperhet önskade sig flera äfventyr under vägen, och särdeles en längre väg än som blef hennes lott denna gång. Hon kom



alltför snart, tyckte hon, till hemmet, men det tyckte icke assessorn och icke heller de förut hemkomna, som börjat blifva ganska oroliga öfver det långa dröjsmålet. Emedlertid hade assessorn och Petrea blifvit ganska goda vänner på deras promenad. Petrea prisades för sin tapperhet, och pathetiskt deklamerade Henrik till hennes lof:

”Ej mången till den höjd, som Xenofon, kan hinna,  
Att lagrar såsom lärd och såsom hjelte vinna.”

Och man skrattade.

---

### Hemma-vid.

«Borta kan vara bra, men hemma är bäst!» sade Elise af hjertans grund, när hon åter fann sig i sitt hem och hos sin man. De unga sade icke deremot, när de återvände till sitt trefliga hvardagslif. Minnen och berättelser om den sist förflutna tiden tjenade äfven att upplifva det. Man hoppades, att Louise nu skulle bli som förr, treflig och tillfreds vid sin lugna verksamhet inom hus och hem. Men Louise förblef sig olik. Ett gnagande ondt tycktes tära henne, hon föll synbarligen af;

hennes goda lynne var borta, och ofta såg man hennes ögon röda. Fåfängt forskadé föräldrar och syskon med öm oro efter orsaken till hennes tillstånd; hon ville icke yppa det för någon. Att det ondas rot satt i hjertat, det kunde hon icke neka, men hon syntes besluten att der dölja det för dagens blickar. Äfven Jacobi började nu blekna och falla af, ty han sörjde djupt öfver Louises sinnesstämning, och hennes förändrade väsende, isynnerhet med honom, förde honom på den tanken, att han, sig ovetande, kunde ha sårat henne, eller på något vis ha skuld i hennes missnöje, och aldrig bättre än just nu kände han huru högt värde han satte på Louise, huru hjertligt han höll af henne. Denna spänning och Jacobis bemödanden att närma sig Louise och återföra ett vänligare förhållande föranledde åtskilliga små uppträden, dem vi här vilje framställa.

### *Första Uppträdet.*

Louise sitter vid fönstret och syr tapisseri i en båge. Jacobi sätter sig midt emot henne.

*Jacobi* (suckande). Ack mamsell Louise!

Louise ser på sin herdinna, tiger och syr.

*Jacobi*. Se'n någon tid tycker jag, att allt i världen är ledsamt och tungt.

Louise tiger och syr.

*Jacobi.* Och ni kunde så lätt göra, att världen kändes annorlunda! Ack! mamsell Louise! blott ett godt ord, en vänlig blick! . . . har ni inte en vänlig blick att gifva den, som gerna gåfve allt för att se er lycklig? (In petto.) Hon rodnar, hon synes rörd, hon öppnar munnen; — ack! hvad skall hon säga mig?

*Louise.* En, två, tre, fyra, fem, sex, sju, åtta, nio; — tio styng till näsan. Mönstret är litet oredigt.

*Jacobi.* Ni vill icke höra, icke förstå mig. Ni leker med mitt qual! Ack, Louise!

*Louise.* Jag måste ha litet mera garn; jag har glömt det oppe hos mig.

Hon går!

### *Andra Uppträdet.*

Familjen är församlad i bibliotheket; theet nyss förtärdt. Louise, ifrigt ombedd af Petrea och Gabrielle, lägger ut kort på ett litet bord, för att spå åt systrarna deras öden. Kandidaten sätter sig bredvid henne och tyckes vara besluten att slå sig litet lös och vara munter. Men «föremålet» ser dervid mera domkyrka ut än någonsin. Possessionaten inträder, bockar sig, snyter sig och kysser «nådiga tant» på handen.

*Possessionaten.* Bra kallt i afton! Jag tror visst, att vi få frost.



*Elise.* Det är en bedröflig vår! Vi ha nyss läst en verkeligen sorgelig berättelse om hungersnöden i de norra provinserna. Det är för olyckligt med de missväxtåren!

*Possessionaten.* Ack ja! hungersnöden deroppe. Nej, låt oss tala om någonting annat; det der är så ledsamt. Mina ärter har jag låtit täcka med halm. Tycker kusin Louise om att lägga patience? Det tycker jag också mycket om. Det är så kalmerande. På min gård Östanvik har jag helt små, små patience-kort! — — tror visst kusin Louise skulle tycka om dem!

Possessionaten sätter sig på andra sidan om «föremålet». Kandidaten får besynnerliga ryckningar.

*Louise.* Detta är ingen patience, utan en liten trollkonst för att utröna tillkommande öden. Skall jag spå kusin Thure?

*Possessionaten.* Ack ja! Spå mig litet; men ingenting ledsamt bara. När jag hör någonting ledsamt om aftonen, drömmer jag alltid illa om natten.

Spå mig vackert en liten hustru; — en hustru vacker och aimable, som kusin Louise.

*Kandidaten* (med ett par ögon ämnade att sända possessionaten hufvudstupa till Östanvik.) Jag vet inte om mamsell Louise tycker om smicker!

*Possessionaten* (som låtsar hvarken se eller höra sin rival). Tycker kusin Louise om blått?

*Louise.* Blått? Det är en ganska vacker färg. Men jag tycker ändå nästan mer om grönt.

*Possessionaten.* Nå det var rätt roligt. Det passar sig just rätt särdeles. På Östanvik är min förmaks-möbel blå — vackert, ljusblått siden. Men i sängkammaren har jag grönt morino. Jag tror visst att kusin Louise . . . .

Kandidaten hostar som om han ville förgås och springer ut. Louise ser efter honom, suckar, ser se'n i korten så mycket olyckor för kusin Thure, att han blir helt förskräckt. «Ärterna bortfrusna!» — «eldsvåda i förmaket» — och slutligen — «en korg.» *Possessionaten* förklarar likväl, skrattande, att han inte tänker ta emot någon sådan. Syskonen småle och göra anmärkningar.

### *Tredje Upptädet.*

Familjen är församlad efter soupéen. Assessorn uppkastar frågan:

Hvad är det bittraste lidande?

*Jacobi.* Obesvarad kärlek.

*Petrea.* Att icke veta hur man skall vara.

*Eva.* Att ha gjort någon man älskar ohjelpigt ondt.

*Modren.* Jag håller med *Eva*. Jag tycker intet kan vara smärtsammare.

*Louise.* Jo, det finnes något smärtsammare, något bittrare ännu, och det är att förlora tron på dem man håller af, att ej mer fullt kunna högakta . . . . att tvifla på . . . .

Louises läppar darra och kunna ej fullborda; hon bleknar, stiger hastigt upp och skyndar ut. Allmän sensation.

*Fadren.* Hvad är det med Louise? Elise, vi måste ha reda på hvad som kommer åt henne. Hon bör, hon måste säga det. Jag står inte ut längre, att se henne så, och jag går i denna stund för att tala med henne, om icke du vill hellre göra det sjelf. Men då får du inte släppa henne, innan hon vändt ut och in på sig. Det ohyggligaste jag vet i verlden är hemligheter och vaporer.

*Modren.* Jag går genast till henne. Jag har nu fått en aning... Bästa Ernst! Om jag dröjer en längre stund borta, så låt de andra gå och lägga sig. Dig finner jag då allena.

Går.

### *Fjerde Uppträdet.*

#### *Modren och Dottern.*

Dottern ligger på knä, med ansigtet lutadt i sina händer. Modern går sakta fram och lägger sina armar omkring henne.

*Modern.* Louise! Min goda flicka! Hvad kommer det vid dig? Så har jag aldrig sett dig! Du måste säga mig hvad du har på hjertat; du måste det!

*Louise.* Jag kan det icke, jag bör det icke.



*Modern.* Du bör, du kan det. Vill du göra mig, vill du göra oss olla olyckliga genom att fortfara som hittills? Ack, Louise! låt ingen falsk skam, ingen falsk grannlagenhet här förvill dig. Säg mig, är det något dyrt löfte, någon helig pligt som du bryter emot genom att yppa hvad som trycker dig?

*Louise.* Jntet löfte, ingen helig pligt, och likväl . . . likväl . . .

*Modern.* Så i Guds namn, tala, mitt barn! Säkert är någon ogrundad misstanke vållande till ditt tillstånd se'n en tid. De ord, med hvilka du lemnade oss i afton . . . hvad betydde de? Du gråter! Louise, jag ber, jag bönfaller hos dig, om du håller af mig, så dölj ingenting mer för mig. Hvem är det bland dem du håller af, som du ej mer kan tro på, ej mer högakta? Svara mig! Är det — din mor?

*Louise.* Min mor, min mor! Ack, när du så ser på mig, så känner jag en smärta, och ändå en trygghet! Ack, min Gud! Allt kan ju vara en irring, ett uselt förtal, och jag . . . Nå väl, den må då ut, den hemlighet som tärt mitt hjerta, och som jag ansett som en pligt att bevara der. Men förlåt mig, min mor, om jag gör dig ondt! Förlåt mig, om din frid skulle bli störd af mina ord; förlåt mig, om jag i min svaghet, i mitt tvifvel gjort dig orätt; förlåt mig, och tag bort de qual, som förgifta mitt lif. Ack, ser du min mor, det var min och mina

syskons glädje, att tänka dig så fläckfri, så engla-  
ren! Det var min stolthet, att du var sådan, och  
att du var min mor! . . . Och nu . . .

*Modern.* Och nu, Louise?

*Louise.* Och nu har man hviskat till mig att  
. . . o, jag kan icke säga de orden!

*Módrén.* Säg dem! Jag begär, jag fordrar det  
af dig. Vi stå båda inför Guds domstol.

*Louise.* Man har velat ingifva mig tron, att  
— min mor icke heller var fläckfri; att hon och . .

*Modren.* Fortfar, Louise.

*Louise.* Att hon och Jacobi älskat hvarandra;  
att elaka tungor icke haft orätt i sitt klander öfver  
dem, och att ännu . . . Jag föraktade det talet; jag  
föraktade den som talade det. Jag sökte förkasta  
dessa tankar som brottslingar ur min själ. Då hände  
sig en dag, att jag sökte dig min mor, och såg Ja-  
cobi knäböja för dig och hörde honom tala om sin  
kärlek! . . . Du vet nu allt, min mor.

*Modren.* Och hvad är din tro vid allt detta?

*Louise.* Ack, jag vet icke hvad jag tror. Men  
se'n den stunden har ingen frid varit i min själ,  
och jag har trott, att den aldrig skulle komma, att  
aldrig mina tvifvel kunde upplösas, då jag icke  
trodde mig kunna yppa dem för någon.

*Modern.* Låt friden återkomwa till ditt hjerta,  
mitt barn! Gode Gud! hur olycklig skulle jag i  
denna stund ej vara, om icke mitt samvete vore  
rent! Men, Gud ske lof, mitt barn, din mor har

intet sådant fel att förebrå sig; och Jacobi förtjenar all din aktning, all din tillgifvenhet. Jag vill i all enkelhet säga dig hvad som är sant i det som så oroar dig. Ett ögonblick — det var då Jacobi först kom i vårt hus — vaknade i hans unga och obetänksamma hjerta en varmare böjelse för mig, och var — till en del besvarad. Men icke skall du, mitt barn fördömma mig för en ofrivillig känsla, på hvilken din far sett ned med förlåtande blick. I en välsignad stund öppnade han och jag för hvarandra våra hjertan, och hans kärlek, hans kraft och mildhet var det, som gaf mig kraft att besegra min svaghet. Jacobi, äfven väckt till medvetande af sin förirring, bekämpade den och segrade. Vi skiljdes i denna stund, och det var vår önsesidiga önskan att icke råkas på flera år. Emedlertid var Henrik anförtrodd i hans omsorg, och Jacobi blef för honom en exemplarisk vän och lärare. När jag tre år sedan åter såg Jacobi, räckte jag honom handen som en syster, och han — ja, min söta flicka, jag be- drar mig mycket, om han icke då redan i sitt hjerta begynte älska mig som — — mor. Men hvad som då begynte, har se'n fullkomnats; — det var i egenskap af *son*, som du såg honom knäböja för mig, tackande mig för det jag gillade hans kärlek till min dotter, till min Louise — som deraf så onödigtvis besvurit upp ett spöke, för att skrämma sig sjelf och oss alla.



Det låg i sednare delen af modrens tal en lugn skämtfullhet, som, kanske mer än sjelfva förklaringsens enkla kraft, lät en lycksalig öfvertygelse uppfylla dotterns hjerta. Hon tryckte händerna till sitt bröst och såg tacksamt upp mot himlen.

«Om något grand af tvifvel ännu återstår hos dig,» fortfor modren, «så tala vid din far, tala vid Jacobi; de skola bekräfta mina ord. Men jag ser, att du icke behöfver det. Ditt hjerta har fått frid, mitt barn!»

«Ack, Gud ske lof! Gud ske lof!» utbrast Louise, i det hon lät sig glida ner till modrens knän, omfamnade dem och öfverhöljde hennes händer och hennes kläder med kyssar, «o, att åter få se upp till dig, min mor! O, kan du förlåta mig, att jag varit så svag, så eländigt lättrogen? Aldrig, aldrig skall jag förlåta mig sjelf!»

Louise var utom sig; hela hennes kropp darade häftigt. Aldrig hade man hos henne sett en sådan sinnesrörelse. Modern måste använda både själens läkemedel och kroppens — ömma ord och stillande droppar — för att lugna hennes upprörda tillstånd.

Modern förmådde henne att gå till sängs och satte sig sedan vid hennes bädd, höll en af hennes händer i sina och begynte, för att förströ henne från det nyss förflutna uppträdet, fint undersöka hennes sinnestämning i afseende på kandidaten och possessionaten, såsom friare betraktade. Men Louise

hade i denna stund blott en känsla, en tanke — den lycksaliga upplösningen af hennes tvifvel och tacksamhet häröfver. När modern såg henne lugnare, sade hon i det hon omfamnade henne:

«Sof nu godt, min söta flicka! Jag måste lemna dig för någon, som nu otåligt väntar på mig, och det är — din far. Han har varit mycket orolig öfver dig, och jag kan nu lugna honom, och det genom att öppet säga honom allt hvad vi här talat. För öfrigt måste jag säga dig, att du ingenting sagt som kan oroa oss. Att jag varit och ännu af några är förtalad, är honom lika väl bekant som mig. Han har hjälpt mig att taga det med lugn. Han är så sant öfverlägsen, så förträfflig? Ack Louise, det är en stor välsignelse, när man och hustru, föräldrar och barn kunna hafva ett fullt förtroende till hvarandra! Det är så skönt och ljufligt att i kärlek kunna säga hvarandra allt!»

### *Femte Uppträdet.*

Trädgården. Det är morgon. Lärkorna sjunga, narcissorna dofta, häggen susar i morgonvinden, körsbärsblommorna öppna sig för bien, som surrande flyga i deras sköte. Solen lyser på alla sina barn. Louise spatserar på medlersta gången, med gubben Noachs predikan i handen, men hennes ögon äro häftade på ett der befintligt «stycke vers,» som rakt ingenting har att göra med gubben

Noach. Kandidaten kommer gåendes från motsatta sidan, ser mörk ut, håller en svart pensée i handen.

De spatserande mötas och helsa stumt.

*Jacobi.* Får jag tala med er ett ögonblick? Jag skall ej länge uppehålla er.

Louise böjer tyst och rodnande sitt hufvud.

*Jacobi.* Jag reser härifrån om en timma, men måste be er besvara en fråga, innan jag säger er — farväl!

*Louise.* Reser? Hvar? Hvarföre?

*Jacobi.* Hvar, — är mig likgiltigt, blott jag kommer härifrån! Hvarföre? Emedan jag ej kan uthärda en ihållande ovänlighet från en person, som — som är mig så dyrbar, som jag trodde förr hyste någon vänskap för mig. Sedan fjorton dagar har ni behandlat mig på ett sätt, som förbittrat mitt lif. Och hvarföre detta? Har jag varit nog olycklig att såra er, eller att väcka ert missnöje? Men hvarföre då neka mig en förklaring häröfver? Är det rätt att dömma någon ohörd? Och helst en vän, en vän se'n barndomen! Är det rätt — förlåt Louise! — är det kristligt, att vara så hård, så obeveklig? — I de predikningar ni så gerna läser, står det ingenting om godhet, om försonlighet?

Jacobi hade talat ifrigt och med ett nästan strängt allvar, som icke ofta trädde fram ur hans milda och glada själ. Det var med en djup rörelse, som Louise svarade honom:



«Jag har haft mycket orätt, och jag har gjort er mycket orätt. Men jag har blifvit förd bakom ljuset; — framdeles skall jag kanske kunna säga er på hvad sätt. Se'n i går aftons vet jag huru jag blifvit bedragen, huru jag bedragit mig sjelf; — nu, Gud vare tack och lof! vet jag att ingen i denna sak är att tadla, utom jag sjelf. Jag har mycket, mycket att förebrå mig, äfven i min slutenhet mot de mina, mot er! Förlåt mig, bästa Jacobi!» fortsfor hon, i det hon nästan ödmjukt räckte honom handen, «förlåt mig! Jag har gjort er ondt, men» — Louise återhöll ej mer sina tårar — «men tro att jag sjelf ej haft för godt dervid!»

«Tack, tack Louise!» utropade Jacobi, i det han fattade hennes hand och tryckte den till sitt bröst, till sina läppar. «Ack, hvad denna godhet gör mig lycklig! Nu kan jag andas åter! Nu kan jag med ett mera undergifvet hjerta lemna er!»

«Hvarföre skall ni resa bort?» frågade Louise med en halft trumpen ton.

«Emedan,» svarade Jacobi, «jag «ej tycker om» att bli vittne till en förlofning, som väl snart här skall inträffa; emedan jag måste vara öfvertygad om, efter förhållandet under denna sista tid, att ni ej kan hafva någon hjertligare känsla för mig!»

«Om så vore,» svarade Louise i samma ton som förut, «så hade jag ej varit så länge ledsen!»

«Hvad?» utropade Jacobi glad, «ack Louise, hvilka ord! Hvilka djerfva förhoppningar kunde de

ej väcka hos mig! Får jag säga er dem, får jag säga er hvad jag stundom tänkt och äfven nu tänker?»

Louise teg och Jacobi fortfor:

«Jag har tänkt, att den ringe, den medellöse Jacobi kunde tillbjuda er en bättre lott, än er rika granne på Östanvik; jag har hoppats, att min kärlek, mitt hela lifs trofasta tillgifvenhet, skulle kunna göra er lycklig; att en ringare del af jordiskt godt skulle kunna vara er nog, när den tillbjöds af en man, som djupt känner ert värde, och som icke begär bättre än att förädlas vid er hand. O, om denna kära hand ville föra mig genom lifvet, huru lugnt, huru klart skulle icke lifvet bli för mig! Jag skulle icke frukta dess motgångar eller frestelser! Huru skulle jag ej bemöda mig att visa mig tacksam för denna Försynens godhet emot mig! Ack Louise! så har jag tänkt, svärmat, drömt! O, säg! var det blott drömmar? Kan drömmen icke blifva verklighet?»

Louise drog ej bort sin hand och såg på den talande med oändlig mildhet.

«Ett ord!» bad Jacobi, «ett ord! Får jag säga min Louise? Louise — min?»

«Tala med mina föräldrar!» sade Louise högt rodnande i det hon vände bort hufvudet.

«Min Louise!» utropade Jacobi, och tryckte

henne till sitt hjerta, drucken af ömhet och glädje; men Louise sköt honom sakta bort i det hon sade:

«Kom ihåg mina föräldrar! Utan deras samtycke ger jag ej mitt löfte. Deras svar skall bestämma öfver mig?»

«Låt oss skynda tillsammans, min Louise, att begära deras välsignelse?»

«Gå allena, bästa Jacobi!» sade Louise, «jag känner mig nu ej lugn, ej stark nog; — jag skall här vänta er tillbaka!»

---

Med detta femte uppträde anse vi den lilla dramen ha kommit till ett välsignadt slut, och göra därför inga vidare uppträden af dess naturliga följder.

När kandidaten på friare fötter hastade till Louises föräldrar, knuffade han i portgången hårdt ihop med någon, som kom sättande från motsatta sidan. De tvenne karambollerande studsade båda ett par steg tillbaka, och possessionaten och kandidaten stirrade förvånade på hvarandra.

«Ber om förlåtelse!» sade kandidaten och ville förbi. Men possessionaten uppehöll honom, frågande ifrigt och med ett sjelfföfnöjdt småleende:

«Hör min vän! Kan ni säga mig, om min kusin Louise är i trädgården? Jag kommer just från hennes föräldrar, och skulle nu tala med henne. Kan ni säga mig hvar hon är?»



«J . . . jag vet inte!» utropade kandidaten, i det han slet sig lös, och hastade, med en hemlig förskräckelse i hjertat, upp till Louises föräldrar.

Emedlertid hade possessionaten uppfångat en skymt af «kusin Louises» person i trädgården och skyndade till henne.

Det var just ingen öfverraskning för Louise, när efter alla de preliminära frågorna: «tycker kusin om fisk? tycker kusin om fågel?» o. s. v. nu ändt-ligen framkom hufvudfrågan «tycker kusin om mig?» Nå, litet mera förblommerad var den väl; men här-på svarades ett bestämdt, ehuru med aktning och vänskaplighet förgylt «Nej!»

Kandidaten på sin sida framställde, i sitt hjer-tas fullhet och värma för Louises föräldrar, sin kärlek, sina önsknings och förhoppningar. Väl var Jacobi nu utan både syssla och förmögenhet, men han hade många utsigter, och midt ibland dessa stod, som en sol och ett fäste, excellensen O\* \* \*! Lagmannen var icke vän af sådana fästen, Elise tyckte icke om långa förlofningar, men båda älskade Jacobi, båda ville framför allt sina barns sanna väl och lycka, och så kom det sig att efter flera rådplägingar och sedan Louise blifvit ransakad, och föräldrarne funnit att hon verkligen önskade hvad Jacobi önskade, — [att hon trodde sig bli lycklig med honom, och sedan Jacobi med största ifver och för-måga bekämpat alla förslag till uppskof med förlof-ningen, — sedan allt detta blifvit lyckligen genom-

arbetadt, fick Jacobi formligt «ja», och Louise och han befunno sig om eftermiddagen på samma dag, hvars morgonsol hade lyst förklaringen emellan dem, — förlofvade! Jacobi var öfver all beskrifning lycklig; Louise lugn, men mild. Henrik tyckte nästan, att «hennes majestät såg alltför nådig ut.» Kanske kom sig hennes tankfulla min äfven något deraf, att hon re'n i tankarne var sysselsatt med förökande och iordningställande af Jacobis garderob; hon satte re'n i tankarne upp en fin lärftsväf. Louise hade verkligen nu så villigt räckt sin hand till den hastiga förlofningen med Jacobi, förnämligast — som hon erkände det till sin syster Eva — «för att bättre kunna ha hand om honom.» Gode läsare, och om du är en kandidat, gode kandidat! förlåt «vår älsta», att hon litet «i nåder» gaf sitt «ja.» Vi kunna försäkra att vår kandidat ej skall fara sämre för det. Så tycktes han sjelf tro, och hans glädje, hans innerlighet tycktes ha en stor makt att bannlysa domkyrkan ur Louises väsen. Åsynen af detta förhållande och af den hjertliga fröjd, som Louises syskon yttrade öfver hennes förlofning med Jacobi, och som visade hur älskad han var af alla, slätade rynkorna i lagmannens panna, och lät Elises hjerta känna den ljufvaste tillfredsställelse. Isynnerhet Henrik yttrade högljudt sin förnöjelse öfver saken, och öfver att få en svåger — en riktig bror — i sin älskade vän och lärare.

«Och hör du svåger!» sade han, med stora blängningar på Louise, «tag vara på ditt husbondevälde, bror lilla, och lät inte toffeln regera i ditt hus. När du blir gift med en drottning, så blir du konung, begriper du, och bör ta ditt majestät i akt. Och när hon ser ut som en domkyrka, så se du ut som yttersta domen och dundra derefter! . . . du skrattar! Du bör verkligen inte ta mina broderliga råd så der lättsinnigt, utan lägga dem väl på hjertat, och . . . Men, kära go' vänner, borde vi inte ha oss en liten bål i afton? Borde vi inte, mamma lilla? Jo visst! Jag skall ha den äran att brygga den sjelf. Måste vi inte dricka deras majestäters skål! En bål skall jag brygga, som . . . socker och pomeranser! En bål, en bål!»

Med detta utrop for Henrik med utsträckta armar mot salsdörren; den öppnades i detsamma, och Henrik omfamnade — hofmarskalkinnan.

«Kors bevara mig? Kära hjertandes!» utropade hon, »kors bevara mig! Nå, he, he, he, he! Hvad är här på färde? Han tänkte väl inte, min vän, att han skulle få gumman i famnen! He, he, he. he!»

Vördnadsfullt och hjertligt ursäktade sig Henrik; berättade orsaken till sin extas, och de nyförlofvade presenterades för fru Gunilla. Fru Gunilla blef först litet häpen, och sedan litet rörd. Med tårar i ögonen omfamnade hon först Elise, så Louise och äfven Jacobi. «Gud välsigne er! sade hon med sin vackra, stilla hjertlighet. Härefter satte



hon sig litet blek och tyst i soffan, under det egna sorgliga minnen tycktes tala med henne om den sorgfulla, tunga dag, som ofta följer förlofningens ljusa morgon. Var det häraf, eller mådde fru Gunnilla eljest illa, men hon blef allt blekare och blekare. Gabrielle sprang för att hämta henne ett glas vatten, och karambollerade helt oförtänt, när hon öppnade dörren, med assessoren, som i detsamma inträdde. Med ett litet rop af förskräckelse, räddade hon sig undan denna oväntade sammanstötning. Assessoren såg efter henne med en den underligaste min, och ämnade just ge henne något nytt namn, då han plötsligen befann sig omringad af den öfriga ungdomen.

«Se så, se så då!» utropade han, «hvad nu då? Hvarför öfversvämmar ni mig så här? Kan man inte få vara i fred? Jag vill inte dansa, munsjör Henrikus! Skrik inte öronen sönder på mig, miss Petrea! Hvad för slag? Förlofvad? Hvad? Hvem? «Vår äldsta syster!» Kors, låt mig sätta mig och ta en pris snus! «Vår äldsta» förlofvad; — det var ju fasligt! . . . Usch, usch! . . . Det var ju alldeles för ohyggligt! Uj, uj, uj! Hu! . . . det var riktigt ruskigt! Hu . u . u . . uh!»

Assessoren pustade och snusade en god stund, under det att familjen, som kände hans sätt, hjertligen skrattade, utom Louise likväl, som rodnade och var hardt nära att blifva litet stött öfver hans beskärmelser, särdeles öfver uttrycket: «ruskigt.» Ändt-

ligen stoppade assessorn in sin snusdosa, i det han steg upp och sade: «Nå, man får väl lof att ta sitt parti öfver hvad som är ohjelpigt. Hvad som är skrifvet, är skrifvet. Och efter det är skrifvet, att detta välsignade, oesterrättliga människoslägte skall föröka sig, så — i Guds namn, lycka till! Lycka och välsignelse, kära människobarn!» Och nu skakade han hjertligt händer med Jacobi och med Louise, som besvarade hans handtryckning, ehuru mindre belåten med formen af hans lyckönskan.

«Aldrig i min' dar,» sade Henrik, »hörde jag så litet muntra gratulationer. Hofmarskalkinnan och farbror måtte vara vid melankoliskt humör i dag. Men nu sätter han sig bredvid henne, och då är det hopp om, att de snart repa sig genom någon liten comfortabel träta.»

Men nej! Ingen träta uppstod denna afton emellan assessorn och fru Gunilla. Assessoren hade en nyhet att förkunna henne, som just tycktes kosta på honom att meddela, och som lät hennes ögon tåras. «Pyrrhus var död!»

«Han var helt rask i går,» berättade assessorn, «och slickade min hand, när jag tog god natt af honom. I dag drack han med god smak sitt morgonkaffe och lade sig derefter att sofva på sin dyna; — jag såg just efter honom innan jag gick ut. När jag kom hem till middagen, och just fägnade mig att få äta den ihop med min lilla kamrat, så låg han död på sin dyna!» Mycket och länge ta-

lade fru Gunilla och assessoren tillsammans om deras lilla gunstling, och tycktes bli helt goda vänner dervid.

Jeremias Munter var för öfrigt denna afton vid ett mera fronderande lynne än vanligt. Det var med en slags dyster djupblick, som hans stora ögon hvilade på de förlofvade.

«Ja,» sade han, liksom för sig, — «kunde man blott lita på sig sjelf, hade man blott reda på sig sjelf, då kunde man äfven med något skäl hoppas på att göra en annan lycklig, och att bli lycklig med denna!»

«Så pass måtte man väl känna sig sjelf, att man kan vara viss derom, innan man frivilligt förenar sitt öde med en annans!» sade Louise, ej utan stor tillförsigt.

«Så pass, så pass!» upprepade assessoren ifrigt. «Jo prosit! Hvem vet så pass? Icke hon, kära syster, det kan jag försäkra henne om. Ack!» fortfor han med bittert vemod, «man kan bli rysligt bedragen på sig sjelf och af sig sjelf här i lifvet. Finnes någon, som — om den begriper sig sjelf — icke har otroheter mot sin vän, sin kärlek, sitt bättre sjelf att ångra? Den egennyttan, den usla egoismen i menniskan! Hvar fins den vrå, dit de ej smyga. Det eländiga lilla jaget, hur tränger det sig icke fram; hur fläcka icke egennyttiga bitankar, bifafsigter gerningar, som kallas goda? . . .»



«Vet ni då ingen dygd, ingen ren storhet och förträfflighet, som ni kunde beundra?» frågade Henrik, «visar icke historien oss . . .»

«Historien!» skrek assessorn, «tala ej om den, kom inte med den! Nej, om jag kan tro på någon dygd, så är det på den, som historien aldrig kan få tag uti, få reda på; så är det blott hos dem, som inga stora roller spelt i världen, som aldrig, aldrig kunnat bli applåderade på skådebanan. Hos dem kan det möjligen finnas något fullt rent, fullt skönt och heligt. O! jag vill tro derpå, fast — jag ej finner det hos mig! Jag har ransakat min egen själ och kan ingenting finna — rent. Men det *kan* finnas hos andra; jag vill tro det! Mitt hjerta kan smälta vid tankan, att en fullt ren och oegenlyttig dygd kan finnas. Herre Gud, hur under-skönt! Och hvar den själ finnes i världen, i palats eller hydda, i guldyg eller trasor, man eller qvinna, som undvikande verdens lof, ja fruktande sitt eget hjertas, med redlig ifver fyller sina pligter, vore de aldrig så tunga, så obemärkta, som i det gömda, det tysta arbetar och ber — den varelsen beundrar och älskar jag — sätter högt öfver verdens Cesarer och Ciceroner.»

Lagmannen hade sprungit upp under dessa ord, och nalkats de samtalande. Han lade sakta handen på sin makas axel, han såg sig om på sina barn; hans blickar glänste.

«Vår tid» — fortfor Jeremias Munter, med en hos honom sällsynt hänförelse — «vår tid begriper föga denna storhet. Den prisar högt sig sjelf, och är äfven derigenom mindre prisvärd. Alla menniskor vilja vara eller synas märkvärdiga och berömda. Hvar och en stiger fram och ropar högt: «*Jag, jag!*» Äfven qvinnan förstår ej mera ädelheten af sitt inkognito; äfven hon vill skrika sitt «*Jag!*» ut i verlden. Knappt någon vill af hjertat säga *du*, nu mera. Och likväl — i detta *du*, för hvilket menniskan glömmet sitt sjelfviska *jag*, ligger hennes renaste adel, hennes bästa lycka. Visst kan det synas stort, visst kan det vara tjusande, att — om äfven för ett ögonblick — fylla verlden med sitt namn; men när i längst förflutna tider millioner efter millioner menniskor förenade sig för att bygga tempel åt den Allahögste, och se'n sjönko undan tysta, namnlösa, för att låta blott Hans namn, Hans ära framstå, — visst var det större, visst var det menniskovärdigare!»

«Ni talar som kung Salomo sjelf, farbror Munter!» utropade Petrea förtjust. «Ack, ni borde visst bli författare, ni borde skriva en bok om . . .»

«Skriva? Hvarföre? för att föda den usla fåfängan i menniskan? Skriva — bah?»

«Hvar tid har sitt sätt att bygga tempel!» anmärkte Henrik med en vacker blick.

«Nej!» fortfor assessorn med synbar afsky. «Nej, jag vill icke skriva, men jag ville väl — lefva!

Jag har ibland drömt, att jag kunde lefva! . . .» Han tystnade; en sällsam rörelse målade sig i hans ansigte, han steg upp och tog en bok, som han såg uti, men synbart utan att läsa. Om en stund smög han sig sakta ut.

Samtalet var mycket lifligt i familjen denna afton, och resultatet, som under skämtande allvar uttalades var, att man samfäldt skulle arbeta på tempelbyggnaden, i den anda, som assessorn prisat, hvar och en med sitt verktyg och enligt sin kraft.

Lagmannen gick fram och åter i rummet, deltog blott sällan i samtalet, men lyssnade, och log ofta bifallande. Det tycktes som om Jeremias Munters ord hade väckt hos honom en viss vemodig sinnesstämning. Några varma ord sade han till sin väns beröm.

«En renare människosjäl finnes ej!» sade han. «och han har derigenom verkat mycket välgörande på mig. Många människor vilja det goda, och göra det äfven, men få ha till den grad som han det rena sinnet, det fullkomligt ädla motivet! . . .»

«Ack! om man kunde göra honom litet lyckligare, litet nöjdare med lifvet!» sade Eva.

«Vill du åtaga dig den kommissionen?» hviskade skälmaktigt Petrea.

En kyss, något för ljudelig, vände nu hastigt allas ögon på kandidaten och Louise, som för detta tilltag gaf sin fästman en högst onådig och förtörnad



blick. Henrik försäkrade, att kandidaten blef fullkomligt «pulveriserad» deraf.

När man åtskiljts för aftonen — kandidaten begärde och fick — «i nåder» — en liten kyss som förlåtelse och försoning för den stora — uppsökte Elise och Louise hvarandra af en gemensam rörelse, och i modrens kabinett hölls följande samtal.

«Min söta flicka!» sade modren, «huru kom det sig så hufvudstupa med Jacobis frieri? Jag kunde aldrig tro, att det skulle bli så hastigt. Jag är ännu helt häpen öfver att du nu är förlofvad!»

«Och jag är det äfven!» svarade Louise, «jag kan knappt begripa hur det kommit sig så. Vi möttes i morse i trädgården. Jacobi var bedröfvad, var ledsen, och ville resa bort, emedan han trodde mig vara på väg att bli förlofvad med kusin Thure. Då bad jag honom förlåta min sednaste ovänlighet, och lät honom ana hur det stod till inom mig. Då talade han om sina känslor, sina önskningsar så vackert, så innerligt hyggligt, och då, — ja, då vet jag inte rätt hur det kom sig, men han kallade mig — «sin Louise!» och jag — bad honom gå och tala vid mina föräldrar!»

«Och emedlertid skickade dina föräldrar en annan friare till sin dotter, för att af henne få sitt ja eller nej. Stackars kusin Thure! Han tycktes ha ett så säkert hopp! Men jag hoppas, att han snart tröstar sig. Men vet du, Louise, att jag verkligt i sednare tider trott, att Östanvik och dess herr-

ligheter voro frestande för dig! Och nu — känner du verkligen alls ingen saknad öfver den rika lott af jordiskt godt, som du visat ifrån dig?»

«Saknad? Nej, icke nu mer! Och likväl hade jag orätt, om jag nekade till, att den varit en frestelse för mig. Men äfven derföre ville jag aldrig se Östanvik, emedan jag visste hur orätt det vore att låta det verka på mig, då jag aldrig kunde tycka om en menniska som kusin Thure, och dessutom höll så mycket af Jacobi, och det sedan många år redan. En gång kom mig frestelsen nära. Det var när jag gungade i kusin Thures mjuka landå på resan hit från Axelholm, — då tyckte jag, att det vore roligt att ha en sådan vagn, och fara så der makligt och präktigt genom lifvet. Men i denna stund var jag olycklig inom mig; lifvet hade förlorat sitt bästa värde för mig, — min tro på dem jag mest älskade var förgiftad, — ack! det reste sig så grymma tvifvelsmål inom mig på allt godt i verlden; och då tyckte jag en stund, att det var bäst att sofva bort lifvet, och dertill var landåns mjuka vaggning förträffligt passande. Men nu — ack! nu är, Gud ske lof, denna tunga dröm borta; nu är lifvet mig åter klart, och jag ser min väg derigenom. Nu bryr jag mig ej mera om landån än om en skottkärra! Ja, skulle nu hela mitt lif blifva en sträfsam arbetsdag, så skall jag ändå innerligen tacka Gud för den. Att arbeta för dem, man innerligt högaktar och älskar, är en glädje, och jag begär in-

tet högre än att härefter få arbeta och lefva för mina föräldrar, mina syskon, och för den, som i dag inför Gud blifvit min make!»

«Gud skall välsigna dig, min goda, renhjärtade flicka!» sade modren omfamnande henne, och ljufva, kärleksfulla tårar föllo i den stilla aftonen.

---

### Ännu ett frieri.

Tidigt på morgonen dagen derpå sändes till Eva en bukett af sköna mossrosor, emellan hvilka låg ett bref till henne. Eva bröt det och läste följande:

«Jag har drömt, att jag kunde lefva, — lefva ett lif skönare, fullare än någon roman ännu mäktat drömma det. Lilla miss Eva, som jag så ofta burit på mina armar; — goda, unga flicka, som jag lifvet igenom ville bära vid mitt bröst, du måste höra, hvad jag drömt, drömmer ibland ännu!

«Jag drömde, att jag var en klippa, skroflig, ful, frånstötande, ofruktbar. Men ett hjerta slog inom klippan, ett fångsladt hjerta. Det slog sig blodigt emot fångelsets murar, ty det längtade ut i



solen, men kunde ej spränga sina bojor. Jag kunde ej befria mig ifrån mig sjelf. Det gret inom klippan, att den skulle vara så hård, att den skulle vara ett fängelse för sitt eget lif. Då kom en flicka, en ljus, mild engel vandrande fram genom skogen, och lade på klippan sin varma, liljevita hand, och vidrörde den med rena läppar, hviskande ett magiskt befriande ord. Då öppnades stenhällen, och hjertat, det arma, fångna hjertat såg ljuset! Den unga flickan gick in i hjertats kammare, och kallade den sitt hem. Då spirade plötsligen upp ur det lycksaliga hjertat sköna rosor, som doftade mot befrierskan, och hjertats kammare hvälfde sig hög till ett tempel åt henne; dess nakna väggar klädde sig med friska löf för henne, och ädla stenar deremellan lekte med solens strålar. Jag vaknade af en lycksalighetskänsla, för stor att bära på jorden; jag vaknade, ack! borta voro rosorna, borta den sköna flickan, men jag var som förr den stela, fula, glädjelösa klippan. Men, unga flicka! ser du, det vill aldrig se'n gå ur mig, att dessa rosor, jag såg i drömmen, finnas gömda inom mig, att de ännu kunde uppblomstra, kunde glädja och lyckliggöra; det vill synas mig, att detta trånga och grämliga bröst kunde vidga sig vid en kärleksfull beröring, att der kunde finnas ädla stenar, som skulle stråla klart för den, som lockade dem i ljuset . . . . . Unga, goda flicka! Ville du ej våga försöket? Ville du ej lägga din varma hand på klippan? Ville du

ej andas mildt på den? O! i sanning, i sanning! den skulle mjukna under din hand, den skulle frambringa rosor åt dig, den skulle bilda sig till ett tempel åt dig, ett tempel fullt af lofsång, fullt af kärlek! . . .

»Jag vet att jag är gammal, i förtid gammal; att jag är ful, ledsam, obehaglig, löjlig kanhända, men — jag tror ej att naturen ville ha mig så. Jag har gått så oändeligen ensam genom min värld. Ingen fader, ingen moder, inga syskon ha följt mig på min väg; intet solsken föll på min barndom och ungdom; kämpande med svårigheter gick jag ensam fram genom lifvet. En gång slöt jag mig till en vän, — han stötte mig bort, — så växte klippan kring mitt hjerta, så blef mitt väsen hårdt och fult och skrofligt. Skall det alltid förblifva så? Skall mitt lif aldrig blomma på jorden? Skall ingen himmelsfläkt uppkalla mina rosor?

«Är du rädd för mitt grämliga lynne? O! du har ej sett, hur en blick, ett ord af dig jaga alla moln från min panna. Det är icke derföre, att du är vacker, men derföre att du är ren och god. Vill du lära mig att blifva god? Af dig vill jag gerna lära? Af dig ville jag lära att älska människorna, och se i världen mera godt, än jag väl hittills gjort det. För dig vill jag lefva, fast icke för den. Må den gerna aldrig veta något om mig, förrän korset på min graf berättar: «där hvilar . . .»

«O! skönt att lefva anonymt för dess förgiftande blickar, förgiftande om de tadla eller prisa; skönt att få vara obefläckad af dess uppmärksamhet! Men skönare ändå, att vara fullt känd af *en*, att äga en mild och redlig vän, och i den en maka! Skönt att i hennes rena själ få skåda sig som i en klar spegel, der se hvar fläck i sin egen själ, och så få rena sig till den stora pröfningens dag!

«Men jag talar ju blott om mig, om min lycka! Ack egoisten, den fördömda egoisten! Kan jag äfven göra dig lycklig, Eva? Är det ej förmätenhet af mig att begära... Ack Eva, jag älskar dig outsägligt! Jag lägger egoisten i din hand; — gör med honom som du vill. Han skall dock förblifva

Din!»

Detta bref gjorde Eva mycket ängslig och orolig. Hon hade så gerna velat kunna säga «ja» och göra en människa, en så god människa lycklig, men så många röster inom henne ropade «nej!»

Hon talade vid sina föräldrar, sina syskon. «Han är så god, så förträfflig!» sade hon, «ack om jag kunde rätt älska honom! Men det kan jag icke. Och sedan, han är bra gammal! Och jag har inte alls någon lust att gifta mig; jag är så lycklig i mitt hem!»

«Så lemna det icke!» var föräldrarnes och systerns chorus. Fadren var riktigt desperat åt detta frieri; modren ansåg det äfven såsom en orimlighet,



att hennes blomstrande Eva och Jeremias Munter kunde blifva ett par. Ingen röst talade för assessoren, utom lilla Petreas och en tyst suck i Evas eget hjerta, och följden af alla öfverläggningar blef, att Eva med tårfulla ögon skref följande svar till sin friare:

«Min bästa, min innerligt goda vän! Ack, blif icke ledsen på mig, men jag kan icke blifva för er hvad ni önskar. Jag gifter mig visst aldrig; jag är för mycket lycklig i mitt hem. Ack, det är visst egoistiskt, fruktar jag, men jag kan inte hjälpa det. Förlåt mig! Jag håller ändå så mycket och hjertligt af er, och skall aldrig trösta mig, om ni ej hädan-  
 efter som hittills håller af er

lilla Eva.»

Det var afton, då Eva fick sig tillsändt ett vackert och dyrbart syskrin, åtföljdt af dessa rader:

«Jo jo! Jag kunde väl tro, att den skrofliga klippan skulle bjuda emot. Hon ville ej våga sin fina hand på den, lilla miss Eva; hon brydde sig ej om att andas varmt på mina stackars rosor. De må då förblifva i sin graf. Nu reser jag bort, och ser henne icke åter på år och dag. Men, för tusan! efter hon ger mig en korg, så skall hon sjelf ha ett skrin! Jag köpte det åt min — fästmö Eva! Nu skall Eva ha det ändå, och behålla det för min skull. Hon kan återsända mig det, när jag upphör att vara hennes

trofaste och tillgifne vän.»

«Måne hon ångrar sig?» frågade lagmannen oroligt sin hustru, när han fick se Eva gråta strida tårar öfver sitt syskrin. «Men det får icke hjälpa. Hon gifta sig, och med Munter till?! Hon är ju bara ett barn. Men så är det här i verlden; när man fått sina döttrar något när uppfostrade och hyggliga: när man skulle begynna att rätt ha glädje af dem, då skall man lemna dem ifrån sig, och låta dem fara till China, om friaren är en Chines. Det är odrägligt! Ohyggligt! Jag önskar icke min värsta fiende den pinan att få giftvuxna döttrar. Der! börjar icke Schwarts att slå ringar kring Sara?! Herre min Gud! Ska vi få att göra med ännu en friare?»

---

### Ännu en.

Lagmannen hade, sig ovetande, sagt ett träffande ord. Schwarts hade verkligen dragit mörka och allt trängre kretsar kring Sara, och under det hon ville synas fri för hans välde, blef hennes lynne dag för dag mera oroligt och mera ömtåligt. Modern, orolig öfver hennes förhållande till Schwarts, ville icke mer under musiklektionerna lemna henne ensam med honom, och denna bevakning retade

Saras stolthet, äfvensom de allvarliga, ehuru milda föreställningar, hon fick för sitt uppförande, motto-gos af henne med mycken otålighet och missaktning. Blott för lagmannen visade Sara ej sitt väsens mörka sida; hans blick, hans närvaro tycktes ha en viss makt öfver henne; också var hon kanhända mera älskad af honom, än af alla de andra i familjen, Petrea undantagen.

En afton satt Sara tyst vid ett af fönstren i bibliotheket, med det sköna hufvudet lutadt mot handen. Petrea satt på en pall vid hennes fötter; hon var tyst också, men såg ibland upp till Sara, med en öm, orolig blick. Tankfullt och nästan dystert såg äfven ibland Sara ned på henne. »Petrea!» sade hon plötsligen, »hvad skulle du säga om jag nu hastigt for ifrån dig, ut i vida världen, och aldrig mer vände tillbaka.»

»Hvad jag skulle säga?» svarade Petrea, med en störtsjö af tårar, »ack! jag skulle ingenting säga alls, utan lägga mig ned och dö af sorg!»

»Håller du verkligen så mycket af mig, Petrea?»

»Om jag håller af dig? Ack Sara! om du reser bort, så tag mig med dig, som piga, som tjänstflicka! Allting ville jag göra för dig.»

»Goda Petrea! Håll af Sara, men följ henne icke!» hviskade Sara, i det hon lade sina armar kring Petreas hals och kysste hennes gråtande ögon.

»Det är fasligt qvalmigt i afton, tycker jag!»



sade Henrik förtrytsamt. »Man kan inte få sig en liten församling, ingen bit musik, ingen smula konversation! Det kännes i luften som om någon jordbävning skulle vara å färde. Jag tror den välsignade Afrika blåser upp något oväder åt oss. Petrea gråter som Trollhättan. Och der gå menniskorna par om par och sätta sig i vråar och tissla och tassla och kyssas, ända ifrån mina gudfruktiga föräldrar och till mina små oförnuftiga systrar! Konungen och drottningen sätta sig utan urskilning, hvar de komma åt, på döda eller lefvande ting. Höllo de icke på att sätta sig på mig derinne i soffan? Men jag gjorde »tout d'un coup» en omhvälfning! . . . . Förlofvadt folk, fasligt tråkiga menniskor! Äro de icke, Gabrielle? Inte se de och inte höra de, och inte tror jag de kunna tala, utan vid hvarandra.»

Långt in på natten brann ljus på Saras rum. Hennes dagbok sysselsatte henne länge. Hon skref dit in med flygande men ej säker hand:

»Således i morgon! I morgon skall allt vara sagdt och jag — fästad.»

»Jag, vet att detta betyder föga, och dock är jag hemsk därför. O fördomars och formers makt!»

»Jag vet väl hvem jag kunde älska! . . . Det är en renhet i hans blick, en kraftfull renhet, som genomtränger mig. Men huru skulle den blicka på mig om den såg . . . .?»

»Jag bör gå! Dessutom har jag intet val! S. har mig i sina nät — det guld jag lånat af honom binder mig — så länge! Ty jag vill ej, att *de* skola känna det — och förakta mig. Jag vet att de skulle gifva sig fattiga, för att befria mig; men jag skall ej vara så låg!»

»Och hvad talar jag om befrielse? Det är ju till den jag går; — till frihetens och ärans lif! Under oket skall jag böja mig en liten stund, blott för att desto stoltare resa mig. Det är icke tid nu att darra och tveka; bort med denna tår! Och du, Volney! starke och stolte tåkare, stå mig bi! Lär mig att, om allt annat svigtar, lugn hvila i min egen kraft!»

Sara bytte nu pennan för boken, och midnatten kom, innan hon igenslöt den, och stod upp lugn och kall, för att söka sömnens hvila.

---

Jordbäfningen som Henrik talat om, kom verkligen dagen derpå. Dess signal var ett bref till lagmannen från Schwarts, i hvilket han friade till Sara. Hans enda förmögenhet, sade han der, var hans konst, men med den var han viss på, att det ej skulle felas hans hustru något. Han var nu i begrepp att företaga en Europeisk tour, och önska-

de att på den åtföljas af Sara, på hvars samtycke och tillgifvenhet han sade sig vara viss. Lagmannen tyckte om ett visst sjelfförtroende hos männer, men brefvet från Schwarts andades en sjelfsväldig säkerhet och ett konstnärshögmod, som var honom innerligen vidrigt. Dessutom var han sårad af af den anspråksfulla ton, i hvilken Schwarts talade om den, som han älskade som sin dotter, och tanken, att hon skulle förenas med en man af Schwarts karakter, var honom odräglig. Han var nästan öfvertygad om, att Sara icke älskade Schwarts, och brann af otålighet att få tillbakavisa hans anspråk och derjemte aflägsna honom från sitt hem.

Elise instämde fullkomligt i sin mans känslor, men var osäkrare än han på Saras sinnesstämning i denna sak. Sara eftersändes till föräldrarna. Lagmannen lemnade henne Schwarts's bref och väntade orolig på hennes yttrande deröfver. Sara bleknade flygtigt för den allvarliga och genomträngande blick, som fästades på henne, men förklarade sig nöjd att emottaga Schwarts' tillbud. Förvåning och ledsnad målade sig i lagmannens ansigte. Efter ett ögonblicks tystnad sade modern:

»Ack Sara! Har du väl tänkt på detta? Tycker du, att Schwarts är en man, som kan göra en hustru lycklig?»

»Mig,» svarade Sara, »kan han göra lycklig; lycklig efter mitt sinne.»



»Aldrig, — aldrig kan du med honom få huslig sällhet!»

»Han älskar mig! och kan då ge mig en sällhet, som jag här ej smakar. Fader och moder miste jag tidigt, och i det hem, som af barmhertighet upptagit mig, kallnar man allt mer för mig!»

»Ack tro icke det, Sara! Men om det vore så — är det icke litet ditt eget fel? Vill du verkligen göra något för att der bli älskad; vill du söka att motarbeta något af det, som gör dig mindre älskvärd?»

»Om jag icke kan bli älskad med mina fel, så kan jag vara utan andras kärlek. Naturen gaf mig starka känslor och böjelser: jag kan icke kufva dem.»

»Du vill icke, Sara!»

»Jag kan icke, och må vara! jag vill icke underkasta mig det kufvande och tämjande, som man gjort till kvinnans del. Hvarföre skulle jag? Jag känner kraft nog hos mig att bryta mig en egen väg; jag vill lefva ett friskt, ett oberoende lif: ett soligt konstnärslif vill jag lefva, fri för det husliga lifvets bojor och lillepyttianska konsiderationer. Fri vill jag vara från att, som nu, bevakas, misstänkas, utspioneras, fri för missnöjet och klandret, som nu följer mina steg. Det är denna behandling, min mor, som påskyndat mitt beslut.»

Mycket skakad af Saras ton och ord, svarade modern med afbruten röst:

»Om jag felat mot dig Sara — — och jag kan ha felat! så vet jag, att jag icke handlat af nyck eller bristande ömhet för dig. . . . Jag har talat och varnat efter bästa öfvertygelse. Jag har innerligen sökt och velat ditt bästa. Du skall sjelf en dag inse det bättre än nu \*); — du skall kanske inse att det varit dig godt om du böjt ett villigare öra till mina moderliga råd; . . . kanske ångra, att du med förebråelser och bitterhet lönar den kärlek, jag haft och har för dig!»

»Så låt mig gå!» sade Sara med mildrad röst, »— vi passa ej tillsammans! Jag förbittrar ditt lif» min mor, och du — gör ej, kan törhända ej göra mitt lyckligt. Låt mig gå med den, som älskar mig med alla mina fel, med den som vill och kan öppna för min kraft, mina gåfvor ett friare fält, än som eljest kan bli mig tilldeladt.»

»Ack Sara! skall du på detta fält vinna en bättre lycka, än en huslig krets, än trogna vänners ömhet, än ett lyckligt familjelif kunde skänka dig . . . .?»

»Är du då sjelf så lycklig, min mor?» afbröt Sara med ett ironiskt leende och en genomträngande blick på modern, «inom denna krets och detta husliga lif, som du prisar, upprepande hvad om dem blifvit sagdt se'n verdens begynnelse? Des-

---

\*) Alla mödrar säga så; men icke alla, icke många, med samma rättighet som Elise.

sa trägna mödor, i hvilka du förnött dina bästa dagar, dessa småaktiga omsorger och omtankar om hvardagliga behof, som äro din natur emot, — äro de så ljufliga, så lyckliggörande? Har du icke måst försaka mycket af dina skönare anlag, din njutning af litteraturen och musiken, hela lifvets skönare sida, för att lefva dig in i det gömda, det glömda, och der, likt silkesmasken, spinna din graf af den tråd, som andra skola nysta? Din egen vilja böjer du jemt för en annans, dina oskyldiga njutningar offrar du dagligen för hans eller andras; — är du af alla dessa försakelser så lycklig min mor?»

Lagmannen steg häftigt opp, gick några slag på golvet och stannade sluteligen, midt emot Sara, med ryggen lutad mot kakelugnen och uppmärksamt lyssnande till sin hustrus svar.

»Ja, Sara, jag är lycklig!» svarade denna med en hos henne sällsynt energi, «ja, jag är lycklig! Om jag försakat något, så har jag blifvit rikeligen ersatt; och om det är stunder, då jag känt någon saknad, så är det andra och oändeligen flera, då jag lyckönskat mig till hvad jag vunnit. Ty jag har vunnit! Jag har blifvit — bättre! genom den make, Gud gifvit mig, genom mina barn, genom mina pligter, genom lust och nöd, som jag genomgått vid min mans sida, ja Sara, framför allt genom honom, genom hans kärlek, hans förträfflighet, har jag blifvit bättre och känner mig med hvar dag lyckligare. Kärlek, Sara, kärlek förvand-



lar offer i njutningar, gör försakelserna ljufva! Jag tackar Gud för min lott och önskar blott, att jag vore den mera värdig!»

»Må vara!» sade Sara stolt; »hvar och en har sin egen krets. Men för örnens natur passar ej dufvans toma lycka!»

»Sara!» utropade lagmannen i en ton af starkt missnöje.

Ur stånd att qväfva utbrottet af upprörda känslor och med näsduken för ansigtet gick modern hastigt ut.

»Sara, blygs! detta öfvermod går för långt!» sade lagmannen med strängt allvar, och stod med bestraffande blick framför henne.

Hon darrade för denna blick, såsom en gång förr. Ett barndomsminne vaknade hos henne; hennes ögonlock sänktes, och brinnande purpur betäckte hennes ansigte.

»Du har glömt dig!» fortfor lagmannen med lugnare allvar, «och i ditt barnsliga öfvermod visat huru långt du står ifrån en förträfflighet, ett värde, som du ej förstår, och som du aldrig med detta sinne skall hinna. Ditt eget lugnare omdöme skall göra dig de skarpaste förebråelser för nyss förflutna uppträde, och skall föra dig — bör föra dig till din mors fötter! Allt hvad jag nu vill, är att du må med förnuft besinna hvad du förehar. Hur är det möjligt, att du förbiser din egen inkonsequens? Du ifrar mot det husliga lifvet, mot äk-

tenskapets pligter, i samma stund som du en-  
visas att vilja knyta dess band, och det med en  
man, som skall göra dig dessa till verkliga bojor!»

»Han skall icke fångsla mig i dem; han har  
lofvat, svurit mig det!» svarade Sara. »Jag skall icke  
som hustru vara honom undergifven; jag skall som  
konstnär uppträda vid hans sida, i den sköna äro-  
rika värld, som han skall öppna för mig.»

»Ack prat! Dårskap, dårskap! Hur kan du  
vara så dåraktig och tro sådana förespeglingar?  
Samhället ger din man makt öfver dig, som han  
ej skall fela att missbruka, det kan jag lofva dig, så-  
som jag känner hans, och nu lär att känna ditt  
lynne! Och ostraffadt drar sig ingen qvinna ur ett  
förhållande af denna art, helst i de omständigheter  
du sätter dig uti. Sara! du älskar ej den man,  
med hvilken du vill förena dig; — det är omöjligt  
du kan älska honom! Ingen sann aktning, ingen  
ren tillgifvenhet fäster dig vid honom!»

»Han älskar mig!» svarade Sara, med darran-  
de läpp; — »jag beundrar hans konstnärssnille, hans  
kraft; — han är den som vill föra mig ut till obero-  
ende och ära! Det är icke mitt fel, att qvinnans  
lott på jorden blifvit så trång, så usel, att hon  
måste låta binda sig för att blifva fri.»

»Således ett medel blott?! Det heligaste på jor-  
den ett medel och för hvad? För ett lumpet ephemeriskt  
lycksökeri, som du kallar ära, frihet! Ar-  
ma, bedragna Sara! Huru har du blifvit så förvil-

lad, så bortförd från det rättas väg? Är det möjligt, att en usel bok, en bok af en lika svag och ytlig som anspråksfull tänkare, kunnat förföra dig.» Och härmed drog lagmannen Volneys »Ruines» upp ur sin ficka, och kastade den fram på bordet. Sara studsade och rodnade.

»Ah! sade hon, åter ett drag af spioneriet omkring mig!»

»Intet sådant!» svarade lagmannen lugnt. »Jag var i dag uppe i ditt rum; du hade glömt hoken framme, jag tog den, för att tala med dig om den, och förekomma att Petreas unga ögon utan ledning skulle förirra sig i dess irrgångar.

»Man må tänka om bokens verkan hur man vill,» sade Sara, »så tycker jag åtminstone att epitetet »svag» allra minst tillkommer dess författare.»

»När du följt hans råd Sara, när du kommer att likna det vrak, som här kastas af vågen, då skall du dömma om styrmannens kraft och kunskap. Mitt barn! följ honom icke! En mera mogen, mera logisk tankekraft skall lära dig hur litet han känner lifvets farvatten, dess djup, dess skär och den rätta kompassen.»

«Ack!» sade Sara, «dessa stormar, dessa faror, ja, sjelfva skeppsbrottet, synas mig skönare än det stilla, vindlösa vatten, som utgöra hemmets prisade hamn. Du talar om chimairer, min far! Ack! säg mig, är icke den prisade lyckan af det husliga lifvet, mer chimaire än någon annan? När salon-



gen är städad så ser man icke sopborsten och damtrasan, som regerat der, ej de millioner stoftgrand, som uppfyllt rummet, och därför glömmer man gerna att de varit der. Så är det äfven med hemmet och familjlifvet. Man envisas att se blott dess vackra momenter och att förbise alla de mindre vackra, ja de fula, som der förekomma.»

Halft leende öfver Saras liknelse svarade lagmannen: «allt beror på hvilka af momenterna öfverväga inom hemmet. Är der oftare ostädadt än städadt, luften oftare full med damm, än ren och frisk, så må fan bo der och inte jag. Jag vet väl, att det finnes hem nog på jorden, som äro dammiga helveten, men det må innevånarne skylla sig sjelfva för. På dem allena bero alla graderna af hemmets tillstånd, ända från det då hemmet med skäl kan kallas förstuga till helvetet, och det då, oaktadt dess jordiska ofullkomlighet, oaktadt ett och annat besök af dam och damtrasa, det likväl kan förtjena namn af en himmelens förgård. Och hvar Sara, hvar på jorden skall du finna en tillvarelse, fri för jordiskt stoft? Hvad du klagat öfver är intet annat än det jordiska skal, som omsluter all existens i dödligheten, mannens så väl som kvinnans; det är mullen, i hvilken plantan måste växa, det är puppan inom hvilken larven måste mogna för sitt fjärils-lif. Kan du verkligen vara blind för detta högre och ädlare lif, som aldrig skönare utvecklas än inom ett fridfullt hem,

Kan du misskänna, att det är inom familjens och vänskapens krets, som människan bäst och fullast lefver som människa, d. ä. som borgare af ett jordiskt och ett himmelskt rike? Kan du förneka det stora och ädla af kvinnans verksamhet inom det enskilda lifvet, hon må nu vara gift eller ogift, när hon blott söker — —»

«Ack! denna enskilda krets är mig för trång. Jag behöfver en större, för att andas friskt och fritt!»

«I ren kärlek, i vänskap, i det godas utöfning är stort och friskt andrum — evighetens vindar spela derigenom. I intellektuel utveckling — och den högsta kan vinnas inom det enskilda lifvet — öppnas hela världen för människans blick och oändliga rikedomar tillbudas hennes själ, — mer, ack! långt mer än hon förmår tillegna sig!»

«Men konstnärn? Konstnärn kan hemmet icke bilda! På världens theater måste han försöka sig. Är hans drift blott en chimaire min far? Och dessa utmärkta personer, som genom sina talanger ge världen de högsta njutningar, till hvilka mängden ser upp med beundran och hyllning, kring hvilka allt skönt och stort och behagligt samlar sig; — äro de — dårar, blinda lycksökare?! Ack! hvilken lott är väl herrligare än deras? O min far! Jag är ung; jag känner inom mig krafter, som icke äro vanliga; mitt hjerta klappar för ett friare, skönare lif! Begär ej att jag skall betvinga

min natur, begär ej att jag skall späka mina skönare krafter inom en krets, hvilken för mig saknar allt behag!»

«Jag förnekar visst icke konstnärens kallelse,» sade lagmannen «icke värdet af hans verksamhet; i dess bästa mening är den så ädel, som någon; men är det denna rena drift, denna ädlare mening, som drifver, som lifvar dig? Sara! — se ned i ditt hjerta! Det är fåfänga, det är sjelfvisk äregirighet, som drifver dig, det är öfvermodet af dina aderton år och af några lyckliga gåfvor, som låter dig öfverse det goda i din närvarande lott, som låter dig försmå att i ditt hem söka mogna för en ädel och sjelfständig utveckling. Det är en djup förvillelse, som vill förleda dig till en gerning, klandervärd i Guds och människors ögon, och som gör dig blind för skuggorna i den existens du åtrår. Ingenstädes äro de dock mörkare, ingenstädes äro lyckans omvexlingar så skarpa och mera beroende af lumpna tillfälligheter. En händelse kan låta dig mista din skönhet, din röst, med dem den verdens gunst, i hvilken du lagt din lycka. Dessutom, du blir ej alltid nitton år, Sara! Vid trettio skall re'n din glans vara förbi; och då — för den hälft af lifvet, som återstår — hvad har du samlat? Du har frossat en kort tid, för att sedan svälta. Ty så sannt jag här står, skall du med detta öfvermodiga och fåfänga sinnelag, och med den man du valt, gå till grund,



och försent i ditt elände se ångerfull upp till den dygd, det sanna lif, som du misskännt!»

Sara var skakad af fadrens ord och uttryck. Hon teg.

«Och huru annorlunda kunde det ej vara!» fortfor lagmannen med värma. «Huru skönt, huru välsignelserikt kunde ej ditt lif, dina gåfvor utveckla sig. Sara! Jag har älskat dig och älskar dig, som min egen dotter; — vill du icke lyssna till mig, som till din far? Svara mig! Har du i detta hem saknat något, som du med billighet kunnat begära? Har någon för oss möjlig vård om din uppfostran, din utveckling, blifvit försummad?»

«Nej!» svarade Sara, suckande, «man har varit god, mycket god emot mig.»

«Nåväl!» utbrast lagmannen, med stigande värma och innerlighet, så lita på din mor och på mig, att du heller icke härefter skall ha skäl att klaga. Jag är icke utan tillgångar, utan relationer; jag skall ej spara medel för att utveckla dina gåfvor, och är din kallelse till konstnär sann, så skall den ej heller — när du och den blifvit färdiga — döljas för en verld, som kan njuta och värdera den. Men — förblif i min vård! Kasta dig ej omogen och oklar ut i en verld, som än mer skall förvilla dig! Räck ej, för att vinna en skenbar frihet, din hand åt en man, underlägsen dig i bildning, en man, som du ej älskar och ej kan värdera, som moralisk menniska. Gå ned i ditt hjerta, se dess

förvillelse medan det än är tid, — innan du krossas af din egen dårskap. Fly ej från ömma, vårdande vänner, fly ej från föräldrahemmet i blind otålighet öfver obehag, som det kanske blott berodde af dig att häfva! Sara! mitt barn, jag har ej tagit dig i mitt hus för att derifrån släppa dig ut till förderfvet, till olyckan. Vänta! Besinna! Sara, jag ber, jag besvär dig, gör dig ej olycklig! När jag förde dig från din faders dödsbädd, lindade jag mina armar kring dig för att skydda dig för höstvindar, — jag lägger dem ännu en gång så kring dig för att skydda dig vid mitt bröst för farligare vindar. Sara! mitt barn, fly ej från *detta* hem! . . . .»

Sara darrade; hon var häftigt upprörd; med obeskrifliga känslor lutade hon sitt hufvud mot den, som höll henne fasttryckt till sitt bröst. Svårt att säga om det var onda eller goda englar, som segrade inom Sara, då hon efter ett ögonblicks inre häftig kamp, sköt ifrån sig den faderliga bedjaren, och vände bort ansigtet från honom i det hon sade:

«Det är förgäfves! mitt beslut är taget, jag blir Schwarts's maka, och går dit mitt öde kallar mig!»

Lagmannen sprang opp, stampade i golftet och bleknade af vrede. «Förhärdade!» utropade han med flammande blickar, «efter böner och kärlek ej förmå något öfver dig, så måste du höra ett annat språk. Jag har en förmyndares rätt öfver dig, och

jag förbjuder detta oheliga giftermål, förbjuder dig att lemna mitt hus! Du hör mig och lyder!»

Sara stod upp. Blek och trotsig häftade hon på honom sina stora ögon; han äfvenså sina på henne med viljans och allvarets makt. De tycktes båda söka genomskåda hvarandra och deras viljor mätte sig i denna stumma kamp. På en gång kastade Sara sina armar vildt kring fosterfadrens hals, en kyss brände på hans läppar; i ögonblicket derefter flög hon ur rummet.

Elise satt i sitt kabinett. Hon grät ännu — bittra tårar. Det var skymning. Pötsligen kände hon sina knän omfamnas och sina kläder, sina händer betäckas af kyssar och tårar. När hennes armar sökte den, som så omfamnade, var den borta. «Sara! Sara! hvar är du?» ropade modren ängslig.

Petrea kom ned ifrån sitt rum, och ämnade just gå in i förmaket, då någon mötte henne, som slöt henne i sina armar, tryckte sina läppar på hennes panna och hviskade: «glöm mig!» — «Sara! Sara! hvart går du?» ropade Petrea förskräckt och sprang efter henne ut i farstun.

«Hvar är Sara?» frågade häftigt lagmannen, uppe på sina döttrars rum, «hvar är Sara?» frågade han nere i bibliotheket.

«Ack!» utropade Petrea, som nu störtade in med en störtsjö af tårar, «hon gick nyss ut, ut på gatan; . . . hon nästan sprang; . . . hon förbjöd



mig att följa sig; ack! hon kommer visst aldrig mer igen!»

«Fan!» sade lagmannen och skyndade ur rummet, tog sin hatt och gick ut. Ute på gatan såg han en fruntimmersgestalt, som med endast en lätt shawl öfver hufvud och axlar skyndade bort, och oaktadt skymningen tyckte han sig igenkänna Sara. Han hastade i hennes spår. Hon såg sig om och — flydde. Nu säker på sin sak förföljde henne lagmannen, vann på henne, och var nära att hinna henne, då hon hastigt vek af och sprang in i ett hus. Det var Schwartz's logis. Han följde henne med blixstens snabbhet, följde henne uppföre trapporna och var i begrepp att nå henne, då hon försvann igenom en dörr. När denna dörr nästan i samma ögonblick sprang opp för lagmannens hand, såg han Sara — Sara i Schwartz's armar. De stodo båda omfamnande hvarandra och tydligen beredda att trotsa honom.

Lagmannen stod stilla framför dem en stund, betraktande dem med en outhärlig blick af vrede, förakt och smärtor. Han såg på den bleka, flämtande Sara, och lade ett ögonblick handen öfver sina ögon. Sedan tycktes han fatta sig. Med hela en faders lugna och vördnadsbjudande myndighet fattade han Saras hand och sade: «du följer mig nu hem. Om söndag skall det lysa för dig!» Sara följde; med nedböjdt hufvud gick hon vid

hans arm. Utan att tala ett ord kommo de till hemmet.

I hemmet blef oro och bedröfvelse. Men oakadt det allmänna missnöjet med Sara och hennes giftermål, var dock ingen inom familjen, som icke nu verksamt sysselsatte sig med hennes utstyrsel. Louise, som mest af alla klandrade henne, sträf-vade dock mest af alla. Sara låtsade icke märka huru man arbetade för henne, och tillbragte tiden vid sin harpa eller ensam på sitt rum. Umgänget med familjens medlemmar tycktes ha blifvit henne en plåga. Petreas ömhet, beskärnelser och tårar, bemöttes med likgiltighet och äfven hårdhet.

---

### Afsked.

Saras glädjelösa bröllop var förbi, och stunden kommen då hon skulle lemna det hem, den familj som så kärleksfullt upptagit henne; och som nu med omsorg och ömmaste omtanka sört för alla hennes behof i hennes nya lefnadsställning. I afskedets stund brast den isbark, som hittills omgifvit hennes

väsen; häftigt gråtande sjönk hon till sina fosterföräldrars knä. Djupt rörd, men allvarlig, upplyfte henne lagmannen.

»Du har fått din vilja fram Sara!» sade han med fast men sorgsen röst. »Måtte du bli lycklig! En enda förmaning ger jag dig med på din färd. — Glöm den icke! Den är min sista till dig. Om du skulle finna dig bedragen i de förhoppningar som nu lifva dig; — om du blir olycklig; — olycklig eller *brottslig*, då kom ihåg, . . . kom ihåg . . . kom ihåg Sara, att du här har far och mor och syskon, med öppna armar för dig; kom ihåg att du här har en familj, ett hem!»

Han tystnade, förde henne några steg afsides tog hennes hand och tryckte i den en sedel. »Tag detta,» sade han ömt, »som en liten hjälp i bekymrets stund. Nej! Du får ej neka din fostarfar! Tag det för hans kärleks skull, — du skall behöfva det en gång!»

Blott med möda hade lagmannen hittills behållit sin fasta hållning; nu tryckte han Sara häftigt till sitt bröst, kysste hennes panna och mun, och hans tårar runno. Gråtande slöto sig mor och syskon kring dem. Då öppnades dörren, och Schwarts inträdde.

»Vagnen väntar!» sade han, med en mörk blick på den sörjande gruppen. Sara slet sig nu ur de armar som ännu ville kvarhålla henne, och stör-



tade ur rummet. Få sekunder derefter rullade resvagnen.

»Hon är förlorad!» utbrast lagmannen med bitter smärta till sin hustru, »jag känner på mig att hon är det. Hennes död hade varit mig mindre bitter än detta giftermål!» I flera dagar förblef han mörk och sorgsen.

---

### Små scener.

Likt en orkan, hade nyss förflutna episod gått igenom hemmet. När den var öfver, klarnade himmelen på nytt, ja, man kunde säga, att ett gladare lugn än tillförne nu inträdde. Ingen var som icke tänkte med interesse på Sara, som icke stundom begrät hennes häftiga skilsmässa, men ingen var, utom lagmannen och Petrea, som icke kände en hemlig lättnad genom hennes aflägsnande. Så störande verkar inom hemmet ett oroligt och anspråksfullt sinnelag, så kan det utplåna välsignelsen af de skönaste naturgåfvor. Lagmannen saknade en dotter i sin älskade krets, saknade den sköna, riktbegåfvade flickan, och kunde ej utan bitter oro tänka på hennes framtid. Petrea begrät föremålet för sin ungdomliga beundran och dyrkan, men tröstade sig

med att uppgöra romantiska planer för deras återseende, och alltid så att Petrea dervid agerade såsom Saras skyddsengel, antingen som drottning på en öde ö, eller som en krigare blödande för henne, eller som en förklädd person, lösande hennes bojar i fängelsets djup, för att sätta dem på sig sjelf; med ett ord på alla möjliga vis i verlden, utom på de möjliga.

Icke långt efter sin skilsmässa hemifrån, skref Sara. Hon talade med tacksamhet om det förflutna, med hopp och lif om det kommande; en viss fattning, ett visst allvar och lugn røjde sig i hennes bref, som inom familjen spridde ett välgörande lugn för hennes öde. Elise var alltid höjd att hoppas det bästa och de unga äro naturliga optimister. Lagmannen sade intet, som kunde störa hans familjs förhoppningar. Louise allena skakade suckande på hufvudet.

Efter de många förströelser, som sedan en tid upptagit familjen, tycktes den längta att i lugn få njuta sig sjelf och ett stillare hemlif. Sysslorna, dessa tarfliga men trefliga döttrar af ett husligt och ordnad lif, gingo under Louises befäl med takt och behaglighet för sig. Glada stunder, solblickar af alla sorter, intresserfulla samtal felades icke inom hemmet. Tidskrifter, dem lagmannen höll, och som höllo hemmet »au courant» af tidens frågor, gäfvos ämnen för mycket utvecklande, tänkande och talande, särdeles bland de unga. Lagmannen tyckte

mycket om att höra dem så utväxla sina meningar, men blandade sig sjelf sällan i diskussionerne, utom med ett och annat ledande ord.

»Jag tycker det här just går bra!» sade han en dag glad till sin hustru. Barnen lefva friskt i hemmet och bereda sig för lifvet. Ja! få de blott öppna ögon och öron en gång, skola de få ämnen nog att bruka dem till; de skola förvånas öfver lifvets rikedom. Det är godt när hemmet kan bereda dem föda för tanken, äfvensom för hjerta och kropp. Jag är riktigt glad åt vårt nya hem! Hvert land, hvert klimat, har sina egna fördelar, äfvensom sina egna svårigheter, och lifvets ekonomi måste klokt ställas efter dessa, om det skall bestå till gagns och heder. Vårt land, som nödgar oss att så mycket lefva inom hus, tyckes just derigenom mana oss till ett mera koncentreradt, ett mera på en gång allvarligt och innerligt lif, och dertill behöfves framför allt trefliga hem, hem der både själ och kropp kunna trifvas och förkofras. Gud ske lof! jag tycker just vi ha det bra och galant, och än bättre hoppas jag det skall bli med tiden. Och barnen se lyckliga ut! Gabrielle tar sig nu för hvar dag, och Louise, hon växer snart om oss alla!

Planer för framtiden sysselsatte mycket ungdomen. Eva och Leonore byggde alla sina luftslott tillsammans. En stor innerlighet hade uppgått mellan dessa systrar, allt se'n deras samvaro under de andras vistande på Axelholm. Man kunde säga att



på den afton, de tillsammans »rumlade» med drufvor och en roman, slog det vänskapsfrö, som länge grott inom dem, ut sitt hjertblad. Deras luftslott voro för öfrigt inga vanliga romanslott; de hade till grundval den prosaiska men vackra tankan att framdeles förvärfva sjelfständig bergning, — ty tidigt hade föräldrarne riktat döttrarnes håg ditåt — och derpå byggdes sköna inrättningar dels för vänskapen, dels för menskligheten, ty unga flickor äro alltid stora menniskovänner.

Jacobi hade äfven en mängd af utsigter för sin och sin hustrus framtid, och Louise många utvägar för att realisera dem. Deremellan var mycket processande om kyssar. Louise ville utfärda en lag att icke tillåta mer än tre om dagen, hvar emot Jacobi protesterade med ord och gerning, vid hvilka tillfällen Gabrielle alltid sprang hasteligen sin väg, både stött och besvärad.

Petrea läste engelska med henne, ställde till små fester för henne och familjen, grät hvar afton öfver Sara och funderade hvar morgon på »Verldens skapelse,» under det de goda föräldrarne allt uppmärksammare vakade öfver hennes egen.

Ingen njöt dock af det närvarande tillståndet inom familjen så som Henrik. Se'n han varit systrarne behjelpig till åtskillig »munter motion» och »muntration» egnade han sig mera uteslutande åt sina älsklingsstudier historien och filosofien; ofta sträfvade han med sin bok hela dagarne omkring i

nejden, men alltid, klockan sju hvar afton, slöt han sig till familjkretsen, och var merendels då den gladaste af de glada.

»Vi lefva bra lyckligt nu, tycker jag!» sade han en afton i förtroligt samtal med sin mor, och jag för min del har aldrig så njutit af lifvet. Jag känner nu, att det verkligen vill gå för mig med mina studier, och tycker att det kan bli något utaf mig! Och när jag arbetat om dagen, icke utan frukt, och då om afton kommer in till min mor och systrarne, och ser allt vara så vänligt, ljust och gladt här, — då tycker jag det är så roligt att lefva, känner mig så lycklig, och önskar nästan att det alltid kunde blifva som nu!»

»Ack ja!» svarade modern, »och kunde vi ändå alltid få behålla dig hemma, min Henrik! Men jag vet, det går ej an. Snart skall du åter bort ifrån oss, och när du en gång blir fullt färdig, då får du ditt eget hem, och . . . .»

»Och då min mor skall du komma hem till mig!» Detta var och förblef Henriks af modren så gerna hörda älsklingstema.

Ett par små poemer, som Henrik skref vid denna tid och som tycktes visa de mest afgjorda skaldanlag, gjorde största nöje åt hans mor och systrar och väckte en glad uppmärksamhet i kretsen af familjens vänner. Lagmannen allena mulnade.

»Ni skämmer bort honom!» utbröt han en dag missnöjd till sin fru och sina döttrar, »om ni inbil-

lar honom att han är något märkvärdigt, innan han ännu är någonting alls. Jag tillstår att hans poeti är mig i själen emot. När man är en karl, skall man vilja göra något dugligare i världen än att sucka och sjunga öfver detta lifvet eller öfver det tillkommande. Om han ändå blefve en Thorild, eller som en af våra dugtiga! . . . . men dertill ser jag åtminstone inga spår hos honom. Och detta poetasteri, detta litterära dagdrifveri, som låter unga människor jemt vistas öfver molnen eller under mullen, så att de för bara moln och mull ej kunna se det verkliga lifvets goda, välsignade gåfvor; — jag ville att fan toge det! Den riktning Henrik nu tar, kostar verkligen på mig. Jag hade så gladt mig åt, att han skulle bli en dugtig bergsman, att han skulle hjälpa att upparbeta våra grufvor, skogar, strömmar, Sveriges yppersta rikedomskällor. *Det* vore värdt att använda ett godt hufvud på. Och i stället hänger han sitt på sned, sitter med pennan i handen och suckar om ljuset och gruset om hjerta och smärta! Det är mig i själen emot. Jag önskar Stjernhök snart komme hit! Se det är en karl! Han blir något dugtigt och dugligt af en gång. Jag önskar han kom snart! Kanske kunde han verka på Henrik och ta honom ifrån det versmakeriet, som kanske i grunden är bara fåfänglighet.»

Elise och döttrarne tego. Sen länge redan hade Elise fasthållit den grundsats att tiga när lag-



mannen brummade. Men ofta — när så behöfdes — tog hon upp brunningsämnet sednare, på en stund då han var lugn och talade då stilla deröfver med honom, och alltid hade hon funnit sig förträffligt af denna taktik. Han begagnade den äfven denna dag, på hvars afton hon sade till sin man:

»Ernst! Det gör mig riktigt ondt, att du skall vara så missnöjd med Henriks poetiska riktning. Ack! mig har den gladt, just emedan jag tror att den är sann, och tycker i så fall att den kan blifva så nyttig som någon. Men aldrig skulle jag vilja uppmuntra något, som så kostar på dig.»

»Min lilla Elise!» svarade lagmannen mildt, »gör dermed efter din öfvertygelse och ditt samvete. Det är mycket möjligt att du har rätt i den saken och jag orätt. Allt hvad jag ber dig om, är att vaka öfver dig sjelf, så att din kärlek till din »förstfödde» icke må förleda dig, att finna det medelmåttiga förträffligt och hans små försök mästerstycken. Må Henrik, om han det kan, bli en utmärkt skald eller litteratör, men må han nu icke tro sig vara någonting; må han framför allt ej tro att man blir en utmärkt man i något fack, utan att bereda sig dertill genom grundligt och allvarligt arbete, och utan att först vara en tänkande menniska. Blir han det, så lofvar jag dig att vara glad åt min son, antingen hans värf blir att bryta tankar eller bryta berg. Men just derföre må man akta sig att skatta för högt dessa poetiska blommor. Fastnar hans fåfänga

i dem, så skall han aldrig med allvar söka ära i något annat »

»Ernst, du har så rätt!» sade Elise, med hela hjertligheten af en hjertlig öfvertygelse.

---

Äfven Henrik längtade lifligt efter Stjernhöks ankomst. Han ville visa honom sina arbeten, längtade försöka sina nya historiska och filosofiska kunskaper på honom, längtade med ett ord, att bli värderad af honom, ty Henriks milda och varma själ hade alltid känt sig mäktigt dragen till den andres kraftfulla, metalliska natur, och redan se'n gossåren hade Stjernhöks aktning och vänskap alltid utgjort ett mål för Henriks sträfvande och varmaste, fast hittills oupphugna önsknigar. Stjernhök hade alltid hittills behandlat Henrik med en viss likgiltig vänlighet, men aldrig som kamrat och vän.

Stjernhök kom. Med stor hjertlighet mottogs han i Franska familjen, men ingen mötte honom med ett varmare hjerta än Henrik.

Det var en stor olikhet emellan de båda ynglingarna, äfven till det yttre. Henrik hade en ren, men nästan qvinlig skönhet, hans gestalt var ädel, men späd, hans blick eldig och svärmande. Stjernhök, ett par år äldre än Henrik, var tidigt man. Allt hos honom var muskulöst, fast och kraftigt; hans ansigte var betydelsefullt utan att vara vackert,

och i hans klara, bestämda blick tindrade en stjärna, en sådan, som skickelsen stundom profetiskt lägger i ögat på den, öfver hvars bana lyckliga stjernor vaka.

Några dagar efter Stjernhöks ankomst blef Henrik mycket förändrad. Han var tyst, och ett moln af nedslagenhet betäckte hans ansigte. Stjernhök var nu, som vanligt, ej ovänlig mot Henrik, men tycktes göra föga afseende på honom. Han sysselsatte sig ifrigt, dels med att för fruntimren och Jacobi göra chemiska experimenter, samt om aftnarne och väl inpå nätterne genom förträffliga teleskoper låta dem betrakta stjernhimmelens fenomen. En af de strålande himlakropparne, på hvilken den unge astronomen flitigt anställde sina observationer, kallades sedermera i familjen: «Stjernhöks stjärna.» Alla samlade sig kring den kunniga och intressanta unga mannen. Lagmannen var högst road af hans samtal och yttrade mer än en gång till de sina sin glädje öfver honom och de förhoppningar, hans fädernesland kunde göra sig om honom. Den unge bergs-eleven var äfven derigenom lagmannens gunstling, att han, med ovanliga kunskaper, förenade en icke vanlig blygsamhet, i sitt förhållande till äldre och mer erfarna män.

«Se, Henrik!» utropade lagmannen en dag efter ett samtal med Stjernhök, «se det ville jag kalla poesi, *verklig* poesi! Tämja strömmarne och tvinga deras vilda fall att bereda trefnad och rikedom, un-



der det vid deras stränder skogarne ljusna, åkerfält utbreda sig, menskoboningar uppblomstra och frisk verksamhet och glada röster upplifva nejden! Se det kan kallas en skön skapelse!»

Henrik teg. Men «lilla fröken» sade fint: «Och i de der boningarne — hvad de skola vara nöjda att ibland få en rolig bok att läsa, eller en vacker sång att sjunga! Eljest blefve deras lif bra torrt, oaktadt alla deras vattenfall!»

Lagmannen log, kysste sin lilla flicka och fick tårar i ögonen af förtjusning åt henne.

Henrik hade emedlertid gått ut i ett annat rum och satt sig vid ett fönster, dit modren följde honom.

«Hur är det med min Henrik?» frågade hon kärleksfullt i det hon sakta tog bort handen, som beskuggade hans ögon. De stodo fulla af tårar. «Min goda, goda gosse!» utbrast modren, i det hennes egna runno öfver, och hon lindade sina armar kring honom.

«Ser du!» begynte, tröstande, modren, «du skall icke bry dig om att din far talar likasom litet ensidigt emellanåt. Du vet ju ändå huru oändeligen rättvis och god han är, och att blott han blir säker på det äkta i din kallelse, så skall han bli tillfreds med den. Nu fruktar han, att du skall stanna vid medelmåttan. Han skall nog bli nöjd och glad, när du på din egen väg gör honom heder en dag!»

«Ack!» sade Henrik, «visste jag blott att jag verkligen hade en egen väg, en egen kallelse! Men sedan Stjernhök kommit och jag talat med honom, är allt så förändradt inom och utom mig. Jag förstår icke mig sjelf mer. Stjernhök har låtit mig inse huru litet jag visste af det jag trodde mig veta, hvilket fuskverk mitt arbete var. Jag inser det mycket väl nu, och — det kostar på mig. Hvad Stjernhök är stark och kraftig! Jag ville kunna likna honom. Men det är omöjligt. Bredvid honom känner jag mig så intet. Och likväl... Ack! när jag är allena med mina böcker eller ute i det fria, med träden, klipporna, vattnet, vinden omkring mig, och himlen öfver mig, då uppstiga tankar hos mig, då gripa mig känslor, utsägliga, ljuflva; då tala inom mig ord och uttryck, som röra mig djupt och göra mig ett obeskrifligt nöje. Då är allt godt och stort i menskligheten mig så närvarande, då anar jag harmoni i allt, Gud i allt, och tycker att orden tränga sig på mina läppar för att sjunga ut den härlighet jag skådar. Jag känner i sådana stunder någonting stort inom mig, och tycker, att min sång skall gifva echo i alla hjertan. Ja, så känner jag ibland — men när jag ser Stjernhök är det allt borta, då känner jag mig ringa och fattig och är färdig att tro, att jag är en drömmare och en dåre.»

»Min goda gosse du miskänner dig» sade modern.» Dina gåfvor och Stjernhöks äro gan-

ska olika, men om du som han, med allvar och kraft odlar ditt pund, så blir det nog fruktbärande i sinom tid. Jag måste säga dig Henrik, att det varit och är en af mina lifligaste önsknings, att någon af mina barn skulle utmärka sig inom litteraturen. Den har gifvit mig mina skönaste njutningar, och som yngre saknade jag ej anlag till att sjelf odla den. I dina anlag har jag sett mina blomstra opp i ett rikare mått, jag har sjelf blommat opp i dem, min Henrik, och i hoppet på dig. Ack! om jag upplefde den dag då jag såg dig hedrad af ditt fädernesland, då jag såg din far stolt öfver sin son, och jag sjelf fick värma mitt hjerta vid frukterna af ditt snille, ditt arbete — o! då kunde jag med glädje dö.»

Enthusiasmens eld lågade upp i Henriks blickar och på hans kinder, i det han, omfamnande sin mor, sade: »Nej! du skall lefva min mor! lefva för att bedras af din son. Han låfvar att göra dig glädje!»

En solstråle föll in i rummet och lyste i Henriks ljusa lockar, som härvid glänste som guld. Modren såg det, såg tyst en profetia deri, och ett solljus leende utbredde sig öfver hennes ansigte.

---



Petrea läste «Zauberring». Hon skulle egentligen göra det högt för familjkretsen under aftnarne, hvilket betydligt skulle ha förtagit dess farliga tjuuning, men Petrea smög sig till att på förhand läsa den ensam under nattens timmar, och det drog henne in i den förvillande trollkretsen. Hon tänkte, hon drömde om ingenting annat än underbara handlinger, undersköna fruntimmer och undertappa hjeltar. Hon var alltid sjelf någon af dem, tillbedd eller tillbedjande, än stridande med krucifixet mot troll och drakar, än vandrande i svärmiskt månljus bland liljorna i Frau Minnetrosts borg. Det var som om det chaotiska virrvarret i Petreas själ här fått gestalt och lif, och med fördubblad makt grep henne nu den fantasiverld, som fordom under skogsgudens skepnad hade berusat hennes barnasinne, och fört henne på villostråt. Så skedde äfven nu, ty under det Petrea dag och natt gick i en drömverld, i hvilken hon ända till exaltation frossade med granna och underbara scener, i hvilka hon alltid sjelf spelade en högst betydande rol, utförde hon i det verkliga och hvardagliga lifvet en temligen bedröflig. Hufvudet, der så mycket herrliga syner och stora planer hvälfde om, såg merendels ut som en blårtott; hon märkte ej hålen och fläckarne på sina kläder, ej sina «masklupna strumpor och kippade skor», hon glömde alla sina små hvardagsförrättningar, och tappade eller släppte hvad hon höll i händerna. Dertill hade hon en passion

för krak-mandel (ett «raptus», sade Louise, «både kostsamt och bullersamt»), som aldrig varit starkare, än då hon gick omkring under inflytande af Zauberring; och det jemna «krack-krack», som hördes hvart hon kom, samt mandelskalen, som man öfverallt trampade på, eller fick hängandes vid ärmarne i fönstren, var ingenting mindre än trefligt. När nu Petrea för allt sådant fick välförtjenta påminnelser och förebråelser, föll hon från skyarne, eller rättare från sin himmel, ner på jorden, som då icke syntes henne olik en hög af ris och nässlor, och hon hade velat med tio år af sitt lif kunna köpa sig ett års lif af Zauberrings herrlighet, och med detsamma skönhet, tjuskraft, makt m. m., som Petrea icke hade, utom — i sina drömmar. Petreas lif var en slitning emellan en idealisk och en verklig verld, dem hon ingendera kände i sin sanning, och som derföre ej kunde försonas i hennes själ. Strömmar af tårar flöto ner i svalget, utan att fylla det och utan att göra hennes ögon klarare, under det hon ömsom anklagade omständigheterna, ömsom sig sjelf för hvad hon led.

Det var vid denna tid, som, manad af föräldrarne och väl äfven af eget hjertas godhet, Jacobi började mera allvarligt sysselsätta sig med Petrea, och sysselsatte henne på ett sätt, som ansträngde och öfvade hennes tänkande förmåga, hvarigenom svallet i känslå och inbillning något lugnades. Detta

var för Petrea utsägligt välgörande, och skulle varit det ännu mer, om icke läraren blifvit henne alltför . . . . Men vi vilja icke röja kommande års hemlighet.

---

En dag fick lagmannen ett stort bref från Stockholm, som han tigande lade framför sin hustru. Det var från högre ort, innehöll ett hedrande och smickrande loford öfver lagman Franks förtjenster, på hvilka regeringen länge varit uppmärksam, och lagman Frank erhöll nu en kallelse att inträda i konungens högsta domstol.

Sedan Elise slutat att läsa, såg hon frågande upp till sin man, som stod betraktande henne.

«Hvad tänker du, Ernst?» sade hon med spänd och orolig blick.

Lagmannen började gå starkt fram och åter på golfvet, hvilket var hans vana, då något upp-rörde honom. «Jag kan icke vara liknöjd,» sade han, «jag är rörd öfver detta bevis af min konungs förtroende. Jag har länge tänkt öfver detta fall, — du vet att tillbudet icke är mig alldeles ovän-tadt, — men jag känner, jag inser, att jag ej bör lemna min nuvarande verkningskrets. Min verksamhet passar för den, jag vet mig vara nyttig inom den, och landshöfdingens förtroende ger mig fria händer att verka efter min förmåga och mina



insigter. Kommer ock han, men icke jag, att bära namnet för hvad godt i länet uträttas — i Guds namn, det må vara! Jag vet dock, att godt och nyttigt verkligen blir gjordt. Men mycket är blott begynt, som bör fullbordas — mycket, oändligt mycket återstår att göra! Jag kan inte lemna ett halffärdigt verk, och jag bör, jag vill det ej! Nej! färdig måste man bli med sitt arbete; annat duger ej. Och här vet jag, att jag . . . men jag talar ju bara om mig! Säg mig, Elise, hur vill, hnr önskar du?»

«Låt oss bli här!» sade Elise och räckte sin man handen, i det han satte sig ned vid hennes sida. «Jag vet, Ernst, du skall ingen glädje ha af högre rang, större inkomster, när du därför måste lemna en krets, der du känner dig vara på din plats, och verksam efter ditt hjertas lust, och der du är omgifven af menniskor, som värdera och älska dig! Nej, låt oss blifva här!»

«Men du, men du, Elise! Tala om dig, ej om mig.»

«Ja du,» svarade hon med ett lyckligt hjertas leende, «det är icke så lätt; det der har allt sammanväft sig, ser du. Men jag skall berätta dig om mig, att — jag såg mig i morse i spegeln, — inga satiriska miner, min vän! — och tyckte, att jag såg stark och frisk ut. Jag tänkte på dig, på huru bra och god du är, hur jag under vandrigen vid din sida hade stärkt mig till både själ och kropp,

hur jag allt mer måste älska dig, och hur vi bli allt lyckligare med hvarandra. Jag tänkte på din verksamhet, så välsignelserik för det allmänna och för hemmet; jag tänkte på barnen, som äro friska och goda och utveckla sig lyckligt under våra händer; . . . på vårt nya hem, som du gjort så beqvämt och treffligt för oss alla; solen kom då och upplyste mitt lilla älskade kabinett, och jag kände mig så lycklig åt min lott; — jag tackade Gud för dig och den. Gerna vill jag lefva och dö i denna krets, i detta hem. Låt oss blifva här!»

«Gud signe dig för de orden, Elise! Men barnen, barnen! Vårt beslut har inflytande på deras framtid. Vi måste höra dem. Vi måste lägga saken för dem. Icke att jag fruktar att när de få höra våra skäl, de ha någon annan önskan än vår. Men i alla fall må de ha sitt ord med i saken! Kom Elise! Jag har ingen ro, innan allt väl är sagdt och beslutadt.»

---

När lagmannen föredrog saken i familjkonseljen, blef det derinom en häpnad och en stor tystnad; och lockande bilder, — icke just ur högsta domstolen, men ur dess säte, hufvudstaden, — började nog dansa för de ungas blickar; Louise såg nästan ut som ett riktigt justitie-råd. Men när fadren sagt sina och isn hustrus tankar och önsknningar, läste

man nog i barnens tårade ögon på en gång tacksamhet för fadrens förtroende och fullkomlig öfverlåtenhet till hans vilja. Men ingen kom sig för att tala, förrän «dillan» — fadren hade ej velat, att man skulle säga åt henne: «gå ut, Gabrielle lilla!» — «Låt henne vara med,» sade han, «hon är en liten så klok flicka!» — ja, förrän lilla Gabrielle utropade, i det hon kastade armarne om sin mors hals: «Ack, låt oss icke flytta någorstädes. Vi äro ju så lyckliga här!»

Detta utrop upprepades i chor af alla de öfriga.

«Nå väl då, i Guds namn, vi blifva här!» utropade lagmannen, i det han sprang opp och räckte ut armarne mot sin kära flock, och tårar brusto fram utur hans ögon. «Vi blifva här, barn! Men det skall ej hindra er att se Stockholm, och njuta af hvad det har vackert och roligt. Nå, Gud ske lof, mina barn, att j kännen er lyckliga här! Det gör mig lycklig, kan ni tro! Kunnen j begripa det?»

---

Denna dag var Leonore för första gången på lång tid nere till middagen. Alla gladda sig deröfver, och Leonore, hvars ansigte hade ett mera ljusst och vänligt uttryck, än man var van att se der, fanns ha förnnderligen embellerat. Eva, som hade förestått hennes toilett, såg på henne med hjertefröjd.



«Ser du, Leonore!» sade hon, i det hon visade åt himlen, der blå ljusningar började synas genom molnen, som gråtit nästan hela dagen, «ser du, det klarnar! Nu ha vi sommar; nu skola vi gå ut tillsammans, och plocka blommor och bär!» Och hennes blå ögon lyste af godhet och lefnadsglädje.


---

«Hvad i all världen skall det här föreställa?» frågade Henrik, när han såg sin mors skor stå i det bleka solljuset uti fönstret. «De skola värmas, tror jag! Och solen, som inte har entendement att komma fram och göra sin skyldighet! Nej, jag vill i detta fall åtaga mig att vara en sol!»

«Du är det för mig — mitt sommarbarn!» sade modren, kärleksfullt leende, när hon såg Henrik sätta skorna inom sin väst, och värma dem på sitt bröst.

---

«Kors, min söta Louise!» ropade Jacobi, «det blir ju mycket vackert väder! Det knappast stänker; — skola vi inte ta oss en liten promenad? Du kommer! Du är för söt? Men, för Guds skull, inte i hofpredikanten?»









6000070581



Göteborgs universitetsbibliotek

